

A decorative border with a repeating floral and scrollwork pattern surrounds the page. The border consists of a series of stylized flowers and scrolls connected by a continuous line.

Syair Ken Tambuhan

او بر تو ره اول تو سره نيزه
 سقد رقيه صجونه شفق رت
 ختر از ايق منها دريه ماوان
 كمال بوي مندر ايسر كس من
 بگنده بلسا وان و سر مر چهر
 بير از رانس هلب الخ من لشكر
 تعلق از خدمت هلبن تحت
 كس من بليكونه تبه عكاشات
 فر كس بگن كمال فر ايسر ربه
 در بر كين در فدا كمال فر ايسر
 كباي تلاك من رائق خاتمي
 اس من ان في رائق بر افشده كسي
 مان كنتم كواش مايب
 مان بلسا فته كلسا ديمه
 مايل من اد كوانم كس ايسر
 نمف منار اهل من انقرا رائق
 مايسر كس هلبن رائق
 بار اشته و طين فر صحن احسان
 فر بياشني ايشن قلا ايسر
 كلفو سكو بر باكب باكب
 دنكفو كسو شفق بير كسو رايغ
 رائق

و شکر از قصد سواد و ولایت
 مده و بین قید و خدایق عبارات
 انبیا همت کتب و حسن
 چیکه کنگه خبر و بسد مبین
 سر بر ناز و حفاك جاحند
 تحت کرجا بن بیا اتمه بسه
 بر افرا ايسر بوي مکتوب
 فر سب بگن او فتر ايسر فر ایت
 بير ايق نوبه بون نكس ريب
 كاسيه كسفات دن فر صيلا
 ساكس فر هنده قهر بيه بيش
 ملاقت كرن حاصل تيار بر صنف
 مساله و فر كس بگن هلبن كس
 باو ايسر بوي شفق مايب افاض
 و فر بوي بگنده بر كوت بانو
 قلا لوانه نام من ايسر
 بير ايسر هنده بون استان
 هو ما مان كنتم بر باكب و رن
 هو ايسر هنده بون مايب
 فاهت مان كايه بوي فاهت كسي
 و فر ايسر ايسر ايسر ايسر ايسر

Halaman permulaan Syair Ken Tambuhan naskhah Leiden Cod. Or. 1997 yang tersimpan di Perpustakaan Universiti Leiden, Belanda, yang digunakan oleh Pengkaji dalam buku ini. Menurut keterangan yang tercatat, cerita ini siap disalin di Kampung Melayu, Negeri Makasar pada 23 Rejab tahun 1256 Hijrah, bersamaan 20 September 1840 Masihi. Tiada petunjuk tentang nama pengarang atau penyalin.

Syair Ken Tambuhan

Dikaji dan diperkenalkan oleh
NORIAH MOHAMED
MARIYAM SALIM
WAHYUNAH ABD. GANI

Ketua Editor
HASSAN AHMAD

Terbitan Bersama
Yayasan Karyawan dan Dewan Bahasa dan Pustaka
Kuala Lumpur
2002

2508511

PROJEK KARYA AGUNG YAYASAN KARYAWAN

Cetakan Pertama 2002

© Yayasan Karyawan dan Dewan Bahasa dan Pustaka 2002

Hak Cipta Terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan mana-mana bahagian kandungan buku ini dalam apa-apa bentuk dan dengan apa-apa cara jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman, atau cara lain untuk tujuan diterbitkan dalam bentuk edisi popular, edisi pelajar, edisi kanak-kanak, edisi komik, edisi video, CD-ROM, dan sebagainya kecuali setelah mengadakan perundingan dan mendapat izin bertulis daripada Ketua Editor Yayasan Karyawan di alamat Lot 14 & 15, Paras 3, Blok G (Utara), Pusat Bandar Damansara, 50490 Kuala Lumpur, Malaysia, dan Ketua Pengarah Dewan Bahasa dan Pustaka, Peti Surat 10803, 50926 Kuala Lumpur, Malaysia. Perundingan tertakluk kepada syarat-syarat yang dipersetujui bersama.

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Noriah Mohamed, 1944-

Syair Ken Tambuhan / dikaji dan diperkenalkan oleh Noriah Mohamed, Mariyam Salim, Wahyunah Abd. Gani ; ketua editor Hassan Ahmad.

Mengandungi indeks.

Bibliografi: ms. 243-246.

ISBN 983-9510-09-6

1. Syair Ken Tambuhan--Criticism, Textual. 2. Malay poetry--History and criticism. I. Mariyam Salim, 1953- II. Wahyunah Abd. Gani, 1955- III. Hassan Ahmad, Dato', 1936-. IV. Judul.

899.231095

Buku ini dicetak menggunakan kertas Long Life 80 gsm bebas asid tahan lama dan dijilid dengan kulit Bonded Leather.

Dicetak oleh

Art Printing Works Sdn. Bhd.

29, Jalan Riong

59100 Kuala Lumpur

Malaysia

M

1128325

ISBN 983-9510-09-6

30 OCT 2003

Perpustakaan Negara
Malaysia

899-231095

NOR

Randungan

Catatan Ketua Editor vii

Latar Belakang Pengkaji Teks ix

Singkatan xi

Pengenalan xiii

Syair Ken Tambuhan (Transliterasi) 1

Catatan Teks 229

Takrif Kata 233

Bahan Rujukan 243

Indeks 247

Faksimile Syair Ken Tambuhan
Versi Leiden Cod. Or. 1997,
DBP MK 0040 Cod. Or. 3375 251

Catatan Ketua Editor

Dengan terbitnya Syair Ken Tambuhan ini maka bertambahlah sebuah lagi karya agung dunia Melayu yang diterbitkan oleh Yayasan Karyawan. Karya ini termasuk dalam jenis hikayat atau cerita panji yang dikarang oleh sasterawan berbahasa Melayu dahulu kala dalam bentuk syair. Kebanyakan cerita panji dikarang dalam bentuk prosa. Melalui bentuk puisi syair ini para pembaca hari ini dapat menyaksikan kekuatan daya kreatif pengarang berbahasa Melayu dahulu kala menggunakan bahasa Melayu untuk mengungkap makna yang mendalam, indah, estetik dan simbolik dengan pelbagai tema kehidupan manusia sejagat: tentang percintaan, tentang perjuangan dan pengorbanan manusia untuk mencapai cita-cita dan hajat hatinya, tentang moral manusia, tentang kuasa dan keadilan, dan sebagainya.

Walaupun cerita panji berasal dari Tanah Jawa, temanya dapat merentas sempadan etnik dan budaya setempat, dan ini dimungkinkan oleh wujudnya di kawasan yang disebut "dunia Melayu" atau sekarang biasa disebut "Dunia Melayu-Indonesia" ini suatu bahasa yang telah mencapai taraf sebagai bahasa supraetnik sejak ratusan tahun lamanya, iaitu bahasa Melayu. Melalui bahasa inilah kebanyakan karya agung di rantau ini, tidak kira dari daerah mana asalnya, baik di Sumatera (di Aceh, misalnya), baik di Makasar, baik di Semenanjung Tanah Melayu, mahupun di Jawa, dapat tersebar luas di seluruh kawasan ini. Syair Ken Tambuhan ini dapat kita anggap sebagai salah satu karya yang mewakili tamadun supraetnik dunia berbahasa Melayu ini.

Yayasan Karyawan mengucapkan terima kasih kepada semua pihak,

viii CATATAN KETUA EDITOR

terutama para Pengkaji karya ini, yang terlibat dalam usaha menyediakan edisi terbaharu karya Syair Ken Tambuhan ini.

Dato' Dr. Hassan Ahmad

31 Julai 2002

Latar Belakang Pengkaji Teks

NORIAH MOHAMED memperoleh ijazah Ph. D dari Universiti Malaya pada tahun 1991. Beliau banyak menulis kertas kerja yang menjurus kepada kesusasteraan Melayu tradisional dan Jawa yang dibentangkan dalam seminar di dalam dan di luar negara. Antara hasil usaha beliau yang telah diterbitkan ialah *Hikayat Panji Semirang* (peny.) (1992), *Jayengbaya: Memahami Pemikiran Orang Jawa* (1993), *Kamus Filologi* (penyusun bersama) (1995), *Jawa di Balik Tabir* (2000); dan karya terbaharu yang sedang diusahakan ialah *Syair Sultan Abu Bakar*. Kini beliau bertugas sebagai Felo Penyelidik Kanan di Institut Alam dan Tamadun Melayu, Universiti Kebangsaan Malaysia. Beliau juga aktif dalam kegiatan persatuan penulis dan badan kebudayaan, dan telah dilantik sebagai Karyawan Tamu Yayasan Warisan Johor sejak tahun 2001 hingga kini. Dr. Noriah banyak menerima peng-anugerahan daripada pelbagai pihak, antaranya Hadiah Penerbit UKM 1993, Hadiah Penghargaan Buku MBKM 1994, Medali Kridha Budaya Surakarta 1995, Hadiah Terpuji UKM 1995, Pemenang Esei dan Kritikan DBP 1998, Pingat Setia Mahkota Selangor (SMS) 1999, dan Pingat Peringatan Pushkin 1999 dari Universiti Moskow, Rusia.

MARIYAM SALIM berkhidmat sebagai Pegawai Perancang Bahasa di Dewan Bahasa dan Pustaka sejak tahun 1978, dan kini bertugas di Bahagian Kesusasteraan Tradisional, Jabatan Sastera. Sepanjang perkhidmatannya beliau telah banyak menjalankan

penyelidikan yang mengkhusus bidang sastera Melayu tradisional. Antara hasil kerjanya yang telah diterbitkan ialah *Sastera Undang-undang* (pengkaji bersama Dr. Abu Hassan Sham (DBP, 1995)). Mariyam juga penerima Anugerah Khidmat Cemerlang DBP pada tahun 1996.

WAHYUNAH ABD. GANI telah bertugas selama 18 tahun sebagai Pegawai Perancang Bahasa di Bahagian Kesusasteraan Tradisional, Jabatan Sastera, Dewan Bahasa dan Pustaka. Hasil kerjanya yang telah diterbitkan ialah *Hikayat Tamim al-Dari* (peny.) (DBP, 1989) dan *Panduan Kosa Kata Sastera Klasik* (DBP, 1991).

Singkatan

- DBP - Dewan Bahasa dan Pustaka
- JMBRAS - *Journal of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society*, Singapore-Kuala Lumpur
- MBKM - Majlis Buku Kebangsaan Malaysia
- SOAS - School of Oriental and African Studies, University of London
- UKM - Universiti Kebangsaan Malaysia

Pengenalan

Syair *Ken Tambuhan* ini pertama kali dikaji dan diselenggarakan oleh A. Teeuw, dan diterbitkan oleh Oxford University Press pada tahun 1966. Naskah tersebut sedikit sebanyak dapat membantu pelajar sastera dan masyarakat umum yang berminat untuk mengenali cerita-cerita panji terutama yang ditulis dalam bentuk syair. Dalam kajian ini Pengkaji menggunakan naskah daripada versi yang berlainan, iaitu yang didapati dari Pusat Dokumentasi Melayu, Dewan Bahasa dan Pustaka (MK 0040) dengan Cod. Or. 3375. Naskah yang mengandungi 168 halaman ini bertulisan terang dan mudah dibaca. Naskah ini sebenarnya salinan fotografi daripada naskah Leiden dengan nombor rujukan asalnya Cod. Or. 1997.

Naskah Koleksi Dewan Bahasa dan Pustaka

Naskah ini menggunakan huruf Jawi tulisan tangan dengan halaman pertama bertulis *Bibliotheca Academiae Lugduno-Batava* (bahasa Latin yang bermakna Perpustakaan Universiti Leiden) di bahagian atas dan di bahagian bawahnya tertulis Cod. Or. 1997. Pada halaman seterusnya, iaitu di halaman tanpa nombor, tercatat penerangan seperti yang berikut:

Bahwa ini suatu *Syair Ken Tambuhan*, suatu cerita juga daripada keturunan raja-raja Jawa, anaknya oleh Ratu Kuripan dengan Ratu Daha. Demikianlah adanya. Tersalin

dengan bahas[y]a Melayu Jawi tertera di dalam negeri Mangkas[y]ari bilad Kampung Melayu kepada tiga likur hari bulan Rejab, pada hari Arba'a tarikh 1256 Sanat al-Ba', adanya.

Jadi, menurut keterangan di atas, naskhah ini siap disalin atau disusun pada 23 Rejab tahun 1256 Hijrah bersamaan 20 September 1840. Menurut Teeuw (1966), *Ken Tambuhan* disyairkan berdasarkan sebuah cerita panji. Nama-nama lain cerita ini ialah *Hikayat Undakan Penurat*, *Hikayat Cerita Radin Menteri* (SOAS MS 174239), dan *Hikayat Indar Kim Penurat*. Versi hikayat ini dalam bentuk syair diberi nama *Syair Ken Tambuhan* (lihat Amin Sweeney, 1972; Ricklefs dan Voorhoeve, 1977: 117 dan 167; Drewes, 1977: 227-228).

Menurut keterangan tersebut juga tampak bahawa naskhah ini ditulis di Kampung Melayu di negeri Makasar. Perkataan *Mangkas[y]ari*(?) merujuk orang yang berasal dari Makasar, dan perkataan *bilad* berasal daripada perkataan Arab yang bermaksud *negeri*. Menurut Teeuw (1966) naskhah asal syair ini mungkin ditulis di Palembang.

Nama pengarang atau penyalin naskhah ini tidak diketahui. Hal ini memang lazim berlaku dalam tradisi penulisan atau penciptaan karya Melayu kerana pada waktu itu sesebuah karya dianggap kepunyaan atau warisan bersama masyarakat dan tidak ada apa-apa larangan atau undang-undang untuk menyekat sesiapa sahaja menyalin karya (naskhah) itu atau menuliskannya kembali. Isu penciplakan hak cipta tidak wujud pada ketika itu. Dengan demikian, tidaklah menghairankan jika terdapat pelbagai versi atau salinan daripada cerita atau naskhah asal, seperti yang terdapat pada naskhah *Hikayat Seri Rama* atau naskhah-naskhah yang lain. Kepelbagaian versi ini menunjukkan betapa penyalin Melayu sekali gus menjadi pengarang dengan menambah banyak karya versi baru dan ini tentunya dapat memperkaya khazanah dan warisan persuratan bangsa. Terserah kepada khalayak untuk mencari kesahihan sesebuah naskhah itu.

Tentang pentarikan naskhah, terdapat suatu unsur yang menarik. Penggunaan perkataan *tiga likur* dan tidak *dua puluh tiga* dapat dijadikan bukti lagi bahawa karya ini memang berasal daripada bahasa Jawa dan pastinya pengarang Jawa mempunyai

wawasan yang sama dalam penampilan ceritanya.

Dengan adanya perkataan *arba'a* yang bermaksud *empat*, kita mendapat maklumat bahawa masyarakat Melayu ketika itu sudah menerima Islam dan sudah menyerap nilai dan pengaruh Islam dalam kehidupan mereka walaupun cerita yang disalin kembali tidak menampakkan ciri-ciri keislaman. Penyalin/pengarang tentu menyedari akan apa yang dilakukannya: yang dipentingkannya barangkali bukan pengajaran Hindu Jawa tetapi hal-hal yang menyangkut kehidupan manusia yang berlandaskan cinta dan kasih sayang. Tema sejagat ini tidak dinafikan wujud dalam cerita lipur lara Melayu; yang membezakannya hanyalah nama-nama watak dan wilayah yang melatari cerita tersebut.

Naskhah yang diteliti ini mengandungi 168 halaman. Beberapa halaman, misalnya halaman-halaman 7, 8, dan 108, telah hilang. Kesahihan sesuatu halaman dapat diurut melalui perkataan yang tertera di bahagian kiri bawah sebagai satu cara untuk menunjukkan perkataan yang tertentu digunakan pada halaman berikutnya. Misalnya, pada halaman 1 bawah kiri ditulis perkataan *diatur* dan perkataan *diatur* inilah yang menjadi perkataan pertama pada halaman 2. Namun demikian, penyalin tidak konsisten dengan cara ini kerana terdapat banyak halaman yang tidak mempunyai penerangan seperti itu.

Setiap halaman mengandungi 21 baris dan mengungkapkan sebanyak 10.5 rangkap. Contohnya pada halaman 1 baris terakhir dituliskan seperti yang berikut:

Diperbuatnya balai empat puluh ruang,
Ditunggu semua tidak yang kurang,

Dua rangkap seterusnya dituliskan pada halaman 2. Penulis syair tidak ditulis empat baris sebagaimana kebiasaan, malahan ditulis untuk memenuhi dua baris dengan rangkap pertama dan kedua saling bertentangan (lihat naskhah asal yang disertakan). Halaman terakhir, iaitu halaman 168, mengandungi 1.5 rangkap syair sahaja: ini bermakna bahawa hanya 3 baris bertentangan sahaja yang dimuatkan.

Ejaan Jawi yang digunakan dalam naskhah ini (dan dalam banyak naskhah Melayu lama yang lain) amat berbeza dengan sistem ejaan Jawi yang digunakan sekarang. Sistem ejaan Jawi hari ini menitikberatkan penggunaan huruf vokal untuk mengeja

perkataan Melayu, misalnya perkataan *kuntum* ditulis *k-u-n-t-u-m* sedangkan dalam naskhah yang diteliti ini perkataan yang sama dieja *k-n-t-m*, iaitu lebih menggunakan *fatahah*, *kasrah* dan *dammah*.

Kewajaran Syair Ken Tambuhan Sebagai Karya Agung Melayu

Walaupun naskhah ini kehilangan beberapa halaman seperti halaman 7, 8, dan 108, namun ia dapat dijadikan sampel yang amat berharga untuk membuktikan bahawa penyalin Melayu mempunyai daya kreativiti yang amat tinggi untuk melahirkan sebuah penulisan yang lebih panjang dan bersesuaian dengan tujuan dan keadaan penghasilan naskhah tersebut. Gabungan antara unsur-unsur Jawa dengan Melayu setempat telah melahirkan suatu bentuk naskhah yang indah. Daripada pencernaan inilah lahir beberapa keistimewaan yang dapat dijadikan bukti bahawa naskhah *Syair Ken Tambuhan* ini layak diterima sebagai salah sebuah karya agung warisan Melayu, berdasarkan idea, keindahan bahasa yang digunakan, dan mesej yang cuba diterapkan walaupun mesej ini tidak dipaparkan secara terang.

Pembaca/khayalak seharusnya menyedari bahawa fenomena dalam penulisan terutama dalam kesusasteraan Jawa (naskhah ini dipercayai berasal daripada cerita Jawa) tidak dapat tidak, sering mengandungi tujuan untuk menyampaikan mesej kepada pembaca secara halus dan samar-samar. Pendekatan ini samalah dengan pagelaran wayang purwa atau wayang kulit. Pembacalah yang seharusnya dapat menyelami dan menghayati makna di sebalik penulisan dalam cerita itu. Bertolak daripada tanggapan ini maka Pengkaji akan mencuba mengolah naskhah *Syair Ken Tambuhan* ini dari sudut pralambangannya. Ini akan dilakukan pada bahagian akhir Bab Pengenalan ini.

Kerangka Naskhah Syair Ken Tambuhan

Pada dasarnya *Syair Ken Tambuhan* mempunyai pelbagai versi yang memperlihatkan beberapa banyak variasi dalam bentuk cerita, tetapi tetap mengekalkan tema yang sama, iaitu percintaan antara Raden Panji atau Raden Inu Kertapati dengan Ken Tambuhan atau Raden Galuh Cendera Kirana. Nama-nama tokoh

ini sering berubah mengikut tempat yang melahirkannya. Misalnya di Thailand, Inu dikenali sebagai Inau, sedangkan Galuh disebut Bossaba. Namun walau apa pun nama yang digunakan, peminat dan pengkaji cerita-cerita panji masih dapat mengelompokkan cerita ini ke dalam kerangkanya yang sebenar kerana cerita-cerita panji mempunyai ciri-ciri yang khusus, dan berbeza pula dengan cerita lipur lara atau cerita-cerita lain di Nusantara.

Kerangka cerita-cerita panji yang paling ketara terletak pada empat buah negeri iaitu Kuripan, Daha, Gagelang, dan Singasari yang terdapat dalam cerita ini tanpa memisahkan dua watak utama yang menjadi tunjang kepada cerita-cerita panji. Ciri-ciri lain yang mendasari cerita-cerita panji terletak pada kisah percintaan, pengembaraan, penjelmaan, penyamaran, peperangan, dan kegembiraan pada akhir cerita.

Dalam *Syair Ken Tambuhan* hasil kajian dan selenggaraan A. Teeuw, ceritanya tidak begitu panjang seperti yang terdapat dalam naskhah Koleksi Dewan Bahasa dan Pustaka kerana naskhah selenggaraan beliau hanya berkisar pada dua watak utamanya sahaja dan tidak menyentuh langsung watak anak yang mereka berdua peroleh selepas mereka dihidupkan kembali. Sebagai bahan perbincangan, wajar diberikan juga sinopsis naskhah selenggaraan A. Teeuw di samping sinopsis naskhah Koleksi DBP yang dikaji dan diperkenalkan ini. Pemaparan ini akan memperlihatkan bahawa naskhah Koleksi DBP ternyata amat menarik kerana ceritanya telah ditokok tambah dengan beberapa unsur yang lumrah terdapat dalam cerita lipur lara Melayu, misalnya tentang kisah wira mencari makanan yang diidami si isteri. Dalam *Syair Ken Tambuhan* ini Raden Panji terpaksa keluar mencari buah pauh janggi yang amat sukar diperoleh.

Naskhah Koleksi DBP bukan sahaja memaparkan senario kegembiraan pada ketika Raden Panji dan Ken Tambuhan dihidupkan kembali tetapi keadaan ini tergambar juga pada pertemuan antara anak dengan ayah serta seluruh anggota keluarga. Di sini naskhah Koleksi DBP memperlihatkan bagaimana cerita panji yang berasal dari Jawa telah diwarnai dengan unsur-unsur Melayu setempat terutama daripada cerita-cerita lipur lara sehingga khayalak pembaca/pendengar tidak akan berasa apa-

apa keganjilan. Hal ini membuktikan bahawa penyalin Melayu mempunyai kebolehan kreatif untuk melakukan penyesuaian pada ceritanya, sesuai dengan selera dan penerimaan khalayak setempat.

Penyampaian cerita-cerita panji melalui puisi, iaitu dalam bentuk syair, mungkin menambahkan minat khalayak setempat terhadap cerita ini. Penulisan cerita-cerita panji dalam bentuk syair begitu kurang jika dibandingkan dengan penulisannya dalam bentuk prosa. Hal ini dapat dilihat daripada senarai yang dipaparkan oleh Harun Mat Piah dalam bukunya, *Cerita-cerita Panji Melayu*.¹ Dalam senarai tersebut kebanyakan judul cerita-cerita panji bermula dengan kata "Hikayat" dan ini menunjukkan bahawa cerita itu ditulis dalam bentuk prosa, manakala yang berbentuk puisi ditulis dengan kata "Syair" pada awalnya seperti:

Syair Ken Tambuhan
Syair Panji Semirang
Syair Jaran Tamasya
Syair Lelakon Misa Kunitar
Syair Angreni
Syair Panji

(Harun Mat Piah, 1980: 191–196)

Pembentukan Syair

Walaupun syair tergolong ke dalam bentuk puisi terikat yang memerlukan syarat-syarat tertentu tetapi bentuk ini dianggap paling sesuai untuk memaparkan sesebuah cerita. Justeru itulah segala cerita yang berbentuk panjang semuanya ditulis dalam bentuk syair (Ali Ahmad, 1978: 67). Syair tidak memerlukan pembayang seperti pantun, tetapi sekadar mempunyai rima (a, a, a, a) pada akhir setiap baris.

Syair dalam *Syair Ken Tambuhan* begitu indah kerana menggunakan kata-kata yang dipilih khusus untuk mewakili gambaran yang realistik, sehingga Winstedt menyatakan:²

Here ... we get a note of joy and beauty never again recaptured in Malay literature.

(Teeuw, 1966: xxxv)

Keindahan syair ini menyilaukan pandangan de Hollander

sehingga mendorong beliau untuk menganggap genre ini begitu indah terutama dalam menampilkan kewajaran pengungkapan atau ekspresinya, ketepatan frasanya, kemurnian dan kesederhanaan bahasanya.

Kata-kata Hollander³ ini disetujui oleh Klinkert sehingga beliau beranggapan bahawa kedudukan dan keindahan syair lebih baik daripada puisi Jawa. Teeuw tidak menyebelahi mana-mana pihak, hanya sekadar menyebut:

Perbandingan nilai antara puisi Melayu dan Jawa di sini saya biarkan sahaja. Tetapi penghargaan positif Klinkert saya setuju.

(Teeuw, 1966: xxxv)

Para orientalis Barat begitu mengagumi *Syair Ken Tambuhan* kerana keindahan kata-kata yang digunakan. Hal ini mungkin ada kebenarannya sebagaimana contoh di bawah ini:

Ken Tambuhan pun sudah berhias,
Berkampuh pula jingga pengawas,
Berkemban kesumba diantelas,
Ditulis dengan air emas.

Berkamar ikat Melayu,
Bersubang lontar perbuatan bayu,
Indahnya tidak dapat dipayu,
Segala yang memandang hairan termangu.

(Naskhah Koleksi DBP: 3/9)

Daripada dua rangkap ini dapat dilihat bahawa pencipta *Syair Ken Tambuhan* mencuba seupaya mungkin mencari kesesuaian kata-kata untuk mendapatkan kesamaan rima di hujung. Pemilihan kata yang sesuai ini telah dapat memenuhi salah satu syarat penciptaan syair. Dengan penggunaan syair juga sesuatu cerita dapat dipaparkan secara lancar dan pembaca dapat merasakan keindahan bahasa yang terungkap dalam rangkap-rangkap tersebut.

Mungkin itulah yang menyebabkan Hollander dan Klinkert menyanjung tinggi keindahan syair. Sungguhpun demikian, Teeuw lebih bersikap tidak memihak untuk menyatakan syair lebih baik daripada puisi Jawa.⁴ Pada dasarnya syair dan puisi Jawa mempunyai keindahannya yang tersendiri. Jika dibandingkan

dengan puisi Jawa, syair lebih mudah dicipta bagi menyampaikan sesuatu cerita. Apa yang perlu ialah rima di hujung pada setiap empat baris harus sama. Kalau misalnya pada akhir setiap baris bunyi *as* diperlukan maka seboleh-bolehnya pencipta/pengarang akan mencuba mencari kata-kata yang berakhir dengan *as* ataupun yang berakhir dengan *s* di hujung seperti (*pas, was, kas*) dan sebagainya.

Manakala dalam puisi Jawa, terutama yang berkaitan dengan *tembang macapat*, keadaan strukturnya jauh berbeza daripada syair. Mencipta *tembang macapat* bukan suatu kerja yang mudah kerana syarat-syarat tertentu yang lebih banyak daripada syair diperlukan. *Tembang macapat*⁵ terdiri daripada beberapa jenis sehinggakan setiap jenis mempunyai namanya yang tersendiri seperti:

Bil. Gatra	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
1. Kinanthi	8-u	8-i	8-a	8-i	8-a	8-i	-	-	-	-
2. Pucung	12-u	6-a	8-i	12-a	-	-	-	-	-	-
3. Asmaradana	8-i	8-a	8-e	8-a	7-a	8-u	8-a	-	-	-
4. Mijil	10-i	6-o	10-e	6-i	6-u	-	-	-	-	-
5. Masku- mambang	12-i	6-a	8-i	8-a	-	-	-	-	-	-
6. Pangkur	8-a	11-i	8-u	7-a	12-u	8-a	8-i	-	-	-
7. Sinom	8-a	8-i	8-a	8-i	7-i	8-u	7-a	8-i	12-a	-
8. Dhandhang- gula	10-i	10-a	8-e	7-u	9-i	7-a	6-u	8-a	12-i	7-a
9. Durma	12-a	7-i	6-a	7-a	8-i	5-a	7-i	-	-	-
10. Gambuh	7-u	10-u	12-i	8-u	8-o	-	-	-	-	-
11. Megatruh- Duduk-Wuluh	12-u	8-i	8-u	8-i	8-o	-	-	-	-	-
12. Balabak	12-a	3-e	12-a	3-e	12-a	3-e	-	-	-	-
13. Wirangrong	8-i	8-o	10-u	6-i	7-a	8-a	-	-	-	-
14. Jurudemung	8-a	8-u	8-u	8-a	8-u	8-a	8-a	-	-	-
15. Girisa	8-a	8-a	8-a	8-a	8-a	8-a	8-a	8-a	-	-

Selain itu *tembang* harus akur kepada guru wilangan, guru lagu dan gatranya yang kadangkala memerlukan teknik baliswara atau kebalikan kata-kata sebagai syarat untuk mencapai rima

bunyi hujung yang dikehendaki. Jika pada akhir baris *u* diperlukan maka seupaya mungkin penciptanya akan mengubahsuai kata-kata yang ingin digunakan sehingga bunyi *wis* yang bermakna *sudah* sering bertukar menjadi *wis*.

Penggunaan *purwakanthi*⁶ juga diperlukan untuk membentuk sesebuah tembang. Dengan adanya *purwakanthi*, pembaca/khayalak akan dapat merasa sentuhan keindahan kata-kata itu seperti yang terdapat dalam baris pertama rangkap pertama *Panji Jayeng Tilem*:

Rarasing tyas sanityasa tistis

Pembaca dapat merasai bunyi *s* dan *t* saling bertukar sehingga dapat dirasai suatu irama yang menyegarkan.

Setiap tembang juga mempunyai iramanya yang tersendiri dan tidak dapat dilagukan mengikut cara yang sama, melainkan harus dinyanyikan menurut rentak dan nada yang sudah ditetapkan. Berbanding dengan pantun, ia dapat ditampilkan dengan berbagai-bagai irama, sama ada joget atau asli. Namun syair sering ditampilkan dengan menggunakan rentak syair yang lumrah.⁷

Dengan perbandingan sepintas lalu ini, wajarlah Teeuw tidak melibatkan dirinya untuk menyokong pendapat Klinkert dan nyatalah beliau memahami kedua-dua genre ini dari sudut yang berbeza.

Penggunaan Bahasa Jawa

Dalam *Syair Ken Tambuhan* banyak sekali ditemui kata-kata Jawa. Pengarangnya mungkin menganggap hal ini wajar. Dengan menggunakan kata-kata Jawa, pengarang *Syair Ken Tambuhan* dapat menggambarkan sesuatu perkara secara tepat, ataupun untuk mendapatkan rima hujung yang sesuai. Sebagai contoh:

Datanglah kepada tujuh hari,
Raden *melungguh* laki isteri,
Sukanya sangat Raden Menteri,
Warna mukanya berseri-seri.

Tiada berbanding rasanya hati,
Bujuk dan cumbu tiada berhenti,

Aria ningsun emas sekati,
Tidaklah ada bandingnya lagi.

(Naskah Koleksi DBP: 25/7)

Daripada petikan dua rangkap syair di atas, dua perkataan Jawa digunakan, iaitu *melungguh* dan *aria ningsun*. *Melungguh* bermakna *duduk*, manakala *aria ningsun* bermakna *adikku*. Kedua-dua perkataan Jawa ini tidak menjejaskan bentuk syair yang digubah kerana kedua-dua perkataan tersebut tidak terletak di hujung baris. Di sini mungkin penyalin/pengarang ingin menunjukkan bahawa *Syair Ken Tambuhan* berasal dari Jawa dan mungkin dengan memasukkan perkataan Jawa dapat dibuktikan bahawa pengarang bukanlah terdiri daripada sembarangan orang malahan dia adalah orang yang berilmu dan mahir dengan bahasa yang digunakan. Penggunaan bahasa Jawa juga mungkin bertujuan untuk mengindahkan lagi syair itu.

Banyak kata Jawa digunakan dalam syair naskah Koleksi DBP, seperti beberapa contoh yang berikut:

<i>aji</i>	–	ilmu
<i>anom</i>	–	muda
<i>aria</i>	–	adik
<i>bangatlah</i>	–	sangatlah
<i>banyu</i>	–	air
<i>berkampuh</i>	–	berkain
<i>berpamitan</i>	–	minta diri
<i>bertapih</i>	–	berkain
<i>bertenggeran</i>	–	bertenggek
<i>buri</i>	–	belakang
<i>dalang</i>	–	orang yang memainkan wayang kulit
<i>danta-danta</i>	–	gigi
<i>di alun-alun</i>	–	di lapangan
<i>dipayu</i>	–	laku
<i>diserodi</i>	–	dihisap
<i>diurapi</i>	–	digaul
<i>diwastuni</i>	–	disungguhi
<i>edan</i>	–	gila
<i>gendis</i>	–	gula
<i>gawe</i>	–	buat
<i>ingsun</i>	–	saya
<i>jaran</i>	–	kuda
<i>jogan</i>	–	lantai

<i>kakang</i>	-	abang
<i>karuan</i>	-	tentu
<i>kapas</i>	-	bila
<i>kasmaran</i>	-	jatuh cinta/asmara
<i>kulon</i>	-	barat
<i>layon</i>	-	mayat
<i>lelakon</i>	-	perlakuan
<i>mampir</i>	-	singgah
<i>macan</i>	-	harimau
<i>mari</i>	-	baik/sembuh
<i>melu</i>	-	ikut
<i>mengidung</i>	-	menyanyi
<i>ngelu</i>	-	lenguh-lenguh
<i>paman</i>	-	bapa saudara
<i>pamit</i>	-	minta diri
<i>pangeran</i>	-	tuanku
<i>pangling</i>	-	berubah/tidak dikenali
<i>pesanggerahan</i>	-	tempat istirahat
<i>pukulun</i>	-	saya
<i>sampun</i>	-	sudah
<i>Sang Nata</i>	-	raja
<i>segara</i>	-	lautan
<i>sinom</i>	-	jenis tembang macapat
<i>wetan</i>	-	timur
<i>wijil</i>	-	keluar
<i>yayi</i>	-	datuk

Penggunaan kata-kata Jawa yang disenaraikan di atas bukan sahaja sebagai pelengkap bunyi di hujung, malahan digunakan juga sebagai pengganti kata-kata Melayu.

Mungkin pengarang *Syair Ken Tambuhan* menganggap bahawa bahasa Jawa yang digunakan itu lebih sesuai untuk melahirkan gambaran yang ingin diperihalkan. Seperkara lagi, pengarang ingin membuktikan bahawa *Syair Ken Tambuhan* ini pada dasarnya ialah sebuah cerita yang berasal dari Jawa dan oleh sebab itu padanya tidaklah begitu ganjil apabila sesuatu babak, terutama yang berunsur erotik, digambarkan secara terang kerana pelakunya bukan terdiri daripada anak-anak raja Melayu.

Babak-babak asmara antara Raden Menteri dan Ken Tambuhan digambarkan secara terang. Contohnya:

Diangkat puteri lalu diriba,
Dicumnya hidung tangan meraba,
Aria ningsun Bidadari Sugarba,
Kakang nin sudah menjadi hamba.

Tidakah kasihan tuan memandang,
Adalah kakang laksana kumbang,
Rawankan kuntum yang belum kembang,
Berahinya kakang tidak tertimbang.

(Naskah Koleksi DBP: 19/6 dan 7)

Pengarang masih juga menggunakan perlambangan bahasa seperti kumbang dan bunga untuk menggambarkan sikap yang dimainkan oleh Raden Menteri dan Ken Tambuhan. Corak penulisan seperti ini memang biasa kita dapati dalam penulisan tradisi sastra Jawa seperti yang diungkapkan juga dalam cerita-cerita panji yang lain.

Dalam tradisi Melayu perlambangan seperti ini juga biasa berlaku, misalnya kita menemui banyak bahasa atau penulisan kiasan yang menggunakan bunga dan kumbang sebagai lambang. Misalnya: *Bunga bukan sekuntum, kumbang bukan seekor; Seperti bunga deda; Seperti kumbang mendapat madu*, dan sebagainya.

Begitu juga dengan kata *kakang* yang bermaksud *abang* yang terdapat dalam *Syair Ken Tambuhan*. Kata ini menampakkan adanya pengaruh Jawa. Kata *kakang* begitu banyak digunakan sebagai pengganti kata *abang*. Dalam naskah edisi Teeuw terdapat kira-kira 44 kata *kakang* selain yang dicampuradukkan atau diselang-seli dengan kata *kakanda* dan *kakak*.

Fenomena yang sama juga digunakan oleh pengarang dalam naskah Koleksi DBP, yang tampak berbeza hanyalah tempat atau kedudukan sesuatu perkataan itu digunakan. Misalnya seperti dalam rangkap yang di bawah ini:

tidaklah kasihan tuan memandang
berahinya kakang tidak tertimbang
kakang nin seperti seekor kumbang
rawankan kuntum yang belum kembang

(Teeuw, 1966: 34)

Jika tuan menjadi bunga yang kembang,
Kakang menjadi seekor kumbang,

Tuanlah memberi kakanda bimbang,
 Tidaklah kasihan mata memandang.

(Naskhah Koleksi DBP: 17/5)

Penyalin/pengarang naskhah Koleksi DBP hanya "mengubah-ubahkan" baris sahaja tanpa menghilangkan maksud sebenar. Jadi, bentuk penceritaan dalam kedua-dua naskhah *Syair Ken Tambuhan* ini tidak menampakkan perbezaan yang ketara.

Dalam "Kata Pengantar" *Syair Ken Tambuhan* edisi A. Teeuw itu penggunaan bahasa Jawa tidak banyak disentuh oleh pengarang. Teeuw membandingkan teks yang digunakannya dengan teks-teks atau naskhah panji yang lain untuk membuktikan bahawa *Syair Ken Tambuhan* hanya merupakan sebahagian yang amat kecil daripada sebuah cerita panji yang lebih lengkap (Teeuw, 1966: xviii).

Teeuw membicarakan struktur syair secara sepintas lalu, terutama dalam perbandingannya dengan pantun. Bagaimanapun, beliau telah menelusuri sejarah penciptaan syair secara panjang lebar dengan memberikan pandangan Hooykaas dan Skinner (Teeuw, 1966: xxi). Hooykaas beranggapan bahawa syair ialah sejenis sastera Melayu asli walaupun namanya begitu asing. Kata *syair* berasal daripada kata Arab *shi'r* yang bermakna *puisi*. Oleh itu Teeuw memberikan pandangan bahawa umur syair tidaklah begitu tua dan mungkin diciptakan pada tahun 1600 oleh Hamzah Fansuri. Teori yang diberikan oleh Teeuw mungkin ada kebenarannya kerana pada tahun 1670 muncul sebuah syair yang berjudul *Syair Perang Mengkasar*, sedangkan sebelum 1600 belum ditemui karya yang menggunakan bentuk syair. Tentang sejarah kemunculan syair dalam kesusasteraan Melayu, banyak sudah dibicarakan oleh sarjana-sarjana tempatan. Yang pasti ialah bahawa syair muncul selepas kedatangan Islam di Alam Melayu.

Jika dilihat pada halaman permulaan naskhah Koleksi DBP seperti yang dipaparkan pada awal penulisan ini, dapat dibuat suatu rumusan bahawa kemunculan naskhah *Syair Ken Tambuhan* ini lebih awal daripada *Syair Perang Mengkasar* berdasarkan tarikh yang dicatatkan oleh penyalin.

Sehubungan ini, struktur syair amat perlu diketahui. Oleh sebab inilah Pengkaji telah membincangkan serba sedikit tentang syair dan membandingkannya dengan puisi Jawa agar pembaca

tidak terpengaruh dengan pandangan Klinkert dan Hollander. Setiap kelainan dalam puisi tentu mempunyai keistimewaannya yang tersendiri. Maka tidak wajarlah dikatakan bahawa suatu puisi itu lebih baik daripada yang lain.

Sinopsis *Syair Ken Tambuhan* Edisi A. Teeuw

Seorang puteri jelita bernama Ken Tambuhan yang nama asalnya Puteri Puspa Kencana telah menjadi tawanan Raja Kuripan. Pertemuan pertamanya dengan Raden Menteri bermula sewaktu wira tersebut cuba mendapatkan burung yang dipanahnya. Ken Tambuhan terpengaruh dengan pujuk rayu Raden Menteri sehingga hubungan mereka tidak disenangi Permaisuri. Pelembay ditugaskan oleh Permaisuri untuk menghapuskan Ken Tambuhan sewaktu Raden Menteri ditugaskan mencari menjangan atau rusa idaman Permaisuri. Ken Tambuhan rela dibunuh dan kematiannya diikuti oleh dua orang kedayannya yang bernama Ken Penglipur dan Ken Tadahan. Ketiga-tiga mayat mereka diletakkan di atas sebuah rakit yang ditaburi bunga angana lalu dihanyutkan.

Rakit tersebut ditemui oleh Raden Menteri. Baginda sangat sedih lalu membunuh diri. Peristiwa itu menjadi berita hangat di seluruh negara sehingga Raja dan Permaisuri pengsan, tidak sedar akan dirinya. Raja amat memurkai Permaisuri lalu diperintahkannya Permaisuri dihukum menjaga anjing perburuan. Raja terus menjalani pertapaan, dan usaha baginda ini telah menarik minat dewa-dewa untuk menghidupkan kembali Raden Menteri dan Ken Tambuhan. Akhirnya mereka yang terbunuh hidup kembali dengan adanya bunga Gandapura Wangi atau Wijaya Mala kepunyaan Bidadari Sugarba. Berita gembira ini tersebar luas hingga ke Daha. Ratu Daha datang berkunjung ke Kuripan. Kedua-dua raja bertemu lalu terbongkarlah rahsia bahawa Ken Tambuhan sebenarnya ialah puteri Daha. Akhirnya mereka hidup gembira dan Raden Menteri dirajakan untuk memerintah kedua-dua buah negeri, Kuripan dan Daha.

Sinopsis *Syair Ken Tambuhan* Naskhah Koleksi Dewan Bahasa dan Pustaka

Cerita bermula di negeri yang rajanya bernama Seri Nara

Cempaka Jajar yang hidup bahagia bersama Permaisuri dan seorang putera bernama Raden Menteri. Pada waktu yang sama diceritakan tentang Ken Tambuhan (Raden Puspa Kencana) yang menjadi puteri tawanan di Kuripan. Setiap hari dia ditugaskan bertenen sambil dijaga dan ditemani dua orang embannya yang bernama Ken Penglipur dan Ken Tadahan.

Pada suatu hari Raden Menteri bermain-main memanah burung serindit. Burung itu masuk ke dalam taman larangan dan di sinilah bermulanya pertemuan antara kedua-dua watak tersebut. Raden Menteri terus jatuh cinta dan tidak dapat berpisah langsung dengan Ken Tambuhan. Dengan pujuk rayu Raden Menteri, Ken Tambuhan tidak berupaya menepis cinta tersebut dan akhirnya mereka berdua telah menikmati hidup seperti suami isteri. Perbuatan ini akhirnya diketahui oleh Permaisuri dan baginda telah berusaha memisahkan mereka berdua kerana menganggap Ken Tambuhan tidak sepadan dengan anaknya. Raden Menteri kemudian disuruh oleh Permaisuri ke hutan mencari binatang, sama ada rusa, pelanduk, kijang ataupun menjangan.

Sepeninggalan Raden Menteri, Permaisuri memerintahkan pelembay membawa Ken Tambuhan ke hutan dan menghapuskannya. Kematian Ken Tambuhan diikuti oleh dua orang kedayannya dan ketiga-tiga mayat mereka diletakkan di atas rakit dengan ditutupi bunga-bunga angana. Rakit tersebut dihanyutkan dan akhirnya telah ditemui oleh Raden Menteri. Disebabkan cintanya yang amat kental, Raden Menteri membunuh dirinya sendiri dan berita sedih ini terus disampaikan kepada Raja dan Permaisuri. Seluruh negara berkabung, Raja lalu menghalau Permaisuri dari istana dengan penuh kehinaan.

Keadaan Raja yang sangat bersedih dengan peristiwa tersebut menarik perhatian para dewa dan akhirnya dengan bantuan Seri Betara, Ken Tambuhan dan Raden Menteri dihidupkan kembali dengan menggunakan bunga Gandapura Wangi yang berasal daripada susu Dewi Sugarba. Kegembiraan terus menyelubungi seluruh negara dan Permaisuri diterima kembali ke istana.

Pertemuan antara keluarga Kuripan dan Daha berlangsung dan wujudlah suatu suasana kegembiraan yang dirasakan oleh kedua-dua buah negeri yang bersaudara sepupu itu. Kegembiraan ini tidak berterusan kerana Raden Menteri terpaksa keluar dari istana untuk mencari buah pauh janggi yang diidami Ken Tambuhan

setelah pelbagai usaha dilakukan tetapi gagal untuk memperoleh buah tersebut.

Pemergian Raden Menteri begitu lama sehingga baginda tidak dapat melihat kelahiran anak yang sedang dikandung isterinya. Pada waktu itu Raden Menteri sudah merajai kedua-dua buah negeri, iaitu Kuripan dan Daha, dengan Ken Tambuhan sebagai permaisurinya. Walau bagaimanapun, setelah putera baginda dewasa, dia terus bertanya siapakah ayahandanya, akhirnya dia mengembara dan berjaya pula menemui ayahandanya kembali setelah menempuh beberapa rintangan seperti mengalahkan geroda yang berasal daripada dewa. Cerita berakhir dengan kegembiraan.

Dalam penulisan kali ini hal-hal yang pernah disentuh oleh Teeuw akan cuba dihindarkan dan akan disorot pula sejauh mana watak wira, wirawati, emban atau inang pengasuh dalam *Syair Ken Tambuhan* Koleksi DBP sejajar dengan cerita-cerita panji Jawa. Kajian ini melihat implikasi watak-watak ini daripada kaca mata Jawa dan melihat cerita panji ini sebagai pralambang hidup manusiawi.

Watak dan Perwatakan dalam *Syair Ken Tambuhan*

Apabila berbicara tentang watak dan perwatakan dalam sesebuah cerita, sikap manusiawi sering ditonjolkan dan watak manusialah yang menghidupkan jalan cerita, sama ada secara lahir atau batin. Demikian juga kadangkala diterapkan watak manusia ke dalam watak binatang jika cerita itu bermaksud sebagai kiasan seperti yang terdapat pada cerita-cerita Sang Kancil. Watak dan perwatakan dalam *Syair Ken Tambuhan* dapat dibahagikan kepada watak penting dan watak sampingan. Watak utama atau watak penting sering ditonjolkan dari permulaan hingga ke akhir cerita. Watak sampingan pula hanya sekadar membantu dalam perkembangan cerita.

Dalam *Syair Ken Tambuhan* watak utama ialah Raden Menteri dan Ken Tambuhan. Kedua-dua watak ini amat bersinonim dengan watak Inu Kertapati dan Galuh Cendera Kirana. Kedua-dua watak dalam panji ini sering berubah nama, dan dalam panji Jawa kadangkala Inu Kertapati dikenali juga sebagai Panji Asmarabangun, manakala Galuh Cendera Kirana dikenali sebagai Sekartaji.

Walaupun *Syair Ken Tambuhan* merupakan cerita saduran daripada cerita-cerita panji namun *Syair Ken Tambuhan* masih dapat dikira sebagai cerita panji. Watak utamanya masih Inu dan Galuh, dan hubungan kedua-duanya berdasarkan ikatan cinta abadi yang tidak terpisahkan di samping adanya hubungan kekeluargaan.

Dalam *Syair Ken Tambuhan* Koleksi DBP ini watak penting dipegang oleh Raden Menteri dan Ken Tambuhan serta Cahaya Negara (anak mereka berdua), manakala watak-watak sampingannya dipegang oleh Ratu Kuripan, Permaisuri, pelebaya, Ken Penglipur, Ken Tadahan, Wira Dandani, Ratu Daha, Permaisuri Daha, Betara Kala dan Dewi Sugarba. Watak-watak sampingan ini dapat dibahagikan kepada watak emban⁸ seperti watak Ken Penglipur, Ken Tadahan, dan Wira Dandani. Ken Penglipur dan Ken Tadahan menjadi emban kepada Ken Tambuhan manakala Wira Dandani menjadi emban kepada Raden Menteri. Bentara Kala dan Dewi Sugarba ialah watak dewa yang memberi kebahagiaan kepada seluruh warga Kuripan dan Daha secara menghidupkan kembali watak Raden Menteri dan Ken Tambuhan. Watak Permaisuri dan pelebaya boleh dianggap sebagai penyebab kepada peristiwa kematian Ken Tambuhan dan Raden Menteri, manakala Ratu dianggap sebagai penegak kebenaran kerana menghukum Permaisuri atas perbuatannya.

Watak Utama

Watak utama atau watak penting sering dimunculkan dari awal cerita seperti sewaktu kelahiran dan suasana kelahirannya. Gambaran seperti ini lumrah ditemui dalam cerita-cerita panji Melayu dan ada kalanya ada kesamaannya dengan cerita-cerita lipur lara:⁹

... Akan Permaisuri pun mangkin sakitlah hendak berputera
 Maka dengan seketika itu juga bulan yang terang itu
 pun menjadi kelam. Guruh pun berbunyiilah sayup-sayup
 bahasa seperti menegur Betara Kerma Jaya akan menjelma
 itu. Demikianlah lakunya. Maka kilat petir pun sabung-
 menyabung serta dengan hujan ributnya, terlalu amat keras
 selaku-laku terangkat negeri Kuripan rasanya Setelah
 dini hari, maka hujan ribut itu pun teduhlah Maka

Permaisuri pun berputeralah seorang laki-laki, terlalu baik sikapnya, gilang-gemilang seperti anakan kencana rupanya.

(Abdul Rahman Kaeh, 1985: 8)

Namun dalam *Syair Ken Tambuhan* tidak terdapat gambaran kelahiran watak-watak utama ini melainkan kedua-dua watak ini ditampilkan setelah melangkah ke alam remaja:

empat belas tahun umurnya tuan
dinamai ratu Ken Tambuhan
cantik manis barang kelakuan
memberi hati bimbang dan rawan

(Teeuw, 1966: 3)

Dalam teks Koleksi DBP juga tidak diberikan gambaran kelahiran kedua-dua wira dan wirawati, malahan *Syair Ken Tambuhan* ini terus menceritakan tokoh Ken Tambuhan yang menjadi tawanan di Kuripan.

Tentang usia Ken Tambuhan dalam koleksi ini tidak ada perbezaannya dengan naskhah edisi A. Teeuw. Yang tampak berbeza hanya penggunaan kata *umurnu* dalam naskhah Koleksi DBP, sedangkan dalam edisi A. Teeuw kata *umurnya* pula yang digunakan.

Selain itu usia Raden Menteri juga tidak menampakkan sebarang perbezaan antara naskhah Koleksi DBP dengan edisi A. Teeuw, malahan setiap kata dan isinya juga sama kedua-duanya:

Tujuh belas tahun umurnya baginda,
Terlalu kasih ayahanda dan bonda,
Diberinya inang dan kanda,
Serta pengasuh anak biduanda.

(Naskhah Koleksi DBP: 5/7)

Jadi, dalam *Syair Ken Tambuhan* kedua-dua watak utama ini masing-masing berumur antara 14 dan 17 tahun. Umur pada peringkat ini memang dianggap sudah meninggalkan alam kanak-kanak. Mungkin pengarang *Syair Ken Tambuhan* menggambarkan remaja pada tahap umur ini dapat dianggap sebagai unggul dan cinta yang bersemi antara kedua-dua watak ini dapat dianggap pula sebagai cinta pertama dan suci.

Watak Raden Menteri digambarkan sebagai manusia unggul sama ada dari segi sifat lahir atau jasmaniahnya, seperti yang digambarkan dalam rangkap yang berikut:

Paras elok tiada bertara,
Asalnya turun dari udara,
Sempurna akal budi bicara,
Raden tidak bersaudara.

....

Raden pun sangat agus bestari,
Sekalian permainan dipelajari,
Serta segala anak menteri,
Berhimpun sekalian isi negeri.

(Naskah Koleksi DBP: 5/6, 5/9)

Tanggapan pengarang *Syair Ken Tambuhan* tentang umur 17 tahun sebagai umur yang sudah sesuai untuk berumah tangga mungkin disebabkan pengarang melihat kewajarannya dengan alam pada ketika itu. Hal ini pernah disebut oleh Teeuw:

Akibatnya seorang pengarang Melayu lama hanya dapat membuktikan bakatnya dan keahliannya serta perasaan seninya dengan cara ia sanggup menciptakan karya seni yang sesuai dengan tradisi.

(Teeuw, 1966: xxxviii)

Tidak menjadi kejanggalan sekiranya seorang pemuda yang baru berusia 17 tahun berkeinginan untuk berumah tangga. Kalau dilihat dari sudut psikologi, pengalaman yang diperoleh pada waktu remaja akan mendasari penyesuaian diri dalam masa dewasa (Andi Mappiare, 1983: 20). Justeru itu kadangkala kematangan seseorang individu tidak dapat diukur dari sudut usia.¹⁰

Sikap dan watak pemuda yang berusia 17 tahun itu digambarkan oleh pengarang *Syair Ken Tambuhan* sebagai individu yang tidak memikirkan sebab dan akibat daripada tindakan yang dilakukannya. Hal ini dapat dilihat daripada sikap Raden Menteri yang mencumbui Ken Tambuhan. Dia tidak memikirkan risiko yang bakal dihadapi oleh Ken Tambuhan. Namun dalam usianya yang masih muda itu Raden Menteri digambarkan sebagai pria yang dapat berkelakuan dewasa dalam bercinta. Dia pintar

melayani cintanya terhadap Ken Tambuhan di samping sanggup pula berkorban demi cinta sucinya.

Dilema yang dihadapi oleh watak wira ini dapat dilihat daripada sikap serba salahnya, sama ada patut menurut kehendak ibunya atau mempertahankan cintanya kepada Ken Tambuhan. Walau bagaimanapun, akhirnya dia tidak tergamak mengabaikan kehendak ibunya. Jadi, perwatakan Raden Menteri dapat dilihat daripada peranan yang dimainkannya. Sebagai kekasih dia setia dan sanggup mati bersama-sama, manakala sebagai anak pula dia patuh dan taat kepada orang tuanya.

Dalam naskhah Koleksi DBP, Raden Menteri dipaparkan sebagai seorang suami yang sanggup mencari buah pauh janggi keinginan isteri yang sedang mengidam. Walaupun hatinya berat untuk meninggalkan isterinya yang berbadan dua, namun kerana kasih dan kasihan terhadap isterinya, dia sanggup menghadapi sebarang bahaya. Justeru itu sewaktu dia meninggalkan isteri dan istana, dia berpesan:

Ia berkata kepada ayah dan bonda,
Puteri sekalian putera anakanda,
Jikalau ada satu bahaya anakanda,
Puteri sekalian putera anakanda.

(Naskhah Koleksi DBP: 133/11)

Sebagai seorang lelaki yang mempunyai taraf dan kuasa dia tidak bersikap mata keranjang. Watak Raden Menteri dalam *Syair Ken Tambuhan* agak berbeza daripada watak-watak Inu dalam cerita-cerita panji yang lain.

Dalam *Hikayat Panji Semirang* misalnya, Inu tergoda kepada Panji Semirang walaupun Panji Semirang ini sebenarnya Galuh dalam penyamaran. Dia tidak mengenali Galuh, namun hatinya tetap terpaut, maka dapatlah dikatakan bahawa sebagai pria Inu memang wajar bersikap sedemikian:

Raden Inu, setelah melihat Panji Semirang berkenderaan itu, lemahlah hatinya dan hulu keris yang dipegangnya itu dirasanya seperti hendak jatuh sebab melihat rupa Panji Semirang yang amat gilang(-gemilang) dan berkilau-kilauan, sehingga pada ketika itu warna muka Raden Inu itu seperti bunga yang terjemur di matahari.

(*Hikayat Panji Semirang*, 1973: 71)

Watak Raden Menteri sebagai Inu ada disebut dalam *Syair Ken Tambuhan* (Teeuw, 1966: 68; Koleksi DBP: 7/1). Ken Tambuhan tidak pula menggunakan nama Galuh Cendera Kirana tetapi menggunakan nama Puspa Kencana. Namun demikian gambaran yang dipaparkan untuk Ken Tambuhan persis menyerupai Galuh Cendera Kirana, sama ada dari segi fizikal ataupun dari segi perlakuannya.

Raden Menteri yang dikenali sebagai Inu digambarkan sebagai kekasih yang rela berkorban, suami yang bertanggungjawab, dan sebagai anak yang patuh. Pada diri Raden Menteri dipaparkan sifat keunggulan yang sepatutnya ada pada setiap wira. Wira yang unggul ini pula harus disesuaikan dengan watak wirawati yang unggul. Kedua-duanya umpama gabungan cincin dengan permata dan inilah acuan pengarang waktu itu untuk menciptakan watak wira dan wirawatinya. Kedua-dua watak digambarkan dalam bentuk yang seputih-putihnya. Cara ini memang lumrah ditemui dalam karya-karya lama. Dengan cara ini kemungkinan pengarang cuba menutup realiti kelemahan watak wira yang ada pada waktu itu dengan suatu watak yang dapat menzahirkan segala keunggulan.

Tentang watak Ken Tambuhan, dia hanya dimunculkan sebagai puteri tawanan di Kuripan. Dari segi gambaran fizikal, selain menyerupai Galuh, Ken Tambuhan juga mewarisi kecantikan Mandudari, iaitu watak wanita yang ditemui oleh Desirat Maharaja dari dalam buluh betung (Roorda, 1258H: 3).

Dalam hal ini, pengarang mungkin dipengaruhi cerita-cerita Rama yang dalam versi Melayunya lebih dikenali sebagai *Hikayat Seri Rama*. Walaupun *Hikayat Seri Rama* tidak menampilkan tujuan asal yang terdapat dalam *Ramayana* namun hikayat ini tidak lari daripada pemaparan watak-watak unggul Hindu melalui watak Rama, Sita, dan Laksamana. Dalam *Hikayat Seri Rama* edisi Roorda, digambarkan kehebatan kecantikan Mandudari sehingga Rawana menjadi sangat berkeinginan terhadapnya, dan melalui budi bahasa yang menarik dia meminta wanita ini daripada Desirat Maharaja. Jadi, kecantikan Mandudari dapat menawan dua pria, iaitu Desirat Maharaja dan Rawana. Dalam *Syair Ken Tambuhan* kecantikan Ken Tambuhan yang mirip Mandudari juga dapat menawan Raden Menteri.

Secara tidak langsung Ken Tambuhan digambarkan sebagai wanita unggul Jawa yang serba patuh, sentiasa akur dan tidak

mempunyai rasa berontak kepada sesuatu hal yang dianggap tidak adil.¹¹ Gambaran kepatuhan Ken Tambuhan dipaparkan sewaktu dia melayani kehendak Raden Menteri dan sewaktu dia akan dihukum bunuh. Pada waktu itu wanita dihendaki bersikap patuh, taat dan setia. Justeru itu kemungkinan pengarang *Syair Ken Tambuhan* ini masih mengekalkan sifat wanita Jawa ke dalam tradisi Melayu. Kedudukan wanita Jawa dan Melayu hampir sama dalam sebarang tindak laku kerana jarang sekali wanita Jawa atau Melayu sanggup menunjukkan keinginannya yang sebenar. Senjata paling ampuh yang digunakan oleh wanita ialah air matanya. Gambaran ini amat ketara sama ada dalam naskhah edisi Teeuw ataupun Koleksi DBP. Disebabkan naskhah Koleksi DBP lebih terperinci dan panjang, pasti sahaja gambaran Ken Tambuhan dilukiskan dengan berbagai-bagai gaya sesuai dengan senario yang sedang dilalui oleh watak-watak tersebut. Satu contoh ialah, sewaktu Ken Tambuhan amat teringin memakan buah pauh janggi, dia tidak menyatakan hasrat hatinya secara terang tetapi dengan linangan air mata:

Adapun akan Ken Tambuhan,
Menangis tidak berputusan,
Raden membujuk sepanjang jalan,
Salah pun jangan tuan panjangkan.

(Naskhah Koleksi DBP: 128/5)

Air mata sering menyebabkan suami ingin membuktikan kasih sayangnya terhadap si isteri tanpa mempedulikan bahaya yang akan dihadapi. Senario inilah yang dipaparkan oleh pengarang *Syair Ken Tambuhan* untuk menunjukkan bahawa ikatan suami isteri yang kental dan tulen sukar benar diukur dengan mata kasar.

Sehubungan itu, sifat keunggulan manusia Jawa yang digambarkan melalui Ken Tambuhan ini hampir sama dengan sifat yang ditonjolkan melalui watak Sita Dewi dalam *Hikayat Seri Rama*, terutama sewaktu kedua-duanya terpaksa menjalani dugaan yang paling besar. Ken Tambuhan terpaksa menerima hukuman bunuh yang dijalanakan oleh pelebaya, sedangkan Sita Dewi terpaksa terjun ke dalam api untuk membuktikan kesuciannya. Kedua-dua watak wanita ini digambarkan sebagai manusia yang tidak mempunyai hak untuk membuktikan kebenaran, namun keadaan ini amat

berbeza dengan Galuh Cendera Kirana dalam *Hikayat Panji Semirang*. Dia menentang ketidakadilan dengan tindakan melarikan diri dari istana dan menyamar sebagai Panji Semirang (*Hikayat Panji Semirang*, 1973: 41-44). Kedua-duanya datang daripada status yang sama dengan keadaan fizikal yang sama padan sehingga pada kedua-dua watak ini tidak terdapat apa-apa kekurangan.

Dalam naskhah Koleksi DBP, anak kepada Raden Menteri dan Ken Tambuhan juga dapat dianggap penting, kerana dengan usahanya, ayahandanya dapat diselamatkan dan ini mengembalikan kemeriahan di Kuripan dan Daha.

Walaupun anak daripada kedua-dua watak utama ini tidak diberikan nama yang jelas tetapi hanya dikenali sebagai Cahaya Negara/Negeri, namun watak ini juga telah menunjukkan kehebatan yang sama seperti yang diperlihatkan oleh watak ayahandanya, Raden Menteri (Inu):

Ayo we mamanda tinggallah tuan,
Patik bermohon hendak berjalan,
Biar anakanda pergi melawan,
Baik dan jahat supaya keruan.

(Naskhah Koleksi DBP: 153/7)

Watak Sampingan

Antara beberapa watak sampingan, yang penting ialah watak emban atau pengasuh kepada watak utama. Emban kepada Ken Tambuhan ialah Ken Penglipur dan Ken Tadahan, manakala emban kepada Inu ialah Wira Dandani. Ketiga-tiga watak ini amat patuh dan setia kepada tuan masing-masing; hal ini terbukti misalnya apabila emban Ken Tambuhan, iaitu Ken Penglipur dan Ken Tadahan, sanggup mati bersama-sama tuannya.

Emban bukan sekadar menjadi pengasuh, orang suruhan, malahan mereka dianggap sebagai pendidik, teman penghibur dan penasihat. Emban kadangkala dikenali juga sebagai panakawan (kawan setia) yang sering bersama-sama watak utama setiap waktu.

Dalam *Syair Ken Tambuhan* ini emban Ken Tambuhan digambarkan sebagai pengasuh yang benar-benar setia menjalani kewajipan sehariannya dengan rela. Perkhidmatan mereka, antara beberapa contohnya, tergambar pada perbuatan mereka

menunggu Ken Tambuhan semasa tidurnya dan menggosok tubuh Ken Tambuhan sewaktu dia mandi. Malah kedua-dua emban ini sanggup mati demi kesetiaan kepada tuannya (naskhah Koleksi DBP: 59/2).

Kedayan atau emban dalam cerita-cerita panji sering kali ditugaskan untuk menjaga dan menyediakan segala keperluan tuannya. Dalam beberapa hal, keadaan fizikal kedua-dua emban ini tidak diceritakan. Mereka cuma disebut sebagai pengasuh kepada Ken Tambuhan, yakni yang lebih ditonjolkan ialah sifat bakti mereka kepada tuannya. Fenomena ini agak berbeza dengan emban dalam cerita-cerita Jawa yang lain. Misalnya dalam cerita *Damar Wulan*, watak panakawan atau emban Damar Wulan ialah Nayagenggong dan Sabda Palon. Kedua-dua watak ini digambarkan dengan keadaan fizikal yang jelik dan berlawanan sekali dengan keadaan fizikal wira yang serba tampan. Dalam tradisi sastera Jawa, pergandingan antara dua watak panakawan ini dengan Damar Wulan mempunyai makna yang tersirat. Kedua-dua panakawan ini membawa makna yang tersendiri seperti Nayagenggong yang bermaksud "besar kebijaksanaan", sedangkan Sabda Palon bermaksud "kata yang tidak berubah". Dengan demikian, petikan "... Maka di mana pun Damar Wulan berada, Nayagenggong dan Sabda Palon selalu di sisinya" dapat diertikan bahawa seseorang yang tenang dalam sebarang situasi tidak lepas daripada bijaksana dan setia pada ucapan (Soenarto Timoer, 1980: 63).

Namun demikian, dalam cerita-cerita panji Jawa umumnya dapat diketemukan watak Jurudeh dan Persanta yang menjadi panakawan kepada watak wira.¹² Gandingan ini juga dapat diertikan bahawa dalam diri manusia ini sering wujud unsur positif dan negatif, dan menunjukkan bahawa kedua-duanya saling lengkap-melengkapi. Raja memerlukan rakyat dan rakyat memerlukan pemimpin. Jadi, dalam *Syair Ken Tambuhan* ini diperihalkan konsep saling lengkap-melengkapi. Emban memerlukan tuan sebagai tempat bernaung sedangkan tuan memerlukan emban sebagai tempat mendapat pertolongan dan mengadu hal. Hubungan ini jelas diceritakan dalam *Syair Ken Tambuhan* sama ada dalam naskhah edisi Teeuw ataupun naskhah Koleksi DBP.

Peranan watak sampingan yang lain ialah Permaisuri. Tanpa Permaisuri pembunuhan tidak akan berlaku dan Permaisuri dapat dianggap sebagai pencetus peristiwa. Sekiranya Permaisuri tidak

diwujudkan mungkin tidak akan berlaku peristiwa pembunuhan.

Peranan dewa juga tidak kurang pentingnya. Pengarang *Syair Ken Tambuhan* memunculkan watak dewa kerana watak ini dapat dianggap sebagai kuasa yang boleh mewujudkan sesuatu perkara ajaib yang tidak mungkin dapat dibuat oleh manusia biasa. Watak-watak dewa ini secara tidak langsung ada kaitan dengan pengaruh mitologi masyarakat Jawa. Dalam mitos Jawa, keturunan raja mereka ada kaitannya dengan dewa-dewa dan dewa-dewa ini pula ada kaitannya dengan epos Hindu, terutamanya *Mahabharata* (Harun Mat Piah, 1980: 29). Kebenaran hubungan ini dapat dilihat daripada senarai susur galur leluhur raja-raja Jawa yang terdapat dalam *Babad Tanah Djawi*:

1. Nabi Adam	16. Bagawan Abiyasa
2. Sis	17. Pandudewanata
3. Nurcahya	18. Arjuna
4. Nurasa	19. Abimanyu
5. Sang Hyang Wening	20. Parikesit
6. Sang Hyang Tunggal	21. Yudayana
7. Batara Guru	22. Gendrayana
8. Batara Brama	23. Jayabaya
9. Bramani	24. Jayamijaya
10. Tritrusta	25. Jayamisena
11. Parikenan	26. Resi Gatayu
12. Manumanasa	27. Panji
13. Sakutrem	28. Kuda Laleyan
14. Sakri	29. Banjaransari
15. Palasara	

Senarai tersebut memperlihatkan bahawa Panji adalah salah seorang leluhur raja Jawa. Panji juga digambarkan berketurunan Arjuna dalam *Mahabharata*. Pengarang *Syair Ken Tambuhan* juga menyatakan bahawa ketampanan Raden Menteri menyerupai ketampanan Arjuna atau Rajuna:

Raden pun sampai istana
melungguh di atas peterana
sikapnya seperti Sang Rajuna
manis bersunting bunga angšana

(Teeuw, 1966: 12)

Parasnya elok tiada bertara,
Asalnya turun dari udara,

Sempurna akal budi bicara,
Raden tidak bersaudara.

(Naskah Koleksi DBP: 5/6)

Kesimpulannya dapat dikatakan bahwa setiap watak pembantu, terutama emban, dalam *Syair Ken Tambuhan* mempunyai peranan yang tidak kurang pentingnya. Tanpa watak pembantu, watak utama akan menjadi kaku walaupun watak penting dikatakan berasal daripada dewa.

Latar

Latar yang diperihalkan ialah suasana istana yang serba mewah dan indah (Teeuw, 1966: 2; naskah Koleksi DBP: 1/8-1/11). Gambaran ini tidak terdapat di sekeliling masyarakat luar istana. Pembaca dibawa berkhayal menikmati keindahan. Dalam hal ini pengarang *Syair Ken Tambuhan* amat berjaya mewujudkan gambaran yang dapat dikhayalkan seperti yang kelihatan pada contoh-contoh petikan yang berikut:

diperbuatkan baginda kota batu
di tengahnya ada kolam suatu
terlalu indah tamannya itu
tempat menaruhkan anak para ratu

beberapa puluh buah istana
di sisi kolam jambangan ratna
bunga dan kuntum berbagai warna
berapat dengan pohon angana

beberapa puluh buah balai
perbuatannya indah terlalu permai
pahat dan ukir bunga setangkai
keluk tembosa berbagai-bagai

diperbuatnya balai empat puluh ruang
tingkap bertatah berkerawang
diaturnya cermin kaca diselang
disinar syamsu gilang-gemilang

(Teeuw, 1966: 2)

Diperbuat baginda berkota batu,
 Di dalamnya ada kolam suatu,
 Terlalu indah tamannya itu,
 Tempat menaruhkan anak para ratu.

Beberapa puluh buah istana,
 Diisi kolam jambangan ratna,
 Bunga dan kuntum berbagai warna,
 Berapat dengan pohon angšana.

Beberapa puluh buah balai,
 Perbuatannya indah terlalu ramai,
 Pahat dan ukir bunga setangkai,
 Keluk tembusu berbagai-bagai.

Diperbuatnya balai empat puluh ruang,
 Ditunggu semua tidak yang kurang,
 Diatur cermin kaca diselang,
 Disinar syamsu gilang-gemilang.

(Naskhah Koleksi DBP: 1/8-1/11)

Dengan gambaran alam istana itu pembaca dapat mengkhayalkannya menurut kemampuan citarasa masing-masing. Alam istana, apalagi alam kayangan, hanya dapat diterobosi oleh manusia istimewa yang digelar dewa-dewa. Keistimewaan dewa-dewa pula dijelmakan dalam watak-watak Panji. Justeru itu watak Panji dan Galuh sering dikaitkan dengan keturunan dewa. Demikian juga halnya dengan Raden Menteri, seperti yang digambarkan dalam petikan yang berikut:

Memandang rupa Raden Inu,
 Kepada mata tidak jemu,
 Di dalam hatinya bagai ditunu,
 Segala yang memandang hairan termangu.

(Naskhah Koleksi DBP: 9/1)

Dalam *Syair Ken Tambuhan* kaitan antara Inu dengan dewa tidak dipaparkan secara persis tetapi dalam cerita-cerita panji Melayu yang lain keturunan Panji begitu jelas ditonjolkan. Raden Inu dan Galuh adalah penjelmaan semula atau *inkarnasi* daripada Arjuna dan isterinya, Subadra. Dalam *Hikayat Panji Semirang*

misalnya, raja-raja Jawa adalah keturunan dewa (*Hikayat Panji Semirang*, 1973: 1). Justeru itu kayangan digambarkan penuh dengan segala keindahan dan keajaiban:

setelah baginda sampai ke syurga
segala bidadari terkejut belaka
heranlah ia dengan seketika
lalailah dengan pemandangan muka

(Teeuw, 1966: 163)

lalailah ia dengan seketika
mengidari taman di dalam syurga
mendam di atas hamparan suraga
badan terhantar belumkan jaga

(Teeuw, 1966: 165)

Setelah baginda sampai syurga,
Segala bidadari terkejut belaka,
Hairanlah ia dengan seketika,
Khayal menentang kilauan syurga.

(Naskhah Koleksi DBP: 87/10)

Lalailah ia dengan seketika,
Mengedari taman di dalam syurga,
Menengadah di atas hamparan jingga,
Badan terhantar belumkan jaga.

(Naskhah Koleksi DBP: 89/5)

Dengan adanya penyebutan "syurga" dan "bidadari" dapat dibayangkan tempat yang cuba diperkenalkan oleh pengarang. Hal ini ada persamaannya dengan manusia beragama yang sering menggambarkan syurga itu sebagai suatu tempat yang kekal dan penuh dengan kesempurnaan.

Pada umumnya istana menjadi fokus sorotan pengarang cerita-cerita panji kerana dalam tradisi penulisan Jawa atau Melayu, pujangga berdamping rapat dengan raja. Hal ini dapat ditelusuri daripada "manggala" atau mukadimah sesebuah karya yang memuji-muji raja. Dalam penulisan tradisi sastera Jawa fenomena ini ketara sekali. Misalnya, seperti yang pernah dilakukan oleh Panuluh sewaktu menulis *Hariwangsa*, pengarang

terdorong menulis karyanya atas perintah rajanya. Tanpa perintah raja, beliau tidak berani melakukan tugas itu kerana bakatnya tidak memadai (Zoetmulder, 1985: 194). Jadi, jelas daripada keterangan Panuluh ini bahawa pengarang zaman lampau sangat bergantung pada restu rajanya. Dengan demikian pembaca tentu akan menyanjung karya tersebut kerana ia lahir atas perintah dan restu raja.

Daripada beberapa petikan contoh, sama ada *Syair Ken Tambuhan* edisi A. Teeuw, mahupun naskhah Koleksi DBP, ternyata sekali bahawa penyalin naskhah Koleksi DBP telah berusaha sebaik mungkin untuk merubah beberapa perkataan daripada edisi A. Teeuw. Contoh-contohnya dapat dilihat pada perkataan seperti *mendam* daripada teks edisi A. Teeuw yang ditukar kepada *menengadah*. Begitu juga dengan frasa *hamparan suraga* yang telah ditukar kepada *hamparan jingga*.

Pengubahsuaian ini menunjukkan bahawa penyalin naskhah Koleksi DBP memang menyedari akan hasil karyanya. Beliau tidak secara sewenang-wenang menggunakan perkataan yang dianggap sesuai, malahan penyalin ini amat kreatif kerana berani memberi penambahan cerita yang mirip dengan karya lipur lara. Walaupun demikian, penambahan cerita yang dilakukan oleh pengarang wajar dan tidak lari daripada kerangka cerita asal.

Panji Sebagai Lambang Manusiawi

Pralambang atau simbol merupakan pengantara pemahaman terhadap objek. Walaupun selama ini Panji telah disorot dari berbagai-bagai aspek, sama ada dari segi sejarah kemunculan dan penyebarannya di Nusantara, pengaruhnya, dan sebagai mitos, namun cerita-cerita panji jarang sekali dilihat sebagai pralambang kehidupan manusiawi.

Panji sebagai mitos bulan, misalnya, telah dikembangkan oleh Rassers sebagai teori (dalam *De Pandji-Roman*, 1922) dengan menyatakan bahawa perjalanan bulan mulai separuh terang hingga ke bulan purnama, kemudian susut kembali menjadi separuh gelap, setelah itu menjadi bulan purnama lagi. Semuanya ini dilambangkan dengan perjalanan hidup Panji yang mendekati Cendera Kirana (= bulan separuh terang) untuk mendapatkan kebahagiaan bersatu dengan Cendera Kirana (= bulan purnama).

Apabila musuh cuba menculik Galuh, Panji akan merana (= bulan mengecil – separuh gelap). Penculik dikejar, kemudian dikalahkan dan Panji kembali menuju ke arah kebahagiaan kerana dapat bertemu lagi dengan kekasihnya (= separuh terang sampai bulan purnama lagi). Demikian pergerakannya, berulang terus (Soenarto Timoer, 1987: 6). Jadi cerita-cerita panji tidak sekadar sebuah mitos bulan tetapi dikaitkan juga dengan mitos air, iaitu mitos Sungai Brantas. Tetapi penulisan kali ini cuba mengaitkan cerita-cerita panji dengan kehidupan manusiawi. Nama-nama watak, perlakuan watak, dan plot-plot yang terjalin dalam cerita-cerita panji adalah jalur-jalur hidup yang dilalui dan ditempuh oleh setiap individu yang menganggap hidup ini mempunyai matlamat atau tujuan.

Cerita-cerita panji sering dipaparkan dengan tema cinta antara watak Inu dengan Galuh, dua watak manusia yang berlainan dari segi sifat fizikal dan emosinya. Perwatakan mereka selaras dengan alam kehidupan manusia biasa. Bentuk berlawanan atau perbezaan merupakan ciri atau sifat kelumrahan alam nyata:

adanya siang dan malam
 adanya kecil dan besar
 adanya cantik dan hodoh
 adanya lelaki dan perempuan.

Kedua-dua konsep yang bertentangan tetapi saling bergantung ini memang lumrah wujud dalam kehidupan manusia. Apabila difikirkan tentang putih pasti terbayang akan warna hitam kerana kedua-duanya saling berkaitan. Hitam tidak akan wujud tanpa putih. Begitu juga lelaki tidak akan terpisah daripada wanita. Implikasi daripada proses atau konsep pertentangan binari atau *binary opposition* ini ialah bahawa dalam hidup ini manusia tidak terlepas daripada dua unsur yang berbeza (Hawkes, 1986: 93).

Setiap perbezaan tidak sepenuhnya dianggap sebagai suatu pergeseran tetapi dapat dianggap sebagai suatu penyesuaian yang saling melengkapi. Penyatuan atau penyesuaian antara tanggapan atau proses yang bertentangan ini dapat dilihat dari segi unsur hidup dan mati. Kedua-duanya tidak terpisah namun untuk mencari penyesuaian dan penyatuan dikatakan pula bahawa roh seseorang yang mati akan hidup dan kekal.

Begitu juga penyatuan antara pria dan wanita berlaku melalui

perkahwinan. Jadi, watak Inu dan Galuh adalah lambang perbezaan ini, namun mereka mempunyai suatu ikatan, iaitu cinta. Demi cinta inilah mereka ingin bersatu dalam dunia perkahwinan. Cinta antara Inu dengan Galuh merupakan penggerak untuk kedua-duanya berusaha agar dapat bersatu. Jika dikaitkan dengan kehidupan manusiawi, cinta diumpamakan sebagai matlamat atau tujuan.

Hidup tanpa tujuan tidak akan membawa seseorang ke tangga kejayaan. Dengan adanya matlamat hidup, seseorang itu akan berusaha semaksimum mungkin untuk mencapai kejayaan. Dalam hal ini dapat disamakan dengan watak Panji dan Galuh. Demi cinta, mereka senantiasa berusaha untuk hidup bersama. Cinta adalah tujuan, dan hidup tanpa tujuan dapat diumpamakan seperti kapal yang belayar tanpa pedoman. Sering kali pula tujuan atau matlamat hidup ini seiring dengan kehendak masyarakat, sebagaimana cinta Inu dan Galuh sejajar dengan restu daripada kedua-dua pihak, Daha dan Kuripan.

Untuk memaparkan cinta yang terjalin antara Galuh dan Inu, pengarang telah mewujudkan beberapa episod yang berkembang sehingga menemui kegembiraan pada akhir cerita. Jalanan episod ini merupakan plot cerita yang dikembangkan menuju klimaks cerita dan akhirnya.

Plot

Plot dalam cerita-cerita panji dapat disamakan dengan perjalanan hidup manusia menuju matlamat yang ingin dicapai. Manusia dilahirkan dengan bertujuan, dan dalam cerita-cerita panji sudah ditentukan bahawa Panji dan Galuh adalah jelmaan Sang Samba dan Dewi Januwati (Abdul Rahman Kaeh, 1989: 93) dan ini dapat disamakan dengan kita manusia biasa yang diciptakan Tuhan yang seterusnya akan kembali kepada Tuhan. Penjelmaan Panji dan Galuh daripada dewa merupakan tema yang cukup lazim terdapat dalam cerita-cerita panji dan ini adalah warisan masyarakat tradisi Jawa. Orang Jawa menganggap bahawa mereka dicipta oleh Betara Guru. Faktor ini terdapat dalam kitab *Tantu Panggelaran* yang ditulis dalam tempoh 1294–1478, iaitu sewaktu pemerintahan kerajaan Majapahit:

Betara Guru menciptakan sejodoh manusia di Tanah Jawa,
yang kemudian berkembang biak. Akan tetapi masih

telanjang, belum pandai bertutur dan pandai berbuat rumah. Maka diperintahkan kepada para dewa turun ke Tanah Jawa akan memberi pelajaran kepada para manusia supaya pandai berbicara, berpakaian, berbuat rumah, alat-alat dan sebagainya. Betara Vishnu menjadi raja yang pertama di Tanah Jawa bernama Sang Kandiawan, kemudian berputera Sang Mangukuhan, Sang Sandang Garba, Sang Katung Malaras, Sang Karung Kala

(Poerbatjaraka dan Hadijaja, 1957: 56-57)

Dongeng di atas dapat juga ditemui dalam *Babad Tanah Djawi* sebagaimana yang disebut sebelum ini dan tidaklah menghairankan jika dikatakan bahawa Panji berasal daripada dewa.

Apabila meningkat remaja, kedua-dua watak Inu dan Galuh dilatih menuntut nilai budaya bangsa Jawa: mereka harus bertatakrama¹³ dan harus memegang prinsip *endi sing apik lan endi sing ala* – mana yang baik dan mana yang buruk. Dalam sistem pembelajaran misalnya, kebanyakan puteri raja dilatih agar pintar bertenun seperti yang dinyatakan dalam *Syair Ken Tambuhan*:

di situlah berhimpun segala puteri
serta sekalian anak menteri
disuruhkan ratu permaisuri
sekalian bertenun sehari-hari

(Teeuw, 1966: 3)

Di situlah berhimpun segala puteri,
Serta sekalian anak menteri,
Dititahkan oleh Paduka Suri,
Sekalian bertenun sehari-hari.

(Naskhah Koleksi DBP: 2/3)

Begitu juga dengan watak Inu yang telah dilatih mempelajari berbagai-bagai ilmu yang perlu bagi seorang bakal raja:

Raden pun sangat agus bestari
segala permainan dipelajari
serta sekalian anak menteri
berhimpunlah sekalian isi negeri

(Teeuw, 1966: 9)

Raden pun sangat agas bestari,
 Sekalian permainan dipelajari,
 Serta segala anak menteri,
 Berhimpun sekalian isi negeri.

(Naskah Koleksi DBP: 5/9)

Peningkatan pendidikan semasa remaja ini jika dikaitkan dengan keremajaan manusia biasa terdapat suatu persamaannya. Misalnya, dalam tradisi Melayu, anak-anak dilatih menurut nilai-nilai masyarakatnya seperti sentiasa patuh dan taat dengan kehendak orang tua.

Semasa meningkat remaja, seseorang individu ini harus menjalani liku-liku hidup yang tidak dapat dianggap mudah, seperti juga dengan kehidupan yang dilalui oleh Galuh dan Inu. Untuk bersama-sama menikmati kebahagiaan mereka terpaksa menghadapi berbagai-bagai dugaan yang kadangkala disebabkan oleh perbuatan manusia seperti yang terdapat dalam *Syair Ken Tambuhan*, dan ada kalanya juga disebabkan kehendak dewa seperti yang terdapat dalam *Panji Narawangsa* (Abdul Rahman Kaeh, 1989: 99). Masa remaja adalah masa pancaroba dan seseorang remaja seharusnya diarahkan ke jalur-jalur hidup yang positif. Dalam cerita-cerita panji, watak Inu dan Galuh sewaktu remaja diarahkan kepada satu tujuan: kedua-duanya harus bersatu kerana mereka telah ditunangkan sejak kecil. Keremajaan yang dilalui oleh Inu dan Galuh sering kali selaras dengan senario yang wujud ketika itu bahawa pemilihan jodoh seharusnya ditentukan oleh ibu bapa dan keluarga tertua. Mereka bukan sekadar memperlempangkan diri dengan pelbagai ilmu, malah diasuh dengan ketahanan emosi dan semangat. Gambaran ini amat ketara dengan kesanggupan mereka berdua untuk dibunuh dan mencabut nyawanya sendiri.

Waktu meningkat dewasa pula merupakan tahap kematangan dan ini dapat dilihat daripada perjalanan cerita panji. Tahap dewasa ini adalah tahap untuk melihat sama ada sesuatu tujuan sewaktu remaja itu tercapai atau tidak. Dalam cerita-cerita panji, bahagian terakhir adalah bahagian pertemuan antara Inu dengan Galuh. Pertemuan ini menandakan matlamat yang diidamkan telah terlaksana.

Kesimpulannya, plot cerita-cerita panji sejajar dengan

perjalanan kehidupan seseorang manusia, iaitu yang bermula dari suatu titik dan berakhir pada suatu titik.

Ciri-ciri Cerita Panji

Ciri-ciri cerita panji juga dapat dilihat dalam kehidupan manusia. Misalnya, keluarga Ratu Jenggala (Kuripan), dalam kebanyakan cerita panji, diklasifikasikan dalam tujuh kelompok (Poerbatjaraka, 1968: 370-371 dan Abdul Rahman Kaeh, 1989: 86):

- K I - Menyebut empat orang ratu: Kuripan, Daha, Singasari, Gagelang, tanpa menyebut tokoh Kili Suci.
- K II - Menyebut empat orang ratu: Kuripan, Daha, Singasari, Gagelang, dengan menyebut tokoh Kili Suci.
- K III - Menyebut empat orang ratu dengan menyatakan nama-nama mereka.
- K IV - Menyebut tiga orang ratu lelaki, dan dua orang perempuan. Yang tertua ialah Kili Suci dan yang bongsu berkahwin dengan Ratu Singasari.
- K V - Menyebut empat orang ratu lelaki dan dua orang perempuan, yang tertua Kili Suci. Yang bongsu berkahwin dengan Ratu Pudak Setegal. Jadi, Ratu Singasari bukan ipar mereka.
- K VI - Menyebut tiga orang ratu lelaki, dan seorang perempuan, tanpa menyebut Kili Suci.
- K VII - Menyebut empat orang ratu dengan seorang anak perempuan, iaitu Kili Suci.

Daripada pemaparan di atas dapat disimpulkan bahawa keluarga Ratu Jenggala terdiri daripada empat orang ratu dan seorang wanita sebagai pertapa. Namun yang sering ditonjolkan dalam cerita-cerita panji ialah empat orang ratu yang bersaudara dan saling berhubungan sehingga Inu dari Kuripan (Jenggala) ditunangkan dengan Galuh dari Daha. Empat negara yang berkaitan ini dapat disamaertikan dengan empat mata angin yang dapat

menunjukkan arah. Penunjukan arah ini perlu bagi manusia untuk mencari matlamat yang dituju – apalagi kepada pelaut – agar tidak hanyut dipukul ombak. Dalam kehidupan juga, seseorang manusia itu harus mengetahui matlamat atau arah kehidupannya. Tanpa arah, seseorang manusia itu akan hanyut dalam gelombang kehidupan.

Empat negara bersaudara yang dipaparkan dalam cerita-cerita panji dapat juga dikaitkan dengan empat unsur yang terdapat dalam diri seseorang manusia, iaitu:

tanah
air
api
angin

(A. Samad Ahmad, 1983: 12–13)

Keempat-empat unsur ini melambangkan sikap yang ada pada manusia, iaitu marah (*api*), beremosi (*angin*), aman (*air*), dan sabar (*tanah*) (Ki Wahyu Prastista, 1973: 28). Sekiranya keempat-empat unsur ini tidak dikendalikan dengan sewajarnya, kehidupan seseorang individu tidak akan aman. Seharusnya seseorang individu itu mencari kedinginan dan kedamaian untuk menghilangkan sikap marah dan beremosi. Fenomena ini ada kesamaan dengan keadaan empat negeri dalam cerita-cerita panji yang sering mencari keseimbangan agar persengketaan dan pergeseran dapat dihindarkan.

Pertemuan dan Perpisahan

Umumnya dalam cerita-cerita panji Melayu, kedua-dua watak Inu dan Galuh tidak pernah diketemukan, tetapi mereka berdua telah ditunangkan sejak kecil. Pertunangan adalah suatu ikatan atau perjanjian. Perjanjian sering kali membawa implikasi yang baik. Kadangkala perjanjian tidak terlaksana kerana timbulnya keadaan yang tidak diduga. Hal ini dapat disamakan dengan pengalaman yang dialami oleh watak-watak penting ini, terutama sebelum mereka berdua diketemukan dalam suasana kegembiraan. Dalam pengertian yang lain, untuk hidup bahagia seseorang individu itu harus sanggup menghadapi berbagai-bagai dugaan. Benteng yang paling tepat yang harus dipunyai oleh individu ialah sifat *sabar*, *narima*, *pasrah*, dan *rela* (De Jong, 1976: 17–21). Konsep kehidupan

Jawa inilah yang coba diungkapkan dalam cerita-cerita panji. Keempat-empat konsep ini ditonjolkan oleh Inu dan Galuh sewaktu dalam pengembaraan.

Pengembaraan

Pengembaraan merupakan salah satu ciri penting cerita panji. Bersama-sama pengembaraan ini terjadi pula beberapa peristiwa lain, antaranya peperangan, penyamaran, pedalangan dan percintaan (Abdul Rahman Kaeh, 1989: 99).

Pengembaraan yang biasa dilakukan oleh Inu berpunca daripada peristiwa Galuh dilarikan tetapi dalam *Syair Ken Tambuhan* Inu keluar berburu, tidak mengembara. Dalam *Syair Ken Tambuhan* edisi A. Teeuw tidak terdapat episod pengembaraan tetapi dalam teks Koleksi DBP ciri pengembaraan dimasukkan terutama sewaktu Raden Panji keluar mencari buah pauh janggi yang menjadi idaman Ken Tambuhan. Begitu juga dengan pengembaraan yang dilakukan oleh anak Raden Inu untuk mencari ayahandanya yang hilang. Walau bagaimanapun, pengembaraan dalam cerita-cerita panji dapat disamaertikan dengan suatu perjalanan hidup manusia menuju ke suatu arah, iaitu hidup bahagia di dunia dan di alam selepas mati. Untuk menjadi pengembara yang berjaya dan bernasib baik, seseorang itu harus mempunyai bekalan yang cukup, sama ada dari segi kekuatan fizikal mahupun mental. Persiapan ini dapat dilihat pada watak Inu atau Galuh dalam penyamaran. Dalam *Hikayat Panji Semirang* misalnya, Galuh telah menyediakan dirinya sebagai pahlawan yang merompak sesiapa sahaja yang lalu di tempat persembunyiannya. Kegagahannya amat digeruni sehinggakan watak Inu sendiri mengagumi kegagahan dan ketampanan Galuh (*Hikayat Panji Semirang*, 1973: 73). Justeru itu dalam setiap cerita-cerita panji pengembaraan dianggap ciri yang penting.

Penyamaran

Dalam *Syair Ken Tambuhan* tidak terdapat episod penyamaran secara jelas seperti yang dilakukan oleh Galuh dalam *Hikayat Panji Semirang*. Namun demikian, mungkin penggunaan nama Ken Tambuhan daripada nama Puspa Kencana juga dapat dikira sebagai penyamaran.

Penyamaran dalam cerita-cerita panji dianggap wajar kerana melalui penyamaran, diri wira atau wirawati tidak akan dapat dikenali dan secara tidak langsung tindakan ini dapat menduga sejauh mana dalamnya cinta seseorang watak yang dicintai. Episod penyamaran ini juga dapat dianggap salah satu ciri cerita-cerita panji. Kehadiran unsur autentik ini memberikan kesempatan yang luas bagi pengarang untuk mengawal arah perkembangan cerita selanjutnya (Abdul Rahman Kaeh, 1989: 104). Selain itu penyamaran ini dapat menimbulkan suasana dramatik – ironi yang tujuan utamanya adalah: “*to underline the conflict between what people would like to do and what they can do, between what people would like to be and what they are*” (Robson, 1971: 28). Gambaran penyamaran secara jelas dapat ditelusuri dalam *Hikayat Panji Semirang* yang menonjolkan watak Galuh yang menyamar dengan berpakaian lelaki di samping menggunakan nama lelaki, iaitu Panji Semirang. Kalau dikaitkan dengan kehidupan manusia, ada kalanya penyamaran juga dilakukan tetapi dalam bentuk yang berbeza.

Kepura-puraan juga dapat dianggap sebagai suatu tindakan penyamaran. Manusia sering berpura-pura kerana tidak mahu perkara yang sebenar diketahui, selain untuk menyedapkan hati manusia lain. Berlagak sebagai orang kaya atau pintar juga dapat dikatakan sebagai perbuatan berpura-pura. Dengan berlagak, seseorang individu itu akan dapat menutup kelemahannya yang sebenar. Jadi, penyamaran ada implikasinya jika dikaitkan dengan kehidupan manusia.

Penukaran nama-nama watak sewaktu menyamar banyak juga didapati dalam cerita-cerita panji, terutama dalam *Hikayat Panji Semirang*, *Misa Taman Jayeng Kusuma*, dan *Panji Jayeng Tilem*. Dalam *Hikayat Panji Semirang*, Galuh menukar namanya kepada Panji Semirang, manakala dalam *Panji Jayeng Tilem*, Galuh menukar namanya kepada Prabu Bali, sedangkan Puteri Onengan menukar namanya kepada Panji Jayeng Tilem.

Penukaran nama dalam masyarakat Jawa sudah menjadi lumrah, seperti penukaran nama anak yang sering sakit atau penukaran nama selepas seseorang kembali menunaikan fardu haji. Kalau seseorang itu sebelum menunaikan haji dia dikenali dengan nama *Samingan*, maka selepas menunaikan fardu haji dia akan dikenali pula sebagai *Haji Abdul Fatah*, misalnya.

Peperangan

Episod ini dianggap salah satu ciri yang amat menarik dalam cerita-cerita panji kerana pada waktu inilah watak-watak utama akan menunjukkan kehandalan dan kekuatan fizikalnya sehingga dapat mengalahkan pihak lawan. Dalam *Syair Ken Tambuhan* Koleksi DBP, episod ini tidak diabaikan oleh penyalin kerana gambaran peperangan antara Raden Panji dengan macan/harimau gadungan penjelmaan dewa dilukiskan pada halaman 143 rangkap 9-10. Dalam rangkap-rangkap ini dikatakan bahawa sang panji begitu tangkas menentang lawan sehingga akhirnya kemenangan dapat diperolehi. Antara lain dapat dilihat sedikit cuplikannya di bawah ini:

Tikam-menikam terlalu gempar,
Bunyinya seperti guruh halilintar,
Pandainya sangat terlalu pintar,
Lakunya bagai perang yang besar.

Pada dasarnya peperangan terpaksa diwujudkan dalam cerita-cerita panji semata-mata untuk menunjukkan ketokohan wira kerana kekuatan yang ada pada wira bukan datang secara tidak sengaja tetapi sang wira sudah menjalani proses pembelajaran yang lumrah untuk seorang putera atau puteri raja. Dengan adanya episod-episod peperangan ini seseorang putera atau puteri raja dapat mempergunakan segala ilmu yang sudah dipelajari selain untuk membuktikan kebolehannya secara praktikal.

Ciri ini dapat dihubungkan dengan diri manusia itu sendiri: bahawa manusia tidak pernah terpisah daripada konflik dengan orang lain atau yang lebih nyata dengan dirinya sendiri. Penyalin tentu mengetahui bahawa teks *Mahabharata* melambangkan falsafah kehidupan manusia. Hal ini dapat dilihat dalam *Syair Ken Tambuhan* melalui percubaan penyalin menggambarkan ketampanan sang panji seperti ketampanan Arjuna atau Sang Rajuna. Atas dasar inilah episod peperangan dalam *Syair Ken Tambuhan* dianggap wajar diberi tafsiran yang sama. Dengan adanya episod peperangan yang sejajar dengan hakikat pergeseran dan pertelingkahan yang sering berlaku dalam diri manusia maka seseorang itu akan sentiasa memikirkan cara-cara untuk mengatasi konflik ini. Kita melihat lambang kehidupan manusia ini dalam *Syair Ken Tambuhan*.

Kegembiraan pada Akhir Cerita

Fenomena ini juga merupakan salah satu ciri cerita-cerita panji. Dalam *Syair Ken Tambuhan* ciri ini tetap ada dan boleh dianggap sebagai ciri yang semestinya ada dalam cerita ini. Cerita berakhir dengan episod gembira apabila wira dan wirawati kembali hidup bersama-sama dalam satu keluarga. Keadaan ini ada persamaannya dengan cerita lipur lara kerana suasana gembira amat sesuai dengan minat dan keinginan masyarakat lama yang sukar menerima jenis cerita yang berakhir dengan tragedi (Teeuw, 1966: xxviii). Tanggapan Teeuw ini selari dengan fungsi sastera tradisional Nusantara yang mementingkan unsur hiburan sebagai fungsi utamanya (Mohd. Taib Osman, 1974: 24). Setiap karya yang memberikan hiburan dapat dianggap sebagai karya yang menggembirakan. Unsur tragedi agak kurang disenangi oleh masyarakat Melayu seperti yang terdapat dalam cerita *Mahabharata*. Amat kurang cerita saduran *Mahabharata* dalam versi Melayu jika dibandingkan dengan *Hikayat Seri Rama*. *Hikayat Seri Rama* lebih banyak ditemukan dalam dunia sastera Melayu tradisional dalam berbagai-bagai edisi seperti edisi Roorda, Shellabear, dan Maxwell.

Oleh sebab cerita-cerita panji melahirkan kegembiraan pada bahagian akhirnya, cerita ini dapat menarik khalayak di Nusantara. Maka tidaklah menghairankan jikalau cerita ini tersebar luas hingga ke Thailand, Laos, dan Kemboja.

Kesimpulan

Kajian ini hanya menyorot *Syair Ken Tambuhan* sebagai hasil cerita-cerita panji yang menarik yang tertulis dalam bentuk syair. Namun demikian *Syair Ken Tambuhan* masih dapat dianggap sebagai salah satu cerita-cerita panji kerana watak-watak utamanya masih terdiri daripada Inu dan Galuh walaupun kadangkala watak-watak ini menggunakan nama yang berlainan.

Selain dilihat dari segi struktur penulisan, *Syair Ken Tambuhan* juga disorot dari segi makna yang tersirat yang ada kaitannya dengan kehidupan manusia biasa. Perlambangan yang diandaikan sejajar dengan penampilan wayang purwa Jawa yang pada dasarnya merupakan perlambangan realiti hidup manusia. Jadi, berkemungkinan sekali cerita-cerita panji Jawa ditampilkan dengan maksud yang sama. Selama ini pembaca sering diberitahu

bahawa cerita-cerita panji lahir sebagai cerita yang diciptakan dengan tujuan untuk menaikkan citra (imej) pemerintahan kraton Jawa di samping sebagai hiburan. Matlamat cerita-cerita panji diperihalkan dengan tujuan untuk melihat unsur-unsur yang terdapat di dalamnya yang tidak jauh bezanya dengan perjalanan hidup manusia. Manusia perlu dilahirkan, perlu pula dididik secara sempurna menurut nilai-nilai persekitarannya agar pergeseran dapat dihindarkan, di samping berusaha untuk mencapai matlamat kehidupan yang didambakan. Secara sedar *Syair Ken Tambuhan* yang dipaparkan ini amat penting untuk dinikmati dan kerana naskhah ini juga dapat diterima sebagai suatu pengisian memenuhi wadah karya agung yang diinginkan.

Akhir kata, Pengkaji mengucapkan terima kasih kepada Ketua Editor Yayasan Karyawan kerana turut menyemak tulisan ini dan membuat beberapa ulasan, pembetulan dan cadangan yang telah kami manfaatkan sewajarnya.

Noriah Mohamed

Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA)

Universiti Kebangsaan Malaysia

30 Januari 2002

Catatan

- 1 Senarai cerita panji, sama ada yang berbentuk prosa atau puisi, dipaparkan secara lengkap pada Lampiran 2 halaman 191.
- 2 Winstedt memberikan tanggapan ini mungkin disebabkan genre ini terikat erat dengan rima-rima yang sama pada akhir setiap baris. Rujukan yang lebih terperinci dapat dilihat dalam R.O. Winstedt, 1940. "A History of Malay Literature" dlm. *JMBRAS*, XVII, III, hlm.127.
- 3 Pandangan Hollander ini dapat dilihat dalam J.J. de Hollander, 1882. *Handleiding bij de beoefening der Maleische Taal- en Letterkunde*, hlm. 306 – dipetik juga oleh Teeuw, 1966: xxxv.
- 4 Klinkert menyatakan bahawa puisi Melayu (terutama syair ini) tidak boleh disamaratakan dengan puisi Jawa, melainkan mengatasinya dalam segala hal (Teeuw, 1996: xxxv).
- 5 *Tembang macapat* ialah sejenis puisi Jawa yang dikenali juga sebagai *sekar* dan pengucapannya harus dilagukan menurut irama-irama yang tertentu (lihat Noriah Mohamed, 1977: 439-465).
- 6 *Purwakanthi* bermaksud persamaan bunyi, sajak (lihat Subalidinata, R.S., 1974. *Sarining Kasusastran Djawa*. Yogyakarta: Teladan).
- 7 Lagu-lagu syair ini dapat didengar melalui radio sewaktu penyiaran cerita-cerita yang ada kaitan dengan cerita/purbawara dan bangsawan.
- 8 Emban ada kalanya dikenali sebagai pengasuh, dan dua tokoh yang biasa terdapat dalam cerita lipur lara Melayu ialah Si Kembang Cina dan Bujang Selamat (lihat *Hikayat Malim Dewa*, 1973. Kuala Lumpur: Fajar Bakti).
- 9 Setelah genap bulannya sembilan bulan sepuluh hari maka tuan puteri pun geringlah hendak bersalin. Maka berhimpunlah bidan ketujuh dengan isteri orang besar-besar sekalian, masuk ke dalam istana menghadapi gering tuan puteri itu Maka seketika itu hujan panas pun turun rintik-rintik bahasa, pelangi minum membaris di atas angkasa. Maka tuan puteri pun berputera seorang laki-laki" (*Hikayat Malim Dewa*, 1973. Kuala Lumpur: Fajar Bakti).
- 10 Kematangan seseorang individu berbeza, misalnya seorang kanak-kanak perempuan lebih cepat kematangannya daripada kanak-kanak lelaki.
- 11 Kedudukan wanita Jawa dan Melayu biasanya hampir sama jika disorot daripada kaca mata Islam (K.H. Moenawwar Chalil, 1977. *Nilai Wanita*. Semarang: Ramadhani).
- 12 Jurudeh dan Persanta dikenali sebagai Kyai Bancak – Doyok dalam *Panji Jayeng Tilem*.
- 13 *Tatakrama* daripada bahasa Jawa bermakna adat sopan santun dan budi pekerti yang baik, tataadab, basa-basi (*Kamus Dewan*, 1996: 1383).

Syair Ken Tambuhan

(Transliterasi)

Bahwa ini suatu Syair Ken Tambuhan, suatu cerita juga daripada keturunan raja-raja Jawa, anaknya oleh Ratu Kuripan dengan Ratu Daha. Demikianlah adanya. Tersalin dengan bahasa Melayu Jawi tertera di dalam negeri Mangkasari bilad Kampung Melayu kepada tiga likur hari bulan Rejab, pada hari Arba'a tarikh 1256 Sanat al-Ba' adanya.

engarkan kisah suatu riwayat,
Orang dahulu empunya hikayat,
Madah nin tidak banyak ibarat,
Sekadar kisah juga disurat.

Inilah cerita Ken Tambuhan,
Puteranya Ratu menjadi tawanan,
Jika sungguh khabar yang demikian,
Segala yang mendengar belas kasihan.

Seri Nara Cempaka Jajar,
Baginda bangsawan yang muktabar,
Takhta kerajaan yang amat besar,
Beberapa ratus hulubalang dan lasykar.

Beberapa ratu yang makota,
Takluk dan khidmat di bawah takhta,
Persembahkan ufti emas permata,
Sekalian mengikut titah Sang Nata.

Beberapa puluh buah negeri,
Persembahkan segala para puteri,
Kasih Sang Nata dan Permaisuri,
Diberikan daripada segala para puteri.

Masing-masing hendak berbuat bakti,
Ke bawah telapakan Ratu pati,
Mengaturkan hasil tiada berhenti,
Emas dan perak berapa puluh keti.

Setelah dipersembahkan hamba dan sahaya,
Mana sekadar kuasa ia,
Barang yang tidak daya upaya,
Mana yang dapat kepada dia.

Diperbuat baginda berkota batu,
Di dalamnya ada kolam suatu,
Terlalu indah tamannya itu,
Tempat menaruhkan anak para ratu.

Beberapa puluh buah istana,
Diisi kolam jambangan ratna,
Bunga dan kuntum berbagai warna,
Berapat dengan pohon angšana.

Beberapa puluh buah balai,
Perbuatannya indah terlalu ramai,
Pahat dan ukir bunga setangkai,
Keluk tembusu berbagai-bagai.

Diperbuatnya balai empat puluh ruang,
Ditunggu semua¹ tidak yang kurang,
2 | Diatur cermin kaca diselang,
Disinar syamsu gilang-gemilang.

Di dalamnya banyak para puteri,
Anak Ratu di Tanjung Puri,
Dititahkan oleh Permaisuri,
Sekalian bernanti sehari.

Di situlah berhimpun segala para puteri,
Serta sekalian anak menteri,
Dititahkan oleh Paduka Suri,
Sekalian bertenun sehari-hari.

Di dalam puan banyak para puteri,
Anak Ratu di Tanjung Puri,
Dikasihi Sang Nata dan Permaisuri,
Dilebihkan daripada segala para puteri.

Parasnya seperti bidadari indera,
Seorang pun tidak banding tara,
Sempurna akal budi bicara,
Patutlah jadi penglipur lara.

Namanya Raden Puspa Kencana,
Lakunya bijak laksana,
Akal bicaranya amat sempurna,
Sifatnya lengkap hamba laksana.

Zaman itu sukar dicari,
Manis seperti Mandudari,
Eloknya tidak lagi terperi,
Tiada berbanding di dalam negeri.

Empat belas tahun umurmu tuan,
Dinamai Ratu Ken Tambuhan,
Cantik manis barang kelakuan,
Memberi hati bimbang dan rawan.

Sekalian hairan memandang parasnya,
Kasih dan sayang rasa cintanya,
Terlalu baik budi bahasanya,
Patutlah dengan tegur sapanya.

Ada kepada suatu silam,
Melungguh di atas geta pualam,
Bermain sampai jauhnya malam,
Puteri merapat di atas tilam.

Ditunggu oleh Ken Penglipur,
Serta Ken Tambuhan duduk beratur,
Kata adinda marilah tidur,
Janganlah banyak kata dan tutur.

- 3 | Raden puteri suda(h) beradu,
Kita kedua duduk bertunggu,
Janganlah banyak diri bercumbu,
Tahulah beta diri berilmu.

Adapun Ken Tambuhan,
Bermimpi bulan jatuh ke ribaan,
Cahayanya limpah sekalian badan,
Pinggangnya dibelit naga gentaran.

Terkejutlah ia lalu terjaga,
Hairan fikir ia seketika,
Di dalam hatinya adalah duka,
Mimpi nin apa ertinya juga.

Rasanya berdebar arwah melayang,
Mengalih mengucap wajah gemilang,
Seketika berfikir hari pun siang,
Bangunlah segala dayang-dayang.

Ken Tambuhan bangun basuh muka,
Hatinya sebal terlalu duka,
Berdatang sembah sekalian kaka,
Mengapakah tuanku berupa duka.

Patik pandang selaku bercinta,
Apakah dibimbangkan emas juita,
Ken Tambuhan mengucap menyahut kata,
Kakang we engkau katalah beta.

Marilah kakang kita mandi,
Kerana hari suda(h)lah tinggi,
Orang bekerja pergi tadi,
Aku juga belumlah pergi.

Lalu mandi Ken Tambuhan,
Digosok oleh Ken Tadahan,
Suda(h)lah bersalin kapan,
Lalu memakai ba[h]u-ba[h]uan.

Ken Tambuhan pun suda(h) berhias,
 Berkampu(h) pula jingga pengawas,
 Berkemban kesumba diantelas,²
 Ditulis dengan air emas.

Berkamar ikat Melayu,
 Bersubang lontar perbuatan bayu,
 Indahnya tidak dapat dipayu,
 Segala yang memandang hairan termangu.

4 | Bergelang kana dua sebelah,
 Ditatah dengan permata merah,
 Bibirnya nipis terlalu cerah,
 Giginya laksana delima merekah.

Bercincin emas permanis jari,
 Intan ditatah lazuardi,
 Diikat dengan permata pudi,
 Bersambut dengan canggai di kiri.

Bersunting bunga cempaka digubah,
 Berpatutan dengan mulia yang indah,
 Tubuhnya halus sederhana rendah,
 Mengorakkan³ senyum manis bertambah.

Setelah suda(h) puteri memakai,
 Ditentang indah terlalu permai,
 Di dalam dunia tiada berbagai,
 Segala yang memandang hairan terlalai.

Parasnya seperti gambar wayang,
 Bagaikan lenyap kakanda memandang,
 Cahaya durjanya gilang-gemilang,
 Segala yang menentang kasih dan sayang.

Sehingga memakai lakunya sendu,
 Semayam di atas peterana baldi,⁴
 Wajah yang manis berupa pilu,
 Rasanya badan sangatlah lesu.

Duduk berfikir di dalam hati,
Betapa gerangan ertinya mimpi,
Sepertikan lenyap rasanya diri,
Apa juga gerangan peri.

Lalu disantap Ken Tambuhan,
Kakangnya kedua berayapan,
Santap sirih di dalam puan,
Serta memakai ba[h]u-ba[h]uan.

Suda(h) disantap sirih sekapur,
Minta kepada Ken Penglipur,
Marilah kita ke balai mewah,
Janganlah leka dengan bertutur.

Puteri pun turun lalu berjalan,
Diiringkan pengasuh sekalian,
Ken Penglipur mangku puan,
Membawa kendi Ken Tadahan.

Setelah sampai ia ke balai,
Terlalu manis membuang lambai,
Terkibarlah puncanya sebai,
Patutlah dengan sunting dan malai.

- 5 | Demi ditentang segala puteri,
Sekalian menegur durja berseri,
Adu(h)⁵ adinda agus bestari,
Mengapakah datang tinggi hari.

Persilakan ke mari adinda tuan,
Usul yang manis muda bangsawan,
Tersenyum manis Ken Tambuhan,
Menyahut madah puteri sekalian.

Sangatlah arif hatinya beta,
Mendengar Ken Penglipur bercerita,
Pandainya amat berbuat kata,
Berbagai hikayat dengan berita.⁶

Ken Tambuhan duduk pada tempatnya,
 Di sebelah pintu peranginannya,
 Berbagai jenis rupa permainannya,
 Terlalu indah perbuatannya.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ersebutlah perkataan Ratu pati,
Putera nan elok Kertapati,
Khuluk⁷ dan sifat bagai di hati,
Bagaikan lenyap di mata hati.

Parasnya elok tiada bertara,
Asalnya turun dari udara,
Sempurna akal budi bicara,
Raden tidak bersaudara.

Tujuh⁸ belas tahun umurnya baginda,
Terlalu kasih ayahanda dan bonda,
Diberinya dengan inang dan kanda,
Serta pengasuh anak biduanda.

Diperbuat baginda sebuah istana,
Lengkap dengan jambangan ratna,
Akan Inu bijak laksana,
Berbagai tulis ada di sana.

Raden pun sangat agus bestari,
Sekalian permainan dipelajari,
Serta segala anak menteri,
Berhimpun sekalian isi negeri.

Sentiasa memalu bunyi-bunyi,
 Sehari-hari tidaklah sunyi,
 Datang berhimpun dari sana sini,
 Makan dan minum tidak berhenti.

- Suda(h) bermain mengadap Sang Nata,
 Baginda pun sangatlah sukacita,
 6 | Pada Permaisuri baginda berkata,
 Adinda we apa bicara kita.

Beta berfikir seorang diri,
 Putera pun layak suda(h) beristeri,
 Di mana gerangan kita cari,
 Yang sebanding dengan Anak Menteri.

Permaisuri tersenyum seraya katanya,
 Pada kakang Patih baik bertanya,
 Jikalau ada mendengar wartanya,
 Ratu yang mana ada puteranya.

Raden pun tunduk seraya tersenyum,
 Manisnya seperti mas sinom,
 Laksana serbat akan diminum,
 Lalu bertitah Ratu yang anom.

Titah baginda manis berseri,
 Patih we hampir engkau ke mari,
 Aku nin hendak bertanya sendiri,
 Di mana gangkah ada para puteri.

Patih khidmat berdatang sembah,
 Ampun tuanku daulat bertambah,
 Patik mendengar khabar yang sah,
 Di Banjar Kulon puteri yang indah.

Patutlah dengan Raden Menteri,
 Parasnya seperti bidadari,
 Khabarnya elok tiada terperi,
 Terlebih daripada segala para puteri.

Titah Ratu jikalau demikian,
Baik kita menyuruh utusan,
Raja penoman kakang hadirkan,
Parasnya indah kita pinangkan.

Hendaklah kakang berlempak lasykar,
Kerja nin jangan berura-ura,
Manis bertitah Seri Betara,
Sambil memandang kepada putera.

Adakah tuan mahu beristeri,
Seraya tersenyum manis berseri,
Tidak malu Raden Menteri,
Supaya ayahanda pinangkan puteri.

Terlalu gemar hati Sang Nata,
Bertitah tertawa we makota,
Janganlah malu tuan berkata,
Yang malu tuan kehendak di dalam ci(n)ta.

....⁹

- 9 | Memandang rupa Raden Inu,
Kepada mata tidak jemu,¹⁰
Di dalam hatinya bagai ditunu,
Segala yang memandang hairan termangu.

Sangat letih tiada berketahuan,
Melihat Raden lalu berkawan,
Katanya aduh emas tempawan,
Marilah masuk ke peraduan.

Aria ningsun batu kepala,
Turunlah ubat sakit gila,
Dari penyakit dari semula,
Memandang puteri bernyala-nyala.

Padamkan api ini yang nyala,
Supaya badan beroleh kala,

Kerana badan terlalu lelah,
Sesak fikir badan segala.

Aduh emas Seri Pangeran,
Patik nin rindu kerana tuan,
Patik nin hamba ke bawah telapakan,
Barang kehendak tuan lakukan.

Setengah berkata suaranya mersik,
Ada yang setengah sambil berbisik,
Emas merah usul yang cantik,
Tuanku nanti apalah patik.

Ada menenang dari jauh,
Siapa gerangan hendak kusuruh,
Mulutnya itu patut digocoh,
Sebarang oleh kata dibubuh.

Setengah mendengar terlalu suka,
Pangeran nin apa kepada mika,
Makanya duduk berbeka-beka,
Tidak sekali menaruh sangka.

Semena-mena duduk bercinta,
Bukannya patut padanya kita,
Jikalau kedengaran kepada Sang Nata,
Bukannya diri beroleh nista.

Tidak sekali tahukan diri,
Memberi sakit hati sendiri,
Jikalau berapa gila dan berahi,
Masakan ingin Raden Menteri.

Segala kedayan lalu bersusun,
Tertawa memandang dayang berhimpun,

10 | Ke atas aduh aria ningsun,
Mabuklah orang pada pakulun.

Raden tersenyum sedikit juga,
Mendengarkan kedayan berjenaka,
Serta terpandang taman angsoka,
Baharulah hatinya baginda suka.

Setelah Raden sampai ke taman,
Semuanya berhimpun sekalian teman,
Hairan melihat kuntum di taman,
Serindit pun banyak berlanggaran.

Raden pun segera mengambil sumpitan,
Dilihatnya burung banyak sekalian,
Hinggap segenap pohon rambutan,
Burungnya datang berlompat-lompatan.

Setengah di pohon nagasari,
Terbanglah ia pergi ke mari,
Selaku menegurkan Raden Menteri,
Raden berjalan mengampiri.

Oleh Inu lalu disumpit,
Kenalah seekor burung serindit,
Jatuh ke pohon cempaka berapit,
Ke dalam pagar kota yang sulit.

Serindit terbang jatuh perlahan,
Hinggap di tenunan Ken Tambuhan,
Berdatang sembah Ken Tadahan,
Tuanku cuba tangkap perlahan.

Seperti disuruh orang ke mari,
Burung nin datang menyerahkan diri,
Ken Tambuhan bangkit segera berdiri,
Hendak ditangkap burung pun lari.

Serindit melompat dengan perlahan,
Hinggap di sisi Ken Tambuhan,
Tersenyum berkata Ken Tambuhan,
Burung nin memberi tuan kesusahan.

Raden bertitah kepada Wira Dani,
Kakang ke mana burungku tadi,
Hendak ditangkap bawa ke mari,
Supaya kakang kusalini.

Wira Dani menyembah segeralah pergi,
Katanya ke mana burung nin tadi,
Jikalau di dalam kota yang tinggi,
Betapalah bicara tipu lagi.

- 11 | Berjalanlah ia pergi seorang,
Lantas ke pintu yang berkerawang,
Dilihatlah dari sebelah lubang,
Dilihatnya burung ada terbang.

Wira Dani kembali datang sembah,
Burung tuanku ada dalam kubah,
Patik melihat dari celah lidah,
Ada di sisi perempuan yang indah.

Raden pun fikir pergi ke situ,
Dilihatnya dari kota batu,
Katanya kakang siapa itu,
Lakunya seperti anak para ratu.

Serta terpandang hatinya berdebar-debar,
Selaku tidak menaruh sabar,
Arwah melayang berahi terkibar,
Seumpama penyakit tiada tertambar.

Hairan tercengang tiada berkata,
Lalailah dengan pandangan mata,
Adu(h) insun emas juita,
Tuanlah terghairah di dalam cinta.

Wajah yang manis pucat berubah,
Kepada Ken Tambuhan pergilah sudah,
Tunduk berfikir bertambah gundah,
Hendak berbalik seraya salah.

Wira Dani tersenyum gemar rasanya,
 Tahulah akan kehendak tuannya,
 Ada menaruh masyghul dalam hatinya,
 Bertambah manis dengan serinya.

Dilihatnya Raden hairan tercengang,
 Berdatang sembah dari belakang,
 Pangeran we baik berangkat pulang,
 Janganlah ingin di anak orang.

Patik nin sudah mendengar warta,
 Puteri tawanan konon semata,
 Ditaruhkan oleh duli makota,
 Tuanku jangan berosak cinta.

Janganlah kiranya tuanku hampiri,
 Kerana dikawal ia Paduka Suri,
 Jikalau tuanku sudah beristeri,
 Demikian tidak ayahanda beri.

Raden bertitah durja berseri,
 Tiadalah kakang aku kembali,
 12 | Penunggu pintu dipanggil ke mari,
 Aku nin hendak bertanya sendiri.

Wira Dani segera pergi,
 Katanya paman segeralah mari,
 Titah dipanggil Raden Menteri,
 Paman pun takut dengan berlari.

Serta datang duduk menyembah,
 Kepalanya tunduk lalu ke tanah,
 Raden tersenyum seraya bertitah,
 Paman we buka pintu kubah.

Berdatang penunggu pintu,
 Patik nin takut dilarangkan Ratu,
 Disuruh kawal di kota batu,
 Seorang pun tidak berani ke situ.

Raden bertitah berseri muka,
 Merah padam warnanya muka,
 Hendaklah segera engkau nin buka,
 Aku nin masuk seorang juga.

Jika tiada mahu engkau nin sungguh,
 Sekarang kucincang kepala luluh,
 Paman aji boleh menyuruh,
 Aku nin tidak boleh membunuh.

Penunggu pintu terlalu takut,
 Tubuhnya gementar tulangnya gemelugut,
 Sepatah tidak berani menyahut,
 Kunci pintu segera¹¹ dipaut.

Dibuka pintu olehnya paman,
 Baharulah hatinya beroleh nyaman,
 Melangkah masuk ke dalam taman,
 Di luar pintu ditinggalkan teman.

Tatkala masuk Raden Menteri,
 Dilihatnya segala oleh para puteri,
 Sekalian itu habislah lari,
 Ken Tambuhan juga tinggal sendiri.

Raden pun dari belakang,
 Dicapainya torak tangan dipegang,
 Ken Tambuhan terkejut seraya memandang,
 Di dalam hatinya siapa gerangan.

Inilah gerangan anak Sang Nata,
 Parasnya elok bagai dipeta,
 Hendak lari ke balik kota,
 Raden tersenyum seraya berkata.

- 13 | Aduh emasku bidadari,
 Ke mana jiwaku hendak lari,
 Sebab pun kakang datang ke mari,
 Hendak bertanya tuan sendiri.

Aria ningsun durja berseri,
Tuanku jangan takut dan ngeri,
Di mana tempat desa dan negeri,
Sebagaimana tuan ke mari.

Yayi apa namamu tuan,
Kain apa nama tenunan,
Ken Tambuhan tunduk kemalu-maluan,
Hatinya berdebar tiada berketahuan.

Berdatang sembah dengan perlahan,
Suaranya manis memberi rawan,
Nama patik Ken Tambuhan,
Geringsing wayang nama tenunan.

Dititahkan oleh Paduka Suri,
Sekalian bertenun sehari-hari,
Akan petiban tuanku beristeri,
Ke Banjar Kulon meminang puteri.

Raden bertanya sambil tertawa,
Manisnya seperti gula derawa,
Aria ningsun utama jiwa,
Cahaya mata kakang kedua.

Emas merah sampun pakulun,
Tidaklah kakang ke Banjar Kulon,
Kepada tuan suda(h) terhimpun,
Hati pun kakang bagai diruntun.

Dipegang tangan seraya dibujuk,
Tuanku nyawa durja yang elok,
Perasaan kakang suda(h)lah mabuk,
Remuklah badan menjadi serbuk.

Ken Tambuhan terkejut berdebar hati,
Takut dimurkai Seri Bupati,
Jika demikian laku pekerti,
Di situlah gerangan ajalku mati.

Makin berfikir bertambah gundah,
 Durja yang manis pucat berubah,
 Rasa hati sangat ghalabah,¹²
 Suaranya manis mengeluarkan madah.

- Tuan ku lepaskan tangan patik,
 Baik tuanku segera balik,
 14 | Dipandang orang tiada baik,
 Patik nin suda(h) menjadi milik.

Dilepaskan tangan kain ditarik,
 Raden berkata sambil berbalik,
 Aduh emasku petah cerdas,
 Patutlah abang dengannya adik.

Aria ningsun wajah gemilang,
 Parasnya yang elok bukan kepalang,
 Kepada tuan suda(h) terpanang,
 Seganlah rasanya kakanda pulang.

Ken Tambuhan tunduk seraya menangis,
 Rasanya hati bagai dihiris,
 Dibujuk dengan kata yang manis,
 Seperti segara madu kandis.

Tuan ku jangan berbanyak cura,
 Patik nin hendak bekerja segera,
 Murkalah kelak Paduka Betara,
 Patik juga beroleh cedera.

Raden pun belas seraya berkata,
 Takutkah tuan akan ayahanda bonda,
 Jikalau dimurkai oleh baginda,
 Atas kakang menggalangkan dada.

Segan kakang metu meninggalkan tuan,
 Remaklah kita mati bersamaan,
 Janganlah takut emas tempawan,
 Kata nin tidak kakang mungkirkan.

Hilanglah arwah Ken Tambuhan,
Mendengarkan kata Inu bangsawan,
Rasanya tidak lagi berketahuan,
Gundah-gulana kepilu-piluan.

Kakanda kedua berdatang sembah,
Memohon ampun kurnia yang limpah,
Janganlah demikian tuanku bertitah,
Patik nin hamba bawah perintah.

Baiklah tuanku berangkat kembali,
Patik nin hamba terlalu ngeri,
Takut dimurkai Paduka Suri,
Baiklah tuanku pohonkan sekali.

Raden bertitah seraya memandang,
Tiadalah kakang beta nin pulang,
Biarlah jiwaku di sini hilang,
Yayi nin sahaja beta julang.

- 15 | Sebalnya hati Ken Tambuhan,
Gundah rasanya tiada berketahuan,
Disorongkan torak dijatuhkan,
Lalulah bangkit perlahan-lahan.

Dipegangkan Raden dengan sukacita,
Lehernya dipeluk seraya berkata,
Hendak ke mana emas juita,
Kakang nin hendak pergi serta.

Berdatang sembah pula Ken Tambuh,
Torak patik sudah jatuh,
Raden menyahut sambil mengeluh,
Kakang nin baik patut disuruh.

Janganlah fikir sendiri,
Biarlah kakang pergi mencari,
Lalulah turun Raden Menteri,
Ken Tambuhan bangkit segeralah lari.

Raden pun mengeluh¹³ seraya memandang,
 Dilihatnya Ken Tambuhan turun pulang,
 Segera diikut dari belakang,
 Serta sampai tangan dipegang.

Katanya aduh emas tempawan,
 Ke mana hendak pergimu tuan,
 Baik paras pandai cumbuan,
 Memberi hati nin rawan.

Janganlah lari ke rumah tangga,
 Meskipun masuk ke mulut naga,
 Tuan kakanda kuikut juga,
 Jiwaku tidak dapat diharga.

Disambut Raden Ken Tambuhan,
 Aduh we kakang masuk ke peraduan,
 Dipeluk dicium di dalam pangkuan,
 Dibujuk dengan cumbu-cumbuan.

Aduh tuanku bidadari,
 Hilang di mana kakanda cari,
 Diriba oleh Raden Menteri,
 Ken Tambuhan menangis mengempaskan diri.

Raden berkata dengan cumbuan,
 Emas merah ratna tempawan,
 Suda(h)lah dengan untungmu tuan,
 Dengan kakanda akan pertemuan.

Di manakan dapat tuan salahkan,
 Kehendak dewata tuan redhakan,
 16 | Jikalau berapa tuan tangiskan,
 Masakan tuan kakang lepaskan.

Janganlah tuan sangat menangis,
 Menjadi balut mata yang manis,
 Dipeluk dicium sekalian habis,
 Ken Tambuhan tidak berhenti seraya memalis.

Ia berkata dengan perlahan-lahan,
Mengapakah perangai tuanku demikian,
Kepada baginda kalau kedengaran,
Patik juga boleh kesalahan.

Raden membujuk seraya berkata,
Aduh pukulan emas juita,
Janganlah tuan sangat bercinta,
Barang hal tuan kakang nin serta.

Dengan tolong Dewata [yang] Mulia Raya,
Kakang nin tidak mengubahkan dia,
Jikalau tuan tiada percaya,
Hilanglah dengan daya upaya.

Jiwaku seperti kesuma segunung,
Janganlah tuan sangat melengung,
Hati kakanda suda(h) terdorong,
Abang nin tidak berkata bohong.

Dengan sebenar kakang katakan,
Janganlah banyak tuan fikirkan,
Baik sekali tuan sukakan,
Kasad kakanda tuan sampaikan.

Di dalam hati Ken Tambuhan,
Jikalau kehendaknya kuturutkan,
Kalau ayah bondanya tiada berkenan,
Kerana aku orang tawanan.

Makin berfikir bertambah duka,
Apa gerangan mula petaka,
Daripada untung nasib celaka,
Tidak sekali merasai suka.

Bertambah pula sebal hati Ken Tambuh,
Sambil tidak ia mengenal,
Di dalam hati hancur luluh,
Jamjam durja sebagai luruh.

Raden pun belas serta membujuk,
 Diangkat Raden serta dipeluk,
 Aduh tuanku durja yang elok,
 Tidaklah ada banding dan tolok.

- 17 | Aria ningsun emas juita,
 Jiwaku jangan sangat bercinta,
 Disapu Raden airnya mata,
 Dibujuk dengan kata-kata.

Tiadalah kakang mahu bercerai,
 Dengan indah emas urai,
 Adalah kakang laksana murai,
 Barang ke mana terbang berderai.

Jikalau tuan menjadi air,
 Kakang menjadi ikan di pasir,
 Kasih kakanda belumlah cair,¹⁴
 Kata nin tidak kakanda mungkir.

Jikalau tuan menjadi bulan,
 Kakang menjadi punggung merawan,
 Emas merah ratna tempawan,
 Janganlah bercerai apalah tuan.

Jika tuan menjadi bunga yang kembang,
 Kakang menjadi seekor kumbang,
 Tuanlah memberi kakanda bimbang,
 Tidaklah kasihan mata memandang.

Jika tuan menjadi kayu yang rampak,
 Abang menjadi seekor merak,
 Tidak mahu kakanda berjarak,
 Seketika tidak boleh bergerak.

Aduh gusti emas juita,
 Tangkai hati cahaya mata,
 Sayangnya terbang airnya mata,
 Harganya setimbanglah badan beta.

Adapun akan segala para puteri,
Memandang Raden membujuk isteri,
Ia pun sekalian tunduk sendiri,
Terkenangkan untung kepada diri.

....., 15
.....,

Terlalu masyghul di dalam hatinya,
Bagaikan titik air matanya.

Berfikirlah segala para puteri,
Terlalu sangat rasanya ngeri,
Kerana sebab Raden Menteri,
Murkalah kelak akan Permaisuri.

Kasihkan Raden Puspa Kencana,
Baik paras gemilang warna,
Siapa tahu boleh bencana,
Permaisuri terlalu bena.

- 18 | Tambahan Ken Penglipur jangan dikata,
Takut dimurkai Duli Sang Nata,
Duduklah ja di dalam bercinta,
Berendam dengan airnya mata.

Adapun akan Ken Tambuhan,
Duduk menangis perlahan-lahan,
Di dalam hatinya tiada berketahuan,
Duduknya itu di dalam ketakutan.

Berbisiklah ia berkata-kata,
Yayi we apa bicara kita,
Gundah Permaisuri kerja nin nyata,
Betalah merasai maki dan nista.

Disahut Ken Penglipur beta pun ngeri,
Kerana Raden hendak beristeri,
Sekonyong-konyong datang pada tuan puteri,
Murkalah kelak Permaisuri.

Raden membujuk terlalu suka,
 Berseri ia warnanya muka,
 Suatu pun tidak yang disangka,
 Ken Tambuhan juga berhati murka.

Diangkat orang persantapan,
 Dihadap Raden diletakkan,
 Raden mengajak Ken Tambuhan,
 Marilah tuan kita nin makan.

Ken Tambuhan tunduk tiada berkata,
 Sambil menyapu airnya mata,
 Dipujuk Raden dengan sukacita,
 Jiwaku mari santap serta.

Bukanlah kakang hamba yang sungguh,
 Kakang nin sudah menyerahkan tubuh,
 Tunduk malu laku Ken Ta(m)buh,
 Ditarik Raden tangan dibasuh.

Santap Raden dengan Ken Tambuhan,
 Dihadap oleh Ken Tadahan,
 Ken Penglipur mengisi puan,
 Dibubuhnya dengan ba[h]u-ba[h]uan.

Suda(h) santap Inu bangsawan,
 Santap sirih di dalam puan,
 Serta memakai ba[h]u-ba[h]uan,
 Sepahnya disuapkan Ken Tambuhan.

Dibujuk sambil diberinya sepah,
 Raden mengeluh sangatlah lisah,
 19 | Katanya aduh emas yang merah,
 Memberi hati kakanda susah.

Aria ningsung atma jiwa,
 Baik paras tuanku nyawa,
 Jikalau seluruh di Tanah Jawa,
 Tiadalah banding taranya dua.

Setelah sudah harinya malam,
 Dihiasi Ken Penglipur geta pualam,
 Dibentangkan puadai¹⁶ dihampar¹⁷ tilam,
 Dilabuhkan tirai pusparagam.

Raden memandang Ken Tambuhan,
 Sedap manis barang kelakuan,
 Katanya aduh emas tempawan,
 Tuan memberi kakang nin rawan.

Didukungnya masuk ke dalam peraduan,
 Dipujuk dengan cumbu-cumbuan,
 Tuanku nyawa dewa susunan,
 Jangan menangis apalah tuan.

Diangkatnya puteri lalu diriba,
 Dicumnya hidung tangan meraba,
 Aria ningsun Bidadari Sugarba,
 Kakang nin suda(h) menjadi hamba.

Tiadakah kasihan tuan memandang,
 Adalah kakang laksana kumbang,
 Rawankan kuntum yang belum kembang,
 Berahinya kakang tidak tertimbang.

Aria ningsun ratna tempawan,
 Kakanda pinta keredhaan tuan,
 Kasad¹⁸ kakanda tuan sampaikan,
 Baik sekali tuan sukakan.

Sangat ia merendahkan¹⁹ diri,
 Daripada sangat mabuk berahi,
 Tiadalah ia sedar kiranya diri,
 Gundahnya sangat ci(n)ta berahi,
 Sangat sekali merendahkan diri,
 Lupakan ingat daripada berahi.²⁰

Dibujuk Raden ia memalis,
 Dengan beberapa kata yang manis,

Seperti segara madu kandis,
Mangkin [menangis] dibujuk mangkin menangis.

Sukakan apa olehmu tuan,
Janganlah banyak tuan fikirkan,
20 | Berbagailah bujuk Inu bangsawan,
Lembutlah hati Ken Tambuhan.

Diambilnya tangan lalu dijunjung,
Merumrum seraya mengidung,
Kepada dewata tiada terlindung,
Halnya seperti mabuk kecubung.

Tersangkutlah hati Ken Tambuhan,
Mendengar kidung Inu bangsawan,
Diturutkannya barang kelakuan,
Barulah Inu beroleh kesukaan.

Adinda we baik tuan beradu,
Biarlah kakang duduk bertunggu,
Raden berkata suaranya merdu,
Seperti bunyi akan buluh merindu.

Hari pun suda(h) jauh malam,
Beradulah tuan di atas tilam,
Kakang seperti orang yang karam,
Sampaikan apa hasrat yang dendam.

Jauh malam suda(h)lah siang hari,
Bujuk dan cumbu tiada terperi,
Sangatlah berahi Raden Menteri,
Ken Tambuhan sepahnya diberi.

Ken Tambuhan lalai seketika,
Kain tersingkap pinggang terbuka,
Rupanya seperti taruk angsoka,
Raden mencium terlalu suka.

Ken Tambuhan terkejut mengempaskan diri,
 Segera disambut Raden Menteri,
 Dipangkunya dengan lengannya kiri,
 Air mawar segera dicucuri.

Raden berdebar sangat terkejut,
 Ken Tambuhan gementar gemelugut,
 Letih lesu tubuhnya lembut,
 Oleh Raden diselesainya rambut.

Suda(h)lah didukung ke permandian,
 Suda(h) mandi bersalin kapan,
 Serta memakai ba[h]u-ba[h]juan,
 Lalu didukung masuk ke peraduan.

Raden Menteri bertambah suka,
 Serasa mendapat isi syurga,
 Dibujuknya dengan gurau jenaka,
 Makin bertambah hatinya suka.

- 21 | Beradulah Raden dua laki isteri,
 Sambil dipeluk sepah diberi,
 Dipangku Inu agus bestari,
 Beradulah sampai tinggi hari.

Tengah hari Raden pun bangun,
 Pergi mandi ke lelangon,
 Segala kedayan semuanya berhimpun,
 s.t.y.²¹ dan m.n.d.y.²² habislah turun.

Sekalian mengiringkan Raden Menteri,
 Berpimpin tangan dua laki isteri,
 Seperti indera dengan bidadari,
 Di atas batu ia berdiri.

Keduanya sama bersalin basahan,
 Mandilah zirah dengan Ken Tambuhan,
 Suda(h) mandi bersalin kapan,
 Segala yang memandang terlalu hairan.

Keduanya bersunting bunga angšana,
 Bertambah manis gemilang warna,
 Lalu kembali ke istana,
 Melungguh di atas peterana.²³

Diangkat orang persantapan,
 Diiringkan oleh Ken Tadahan,
 Raden mengajak Ken Tambuhan,
 Marilah santap emas tempawan.

Gemar memandang kelakuan isteri,
 Parasnya seperti bidadari,
 Tangan dipegang Raden Menteri,
 Diambilnya air dibasuh jari.

Berkata dengan suka tertawa,
 Memandang isteri matanya jua,
 Aduh pakulun utama jiwa,
 Manis seperti gula derawa.

Wajahnya pucat manis berseri,
 Laksana kuntum kembang tengah hari,
 Dibujuknya oleh Raden Menteri,
 Santaplah ia laki isteri.

Suda(h) santap Inu bangsawan,
 Santap sirih di dalam puan,
 Sepahnya diberikan pada Ken Tambuhan,
 Dibujuk dengan cumbu-cumbuan.

Gurau dan senda sambil tertawa,
 Pada hatinya tiadalah dua,
 22 | Tiadalah berbanding seluruh Tanah Jawa,
 Tuanlah pepadam nafsu dan hawa.

Diadap oleh segala hamba sahayanya,
 Ken Tambuhan duduk di ribaannya,
 Terlalu manis warna mukanya,
 Sampailah seperti niat cintanya.

Raden berkata seraya bersabda,
 Aria ningsun jiwa kakanda,
 Mintalah sepah tuan adinda,
 Bertemu mulut dengan kakanda.

Tersenyum manis muka Ken Tambuhan,
 Seraya tunduk kemalu-maluan,
 Santap sirih di dalam pangkuan,
 Aduh emas nyawaku tuan.

Jiwaku jangan bersendu rawan,
 Menjadi ayahanda nin tuan,
 Di dalam hati tuanku rawan,
 Daripada kasih tuan bangsawan.

Emas merah batu kepala,
 Wajah yang manis tiada bercela,
 Kupandang tuan seperti gemala,
 Di mana kakang tidak kan gila.

Duduklah Raden bersuka-sukaan,
 Di dalam istana Ken Tambuhan,
 Sentiasa hadir di dalam pangkuan,
 Sebarang kehendaknya dia lakukan.

Sampailah kepada tujuh hari,
 Ratu bertitah pada Permaisuri,
 Ke mana perginya Anak Menteri,
 Lamalah suda(h) tiada ke mari.

Lalu bertitah Permaisuri,
 Wira Dani panggil ia ke mari,
 Aku nin hendak bertemu sendiri,
 Betapa halnya Anak Menteri.

Pengalasan menyembah segera pergi,
 Didapatnya Wira Dani ada berdiri,
 Katanya yayi segeralah mari,
 Titah dipanggil Paduka Suri.

Jangan yayi berlambatan,
 Baginda tuan hadir di hadapan,
 Wira Dani pun sangat ketakutan,
 Datanglah duduk di bawah telapakan.

- 23 | Menyembah Ratu dua laki isteri,
 Khidmat mengangkat sepuluh jari,
 Rasanya sangat takut dan ngeri,
 Kalau murka ke bawah duli.

Lalu bertitah Permaisuri,
 Baginda berkata kepada Wira Dani,
 Ke manakah pergi Anak Menteri,
 Tiga hari suda(h) tiada ke mari.

Wira Dani khidmat berdatang sembah,
 Ampun tuanku yang amat limpah,
 Patik nin hamba ke bawah penangghah,
 Paduka anakanda di dalam kubah.

Mohonkan ampun ke bawah telapakan,
 Mengharapkan rahim yang kelimpahan,
 Di dalam istana Ken Tambuhan,
 Tiga hari suda(h) tidak kelihatan.

Baginda tersenyum wajah berseri,
 Menoleh kepada Permaisuri,
 Pandai anakku memilih isteri,
 Semuanya itu hendak kuberi.

Demi didengar Permaisuri,
 Sangat murka tiada terperi,
 Niatku dahulu ia beristeri,
 Maka kuserahkan segala puteri.

Si Tambuhan itu yang amat gila,
 Terlalu si kutuk sangat sundal,
 Demi dewa sahaja kubedal,
 Itulah tandanya orang yang bebal.

Putus bicara tiga hari bulan,
Ke Banjar Kulon hendak berjalan,
Berbuat bencana pula Si Tambuhan,
Bagai si cabul mencapai bulan.

Jikalau kuturutkan hatiku garang,
Menjadi apa ia sekarang,
Sahaja kujadikan habu dan harang,
Siapakan dapat ia melarang.

Permaisuri bertitah dengan murkanya,
Berbagai-bagai bunyi katanya,
Anakku pula dibinasakannya,
Terlalu geram pula rasanya.

Lalu bertitah Duli Sang Nata,
Jangan demikian adinda berkata,
24 | Apatah budi bicara kita,
Sudah dengan kehendak dewata.

Janganlah ia adinda gusar bahana,
Takut ia pergi barang ke mana,
Sesal pun tidak lagi berguna,
Biarlah ia duduk di sana.

Kerana ia lagi mabuk,
Biarlah di sana ia nin duduk,
Perlahan-lahan kita memujuk,
Digusari kelak ia merajuk.

Ken Tambuhan itu anak raja,
Parasnya elok gemilang durja,
Sedap manis lakunya bersahaja,
Laksana kuntum baru dipuja.

Kepada mata tiadalah jemu,
Segala yang memandang hairan termangu,
Manis seperti gula dan tebu,
Patutlah dengan Anak Inu.

Demi didengar titah Sang Nata,
 Permaisuri menjeling seraya berkata,
 Tiadalah berkenan di hati beta,
 Kerana ia tawanan kita.

Bicara kakanda tiada terperi,
 Diberikan perangai Anak Menteri,
 Tidaklah boleh ia beristeri,
 Di manakan mahu orang memberi.

Didengarnya bergendak Si Tambuhan,
 Kerana orang tawanan,
 Anak celaka yang bunuhan,
 Mengambil bini orang jarahan.

Tidak sekali aku berkenan,
 Hatiku sakit tiada tertahan,
 Baiklah engkau hai Si Tambuhan,
 Sebarang daya engkau kuceraikan.

Berkenanlah rupanya kakang aji,
 Masyhurlah nama terlalu keji,
 Anakku hendak memegang negeri,
 Patutlah ia dijadikan Suri.

Bertitah kedengaran oleh Sang Nata,
 Adinda jangan berbanyak kata,
 Sudahlah dengan kehendak dewata,
 Mengapalah pula maki dan nista.

- 25 | Apatah budi daya upaya,
 Kehendak Dewata Mulia Raya,
 Siapa dapat melarang dia,
 Ken Tambuhan itu pun bukan sahaya.

Ayahnya Ratu memegang negeri,
 Itu pun patut menjadi Suri,
 Wajahnya gemilang warna berseri,
 Patutlah dengan Anak Menteri.

Permaisuri diam pun tiada berkata,
Mendengarkan titah Duli Sang Nata,
Di dalam hatinya terlalu meta,
Geramnya tidak menderita.

ersebutlah perkataan Raden putera,
Selama suda(h) membuang asmara,
Kasih dan sayang terlalu mesra,
Hilanglah budi lenyap bicara.

Duduklah Raden bersuka-sukaan,
Di dalam istana Ken Tambuhan,
Belas bercampur dengan rawan,
Kasih dan mesra rupanya tuan.

Datanglah kepada tujuh hari,
Raden melungguh laki isteri,
Sukanya sangat Raden Menteri,
Warna mukanya berseri-seri.

Tiada berbanding rasanya hati,
Bujuk dan cumbu tiada berhenti,
Aria ningsun emas sekati,
Tidaklah ada bandingnya lagi.

Jika di dalam seluruh negeri,
Tuanku seperti bidadari.

Setelah suda(h) mamlah hari,
Masuklah Raden dua laki isteri,
Merapat di atas hamparan sari,
Raden pun beradu lalu bermimpi.

Harimau menangkap Ken Tambuhan,
Dibawanya ke dalam hutan,
Ghaiblah ia tiada kelihatan,
Raden pun menangis perlahan-lahan.

Berdebar-debar rasa hatinya,
Disangkanya sungguh seperti mimpinya,
Serta terkejut meraba isterinya,
Dirasanya ada lagi di sisinya.

26 | Dipeluk dicium seraya berkata,
Sambil menyapu airnya mata,
Aduh pakulun emas juita,
Hilang lenyap rasanya cinta.

Emas tempawan dewa susunan,
Kusangka sungguh gerangan tuan,
Jiwaku lenyap dari pangkuan,
Hatiku berdebar tiada berketahuan.

Terkejut bertanya Ken Tambuhan,
Mengapakah tuanku maka demikian,
Seperti orang igau-igauan,
Memberi pilu hatiku rawan.

Raden pun bangun seraya bersabda,
Perlahan-lahan suaranya baginda,
Aria ningsun nyawa kakanda,
Mimpiku harimau menangkap adinda.

Dibawanya masuk ke dalam hutan,
Di mata kakang tiada kelihatan,
Berdebar hati Ken Tambuhan,
Seperti sungguh pada perasaan.

Menangislah ia dengan percintaan,
Seperti diberitahu akan kematian,
Hilanglah arwah perasaan,
Terkenangkan untung dengan perjanjian.

Betapakah gerangan celaka badanku,
Tidaklah hilang dengan percintaanku,
Tidaklah lama rupanya aku,
Bersama-sama dengan Kakang Inu.

Raden pun sebal rasanya cinta,
Segera dipangku seraya berkata,
Aduh tuanku emas juita,
Mengapakah tuan sangat bercinta.

Keduanya bangun lalu duduk,
Diangkat diriba seraya dibujuk,
Pipinya dicitum leher dipeluk,
Utama jiwa durja yang elok.

Aria ningsun emas juita,
Semena-mena membuang air mata,
Janganlah tuan sangat bercinta,
Masakan sungguh seperti dikata.

Mohonkan tolong kepada dewata,
Janganlah bercerai kedua kita,
27 | Jika sesuatu emas juita,
Biarlah kakang mati serta.

Tuan we jangan syak dan sangka,
Tiada sekali merasai suka,
Jikalau tuan datang celaka,
Kakang pun menurut serta juga.

Ken Tambuhan menangis tersedu-sedu,
Raden membujuk hatinya pilu,
Tuanku jangan menangis dahulu,
Masyghulnya hati bertalu-talu.

Setelah siang suda(h)lah hari,
Bangunlah Raden dua laki isteri,
Seraya bangkit dipimpin jari,
Segala dayang disuruh cari.

Datanglah Kakang Ken Penglipur,
Serta membawa bedak dan pupur,
Sekalian dayang duduk beratur,
Raden berangkat mandi ke pancur.

Setelah suda(h) mandi berkasai,²⁴
Kedua laki isteri lalu memakai,
Berkampuh jingga bunga teratai,
Tepinya bertulis awan setangkai.

Berselendang kain geringsing wayang,
Songket beragam mega melayang,
Bersabuk cindai naga berkembang,
Berkeris melesa landaian kencawang.

Berpedaka bersusun tiga,
Berkancing baju buah rembiga,
Berpermata nilam tiada terharga,
Bergelang jari berpahat naga.

Bersunting malai kesan rajuna,
Manis bertajuk bunga angšana,
Dikembar dengan gelang kana,
Bercincin permata sembilan warna.

Bibirnya merah semar danta,
Giginya hitam mengerna rata,
Parasnya elok bagai dipeta,
Terlalu manis dipandang mata.

Setelah suda(h) Raden berhias,
Mangkin bertambah baik paras,
Mendara menentang terlalu belas,
Sepuluh oleh gunung emas.

28 | Raden mengias Ken Tambuhan,
 Berkampuh rangdi bertulis awan,
 Dengan air emas ditaburkan,
 Tenunan orang dari keinderaan.

Bertapih lima bunga angšana,
 Buah rembiga bergelang kana,
 Berdiri lalulah kencana,
 Tiga pangkat sebelah terkena.

Bertali leher bersawat sandang,
 Berpermata merah intan dikarang,
 Berjela-jela permata subang,
 Lalu memancar merak melayang.

Bercincin emas permanisan,
 Sekalian permata pudi intan,
 Bercahaya gemilang warna pakaian,
 Bersinar rupanya kelihatan.

Bersunting bunga cempaka wilis,
 Bercelak mata bertambah manis,
 Matanya serong bagaikan tiris,
 Laksana segara madu kandis.

Bibirnya laksana pati dicarik,
 Berpatutan dengan paras baik,
 Menjelis lakunya terlalu cantik,
 Wajahnya bersinar bagaikan titik.

Barang lakunya amat menjelis,
 Dipandang mata terlalu manis,
 Cantiknya Raden di sanalah habis,
 Laksana gambar baru ditulis.

Raden memandang diamat-amati,
 Sangat berkenan kepada hati,
 Seperti rupa Dewa Jawati,
 Patutlah dengan budi pekerti.

Anak rambutnya melentik wilis,
 Ekor matanya terlalu manis,
 Keningnya lentik bagai ditulis,
 Dicum Raden ia memalis.

Raden berkata sambil tertawa,
 Adu(h) ningsun utama jiwa,
 Di hati kakanda tiadalah dua,
 Di dalam seluruh Tanah Jawa.

Tuanku seperti Ba[ng](m)bang Kesuma,
 Laksana Bidadari Nila Utama,
 29 | Tuanku dicari dari selama,
 Bilakan kakang mati bersama.

Di balai tengah duduk baginda,
 Diadap dayang-dayang yang muda-muda,
 Nasi santapan diangkat kakanda,
 Santaplah Raden sambil bersabda.

Setelah suda(h) santap nasi,
 Memakai ba[h]u-ba[h]uan minyak diraksi,
 Santaplah sirih Inu bestari,
 Kepada Ken Tambuhan sepah diberi.

Raden berkata seraya bersabda,
 Aria ningsun jiwa kakanda,
 Kakang bermohon kepada adinda,
 Hendak mengadap ayah dan bonda.

Ia berkata manis berseri,
 Emas merah ratna baiduri,
 Janganlah apa tuan gusari,
 Segera juga kakang ke mari.

Dicum Raden seraya berjenaka,
 Tuanku jangan berhati duka,
 Jikalau sungguh jiwaku suka,
 Mohonkan sepah bekalnya kaka.

Ken Tambuhan tunduk serta malu,
 Dalam hatinya sangatlah pilu,
 Lakunya itu terlalu sendu,
 Manis seperti laut madu.

Setelah hari sudahlah tinggi,
 Bangkit turun Raden Menteri,
 Seketika berdiri ia berhenti,
 Bagaimana malas rasanya pergi.

Seraya menoleh ia ke belakang,
 Lakunya seperti orang yang bimbang,
 Berjalan sedikit kembali pulang,
 Mohonkan sepah yang terbuang.

Bertambah belas Ken Tambuhan,
 Memandang laku Inu bangsawan,
 Santaplah sirih di dalam puan,
 Sambil tunduk kepilu-piluan.

Diberinya sepah bertemu mulut,
 Pipinya dicium leher dipaut,
 Kepada tuan hatiku tersangkut,
 Barang maksud kakang nin turut.

- 30 | Kasihnya sungguh gerangan tuan,
 Maka menurut barang kelakuan,
 Tersenyum manis Ken Tambuhan,
 Sambil menjeling Inu bangsawan.

Bertambah manis wajah berseri,
 Rupanya indah tiada terperi,
 Ayuhai adinda agus bestari,
 Hilang di mana kakanda cari.

Raden pun turun lalu berjalan,
 Didapatnya hadir segala kedayan,
 Marilah kita kakang sekalian,
 Pergi ke balai pengadapan.

Raden pun naik ke atas kuda,
 Berpayung kertas tulis perada,
 Diiringkan kedayan yang muda-muda,
 Lantas mengadap paduka ayahanda.

Ratu pun sedang diadap orang,
 Berhimpun segala menteri hulubalang,
 Baginda pun menoleh ke belakang,
 Dilihatnya Inu baharu datang.

Raden pun naik duduk menyembah,
 Lakunya manis terlalu indah,
 Laksana bunga baru digubah,
 Memberi hati sekaliannya gundah.

Syahadan bertitah duli baginda,
 Tersenyum manis memandang anakanda,
 Marilah tuan dekat ayahanda,
 Sangatlah rindu di dalam dada.

Lamalah tuan tiada kelihatan,
 Mengapakah pucat mukamu tuan,
 Disorongkan baginda sirih di puan,
 Anak Menteri santaplah tuan.

Berdatang sembah Raden Inu,
 Sambil tunduk rasanya malu,
 Sebab pun tidak mengadap tuanku,
 Kepala patik sangatlah ngelu.

Baginda tersenyum seraya memandang,
 Gemar dan kasih bukan kepalang,
 Mangkin bertambah rasanya sayang,
 Seperti minyak penuh ditatang.

Seketika mengadap Raden Menteri,
 Dipanggil oleh Permaisuri,
 31 | Datanglah Dayang Cendera Sari,
 Lalu menyembah sepuluh jari.

Seraya tersenyum mengorak sungkam,
Tuanku dipersilakan masuk ke dalam,
Paduka bonda sangatlah dendam,
Duduk bersungut dari semalam.

Sambil berkata canggai dipetik,
Dipersilakan banget pangeran patik,
Mombaiki diri melakukan cantik,
Sebab menentang parasnya yang baik.

Raden tersenyum tidak berkata,
Lalu menyembah Duli Sang Nata,
Berjalan masuk ke dalam kota,
Cendera Sari mengiringkan serta.

Setelah datang Seri Pangeran,
Segala yang memandang semuanya hairan,
Ada yang setengah belas dan kasihan,
Raden pun naik ke balai paseban.

Demi dilihatnya Permaisuri,
Ia tertawa manis berseri,
Hatinya yang marah disamari,
Takutkan gusar Raden Menteri.

Dengan manisnya baginda bersabda,
Aria ningsun bangsawan muda,
Marilah duduk di sisi bonda,
Rinduku sangat di dalam dada.

Duduk menyembah Inu bangsawan,
Seraya tunduk kemalu-maluan,
Permaisuri mengunjukkan puan,
Santaplah sirih anakku tuan.

Mengapakah lama tuan tak datang,
Tunduk menyembah pagi dan petang,
Tujuh hari tiada kutentang,
Mukamu pucat matamu buntang.

Tunduk menyembah Raden Inu,
Seraya berpaling menyapu hulu,
Hendak disahut rasanya malu,
Santaplah sirih lakunya sendu.

Permaisuri berkata perlahan-lahan,
Tahulah bonda akan sakitmu tuan,
Kerana binimu Si Tambuhan,
Semena-mena mengambil anak jarahan.

- 32 | Sebab ia tiada setara,
Bukannya patut padannya putera,
Kalaukan tuan menjadi Betara,
Tidaklah layak dijadikan gahara.

Letihnya bonda sehari-hari,
Yang sama tara hendak kucari,
Baik juga tuan beristeri,
Di Banjar Kulon adanya puteri.

Tunduk diam Raden Inu,
Durja yang manis berupa pilu,
Demi Permaisuri menentang laku,
Tahulah akan kehendaknya Inu.

Makin bertambah hatinya geram,
Seperti dibubuh asam dan garam,
Si Tambuhan juga yang diharam,
Rasanya hendak segera dipendam.

Permaisuri berkata merawan,
Aria ningsun anakku tuan,
Pergilah tuan bermain ke hutan,
Pergi mencari perburuan.

Inginnya rasa bonda nin tuan,
Hendak makan daging-dagingan,
Rusa, pelanduk, kijang, menjangan,
Carikan hidupnya apalah tuan.

Mendengarkan titah Permaisuri,
 Berdatang sembah Raden Menteri,
 Baik tuanku patik cari,
 Esoklah patik pergi sendiri.

Permaisuri terlalu suka,
 Berseri-seri warnanya muka,
 Tiada menaruh fikir dan sangka,
 Hanyalah menurutkan hati yang murka.

Raden menyembah bermohon pulang,
 Segala yang memandang berhati walang,
 Pulu dan belas bukan kepalang,
 Sepertikan tidak lagi dipandang.

Dipeluk dicium oleh Permaisuri,
 Serta dengan Paduka Mahadewi,
 Tunduk menyembah Raden Menteri,
 Diambilnya tangan dicium jari.

33 | Raden pun keluar lalu berjalan,
 Segala yang memandang belas dan kasihan,
 Rasanya bagai hendak dikatakan,
 Daripada takut maka ditahankan.

Seperti kehendak oleh Permaisuri,
 Sangatlah murka tiada terperi,
 Jikalau diketahui Raden Menteri,
 Tiadalah ia jadi pergi.

Raden pun datang ke pengadapan,
 Naiklah duduk di bawah telapakan,
 Menyembah dengan tertib dan sopan,
 Sampailah pancaran Ratu Kuripan.

Ratu tersenyum seraya bersabda,
 Apakah kerja dipanggil bonda,
 Sembah Raden suatu pun tiada,
 Patik dititahkan paduka bonda.

Titah disuruh masuk ke hutan,
Pergi mencari perburuan,
Esoklah pakulun patik berjalan,
Baginda mendengar belas dan kasihan.

Di dalam hati Seri Bupati,
Apa gerangan kehendak hati,
Jikalau demikian laku pekerti,
Gusarlah anakku Kertapati.

Tiadalah baik perasaan Ratu,
Mendengar putera akalinya metu,
Hendak dikatakan tiada bertentu,
Tidak diketahui kehendaknya itu.

Di dalam berkata dengan anakanda,
Hidangan diangkat oleh biduanda,
Marilah tuan titah baginda,
Marilah santap dengan ayahanda.

Raden pun masuk manis tertawa,²⁵
Lalulah santap sehidangan dua,
Makanlah segala menteri penggawa,
Hidangan minuman pula dibawa.

Terlalu suka segala kedayan,
Ramai dengan segala bunyi-bunyian,
Makan dan minum beramai-ramaian,
Bersulang-sulangan ia sekalian.

Suda(h)lah santap Inu bangsawan,
Raden menyembah tertib kelakuan,
Santaplah sirih di dalam puan,
Serta memakai ba[h]u-ba[h]uan.

34 | Lalu masuk menjunjung duli,
Patik aji mohon kembali,
Mohonkan ampun ke bawah duli,
Disambut baginda rasanya suli.

Dipeluk dicium oleh Sang Nata,
Kasih sayang di dalam cinta,
Sambil berlinang airnya mata,
Pilu dan belas di dalam cinta.

Raden turun lalu berjalan,
Diiringkan oleh segala kedayan,
Segala muda yang pilihan,
Disinar mancar rupa pakaian.

Diperamat-amati oleh Sang Nata,
Seperti dihantar dengan air mata,
Sekalian menteri memandang serta,
Lakunya manis bagai dipeta.

Setelah Raden keluar pintu,
Bertambah belas hatinya Ratu,
Akal bicara habislah mutu,
Melihatkan kelakuan anaknya itu.

Raden berjalan lakunya duka,
Kedayan mengiringkan sambil berjenaka,
Setelah dilihat siti mandalika,
Rasanya hati terlalu suka.

Ada berkata setengah hairan,
Aduh susunan Seri Pangeran,
Segala yang melihat muda berjalan,
Semuanya mengikut berlari-larian.

Baik paras utama jiwa,
Patut dihadap menteri penggawa,
Tiada berbanding di Tanah Jawa,
Entahkan penjelma segala dewa.

Demikianlah gerangan Sang Rajuna,
Tidakkan lebih Betara Kesna,
Patut melungguh di singgahsana,
Disembah tentera hina-dina.

Emas tempawan ratna pekaja,
Cantik manis laku bersahaja,
Tiadalah dapat segala raja-raja,
Seperti kelakuan Maharaja Kemajaya.

- Ada setengah mabuk dan edan,
Barang lakunya igau-igauan,
35 | Daripada sangat hatinya rawan,
Tidaklah sedar minum dan makan.

Setengah berkata tiada berketahuan,
Inilah rupanya puteri bangsawan,
Dijawab temannya dengan perlahan-lahan,
Hairannya berbini akan Ken Tambuhan.

Di dalamnya banyak para puteri,
Ialah manis tiada terperi,
Itulah berkenan pada Raden Menteri,
Suda(h) diambil dijadikan isteri.

Beta dengar khabarnya warta orang,
Baik paras bukan kepalang,
Cantik manis wajah gemilang,
Bujuk dan cumbu tiada berselang.

Tatkala mengadap Raden Menteri,
Ken Tambuhan tinggal seorang diri,
Setelah dilihat segala para puteri,
Raden mengadap Paduka Suri.

Segala para puteri pergi sekawan,
Naik ke istana Ken Tambuhan,
Segera ditegurnya puteri sekalian,
Disilakan ke mari kakanda tuan.

Segala para puteri duduk beratur,
Di sisi Ken Tambuhan bagai diatur,
Puan dibawa Ken Penglipur,
Dialasnya dengan emas ditabur.

Ken Tambuhan menyorongkan puan,
Santaplah sirih kakanda sekalian,
Segala yang memandang belas dan kasihan,
Disambutnya puan sirih dimakan.

Berkatalah Raden Puspa Wati,
Adinda bangsawan yang baik pekerti,
Rindunya kakang bagaikan mati,
Mengapakah tuan berosak hati.

Katanya Raden Puspa Kartika,
Kepalang sekali memandang kaka,
Kulihat tuan berhati duka,
Tuan bersuami tiada suka.

Selama suda(h) meninggalkan negeri,
Bersama-sama kita ke mari,
Tiada bercerai barang sehari,
Rasaku bagai saudara sendiri.

- 36 | Tujuh hari tidak kupandang,
Di hati kakang terlalu bimbang,
Hendak ke mari kakang berulang,
Kalaupun jadi perkataan orang.

Raden tu asal raja bangsawan,
Budi pekerti sangat dermawan,
Baiklah sukakan olehmu tuan,
Suda(h)lah untung akan pertemuan.

Ken Tambuhan mengelus seraya berkata,
Sambil menyapu airnya mata,
Apa daya budi kita,
Suda(h) dengan kehendak dewata.

Beta nin piatu meninggalkan negeri,
Rasanya hendak bertaruhkan diri,
Sebab tawanan beta ke mari,
Masakan suka Paduka Suri.

Tambahan pula Seri Betara,
 Hendak mencari yang sama setara,
 Daripada Raden orang angkara,
 Belumlah sampai budi bicara.

Segala para puteri mendengar kata,
 Belas dan kasihan di dalam cinta,
 Sekalian terhambur airnya mata,
 Tersedarkan dirinya pula serta.

Setengah berkata sama sendiri,
 Rasanya takut akan Permaisuri,
 Kerana ningsun tiada terperi,
 Itulah sangat beta nin ngeri.

Raden pun sampai ke wijil pisan,
 Seketika berdiri sambil berpesan,
 Hendaklah hadir kakang sekalian,
 Berlengkaplah segala perbekalan.

Bertitah kepada Wira Karta,
 Kakang we kerahkan orang kita,
 Suruh berlengkap alat senjata,
 Anjing perburuan bawa serta.

Berdatang sembah segala kedayan,
 Manakala tuanku berangkat ke hutan,
 Raden menyahut suara perlahan,
 Esoklah kakang kita berjalan.

Lalu berangkat Raden Menteri,
 Lantas masuk ke istana sendiri,
 37 | Didapatinya kapan segala puteri,
 Masing-masing terkejut menyepi diri.

Raden pun datang perlahan-lahan,
 Melungguh di sisi Ken Tambuhan,
 Santap sirih di dalam puan,
 Sambil mengerling puteri sekalian.

Adapun akan segala para puteri,
 Masing-masing tunduk berdiam diri,
 Terlalu sangat rasanya ngeri,
 Takutkan didengar Permaisuri.

Sekaliannya tunduk kemalu-maluan,
 Sebab ia suda(h) kedapatan,
 Dipandang Raden muda bangsawan,
 Di hatinya tidak menaruh rawan.

Lalu bercumbu dengannya mata,
 Dengan Raden Puspa Juita,
 Putih kuning mengerna danta,
 Parasnya elok bagai dipeta.

Keningnya seperti awan ditulis,
 Anak rambutnya melentik wilis,
 Jamjam durjanya bagaikan t.r.u.s.,²⁶
 Dipandang Raden ia memalis.

Adapun Raden Puspa Kartika,
 Terlalu manis warnanya muka,
 Rupanya laksana taruk angsoka,
 Melihat bunga mandalika.

Akan Raden Nila Karsa,
 Laksana bunga tembaga suasa,
 Diselang dengan bunga rejasa,
 Manis terletak di atas gangsa.

Akan Raden Ratna Juita,
 Sedap manis dipandang mata,
 Tubuhnya halus tiada leta,
 Cantik menjelis mengeluarkan kata.

Warnanya laksana bunga cina,
 Dicampur dengan bunga angšana,
 Digubah oleh asmara guna,
 Patutkan sunting anak teruna.

Adapun Raden Arsa Kusuma,
Parasnya seperti bulan purnama,
Laksana kuntum bunga delima,
Dibubuh kesturi dengan kumkuma.

- 38 | Akan Raden Ratna Pekaja,
Laksana kuntum bunga seroja,
Sedap manis dipandang durja,
Lakunya seperti orang yang manja.

Akan Raden Arsa Kencana,
Elok menjelis gemilang warna,
Lakunya arif bijak laksana,
Memberi hati gundah-gulana.

Mengadap seketika para puteri,
Menyembah kepada Raden Menteri,
Bermohon pulang ke istana sendiri,
Tingallah Raden dua laki isteri.

Disambut Raden Ken Tambuhan,
Didukungnya masuk ke peraduan,
Dipujuknya dengan cumbu-cumbuan,
Ken Tambuhan duduk di pangkuan.

Aduh ningsun emas tempawan,
Bidadari nyawaku tuan,
Elok menjelis muda bangsawan,
Mengapakah jiwaku dengan kedukaan.

Janganlah tuan bersendu-sendu,
Durja manis berupa pilu,
Diambilnya tangan olehnya Inu,
Lalu dijunjung ke atas ulu.

Aria ningsun bidadari keinderaan,
Silaunya mata kakang nin tuan,
Jikalau demikian juga kelakuan,
Kakanda seorang menaruh rawan.

Dipeluk dicium seraya dipangku,
 Aduh emas makota jiwaku,
 Tiadakah suka gerangan tuanku,
 Akan kakang duduk bertunggu.

Gusar sungguh rupanya adinda,
 Maka demikian lakunya nin ada,
 Besarnya masyghul di dalam dada,
 Sebab tuan bencikan kakanda.

Sebab' pun kakang masuk ke taman,
 Kasadku hendak mencari teman,
 Tuan laksana serbat minuman,
 Khayalnya tidak lagi siuman.

Aria ningsun dewa susunan,
 Janganlah memberi kakanda rawan,
 39 | Tiadalah rupanya tuan berkenan,
 Maka laku sangat berlainan.

Kata nin tidak kakang ubahkan,
 Barang yang salah bebal tuan hukumkan,
 Badan nyawa kakang serahkan,
 Menjadi hamba ke bawah telapakan.

Bertambah pilu hati Ken Tambuhan,
 Memandang laku Raden bangsawan,
 Hatinya belas sangat kasihan,
 Seraya berkata perlahan-lahan.

Bukannya patik tiada suka,
 Tuanku jangan syak dan sangka,
 Hati pun beta menaruh duka,
 Beta nin takut kena murka.

Beta nin tawanan hina leta,
 Masakan suka Duli Sang Nata,
 Akhirnya kelak maki dan nista,
 Tuanku jangan sangat bercinta.

Banyak sekali yang kita kenang,
 Di manakan badan beroleh senang,
 Kerana kakanda suda(h) bertunang,
 Ke Banjar Kulon Ratu memininang.

Setelah didengar oleh Raden Inu,
 Hatinya belas bagai ditunu,
 Bertambah rawan bercampur pilu,
 Seperti dihiris dengan sembilu.

Dicium oleh Raden Inu,
 Diangkat diriba seraya dipangku,
 Makota we jangan bersabda begitu,
 Tuanlah isteri kakang tertentu.

Ke mana lagi hendak dicari,
 Oleh Sang Nata ibu suri,
 Jiwaku seperti bidadari,
 Sukar didapat mahal dibeli.

Janganlah gundah hati adinda,
 Tidaklah murka ayah dan bonda,
 Tatkala mengadap tadi kakanda,
 Suatu pun tidak titah baginda.

Jikalau ada baginda murka,
 Adalah titah kepada kaka,
 Baginda memandang manis muka,
 Menjadilah kakanda suka.

40 | Aduh ningsun tuanku nyawa,
 Kakang nin tidak bercinta dua,
 Kepada nista, nafsu dan hawa,
 Biarlah mengerat badan dan nyawa.

Pada cinta dengan hasrat,
 Tuanlah isteri dunia akhirat,
 Daripada azali sampai kepada tibat,
 Kepada tuan hatiku ghairat.

Raden membujuk seraya mengidung,
Suaranya seperti kumbang berdengung,
Tuanku seperti kusuma segunung,
Jiwaku jangan sangat melengung.

Tuanku kasihan apalah Inu,
Rawanku seperti pungguk merindu,
Marilah tuan kita beradu,
Esok kakanda hendak berburu.

Disuruh oleh bonda tuan,
Pergi berkarang ke dalam hutan,
Dinihari sekarang kakang berjalan,
Supaya segera masuk ke hutan.

Hilanglah arwah Ken Tambuhan,
Seperti diberitahu akan kematian,
Gundah rasanya tiada berketahuan,
Lalu menangis perlahan-lahan.

Tiadalah sampai bagai niatku,
Membalas kasih Kakang Inu,
Hilanglah arwah semangatku,
Hati di dalam bagai ditunu.

Puteranya orang masakan hilang,
Aku juga merasai seorang,
Di dalam hati sangatlah walang,
Rindunya bukan alang-kepalang.

Raden pun belas dalam hatinya,
Lalu disapu air mata isterinya,
Bertemu mulut sepah diberinya,
Tidaklah tahu akan dirinya.

Raden bertanya pada Ken Tambuhan,
Aria ningsun dewa susunan,
Tidaklah gerangan sukamu tuan,
Akan kakang pergi ke hutan.

Lamun tuan tidakkan suka,
 Tidaklah jadi perginya kaka,
 41 | Biarlah kakang kena murka,
 Jiwaku jangan syak dan sangka.

Jika tuan tiada bersabda,
 Masakan mahu pergi kakanda,
 Jalankan kakang dimurkai bonda,
 Remaklah kakang menggalangkan dada.

Manis berkata Ken Tambuhan,
 Suaranya halus perlahan-lahan,
 Air matanya berhamburan,
 Bukannya beta melarang ke hutan.

Sahaja kepala beta nin ngelu,
 Tuanku jangan berbanyak cumbu,
 Bertambah rawan bercampur pilu,
 Memberi rosak pula rasanya kalbu.

Mengapakah tuan tiada beradu,
 Dipeluk dicium seraya dipangku,
 Raden laksana punggung merindu,
 Gila dengan bujuk dan cumbu.

Hatinya rawan bercampur pilu,
 Semalam tidak boleh beradu,
 Mengapakah tuan duduk nin sendu,
 Hati pun kakang sangat malu.

Raden mengidung suaranya persih,
 Selaku orang menyudahkan kasih,
 Ken Tambuhan selaku orang yang letih,
 Tubuhnya layu bunga selasih.

Keluh kesah seorang diri,
 Susahlah hati Raden Menteri,
 Waktu pun hampirlah dinihari,
 Beradulah seketika Raden Menteri.

Fajar menyingsing hari pun siang,
Bangunlah Inu paras gemilang,
Raden pun belas bukan kepalang,
Hendaklah bangkit rasanya walang.

Emas merah tinggallah tuan,
Supaya tetap kakang berjalan,
Bertambah belas hati Ken Tambuhan,
Memandang laku Inu bangsawan.

Bangun nin suda(h) fajarnya hari,
Belum berjalan Raden Menteri,
Mengalih mengajak pergi mari,
Bagaikan malas rasanya pergi.

- 42 | Tunduk berfikir Encik Ken Tambuhan,
Seraya turun dari pangkuan,
Belas nin baik kusabarkan,
Supaya segera ia berjalan.

Jikalau tidak perginya ia,
Badanku juga merasai dia,
Hilanglah budi dengan upaya,
Melepaskan dirinya tiada berdaya.

Raden berpesan kepada kaka,
Kakang iringkan dengan gurau jenaka,
Supaya hati adinda suka,
Janganlah supaya diberi duka.

Raden berkata pada Ken Tambuhan,
Emas merah tinggallah tuan,
Dipeluk dicium sekalian badan,
Raden pun keluar sambil berpesan.

Tinggallah tuan wujud selera,
Tinggallah bawa badan manira,
Tinggallah emas penglipur lara,
Kakanda pergi pulanglah segera.

Didapatinya hadir segala kedayan,
Dengan segala alat kelengkapan,
Lalu berjalan menuju hutan,
Tombak dan khanjar berkilatan.

Setelah dilihat isi negeri,
Raden nin suda(h) berjalan pergi,
Pilu dan belas rasanya hati,
Bagai tidak dipandang lagi.

Setelah sampai ke tengah jalan,
Tersedarlah ia akan Ken Tambuhan,
Baginda rasanya tiada berketahuan,
Hendak berbalik pada perasaan.

Bunga pun banyak sepanjang jalan,
Anjerah rupanya berkembangan,
Bertambah ghairat Inu bangsawan,
Bagaikan tidak rasa berjalan.

Mengeluh mengucap²⁷ tiada berhenti,
Ia berkata di dalam hati,
Aduh tuanku emas sekati,
Segera juga kakang dapati.

Tuanku tinggal dengan air mata,
Semalam tidak tahu berkata,
43 | Aduh emas gunung permata,
Kakang berjalan di dalam cinta.

Setelah sampai ke dalam hutan,
Lalu mencari perburuan,
Segala kedayan dititahkan,
Masing-masing dengan ketumbukan.

Kaka tersebutlah perkataan Ken Tambuhan,
Tinggalnya itu dengan percintaan,
Setelah melihat Raden berjalan,
Hatinya gundah tiada berketahuan.

Seperti tak lamalah rasanya tinggal,
Duduk menangis hatinya sebal,
Hilanglah budi bicara akal,
Melepaskan Raden rasanya sebal.

Akan Ken Penglipur Ken Tadahan,
Keduanya membujuk Ken Tambuhan,
Sembahnya jangan tuanku tangiskan,
Orang yang pergi ke dalam hutan.

Sangatlah besar konon pemali,
Janganlah berci(n)ta sekali-sekali,
Patik dipesan kakanda tadi,
Jangan ditangisi kakanda pergi.

Demi didengar oleh Ken Tambuhan,
Kata Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
Ia menyahut perlahan-lahan,
Hatiku kakang tiada tertahan.

Bukan kutangiskan orang kaka,
Perinya untung nasibku juga,
Jika ayah bondanya tiada suka,
Bukanlah aku beroleh duka.

Aku piatu di negeri orang,
U(m)pama laksana seekor belalang,
Permaisuri sangatlah garang,
Barang lakunya siapa melarang.

Berdatang sembah Ken Tadahan,
Sungguhlah seperti titahnya tuan,
Daripada nasib suda(h) tertawan,
Ke mana lagi hendak disalahkan.

Ken Penglipur pula berkata,
Tuanku jangan sangat bercinta,
Suda(h) dengan kehendak dewata,
Ke mana lagi hendak dikata.

- 44 | Keduanya belas sangat kasihan,
Memandang laku Ken Tambuhan,
Air matanya juga berhamburan,
Fikirnya betapa gerangan kesudahan.

Setelah didengar segala para puteri,
Suda(h)lah berjalan Raden Menteri,
Lalulah ia sekalian pergi,
Naiklah duduk dihampiri.

Berkatalah Raden Puspa Kartika,
Mengapakah adinda berhati duka,
Tuan bersuami tiada suka,
Patut sekali pemandangan kaka.

Sama muda baik rupanya,
Jikalau samalah bangsa sama taranya,
Lakunya manis dengan pemandangannya,
Serta dengan budi bahasanya.

Berkatalah Raden Puspa Juita,
 Adinda jangan sangat bercinta,
 Semena-mena membuang air mata,
 Suda(h)lah dengan kehendak dewata.

Ken Tambuhan berkata perlahan-lahan,
 Bukannya itu yang beta tangiskan,
 Kerana beta orang tawanan,
 Masakan ayah bondanya akan berkenan.

Jikalau ayah bondanya tiada berkenan,
 Akan beta orang jarahan,
 Lagipun ia suda(h) bertunangan,
 Sebab tidaklah yang beta sebakkan.

Bukankah suda(h) berbicara,
 Lebu telapakan Paduka Betara,
 Hendak meminang sama setara,
 Beta nin kelak beroleh mara.

Kerana baginda Ratu yang jamang,
 Beta laksana seekor belalang,
 Duduk terselit di negeri orang,
 Di manakan ada telek dan pandang.

Jiwaku di dalam hukum baginda,
 Melainkan mana titah dan sabda,
 Jikalau ada ayah dan bonda,
 Masakan demikian laku nin ada.

Segala para puteri sangatlah kasihan,
 Mendengar kata Ken Tambuhan,
 45 | Air matanya juga bercucuran,
 Seraya berkata sungguhlah tuan.

Baiklah tahu kita akan diri,
 Beta sekalian terlalu ngeri,
 Jikalau dimurkai Suri,
 Ke mana kita lagi membawa diri.

Sekalian pun terhambur air matanya,
Terlalu belas di dalam hatinya,
Tersedarlah akan ayah bondanya,
Setengah terkenang akan saudaranya.

Seketika duduk berkata-kata,
Datanglah orang membawa warta,
Aduh emasku ratna juita,
Paduka Suri sangatlah nista.

Setelah puteri mendengar berita,
Akan telah sangat bercinta,
Berkatalah Raden Puspa Juita,
Ayuhai adinda memohonlah beta.

Pilulah hati Ken Tambuhan,
Kerana ia ditinggalkan,
Ia pun menyahut perlahan-lahan,
Persilakan naik kakanda sekalian.

Kakanda serahkan juga kepada dewata,
Janganlah beroleh nama yang leta,
Beta nin sahaja di dalam dicinta,
Melainkan nasib untungnya beta.

Sekalian yang mendengar belas dan kasihan,
Sekaliannya turun lalu berjalan,
Adapun akan Ken Tambuhan,
Masuk menangis ke dalam peraduan.

Setelah suda(h) pagi-pagi hari,
Bangunlah Sang Nata dua laki isteri,
Lalu bertitah Permaisuri,
Suda(h)kah berjalan Anak Menteri.

Berdatang sembah segala biduanda,
Mohonkan ampun duli seri pada,²⁸
Suda(h)lah berangkat paduka anakanda,
Permaisuri pun diam tiadalah bersabda.

Diangkat orang nasi persantapan,
 Segala dayang-dayang menyelampai tetampan,
 Suda(h) santap kakanda tuan,
 Sang Nata pun keluar ke pengadapan.

- 46 | Permaisuri pun turun berjalan,
 Diiringkan oleh dayang-dayang sekalian,
 Ada yang dahulu ada yang kemudian,
 Sekaliannya itu berlari-larian.

Berjalan menuju lawangnya taman,
 Tidaklah sempat menanti kawan,
 Baginda nin murka tiada siuman,
 Hatinya sakit tiada nyaman.

Sambil berjalan menjeling-jeling,
 Masuknya daripada pintu maling,
 Kiri dan kanan tiada mengerling,
 Lakunya seperti hendak memaling.

Bunyi kakinya berdegam-degam,
 Seperti harimau hendak menerkam,
 Bertitah seperti bunyi pergam,
 Ken Tambuhan juga yang diharam.

Setelah sampai Permaisuri,
 Ke atas balai naik berdiri,
 Memandang kepada segala para puteri,
 Sekalian menyembah sepuluh jari.

Tidaklah baginda mau melungguh,
 Datangnya itu terlalu gopoh,
 Berpancaran peluh daripada tubuh,
 Lakunya seperti dihambat musuh.

Segala para puteri terlalu hairan,
 Melihatkan laku yang demikian,
 Seperti orang yang diharu syaitan,
 Semuanya tunduk dengan ketakutan.

Sangatlah murka laku baginda,
Mukanya masam seraya berkata,
Semuanya orang di sini ada,
Si Tambuhan ke mana ia maka tiada.

Akan titah Permaisuri,
Panggilkan aku ia ke mari,
Dayang menyembah sangatlah ngeri,
Segera berjalan turun berlari.

Adapun akan Ken Tambuhan,
Berbaring-baring di dalam peraduan,
Berselubung menangis dengan percintaan,
Rasanya gundah tiada berketahuan.

Kakandanya kedua adalah ia serta,
Dibujuknya dengan kata-kata,
47 | Sangatlah belas di dalam cinta,
Bercucuran dengan air mata.

Dayang pun naik dari tanah,
Lantas masuk ke dalam rumah,
Lakunya gopoh terlalu lelah,
Serta duduk lalu menyembah.

Tuan ku dipanggil Paduka Suri,
Baginda itu murka tiada terperi,
Patik sekalian terlalu ngeri,
Baiklah tuan segera pergi.

Murka sangat lakunya itu,
Sekalian takut memandang laku,
Tiadalah perangai orang begitu,
Lakunya seperti syaitan dan hantu.

Demi didengar Ken Tambuhan,
Hatinya berdebar tiada berketahuan,
Air matanya juga berhamburan,
Seraya bangkit perlahan-lahan.

Lalu ia turun berjalan,
 Diiringkan Penglipur dan Ken Tadahan,
 Lemah lembut barang kelakuan,
 Segala yang memandang belas dan kasihan.

Tiada memakai kadar bersahaja,
 Berkampuh lusuh bunga seroja,
 Giginya baharu bekas berbaja,
 Pucat manis rupanya durja.

Sedap manis terlalu biasanya,
 Elok menjelis tubuhnya sederhana,
 Lima sebelah bergelang kana,
 Bercincin emas berpermata warna.

Rambutnya ikal terlalu panjang,
 Bersambutan dengan lehernya jenjang,
 Pinggangnya ramping dadanya bidang,
 Membelaskan hati segala yang memandang.

Matanya balur bekas menangis,
 Terlalu baik menambahi manis,
 Seperti laut madu kandis,
 Sedangkan bercinta lagi menjelis.

Mengisi manis seisi desa,
 Mukanya pucat-pucat bahasa,
 Laksana layu bunga rejasa,
 Fikir cintanya salahnya rasa.

- 48 | Sampailah ke hadapan Permaisuri,
 Baginda pun hadir ada berdiri,
 Duduk menyembah Raden puteri,
 Seperti duri landak rupanya jari.

Permaisuri bertitah dengan marah,
 Seperti harimau akan mengarah,
 Inilah pekerjaan orang yang bida'ah,²⁹
 Sedapnya berkurung di dalam rumah.

Tujuh hari suda(h) tiada bekerja,
Hatimu hendak menjadi raja,
Sekarang boleh bagai disahaja,
Harapkan dewata boleh kupuja.

Anakku hendak suda(h) beristeri,
Ia nin akan memegang negeri,
Si kutuk tidak tahukan diri,
Niatnya hendak menjadi suri.

Seperti sebatang buluh menyapai bulan,
Patutkah perangaimu yang demikian,
Tidak tahukan dirinya tertawan,
Hendak menyama dengan raja bangsawan.

Kerana engkau anak jarahan,
Tidak sekali aku berkenan,
Tunduk malu Ken Tambuhan,
Air matanya juga bercucuran.

Suatu pun tidak apa katanya,
Hingga menyapu air matanya,
Permaisuri itu sangat metanya,
Berbagai-bagai bunyi nistanya.

Murkanya sangat terketar-ketar,
Selaku hendak menggocoh menampar,
Segala para puteri habislah gentar,
Semuanya takut tubuhnya gementar.

Takutnya sangat puteri sekalian,
Segala yang memandang belas dan kasihan,
Di dalam hatinya puteri sekalian,
Permaisuri ini tiada berketahuan.

Lakunya seperti hantu dan syaitan,
Tidaklah sekali belas dan kasihan,
Memandang laku Ken Tambuhan,
Tunduk menangis perlahan-lahan.

Lalu bertitah Permaisuri,
 Pelebaya panggil ia ke mari,
 49 | Menyembahlah Dayang Ken Nawang Sari,
 Segera berjalan berlari-lari.

Setelah sampai ke lawang taman,
 Didapatinya pelebaya mabuk minuman,
 Disampaikan dayang titah dan firman,
 Titah dipanggil segeralah paman.

Pelebaya pun segera masuk mengadap,
 Sujud menyembah lalu meniarap,
 Beribu-ribu ampun patik harap,
 Siapa dititahkan disuruh tangkap.

Permaisuri bertitah durja berseri,
 Pelebaya pun menyembah datang mengampiri,
 Pelebaya we hampir engkau ke mari,
 Lalu bertitah Permaisuri.

Hendaklah engkau bawa Si Tambuhan,
 Buangkan ia ke dalam hutan,
 Baginda bertitah dengan perlahan,
 Padam juga jangan kelihatan.

Pelebaya pun undur seraya menyembah,
 Permaisuri pura-pura pula bertitah,
 Hendaklah padamkan olehmu si bedebah,
 Seperti pesanku jangan berubah.

Segala yang mengadap hatinya berdebar,
 Mukanya pucat tubuh gementar,
 Ada juga perkataan yang sukar,
 Maka berbisik tiada kudengar.

Sekalian tunduk berdiam diri,
 Sambil berfikir di dalam hati,
 Permaisuri ini jahat pekerti,
 Tidak sekali menaruh budi.

Akalnya najis seperti syaitan,
Marahnya tidak dapat ditahan,
Segala para puteri sangat kasihan,
Melihatkan laku Ken Tambuhan.

Bertitah pula Permaisuri,
Bawalah Si Tambuhan pergi sendiri,
Pergi mendapatkan Anak Menteri,
Suruhkan anakku segera ke mari.

Katakan sakit aku nin sangat,
Suruhkan kembali bangat-bangat,
Pergilah engkau si kutuk laknat,
Pelebaya pergi hantarkan bangat.

- 50 | Mendengarkan titah Permaisuri,
Pelebaya berangkat segera berdiri,
Persilakan bangat tuanku mari,
Sementara belum tinggi hari.

Lalu bangkit Ken Tambuhan,
Turun berjalan perlahan-lahan,
Diiring (Ken) Penglipur dengan Ken Tadahan,
Pelebaya berjalan dari hadapan.

Segala yang melihat Ken Tambuhan,
Hatinya belas sangat kasihan,
Memandang laku ia berjalan,
Seperti bulan disaput awan.

Ketika bulan purnama³⁰ raya,
Mangkin ditentang mangkin bercahaya,
Hilanglah budi dengan upaya,
Sendi dan tulang tiada berdaya.³¹

Setengah berkata dengan perlahan,
Sayangnya akan Ken Tambuhan,
Sedang bercinta lagi sekian,
Sedap manis barang kelakuan.

Permaisuri sahaja orang yang gila,
Tiada tahu akan dosa pahala,
Marahnya bagai api yang nyala,
Kemudian kelak beroleh cela.

Adalah sedikit yang beta ngeri,
Kalau diketahui Raden Menteri,
Gusarlah ia Permaisuri,
Entah pun pergi membuang diri.

Jika hendak mencari baginda,
Dengan perlahan apalah bicara,
Sementara belum boleh cendera,
Raden pun tidak bersaudara.

Belasnya bukan lagi kepalang,
Ken Tambunan tidak menoleh belakang,
Segala yang melihat terlalu sayang,
Sekalian puteri tiada terpandang.

Setelah sampai ke luar pintu,
Tersandung sedikit kaki di situ,
Tersedarkan mimpi Raden Inu,
Akal bicara habislah mutu.

Tubuhnya letih hatinya ghalabah,
Terbang melayang rasanya arwah,
51 | Mimpi kakang Inu inilah padah,³²
Terlalu sebal hatinya gundah.

Gundahnya itu bukan kepalang,
Pilu dan belas rasa walang,
We nasib celaka malang,
Badan piatu di negeri orang.

Ken Tambunan fikir di dalam hatinya,
Suda(h)lah sampai gerangan janjinya,
Tersedarlah akan kasih suaminya,
Ia berfikir akan dirinya.

Tidaklah rupanya aku bertemu,
 Dengan telapakan Raden Inu,
 Hatinya rawan bercampur pilu,
 Sepanjang jalan mengucap mengeluh.

Hatinya pilu bercampur rawan,
 Mengeluh mengucap sepanjang jalan,
 Air matanya juga berhamburan,
 Kepada rasanya tiada berjalan.

Hamba pun belas turut kasihan,
 Mendengarkan hikayat Ken Tambuhan,
 Tersedarlah pula akannya zaman,
 Bangkitlah asyik kalbuku rawan.

Pelebaya berkata pada Ken Tambuhan,
 Bangatlah sedikit tuanku berjalan,
 Masuk ke hutan perburuan,
 Supaya segera bertemu Pangeran.

Setelah sampai ke tepi sungai,
 Pantainya indah terlalu bisai,
 Pasirnya rata bagai dicanai,
 Rupanya halus terlalu permai.

Ken Tambuhan berjalan di tepi pantai,
 Tiada terangkat kaki berbalai,
 Letih lesu badannya longlai,
 Pada kakanda kedua tangan disampai.

Rasa hatinya sangatlah sayu,³³
 Seperti dendang dipuput bayu,
 Berhentilah seketika di bawah kayu,
 Pada keduanya kakanda rayu.

Kakang Penglipur dan Ken Tadahan,
 Tidakkah kakang belas dan kasihan,
 Hatiku gundah tiada berketahuan,
 Rasaku tidak lagi terjalan.

52 | Mengapa gerangan rasa hatiku,
Sangatlah salah pada perasaanku,
Hilanglah arwah di dalam dadaku,
Letih dan lesu rasa badanku.

Sembah Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
Aduh tuanku dewa susunan,
Apatah daya patik nin tuan,
Gagahnya sedikit bawa berjalan.

Pelebaya berkata pada Ken Tambuhan,
Berjalan tuanku perlahan-lahan,
Sedikit lagi³⁴ melalui hutan,
Bertemulah dengan tempat perburuan.

Ken Tambuhan bangkit berjalan pula,
Serta digagahi kaki dihela,
Hancurlah hatinya tiada berkala,
Sebab perbuatan orang yang gila.

Merak pun berbunyi bersahut-sahutan,
Bercampur kokok ayam di hutan,
Daripada kiri di kanan jalan,
Seolah menegurkan Ken Tambuhan.

Sampailah ke bawah pohon ansana,
Cempaka berapit dengan ansana,
Kuntumnya banyak berbagai warna,
Berhentilah Raden Puspa Kencana.

Bunganya indah sedang berkembang,
Terlalu ramai diseri kumbang,
Merdu manis bukan kepalang,
Seolah membujuk wajah gemilang.

Ada suatu batu yang rata,
Terhamparlah rupanya seperti geta,
Pelebaya berpaling seraya berkata,
Di sinilah tuanku perhentian kita.

Naiklah duduk Ken Tambuhan,
 Berjantai kaki dengan kelelahan,
 Kata Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
 Perasaan patik sangat bersalahan.

Tempat nin semak tiada berketahuan,
 Tiadalah bekas orang berjalan,
 Bertambah gundah pula Ken Tambuhan,
 Jamjam durja berhamburan.

Suatu pun tidak apa kata,
 Seperti disahut dengan air mata,
 53 | Lalu menangis kedua kandanya,
 Hilanglah akal budi bicaranya.

Ken Tambuhan berkata sambil berdiri,
 Paman we mengapa kita ke mari,
 Kerana suda(h) tinggi hari,
 Jauhkah lagi Raden Menteri.

Pelebaya menyahut perlahan-lahan,
 Di sinilah tuanku tempat perhentian,
 Patik dititahkan Ratu Perempuan,
 Membawa tuanku ke dalam hutan.

Disuruh bunuh oleh Permaisuri,
 Sebab duduk dengan Raden Menteri,
 Ke Banjar Kulon meminang puteri,
 Kalau tak mahu Raden beristeri.

Serta didengar oleh Ken Tambuhan,
 Hatinya berdebar tiada berketahuan,
 Lalulah ia rebah pengsan,
 Kakinya dipeluk Ken Tadahan.

Aduh tuanku dewa susunan,
 Sampailah kita orang tawanan,
 Kepada siapa aku katakan,
 Kehendak dewata aku redhakan.

Disemu orang juga belaka,
 Selaku-laku orang derhaka,
 Aduh tuanku tiada kusangka,
 Akan demikian datang celaka.

Matilah kita di dalam hutan,
 Tidaklah sampai dosamu tuan,
 Raden Menteri empunya perbuatan,
 Tuanku juga beroleh kesalahan.

Hancurlah hati patik nin tuan,
 Memandang laku emas tempawan,
 Keduanya tiada berketahuan,
 Lalulah sedar Ken Tambuhan.

Ken Penglipur memeluk kaki,
 Adu(h) tuanku emas sekati,
 Ke mana hendak dikata lagi,
 Itulah perbuatan orang yang dengki.

Aria ningsun emas juita,
 Apa lagi hendak dikata,
 Perinya untung nasib kita,
 Suda(h) dengan kehendak dewata.

- 54 | Ken Tambuhan menangis seraya bersabda,
 Apatah dayaku lagi ayuhai kakanda,
 Jikalau ada ayah dan bonda,
 Masakan demikian lakunya ada.

Kerana kita orang tawanan,
 Sebab itulah orang tiada berkenan,
 Lagipun bangsa berlainan,
 Di manakan ada tilik dan pandang.

Mendengarkan kata Ken Tambuhan,
 Pelebayu pun sangat belas dan kasihan,
 Berdatang sembah dengan perlahan,
 Tuanku ampuni barang kesalahan.

Apatah daya patik nin tuan,
 Takut³⁵ disumpahi Ratu Perempuan,
 Hari nin juga disuruh padamkan,
 Tidaklah dapat patik salahkan.

Lalu berkata Ken Tambuhan,
 Sambil air matanya berhamburan,
 Titah tu tidak beta salahkan,
 Kerana beta orang jarahan.

Inilah cincin upahnya paman,
 Akan dia pembasuh tangan,
 Adapun beta hendak berpesan,
 Jangan tidak paman sampaikan.

Kerana beta orang yang hina,
 Beta minta rakitkan dengan bunga,
 Beta nin dagang tiada berguna,
 Kalau ada kasihan Betara Kesna.

Jikalau ada paman bertemu,
 Dengan telapak Raden Inu,
 Sampaikan aku ke bawah lebu,
 Mohonkan ampun di atas (h)ulu.

Aduh paman yang perkosa,
 Beta nin mati tiada berdosa,
 Permaisuri nin tidak dengan periksa,
 Tandanya tidak mempunyai rasa.

Yang kepada niatnya di hati beta,
 Hendak mati di bawah takhta,
 Tidaklah sampai niat yang dicita,
 Suda(h)lah dengan kehendak dewata.

Setelah pelebaya mendengar pesan,
 Makin bertambah hatinya kasihan,
 55 | Sembahnya kepada Ken Tambuhan,
 Baiklah tuanku patik sampaikan.

Patik nin hamba menjunjung titah,
Tuanku ampuni barang yang salah,
Hendak pun patik melalui titah,
Patik nin takut terkena sumpah.

Ken Tambuhan menangis tiada berhenti,
Hancur luluh rasanya hati,
Beta nin jahat patutlah mati,
Supaya paman beroleh bakti.

Tersedarlah pula Ken Tambuhan,
Akan kasih Inu bangsawan,
Hatinya sebal bagaikan pengsan,
Sebabnya mati tiada berhadapan.

Dengan tangisnya ia berkata,
Aduh tuanku cahaya makota,
Sembah patik yang hina leta,
Tuanku tidak mendengar kata.

Bukankah patik persembahkan dia,
Tuanku tidak juga percaya,
Hilanglah budi dengan upaya,
Patik nin suda(h) kena pe(r)daya.

Inilah maknanya tuanku bermimpi,
Tuanku tidak tahukan erti,
Patik masyghul di dalam hati,
Kata tuanku jahat pekerti.

Dari dahulu patik nin sangka,
Ayahanda dan bonda kelak tak suka,
Melihat patik berhati duka,
Tuanku berkata patik suka.

Berkatalah Raden Puspa Kencana,
Tinggallah tuan muda teruna,
Barang selamat tuanku sempurna,
Terbuanglah patik orang yang hina.

Sampailah kehendak Seri Betara,
 Tuanku beristeri sama setara,
 Selamat sempurna beroleh putera,
 Patik terbunuh di rimba belantara.

Tuanku juga yang mencari,
 Tiada berkenan pada Paduka Suri,
 Dipilih Ratu segala para puteri,
 Ke Banjar Kulon tuanku beristeri.

- 56 | Tinggallah tuanku bersuka-suka,
 Jangan kiranya berhati duka,
 Terkenangkan kasih sekejap mata,
 Umpama bermimpi adanya juga.

Aduh tuanku parasnya yang baik,
 Muda bangsawan usul yang cantik,
 Patik nin umpama seekor itik,
 Petang sekarang lihatlah patik.

Harapnya patik masuk ke hutan,
 Hendak mengadap duli telapakan,
 Tuanku pun tidak ada kelihatan,
 Semoga-moga sekali kedapatan.

We nasib untungku tuan,
 Tidaklah dapat kusalahkan,
 Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
 Disambut diriba di dalam pangkuan.

Aduh tuan nyawa badanku,
 Tidaklah pernah merasai begitu,
 Putuslah hati gerangan jiwaku,
 Patik pun mati bersama tuanku.

Hidup pun apa nasibku malang,
 Tuanku tidak patik pandang,
 Remaklah mati patik sekarang,
 Seganlah patik diperhamba orang.

Tidur patik gerangan tuan,
Sedarlah jiwaku emas tempawan,
Disapunya air mata Ken Tambuhan,
Ia pun segera bangkit perlahan.

Ken Tadahan berkata menumbuk dada,
Jikalau ada gerangan ayah dan bonda,
Masakan demikian laku nin ada,
Tidak terpandang oleh baginda.

Menangis sangat Ken Tambuhan,
Mendengarkan kata Ken Tadahan,
Fikirnya sungguh yang demikian,
Jika dilihatnya adalah kasihan.

Jikalau ayah bonda memandang,
Hanguslah hati bagai direndang,
Aku nin orang celaka malang,
Untungku menjadi hamba orang.

Hancur luluh rasa hatinya,
Tidaklah dapat diperikannya,
57 | Seperti lenyap rasa dirinya,
Sampailah suda(h) gerangan janjinya.

Ken Tambuhan menangis seraya berkata,
Pada hari inilah perceraian kita,
Kakang kedua jangan bercinta,
Sambil terhambur airnya mata.

Nyawaku di dalam hukum orang,
Siapakan dapat lagi melarang,
Di sinilah gerangan ajalku hilang,
Sampailah suda(h) permintaanku gerangan.

Biarlah aku mati seorang-orang,
Janganlah kakang berhati walang,
Kakang kedua pergilah pulang,
Biarlah aku tinggal seorang.

Jika bertemu dengan Raden Menteri,
Katakan sembahku ke bawah duli,
Selamat sempurna beroleh isteri,
Kekallah kerajaan memegang negeri.

Jikalau suda(h) kakanda pandang,
Janganlah Raden berhati walang,
Patik suda(h) sampai bilang,
Tidaklah dapat siapa melarang.

Serta didengar oleh Ken Tadahan,
Segala pesan Ken Tambuhan,
Hatinya belas sangat kasihan,
Menangis tunduk di ribaan.

Air matanya juga bercucuran,
Basahlah kain Ken Tambuhan,
Hancur luluh tak dapat dikatakan,
Terhantar keduanya lalu pengsan.

Aduh pakulun emas juita,
Jangan demikian tuanku berkata,
Titah patik di dalam cinta,
Hendak mati di bawah takhta.

Berkata mencium sambil memeluk kaki,
Pucatnya patik petang dan pagi,
Hendak mati di bawah duli,
Akan bercerai tidak sekali.

Ayo we susunan emas tempawan,
Tuanku jangan bertitah demikian,
Nyawa dan badan patik serahkan,
Redhalah mati bersama-samaan.

58 | Dari kecil patik pelihara,
Tatkala di negeri Tanjung Pura,
Sedikit tidak diberi cedera,
Sama merasai sengsara.

Tuanku seperti Bambang Kesuma,
Seperti Bidadari Nila Utama,
Niatnya patik dari selama,
Hendak mati bersama-sama.

Mangkin dikenang bertambah pilu,
Hancur luluh rasa hatiku,
Paman we bunuhlah beta dahulu,
Tidaklah terpandang hal tuanku.

Ken Tambuhan bertitah pula ia,
Janganlah banyak fikir pelebaya,
Suda(h) nasib apakan daya,
Janji terbunuh di rimba raya.

Akan titah Raden puteri,
Janganlah paman menaruh ngeri,
Mengerjakan titah Permaisuri,
Upahnya paman suda(h) kuberi.

Mendengarkan kata Ken Tambuhan,
Pelebaya sangat belas dan kasihan,
Tidak terbunuh pada perasaan,
Mengunus keris sahaja dikisarkan.

Pelebaya berdiri bercengkang pinggang,
Sebelah tangan keris dipegang,
Keris sempana matanya panjang,
Ditikamnya dadanya terus ke belakang.

Merasai tikam Ken Tambuhan,
Rebahlah ia perlahan-lahan,
Dilihatnya Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
Keduanya mengerik bagaikan pengsan.

Katanya aduh emas juita,
Sampai sungguh seperti kata,
Patik nin tidak mengubah kata,
Patik pun pergi mengiringkan serta.

Tuanku nyawa Yang Maha Mulia,
 Dengan tuanku patik bersetia,
 Tidak patik mengubah dia,
 Matilah kita tiga bersahaya.

Ia berkata dengan air mata,
 Paman we segera bunuhlah beta,
 59 | Beta nin hendak mati serta,
 Terpujilah paman pada Sang Nata.

Janganlah paman menaruh sayang,
 Tuannya beta suda(h)lah hilang,
 Siapa lagi hendak kupandang,
 Hancurlah hatiku bagai direndang.

Setelah pelebaya mendengar wartanya,
 Belas sedikit rasa hatinya,
 Segera ditikam kedua dadanya,
 Mati suda(h) ia ketiganya.

Ken Tambuhan rebah lalu terguling,
 Lakunya seperti orang berbaring,
 Orang yang melihat terguling-guling,
 Sekalian beraturan beriring.

Darahnya menyembur kepada dadanya,
 Bertambah baik pula rupanya,
 Seperti orang tidur rupanya,
 Bagaikan tersenyum rupa bibirnya.

Pelebaya pun berbuat rakit bunga sena,
 Diselangnyanya bunga cempaka dengan bunga angšana,
 Rupanya indah berbagai-bagai warna,
 Diperbuatnya seperti singgahsana.

Dimuatkannya mayat Ken Tambuhan,
 Serta Ken Penglipur dengan Ken Tadahan,
 Dikayuhkannya rakit ke tengah harungan,
 Kasihanlah dewa yang dari kayangan.

Berkatalah dewa sambil tertawa,
 Sayangnya puteri di benua Jawa,
 Parasnya indah tiadalah dua,
 Suda(h)lah nasib beroleh kecewa.

Kita memandang terlalu sayang,
 Parasnya elok bukan kepalang,
 Hendak pun kita hidupkan pulang,
 Lalukan panjang lelakon perkataan orang.

Darahnya menyembur tiadalah kurang,
 Laksana bunga seraya dikarang,

.....
 36

Tidaklah ada segala perempuan,
 Seperti paras Ken Tambuhan,
 Sedap manis barang kelakuan,
 Seumpama bidadari di dalam kayangan.

Ramailah berkokok ayam hutan,
 Dengan merak bersahut-sahutan,
 60 | Selaku menangi³⁷ Ken Tambuhan,
 Pelebaya pun segera pulang berjalan.

Berjalanlah ia sambil berlari,
 Masuk mengadap Duli Permaisuri,
 Sujud menyembah sepuluh jari,
 Baginda tersenyum manis berseri.

Sembahnya suda(h) patik kerjakan,
 Suda(h) mati Ken Tambuhan,
 Keris sempana lalu ditunjukkan,
 Permaisuri tertawa dengan kesukaan.

Dikurniai cincin, subang, dan gelang,
 Serta dengan kain geringsing wayang,
 Pelebaya pun suka bukan kepalang,
 Lalu menyembah bermohon pulang.

Serta sampai ke rumahnya,
 Anak bininya datang bertanya,
 Pakaian siapa yang empunya,
 Terlalu sekali indah rupanya.

Semuanya itu tiada terperi,
 Pelebaya menyahut kata isteri,
 Aku disuruh akan Permaisuri,
 Itulah upahku diberi.

Berkatalah pula isteri pelebaya,
 Tidak sekali aku percaya,
 Betapa gerangan kebaktian dia,
 Maka dikurniai harta yang mulia.

Siapa tahu engkau mencuri,
 Harta orang dibawa ke mari,
 Dikatakan dikurniai Permaisuri,
 Rasaku takut sangatlah ngeri.

Pelebaya berkata dengan perlahan,
 Disuruh membunuh Ken Tambuhan,
 Diceriterakannya segala perbuatan,
 Kepada anak bininya dikhabarkan.

Aduh si kutuk rasaku ngeri,
 Kerja nin jahat tiada terperi,
 Jikalau diketahui Raden Menteri,
 Habis matilah dengan anak isteri.

Tiada kusuka beroleh harta,
 Terlalu sebal rasanya cita,
 Pelebaya marah seraya berkata,
 Bukannya dengan kehendak kita.

61 | Kita nin hamba di bawah telapak,
 Yang mana perintah kita kerjakan,
 Apatah banyak pula dikatakan,
 Pada Pangeran boleh diadakan.

Demi isterinya menengar kata,
Takutnya sangat tidak menderita,
Segera diambilnya segala harta,
Pada anak cucunya dibaginya rata.

Adapun akan Permaisuri,
Kembali pulang ke istana sendiri,
Suka rasanya tiada terperi,
Makan dan minum durja berseri.

Segala dayang-dayang mengadap serta,
Sekaliannya menaruh dukacita,
Habishlah masyghul sekaliannya rata,
Pada Permaisuri takutkan nyata.

Adapun akan segala para puteri,
Belas dan sayang tiada terperi,
Sekaliannya menangis di istana sendiri,
Tambahkan pula fikirkan diri.

Pilu dan belas bukan kepalang,
Sekalian itu berkata sayang,
Tiadalah sampai dosanya hilang,
Daripada pekerti orang yang garang.

Berbagailah alamat pada hari itu,
Banyak perkara bukan suatu,
Sekalian hairan memandang Ratu,
Segala isi negeri memandang begitu.

Matahari pun redup³⁸ tiada nyata,
Seperti laku orang bercinta,
Tiung berbunyi murai bercerita,
Lakunya seperti membawa warta.

Guruh berbunyi sayup-sayup,
Sepoi-sepoi angin bertiup,
Kedengaran bunyi meriup-riup,
Sama di dalam ghiul-ghuyub.

Pelangi membangun langit bersisik,
Hujan pun turun berintik-rintik,
Hairan sekalian orang menilik,
Banyak belas jamjamnya tilik.

ersebutlah perkataan Raden ke hutan,
Seekor pun tidak beroleh perburuan,
Suatu pun tidak kelihatan,
Bertambah gundah tiada berketahuan.

Raden pun hairan seraya berkata,
Lelah sahaja rupanya kita,
Hutan nin suda(h) dicari rata,
Seekor perburuan tiada nyata.

Setelah suda(h) tinggi hari,
Lalulah berhenti Raden Menteri,
Di bawah pohon nagasari,
Segala kedayan disuruh cari.

Duduk berhimpun di tepi sungai,
Letih lesu badannya longlai,
Segala kedayan mengadap ramai,
Masing-masing dengan perangai.

Raden pun melungguh di atas batu,
Tercengang-cengang lakunya itu,
Akal bicara habislah mutu,
Di dalam hatinya hanyalah suatu.

Rasanya tidak lagi berketahuan,
Terkenangkan isterinya Ken Tambuhan,
Mengeluh mengucap perlahan-lahan,
Pilu dan belas bercampur rawan.

Berkatalah Raden di dalam hati,
Aduh jiwaku emas sekati,
Tidak kupandang tuan sehari,
Rindunya kakang bagaikan mati.

Tuan ku nyawa emas tempawan,
Aria ningsun dewa susunan,
Nyawa kakanda marilah tuan,
Mari kuriba di dalam pangkuan.

Raden membujuk perlahan-lahan,
Perasaannya sangat bersalahan,
Gundahnya tidak lagi tertahan,
Hatinya terikat pada Ken Tambuhan.

Lalu bertitah Raden Menteri,
Kakang sekalian marilah mandi,
Kerananya hari suda(h)lah tinggi,
Aku nin hendak segera kembali.

Rasa hatiku terlalu bimbang,
Arwah berdebar bagaikan hilang,
Gundahnya bukan alang-kepalang,
Bagaikan lenyap semangat melayang.

63 | Lalu Wira Dani berdatang sembah,
Sungguh tuanku seperti titah,
Hatinya patik terlalu gundah,
Tiada pernah yang demikian suda(h).

Baiklah tuanku silakan pulang,
Patik pun bersabda rasa walang,
Berbagai-bagai alamat dipandang,
Betapa gerangan padahnya datang.

Raden bersalin kain basahan,
Turunlah mandi dengan kedayan,
Terlalu ramai bersembur-semburan,
Masing-masing dengan kesukaan.

Kelihatanlah rakit bunga sena,
Diselang dengan bunga angsana,
Ditentang oleh muda teruna,
Terlalu indah berbagai warna.

Rakit nin hanyut dari hulu,
Diseri kumbang bunyinya merdu,
Segala yang memandang rasanya pilu,
Makin bertambah hatinya pilu.

Siapa berbuat rakit ini,
Bagai diketahuinya kita di sini,
Berdatang sembah pula Wira Dani,
Pekerjaan apa juga begini.

Lalu bertitah Raden Menteri,
Ambilkan rakit bawa ke mari,
Berdahulu-dahuluan ia pergi,
Hendak dicapai rakit pun lari.

Beberapa daya dengan upayanya,
Rakit tak dapat diambilnya,
Raden tersenyum seraya katanya,
Orang nin tidak apa gunanya.

Seketika berani segala hulubalang,
Sebagaimana menghadapi perang,
Jangankan musuh akan datang,
Sedangkan rakit tiada terpegang.

Berdatang sembah Wira Dani,
Bukannya patik tiada berani,
Apalah sebabnya maka begini,
Rakit tak mahu diambil.

Raden tersenyum seraya bersabda,
 Marilah pula cuba kakanda,
 64 | Raden berangkat diiringkan biduanda,
 Rakit pun hampir dekat baginda.

Lalu tertawa Wira Pendapa,
 Rakit pun pandai memilih rupa,
 Dilihatnya tuanku durja³⁹ yang sepa,
 Datang sendiri ia menerpa.

Lalu diangkat naik ke pantai,
 Seperti orang mengarak mempelai,
 Ramailah kedayan merebut mencapai,
 Sekalian tertawa gelak mengilai.

Ia berkata sama sendiri,
 Besarnya untung Raden Menteri,
 Bunga nin tidak susah dicari,
 Sekonyong-konyong datang sendiri.

Ada yang bersunting bunga sena,
 Sunting tersunting bunga ansana,
 Pulang sekarang mengarak teruna,
 Hairanlah kelak orang di sana.

Mengambil bunga berebut-rebutan,
 Kelihatanlah mayat Ken Tambuhan,
 Masing-masing terkejut dengan ketakutan,
 Disangka hantu, jin, dan syaitan.

Seperti orang tidur rupa matanya,
 Bagaikan tersenyum rupa bibirnya,
 Terlalu manis rupa mukanya,
 Ditudung kain pada dadanya.

Ba[h]unya seperti narwastu,
 Sekalian terkejut haru-biru,
 Setengah berkata tiada tentu,
 Raden bertitah apakah itu.

Berdatang sembah segala kedayan,
Mayat siapa gerangan demikian,
Sedang matinya lagi sekian,
Seperti bidadari di dalam keinderaan.

Raden pun bangkit segera dilihatnya,
Nyatalah mayat akan isterinya,
Ia pun terkejut berdebar hatinya,
Lalu segera diambilnya.

Seraya diangkat diribanya,
Sambil dipeluk diciumnya,
Berkatalah ia dengan tangisnya,
Apakah gerangan mula kerananya.

- 65 | Siapakah gerangan niayakan tuan,
Sampai hatinya berbuat demikian,
Aria ningsun emas tempawan,
Hancurlah hati kakang nin tuan.

Batu kepala nyawa kakanda,
Kakang tak dapat sangka jadi demikian ada,
Terpandang luka kepada dada,
Hancur luluh hati baginda.

Raden pun rebah lalu pengsan,
Sambil memeluk Ken Tambuhan,
Semuanya terkejut segala kedayan,
Sekaliannya datang bertangisan.

Riuh-rendah ramai berkata,
Aduh pakulun duli makota,
Tidak mendengar khabar berita,
Sekonyong-konyong tuanku bercinta.

Raden pun sedarkan diri,
Pengsan memeluk lehernya isteri,
Wira Dani datang mengampiri,
Diambilnya air segera dicucuri.

Lalu bangun Raden Menteri,
Seraya bertitah meriba isteri,
Hilang tak dapat kakanda cari,
Tuanku nyawa bidadari.

Dewa susunan emas tempawan,
Sungguhlah seperti katamu tuan,
Daripada kakanda orang yang rawan,
Kakang sangkakan tiada demikian.

Aria ningsun Bambang Kesuma,
Parasnya seperti Nila Utama,
Dipertemukan kita tiadakan lama,
Remaklah kakang mati bersama-sama.

Janjinya kakang tidak kuubahkan,
Janganlah walang hatimu tuan,
Jiwaku seperti emas tempawan,
Gundahnya kakang tiada tertahan.

Diangkat dijunjung tangan isteri,
Belasnya tidak dapat terperi,
Tidaklah ia khabarkan diri,
Hairan sekali segala menteri.

Hamba pun turut belas dan pilu,
Mendengarkan ratap Raden Inu,
66 | Ghairat berahi rasanya pilu,
Laksana dendang dipuput bayu.

Melihat Raden sebagai pengsan,
Segala kedayan terlalu kasihan,
Katanya aduh emas tempawan,
Apakah sebabnya tuanku demikian.

Siapakah gerangan empunya perbuatan,
Khianatnya sangat tiada kasihan,
Baru sepagi kakang tinggalkan,
Sampai hati berbuat demikian.

Siapa gerangan empunya bicara,
Maka demikian berbuat angkara,
Entah pun Seri Betara,
Maka berani berbuat angkara.

Raden terkejut seraya memandang,
Ayo we adinda nyawa pun kakang,
Gundahku tidak lagi kepalang,
Hancurlah hati segala yang memandang.

Utama jiwa wajah gemilang,
Baik we jangan berhati walang,
Kakang nin serta adinda hilang,
Masakan kakang berbalik pulang.

Semua orang rupanya gundah,
Disuruh masuk ke dalam rumah,
Jikalau kuketahui yang demikian,
Bersama kubawa tuan adinda.

Dilihatnya luka di tengah dada,
Dipeluk dicium seraya bersabda,
Aria ningsun jiwa kakanda,
Kakang pun menurut untung adinda.

Siapa gerangan yang datang hati,
Melakukan demikian budi pekerti,
Raden menangis tiada berhenti,
Kasadnya hendak bela mati.

Ia berkata aduh pakulun,
Emas merah aria ningsun,
Tuanku nanti apalah hulun,⁴⁰
Kepada balai tempat berhimpun.

Jiwaku seorang lagi piatu,
Kakang pun sama serupa itu,
Bencinya orang sudahlah tentu,
Jika adalah kasih demikian itu.

67 | Putuslah hati akan ayah bondanya,
Tidaklah sedar lagi rasanya,
Mengunus keris menikam dadanya,
Sempak sampai kepada kencana.

Wira Dani terkejut seraya melihat,
Segera berbangkit ia melompat,
Hendak disambar tidaklah sempat,
Raden pun rebah hampir berdekat.

Rebahnya di sisi Ken Tambuhan,
Seperti laku orang yang pengsan,
Habislah gempar segala kedayan,
Melihatkan hal yang demikian.

Sekalian itu datang berlari,
Katanya aduh Raden Menteri,
Mengapakah demikian melakukan diri,
Ratap dan tangis tiada berhenti.

Riuhihlah tangis segala kedayan,
Masing-masing dengan kelakuan,
Aduh pangeran emas tempawan,
Sampun pakulun bela dengan perempuan.

Kaki dipeluk ditangiskan,
Makota patik bangunlah tuan,
Putuslah harap patik sekalian,
Patik tak sangka jadi demikian.

Dipeluk oleh wira pengalasan,
Diambilnya keris darah tepiskan,
Dihelanya dengan perlahan-lahan,
Seraya berkata aduh susunan.

Hancurlah hati patik sekalian,
Memandang laku emas tempawan,
Jauhlah hati dewa susunan,
Akan ayahanda bondamu tuan.

Aria ningsun warna gemilang,
 Hanguslah hati bagai direndang,
 Tuanku lenyap dari pemandang,
 Gunda(h)nya patik tidak kepalang.

Darah menyembur ke atas dadanya,
 Makin bertambah baik rupanya,
 Terlalu belas segala kedayannya,
 Tiada terpandang pada rasanya.

68 | Wira Dani seraya berkata,
 Pergilah Adinda Wira Karta,
 Segera mengadap Duli Sang Nata,
 Persembahkan khabar dengan berita.

Wira Karta segera berjalan,
 Sambil menangis tiada berketahuan,
 Peluhnya di tubuh berhamburan,
 Segala yang memandang terlalu hairan.

Sepanjang jalan orang bertanya,
 Kiai we apa juga kerana,
 Suatu pun tidak disahutinya,
 Berlari-lari dengan tangisnya.

Terkejutlah orang di dalam kota,
 Mengapakah datang dengan air mata,
 Aduh Kiai Wira Karta,
 Sekalian habis berkata-kata.

Sekalian orang yang mengiring,
 Dengan air matanya tiadakan kering,
 Kanan dan kiri tiada berpaling,
 Orang bertanya tiada dikerling.

Sekalian orang yang memandang,
 Hatinya gundah rasanya walang,
 Pekerjaan besar gerangan malang,
 Berjalannya bukan alang-kepalang.

Wira Karta sampai ke paseban,
Sang Nata pun sampai hadir di pengadapan,
Terkejut bertanya menteri sekalian,
Mengapakah mulanya maka jadi demikian.

Serta datang ke bawah telapakan,
Meniarap menyembah segala kedayan,
Air matanya juga berhamburan,
Kepada rasanya bagaikan pengsan.

Kepada niat patik sekalian,
Hendak mati di bawah telapakan,
Baginda bertitah serta hairan,
Apakah sebab engkau demikian.⁴¹

Berdatang sembah segala kedayan,
Paduka anakanda bela dengan perempuan,
Menteri menyahut penggawa sekalian,
Permaisuri juga empunya perbuatan.

Baginda terkejut tubuhnya gementar,
Rasanya hati terlalu gobar,
Mengerik menangis tiada khabar,
Lalu pengsan tiada sedar.

- 69 | Akan segala penggawa menteri,
Semuanya menangis mengempaskan diri,
Aduh pangeran makota negeri,
Mengapa demikian melakukan diri.

Terlalu hairan segala menteri,
Hendak berkata rasanya ngeri,
Siapa gerangan empunya pekerti,
Maka Raden menjadi mati.

Pengalasan masuk membawa khabar,
Segala isi negeri habislah gempar,
Permaisuri mengerik terketar-ketar,
Lalu rebah dengan sebentar.

Setelah Sang Nata sedarkan diri,
 Baginda menangis tiada terperi,
 Segeralah turun berlari-lari,
 Diiringkan rakyat isi negeri.

Sekalian mengikut segala menteri,
 Mengerik menangis tiada terperi,
 Katanya adu(h) Seri Raden Menteri,
 Apakah mulanya selaku ini.

Haruslah tuan bersendu-sendu,
 Sebab sangat menaruh rindu,
 Siapakah gerangan empunya laku,
 Maka mairat⁴² Raden Inu.

Permaisuri mengikut dari belakang,
 Serta berlari tunggang-langgang,
 Dilihat rakyat menteri hulubalang,
 Berjalan dengan sehelai sepinggang.

Tidaklah ia sedarkan malu,
 Dengan Sang Nata berdahulu-dahulu,
 Sekalian menteri memandang laku,
 Ia berkata bangunlah jaru.

Isi negeri pergi sekalian,
 Hendak mendapatkan Inu bangsawan,
 Inilah perbuatan Ratu Perempuan,
 Akalnya najis seperti syaitan.

Semena-mena membunuh Ken Tambuhan,
 Tiada terfikirkan akhirnya yang kemudian,
 Semuanya menangis segala kedayan,
 Inilah perbuatan bondamu tuan.

Setengah berkata sambil berlari,
 Sayang sekali Raden Menteri,
 70 | Hilang tak dapat lagi dicari,
 Sunyilah kelak isi negeri.

Kasihannya akan Seri Betara,
Tidaklah baginda lagi terbicara,
Permaisuri ini sangat angkara,
Sang Nata juga beroleh cedera.

Jikalau aku empunya bini,
Sekarang juga kubunuh di sini,
Apa gunanya demikian perangai,
Boleh kucari serupa ini.

Perangai orang yang seperti bini,
Kurang perempuan yang lain lagi,
Disahutnya dengan sungguh sekali,
Tidaklah dapat dicari lagi.

Jika aku kurnia ke bawah duli,
Permaisuri ini patut dicabuli,
Apakah gunanya ditaruh lagi,
Biar dibuang sekali-kali.

Tiada berguna orang yang bebal,
Marahnya tidak dengan akal,
Tidak difikir puteranya tunggal,
Sekarang pula pura-pura menyesal.

Ada yang berkata perlahan-lahan,
Sayangnya aku akan Ken Tambuhan,
Tidaklah ada sekarang perempuan,
Parasnya seperti emas tempawan.

Patutlah dengan Raden Menteri,
Seperti indera dengan bidadari,
Pada masa ini sukar dicari,
Datangnya hati Permaisuri.

Sekaliannya orang berkata-kata,
Sunyi didengar oleh Sang Nata,
Hendak dimurkai belumlah nyata,
Tambahan hati sangat bercinta.

Setelah sampai Seri Betara,
 Berlari datang dengan segera,
 Demi memandang kelakuan putera,
 Hilang budi lenyap bicara.

Mengerik menangis di sisi anakanda,
 Dipeluk dicium seraya bersabda,
 Anak insun jiwa ayahanda,
 Hilanglah akal di dalam dada.

- 71 | Aduh anakku emas tempawan,
 Jiwa ayahanda bangunlah tuan,
 Ayahanda datang mendapatkan tuan,
 Lalu baginda rebah pengsan.

Riuhihlah tangis isi negeri,
 Melihatkan laku Raden Menteri,
 Adapun akan Permaisuri,
 Menangis menumbuk dada sendiri.

.....,
⁴³,
 Hancur luluh di dalam hati,
 Rasanya hendak bersama mati.

Sekalian rakyat semuanya berhimpun,
 Tangisnya seperti ombak mengalun,
 Katanya aduh pangeran insun,
 Apakah mulanya gerangan pakulun.

Ratu pun sedar daripada pengsan,
 Bangkit duduk perlahan-lahan,
 Dipandang puteranya dengan Ken Tambuhan,
 Keduanya sama berhantaran.

Luka pun sangat di tengah dadanya,
 Darah menyembur daripada mukanya,
 Belas memandang rupa lakunya,
 Hancur luluh di dalam hatinya.

Dipeluk dicium ditangisi pula,
Emas merah batu kepala,
Perbuatan si celaka orang gila,
Sebab kerananya anakku bela.

Permaisuri datang berlari-lari,
Hendak memeluk Raden Menteri,
Oleh Sang Nata disuruh tampari,
Si celaka jangan diberi ke mari.

Sebab pekertimu jadi demikian,
Anakku bela dengan Ken Tambuhan,
Marahmu tidak dengan perlahan,
Baharulah sekarang engkau sesalkan.

Berbagai-bagai bunyi nista,
Permaisuri tunduk tiada berkata,
Sesalnya sangat di dalam cinta,
Sungguh menyapu airnya mata.

Paduka Mahadewi datang perlahan,
Memeluk mencium diratapkan,
Aduh pakulun emas tempawan,
Inilah perbuatan bondamu tuan.

- 72 | Anakku mati di dalam hutan,
Disambut oleh bondamu tuan,
Disuruhnya mencari perburuan,
Hendak membunuh Ken Tambuhan.

Aria ningsun Anak Menteri,
Mengapakah bonda tidak diteguri,
Harapnya bonda sehari-hari,
Kepada tuan bertaruhkan diri.

Inang pengasuh datang berkawan,
Hancurlah hatiku tiada berketahuan,
Mengerik menangis bertimpa-timpaan,
Memeluk kaki Inu bangsawan.

Aria ningsun emas tempawan,
 Apakah mulanya gerangan tuan,
 Patik tak sangka tuan demikian,
 Maka tidak patik iringkan.

Daripada kecil patik pelihara,
 Sedikit tidak diberi cedera,
 Inilah perbuatan orang angkara,
 Tidak sayang akannya putera.

Aduh emas tuanku nyawa,
 Parasnya elok menghabiskan jiwa,
 Niatnya patik tiadalah dua,
 Tuanku seorang utama jiwa.

Serta datang Paduka Matur,
 Lakunya seperti orang tafakur,
 Dengan Paduka Mahadewi sebanjur,
 Hatinya belas bagaikan hancur.

Anakku insun batu kepala,
 Hatiku hancur tiada berkala,
 Sebab perbuatan orang yang gila,
 Tidak tahukan dosa dan pahala.

Sayangnya tuan emas juita,
 Wajah yang manis bagai dipeta,
 Tandanya akal tuannya buta,
 Perangainya tidak mendengar kata.

Sia-sia saja memeliharaakan tuan,
 Bertunggu berjaga berkawan-kawan,
 Pada fikir bonda nin tuan,
 Patutlah dengan Ken Tambuhan.

Paduka Liku datang terkemudian,
 Peluh di tubuh berhamburan,
 73 | Masuk mengampiri Ken Tambuhan,
 Memeluk mencium Inu bangsawan.

Anak ingsun muda teruna,
 Cantik manis bijak laksana,
 Hilang tuan tidak semena-mena,
 Permaisuri jahat tidak berguna.

Sayangnya tuan Anak Menteri,
 Hilang di mana lagi dicari,
 Sebab perbuatan Permaisuri,
 Habislah gempar isi negeri.

Demikian halnya Anak Inu,
 (Di)semunya anak dibunuh menantu,
 Tambahan pula menjadi madu,
 Dimakannya mentah dikerabu.

Belas aku akan Ken Tambuhan,
 Sampailah ia anak jarahan,
 Tidak sekali menaruh kasihan,
 Di hatinya tidak ada berkenan.

Segala yang melihat hal demikian,
 Bertambah pula belas dan kasihan,
 Tambahan Sang Nata tiada tertahan,
 Mengempaskan diri lalu pengsan.

Datanglah segala bini aji,
 Diambilnya air segera dicucuri,
 Setelah baginda sedarkan diri,
 Tangis dan ratap tiada terperi.

Masuklah patih dengan menteri,
 Mencium Duli Raden Menteri,
 Aduh tuanku cahaya negeri,
 Hilang tak dapat patik cari.

Sampainya hati utama jiwa,
 Meninggalkan segala menteri penggawa,
 Paduka ayahanda suda(h)lah tua,
 Harapnya patik tuanku nyawa.

Air matanya juga bercucuran,
 Terlalu sangat belas dan kasihan,
 Akan Sang Nata jangan dikatakan,
 Mahulah mati pada perasaan.

Terlalu sangat tangis baginda,
 Hancur luluh di dalam dada,
 Dipeluk dicium paduka anakanda,
 Aria ningsun jiwa ayahanda.

- 74 | Kepada niat ayahanda nin tuan,
 Anakku hendak ganti kerajaan,
 Bukannya tidak ayahanda sukakan,
 Tuan beristeri akan Ken Tambuhan.

Ken Tambuhan itu pun anak raja jua,
 Patutlah dengan anak utama jiwa,
 Anak insun tuanku nyawa,
 Puteraku tidak adalah dua.

Anakku tidak kuperoleh sahaja,
 Beberapa kaul dengannya puja,
 Tuanku sahaja ayahanda permanja,
 Dari kecil datang remaja.

Sangatlah gundah di dalam hati,
 Memandang Inu Kertapati,
 Baginda pengsan tiada berhenti,
 Dengan Permaisuri berganti-ganti.

Tangis dan ratap tiada terperi,
 Seraya memeluk Raden Menteri,
 Setelah sedar Paduka Suri,
 Perlahan-lahan masuk mengampiri.

Gundahnya tidak lagi terperi,
 Dipeluk dicium diratapi,
 Belas tak dapat diperikan lagi,
 Bangkit menumbuk dada sendiri.

Anak ingsun Seri Pangeran,
 Hatinya bonda sangatlah rawan,
 Memandang segala kelakuan tuan,
 Seperti orang mabuk cendawan.

Adu(h) anakku seri istana,
 Baik paras muda teruna,
 Ibumu celaka berbuat bencana,
 Sesal pun tidak lagi berguna.

Bonda nin gila tiada berketahuan,
 Menyesal membunuh Ken Tambuhan,
 Aria ningsun emas tempawan,
 Seolah-olah bonda yang membunuh tuan.

Setelah Ratu sedarkan diri,
 Terpandang kepada Permaisuri,
 Bencinya baginda tiada lagi terperi,
 Disuruh halaukan ia pergi.

75 | Baginda bertitah dengan murka,
 Tarukkan sangat tangan si celaka,
 Bencinya aku memandang muka,
 Sebab perbuatanmu menjadi duka.

Mendengarkan titah Seri Betara,
 Bangkitlah Dayang Si Mandu Kara,
 Dayang pun fikir dengan bicara,
 Sembahnya undur tuanku segeta.

Paduka kakanda murka sangat,
 Baiklah tuanku undur bangat,
 Membawa sabda kelak tak ingat,
 Jadilah tuanku merasai laknat.

Permaisuri pun segera undur ke belakang,
 Seperti orang tercengang-cengang,
 Duduk termangu seorang-orang,
 Hatinya gundah tiadalah senang.

Setelah malam suda(h)lah hari,
Sang Nata pun tidak khabarkan diri,
Gila memeluk Raden Menteri,
Tidaklah baginda ingatkan diri.

Beberapa tanglung pelita terpasang,
Rupanya gemerlapan seperti bintang,
Cahayanya terang seperti siang,
Pada tempat segenap menteri hulubalang.

Beberapa tirai dibentangkan Patih,
Sekaliannya menangis duduk bertindih,
Baginda pun lesu tubuhnya letih,
Air matanya juga yang meleleh.

Menteri hulubalang mengadap Sang Nata,
Semuanya itu duduk bercinta,
Segala kedayan jangan dikata,
Duduk berendam dengan air mata.

Baginda bertitah pada pengalasan,
Suaranya halus perlahan-lahan,
Bertitah kepada menteri sekalian,
Disuruhnya berjalan segala perhiasan.

Segala tunggul dan panji-panji,
Payung dan jogan telah terdiri,
Segala alat pegawai negeri,
Sekaliannya disuruh bawa ke mari.

Mana perintah menteri sekalian,
Esok aku pulang berjalan,
Membawa anakku emas tempawan,
Hendaklah dibawa segala kelengkapan.

76 | Pengalasan pergi lalu menyembah,
Serta keluar menjunjungkan tita(h),
Disuruhnya hadir segala perinta(h),
Esok juga disuruhkan suda(h).

Akan titah Seri Betara,
Perbuat aku perarakan berjentera,
Segala rakyat isi negara,
Bekerjalah ia dengan segera.

Sekalian bekerja tiada berhenti,
Masing-masing hendak berbuat bakti,
Adapun akan Seri Bupati,
Bertambahlah hancur di dalam hati.

Semalam tidak beradu Sang Nata,
Duduk berendam dengan air mata,
Hatinya gundah sangat bercinta,
Ke mana lagi hendak dikata.

Beberapa setinggi disuruh bakarkan,⁴⁴
Berbagai bunga disuruh taburkan,
Dengan narwastu dibubuhkan,
Keduanya itu disuruh samakan.

Isi negeri penuh mengadap,
Inang pengasuh riuh meratap,
Baginda tidak minum dan santap,
Rasanya gundah hati tak sedap.

Setelah suda(h) sianglah hari,
Berbicaralah penggawa dengan menteri,
Apalah kesudahan Raden Menteri,
Tidakkah hendak dibawa ke negeri.

Marilah kita sekaliannya persembahkan,
Ke bawah lebu duli telapakan,
Apakah suda(h) dengan demikian,
Baiklah juga kita bicarakan.

Kerana baginda lalailah sudah,
Sebab hatinya terlalu gundah,
Rangga[h] menyahut dadanya ditabah,
Puteranya seorang bukannya mudah.

Belasnya aku akan Seri Betara,
 Baginda tidak lagi terbicara,
 Permaisuri itu orang angkara,
 Marahnya tidak dengan bicara.

77 | Patih pun masuk mengadap Sang Nata,
 Sujud menyembah seraya berkata,
 Aduh tuanku duli makota,
 Memohonkan ampun juga semata.

Kepada bicara patik sekalian,
 Nyatalah suda(h) dengan demikian,
 Duduk bertunggu di dalam hutan,
 Tuanku baik pulang ke paseban.

Suda(h)lah lengkap alat takhta,
 Segala rakyat berhimpun semata,
 Menantikan titah duli makota,
 Patik sekalian mengiringkan serta.

Menteri penggawa sekalian ada,
 Menantikan titah dengan sabda,
 Menteri penggawa masing-masing ada,
 Akan mengarak paduka anakanda.

Demi Sang Nata mendengar sembah,
 Fikir baginda benarlah suda(h),
 Baginda menoleh seraya bertita(h),
 Disuruh kenakan jempana bertata(h).

Jempana dibawa segala kedayan,
 Bertatahkan emas dengan intan,
 Diiringkan oleh menteri sekalian,
 Di sisi baginda lalu diletakkan.

Baginda memandang mayat anakanda,
 Hancur luluh di dalam dada,
 Dipeluk dicium sambil bersabda,
 Bangunlah tuan jiwa ayahanda.

Marilah tuan kita nin pulang,
Makota we mari ayahanda julang,
Putera ayahanda hanya seorang,
Laksana bunga suda(h) dikarang.

Diangkat baginda Raden Inu,
Rasanya hati bagai ditunu,
Sambil menangis dipangku hulu,
Hatinya belas bercampur pilu.

Dipeluk dicium pula diletakkan,
Di atas jempana bertatahkan intan,
Diangkat mayat Ken Tambuhan,
Diletakkan di sisi Inu bangsawan.

Baginda memandang belas dan kasihan,
Keduanya itu disuruh samakan,
Kerana ia berkasih-kasihannya,
Setianya tersangat setiawan.

- 78 | Kata Permaisuri apa gunanya,
Mayat Si Tambuhan ditaruh sertanya,
Anakku mati oleh kerananya,
Ditinggalkan di hutan dengan hambanya.

Demi didengar oleh Sang Nata,
Baginda murka sangatlah menta,
Dikerlingnya dengan ekor mata,
Bencilah baginda mendengar kata.

Seraya bertitah dengan murka,
Belumkah puas hatimu si celaka,
Anakku mati perbuatanmu juga,
Janganlah engkau mencium bau syurga.

Engkau juga empunya bencana,
Membunuh Raden Puspa Kencana,
Suda(h)lah engkau tiada berguna,
Mengapa pula datang mengerna.

Pada hatiku tidak demikian,
 Keduanya itu hendak kusamakan,
 Anakku dengan Ken Tambuhan,
 Kerana ia sangat berkasihan.

Suda(h)lah untung dengan janjinya,
 Jatuhlah kasih kepada hatinya,
 Daripada hidup sampai matinya,
 Janganlah berantara dengan isterinya.

Permaisuri tunduk berdiam dirinya,
 Dilihatnya sangat murka suaminya,
 Pilu belas di dalam hatinya,
 Sangatlah ia menyesal dirinya.

Jempana dihusung dibawa berjalan,
 Diarak dengan bunyi-bunyian,
 Seperti orang beramai-ramaian,
 Diiringkan oleh rakyat sekalian.

Riuhlah tangis sepanjang jalan,
 Menangiskan Inu dengan Ken Tambuhan,
 Habislah laki-laki dengan perempuan,
 Membunuh anaknya tidak berfaedahan.

Itulah tandanya orang yang azab,
 Kena kutuk laknat Allah,
 Ya Ilahi Tu(h)anku Allah,
 Memohonkan ampun barang yang salah.

Permaisuri berjalan di belakang sekali,
 Pada Sang Nata berlindungkan diri,
 79 | Serta dekat Permaisuri,
 Oleh Sang Nata disuruh tampari.

Segala orang isi dusun,
 Laki-laki perempuan datang berhimpun,
 Persembahnya datang bertimbun-timbun,
 Ke bawah duli paduka sangulun.

Setelah baginda sampai ke istana,
Diangkat naik dari jempana,
Diletakkan baginda di atas singgahsana,
Dibentangkan tirai kelambu ratna.

Berhimpunlah segala para puteri,
Sekalian serta anak menteri,
Disuruh duduk kanan dan kiri,
Mengadap mayat Raden Menteri.

Segala bini menteri hulubalang,
Ramailah masuk tiada terbilang,
Membawa persembahan tebu dan pisang,
Serba jenis bukan kepalang.

Sekalian perhiasan semuanya lengkap,
Dipasangkan setinggi baunya sedap,
Bersaf-saf orang mengadap,
Riuh dengan tangis dan ratap.

Adapun akan Permaisuri,
Hendak masuk tiada diberi,
Duduklah ia berlindungkan diri,
Dengan dukacitanya tiada terperi.

Malunya itu serta dengan dukanya,
Tidaklah ke mana membawa muka,
Melihat baginda sangat murkanya,
Seorang pun tidak malu sangkanya.

Segala yang kasih akan Raden Menteri,
Makin bertambah hatinya benci,
Seorang pun tidak yang memuji,
Hanyalah menyebut nama yang keji.

Baginda memandang menteri sekalian,
Teringatlah akan Raden bangsawan,
Serta dengan Ken Tambuhan,
Sangatlah murka tiada tertahan.

Ratu bertitah durja berubah,
 Warna mukanya terlalu merah,
 Siapa gerangan disuruh si bedebah,
 Berapa gerangan diberinya upah.

- 80 | Orang manakah berbuat yang demikian,
 Berani akan membunuh Ken Tambuhan,
 Berdatang sembah dayang sekalian,
 Pelebaya tuanku yang dititahkan.

Mendengarkan sembah Dang Puspa Sari,
 Bertambah murka tiada terperi,
 Lalu bertitah baginda sendiri,
 Pelebaya itu hendak cari.

Bunuhkan dengan anak bininya,
 Supaya puas rasa hatinya,
 Sangatlah ia menunjukkan beraninya,
 Tidaklah ada takut ngerinya.

Mendengarkan titah Seri Betara,
 Sekalian kedayan berlari segera,
 Pergilah ia ke tengah pesara,
 Didapatinya pelebaya sedang berbicara.

Kepada bininya ia berkata,
 Yai we apalah bicara kita,
 Jikalau diketahui oleh Sang Nata,
 Akan salahku ini terlalu nyata.

Sesal tidak lagi berguna,
 Membunuh Raden Puspa Kencana,
 Mendengarkan kata orang pesona,
 Jadilah aku beroleh bencana.

Bininya berkata sambil berdiri,
 Seraya menumbuk dada sendiri,
 Sangat kutakut pada Permaisuri,
 Akan Sang Nata tiada kungeri.

Mungkin tidak orang berkata,
Ke bawah duli Paduka Sang Nata,
Kerana perbuatanmu baginda bercinta,
Kami sekalian merasai serta.

Pekerjaanmu bukan sebarang-barang,
Patutlah engkau membunuh orang,
Adakah sampai dosanya gerang,
Maka berani berbuat orang.

Dalam ia berkata-kata,
Kedayan pun datang gegak-gempita,
Adapun akan Wira Karta,
Lakunya bagai gajah yang meta.

Katanya manatah si celaka,
Mengapa engkau bersembunyikan muka,
81 | Anak bininya terkejut belaka,
Tubuhnya gementar pucatlah muka.

Sekalian habislah turun menyembah,
Mukanya pucat tiada berdarah,
Pelebaya diam di dalam rumah,
Sangat terkejut hatinya ghalabah.

Mendengarkan kedayan terlalu menta,
Pelebaya pun letih segala anggota,
Tidaklah ia dapat berkata,
Terbanglah arwah rasanya cita.

Serta datang Wira Pendapa,
Pelebaya dilihat lalu diterpa,
Tidaklah sekali menaruh serpa,
Dihelanya turun terkapa-kapa.

Seorang pun tidak menaruh kasihan,
Kata yang jahat juga dikatakan,
Diambil tali lalu diikatkan,
Digocoh ditampar [pada] kedayan sekalian.

Rumahnya dibakar Wira Karta,
 Anak bininya dibawa serta,
 Segala yang memandang semuanya berkata,
 Patutlah dibunuh oleh Sang Nata.

Sampai hatinya tiada kasihan,
 Ia membunuh Ken Tambuhan,
 Pekerjaan gopoh tiada perlahan,
 Daripada sangat hendak upahan.

Meraunglah ia sepanjang jalan,
 Memohonkan ampun barang kesalahan,
 Setelah sampai ia ke pengadapan,
 Meniarap menyembah segala kedayan.

Sang Nata memandang muka pelebaya,
 Wajahnya seperti bunga raya,
 Mengapa pula ditaruhkan dia,
 Pergilah sangat sulakan dia.

Hendaklah segera engkau sulakan,
 Seorang pun jangan lagi ditinggalkan,
 Semuanya itu engkau habiskan,
 Apalah gunanya lagi ditaruhkan.

Janganlah ditaruh orang celaka,
 Mengambil buruhan terlalu suka,
 Puteraku seperti anak-anakan syurga,
 Seribu dua ribu bukannya harga.

82 | Serta mendengar titah baginda,
 Bangkitlah gembira tua dan muda,
 Melepaskan geram di dalam dada,
 Suatu pun tidak fikirnya ada.

Lalu ditarik keluar kota,
 Serta dengan maki dan nista,
 Sekaliannya itu geram semata,
 Semuanya datang mencubakan senjata.

Daripada sangat sakit hatinya,
Suatu pun tidak ada sangkanya,
Pelebaya mengerik dengan tangisnya,
Minta ampun dengan sembahnya.

Titah dijunjung di atas jemala,
Sekaliannya marah hatinya bernyala,
Sekalian senjata semuanya dihela,
Lumatlah daging tiada bersela.

Sang Nata menyuruh berbuat candi,
Tempat Anakanda Raden Menteri,
Dikerjakan orang suda(h) sehari,
Bertatahkan manikam dengan intan baiduri.

Candi pun suda(h) dikerjakan,
Dimasukkan Inu dengan Ken Tambuhan,
Dibubuh langit-langit tirai yang keemasan,
Sang Nata pun diam dengan percintaan.

Tidaklah suka isi negeri,
Selama hilang Raden Menteri,
Habishlah dengan dagang senteri,
Semuanya menyesal tiada terperi.

Permaisuri pun sangat dukacita,
Sentiasa berendam dengan air mata,
Serta terlintas pada mata Sang Nata,
Disuruh baginda maki dan nista.

Tidaklah ia lagi berguna,
Kerana sebab berbuat bencana,
Dikeluarkan ia dari istana,
Duduk kepada pangkat yang hina.

Hartanya habis dirampas Ratu,
Disuruh duduk di luar pintu,
Akak bicara habishlah mutu,
Rupanya seperti laku hantu.

Permaisuri menyesal dengan percintaan,
 Serta terlanjur segala perbuatan,
 83 | Seorang pun tidak malu dan sopan,
 Disuruh memeliharakan anjing perburuan.

Barang kerja tiada difikirkan,
 Hawa dan nafsu yang diturutkan,
 Barang perbuatan tiada perlahan,
 Kemudian hari merasai kesakitan.

Marah itu tidak tersabarkan,
 Mengikut hawa nafsu syaitan,
 Demikianlah yang diperolehan,
 Terhinalah kepada orang sekalian.

Permaisuri bercinta bukan kepalang,
 Tidak menaruh hati yang senang,
 Inilah balasnya orang yang garang,
 Tubuhnya kurus tinggal tulang.

Menyesal pun tidak lagi berguna,
 Membunuh Raden Puspa Kencana,
 Berlaku ia semena-mena,
 Duduklah ia seperti orang hina.

Terhentilah kisah Permaisuri,
 Malaslah hamba menyuratkan lagi,
 Orang yang jahat budi pekerti,
 Tidakkah harus didengarkan sekali.

etelah genaplah empat puluh hari,
Tersebutlah Sang Nata di dalam puri,
Memuja berata sehari-hari,
Hendak dihidupkannya Raden Menteri.

Baginda nin tidak minum dan makan,
Sang Nata duduk dalam pertapaan,
Segala dewa sangat kasihan,
Melihat hal baginda yang demikian.

Berkatalah dewa yang dari keinderaan,
Belas melihat Ratu Kuripan,
Baik kuhidupkan itu Tambuhan,
Supaya panjang lelakon terkemudian.

Betara Guru bertitah manis suara,
Pada Betara Kala dewa dari keinderaan,
Turunlah engkau dengan segera,
Dapatkan Inu ing jenggala asmara.

Hidupkan puteranya kembalikan pula,
Seperti yang dahulu sedia kala,
Khidmat menyembah Betara Kala,
Titah terjunjung di atas jemala.

- 84 | Betara Kala dewa yang pokta,⁴⁵
 Sembahnya tidak lagi bersalah,
 Katanya tidak berapa patah,
 Ke dunia turun menjunjungkan titah.

Betara Kala mengedari kayangan,
 Lalulah masuk ke taman larangan,
 Segala bidadari habis berjambangan,
 Segera lari mendapatkan angan.

Katanya siapa gerangan itu,
 Maka berani masuk ke situ,
 Jikalau bukan segala para ratu,
 Masakan ia berani ke situ.

Inilah gerangan Betara [Inu],
 Masuk ke dalam tamanku itu,
 Ayuhai Adinda Puspa Langu,
 Baiklah kita melihat bertemu.

Setelah baginda sampai ke taman,
 Sekalian bunga berkembang-kembangan,
 Segala mendara habis berjambangan,
 Baginda masuk ke taman larangan.

Bertitah baginda pada bidadari,
 Ayuhai dayang hampir ke mari,
 Beta nin hendak bertanya sendiri,
 Di manakah Taman Banjaran Sari.

Menyahutlah Dayang Kesuma Indera,
 Aduh tuanku Betara Indera,
 Patik nin khilaf hilang bicara,
 Tuanku di Taman Puspa Lara.

Dayang berkata mengamburkan madah,
 Sekalian hairan terlalu susah,
 Menentang tuanku terlalu gundah,
 Banjaran Sari sangatlah indah.

Patik sekalian terlalu hairan,
Menentang tuanku dari keinderaan,
Aduh tuanku Betara bangsawan,
Patik nin rindu bercampur rawan.

Lalu bertitah Paduka Betara,
Ayuhai Dayang Puspa Indera,
Janganlah mika berbanyak cura,
Beta nin hendak ke dunia segera.

Bidadari segera mengampiri,
Tertib menyembah sepuluh jari,
85 | Apakah maksud tuanku ke mari,
Bertanyakan Taman Banjaran Sari.

Lalu bertitah Betara Kala,
Kepada Bidadari Ratna Kemala,
Ayuhai Dayang Puspa Nila,
Janganlah mika bercura pula.

Sebab pun tidak beta datang ke mari,
Hendak mengambil Gandapuri,
Khabarnya di Taman Banjaran Sari,
Segeralah ambil bawa ke mari.

Dayang menyahut manis durjanya,
Patik tak sedar akan wartanya,
Orang kayangan banyak curanya,
Tuan ampuni salah bebalnya.

Bermadah dayang seraya bercumbu,
Aduh tuanku Betara Bisnu,
Patik tak sedar (a)kan tuanku,
Kerana tidak tahukan semu.

Sungguh tuanku datang ke mari,
Patik sekalian tidak mengampiri,
Seperti kembang Gandapura Wangi,
Ada di Taman Banjaran Sari.

Tuanku jangan gusar dan bahana,
 Baiklah tuanku salih ke sana,
 Segala bidadari banyak mengerna,⁴⁶
 Tuanku murka tiada berguna.

Jikalau tahu patik nin tadi,
 Tidaklah patik mahu ke mari,
 Tuanku murka tiada terperi,
 Menjadi patik takut dan ngeri.

Tertawa bertitah Betara Kala,
 Ayuhai Dayang Puspa Kemala,
 Betalah bernama Betara Kala,
 Penghulu segala raja-raja dewa baranglah.

Jikalau gerangan bunga tu di sini,
 Seperti kembang Gandapura Wangi,
 Pergilah ambil bawa ke mari,
 Supaya dayang kupersalini.

Bersabdalah bagai Nila Kesuma,
 Ayuhai tuanku Betara Karma,
 Makota we jangan di sini lama,
 Baiklah mendapatkan Nila Utama.

86 | Jikalau ada we ada di taman ini,
 Patik persembahkan ke bawah duli,
 Kembang tu ada di Taman Banjaran Sari,
 Luputlah akal hilanglah budi.

Mendengarkan sembah segala bidadari,
 Baginda segera salih berbudi,
 Masuk ke Taman Banjaran Sari,
 Bertakhta di balai Biram Khayali.

Setelah sampai baginda ke taman,
 Baharulah hati baginda nyaman,
 Hairan menentang kuntum setaman,
 Segala bidadari tercengangan.

Berkatalah ia sama sendiri,
 Ayuhai Kakanda Ratna Baiduri,
 Apalah kerja baginda ke mari,
 Indera ke Taman Banjaran Sari.

Lalu bertitah Betara Kala,
 Ayuhai Dayang Ratna Kemala,
 Beta nin hendak bertanya pula,
 Di manakah kembang Wijaya Mala.

Akan syair dayang sekalian,
 Aduh tuanku Betara keinderaan,
 Dengan sebenarnya patik madahkan,
 Tidaklah mahu patik dustakan.

Kembang tu tidak ada di sini,
 Ada di Taman Banjaran Sari,
 Sungguhpun patik sekalian ini,
 Tidak menentang di taman ini.

Gandapura Wangi sangatlah mulia,
 Sukarlah sangat mendapat dia,
 Kerana tidak di dalam dunia,
 Dewi Sugarba empunya dia.

Baik tuanku edar ke sana,
 Kepada bidadari tuanku bertanya,
 Kerananya ia tahukan wartanya,
 Dewi Sugarba yang empunya.

Sungguhpun patik bidadari kayangan,
 Tidaklah patik masuk bilangan,
 Kuntum tu banyak berkembangan,
 Dewi Sugarba empunya kundangan.

Aduh tuanku Betara sakti,
 Mengapa tidak menyukakan hati,
 87 | Segala bidadari mendekati,
 Mau juga berbuat bakti.

Lalu bertitah duli baginda,
 Dayang we jangan berbanyak canda,
 Aku nin bukannya muda[h] teruna,
 Beta nin tidak mahu bersenda.

Dayang bermadah seraya tertawa,
 Aduh tuanku makota jiwa,
 Seri keinderaan tuanku nyawa,
 Indera kayangan tiadalah dua.

Tuanku patik makota junjungan,
 Ratna Kemala dewa kayangan,
 Baginda pun hairan menentang taman,
 Kembang nirmala⁴⁷ di jambangan.

Baginda pun hairan dengan seketika,
 Menentang kuntum di taman angsoka,
 Serta baginda sampai syurgaloka,
 Baharulah hati baginda suka.

Lalu bertitah Betara Kala,
 Kepada Bidadari Indera Nila,
 Ayuh Dayang Ratna Jemala,
 Di manakah kembang Wijaya Mala.

Dayang tertawa seraya bersabda,
 Mengibur madah menyahut sabda,
 Sungguhpun hairan kembang tu ada,
 Patik nin tidak menentangnya ada.

Baiklah tuanku salih ke sana,
 Mengidari Taman Mandu Ratna,
 Sekaliannya ada kembang di sana,
 Kuntumnya indah berbagai warna.

Baginda pun berangkat dari situ,
 Lalu baginda membuka pintu,
 Mendara menegur siapakah itu,
 Sekonyong-konyong masuk ke situ.

Setelah baginda sampai syurga,
 Segala bidadari terkejut belaka,⁴⁸
 Hairanlah ia dengan seketika,
 Khayal menentang kilauan syurga.

Habislah terkejut segala bidadari,
 Masing-masing ia hendak lari,
 Berkatalah sama sendiri,
 Siapakah itu datang ke mari.

- 88 | Menyahut Dayang Puspa Kemala,
 Ayuhai adinda janganlah gila,
 Itulah konon Betara Kala,
 Mencari kembang Wijaya Mala.

Janganlah kita di sini lama,
 Marilah kita indera ke sana,
 Pada Kakanda Nila Utama,
 Supaya boleh mendengar warta.

Baginda itu yang disuruhkan,
 Betara Guru konon menitahkan,
 Mengambil kembang tambah hubatan,
 Dewi Sugarba konon yang ditanyakan.

Kembang tu konon air susunya,
 Dewi Sugarba yang menaruhnya,
 Baginda tu hendak salih ke dunia,
 Mengidupkan Raden Puspa Kencana.

Lalu bertitah Seri Betara,
 Pada segala siti dayang dan mendara,
 Aduh anakku Sugarba indera,
 Ayahanda pohonkan kembang Gandapura.

Dewi Sugarba seraya bertanya,
 Gandapura Wangi apa gunanya,
 Kembang tu tidak ada bunganya,
 Tuanku tak dapat mengambil dianya.

Bertitah tertawa Seri Betara,
 Aduh anakku gemala indera,
 Janganlah tuan berbanyak cura,
 Kembang tu ayahanda pohonkan segera.

Anakku jangan tuanku mengerna,
 Ayahanda hendak mengedar buana,
 Hendak turun ke bawah sana,
 Mengidupkan Inu dengan Puspa Kencana.

Inilah sebabnya ayahanda ke mari,
 Hendak minta Gandapura Wangi,
 Dewi Sugarba segera berduli,
 Berangkat masuk ke peraduan sekali.

Hatinya rawan bercampur sali,
 Rasanya gundah tiada terperi,
 Belas memandang Raden puteri,
 Dengan Inu Kertapati.

Belas pula rasa hatiku,
 Mengenangkan untung Raden Inu,
 89 | Siapa gerangan berbuat laku,
 Maka matinya tiada bertentu.

Kasihnya Raden Puspa Kencana,
 Elok menjelis terlalu bahana,
 Putih kuning sifat mangkuwarna,
 Sekonyong-konyong⁴⁹ b(er)oleh bencana.

Setelah sudah fikirnya demikian,
 Mengeluh⁵⁰ dan mengucap perlahan-lahan,
 Hatinya belas bercampur rawan,
 Sebab terkenangkan oleh Ken Tambuhan.

Menangislah ia tiada terperi,
 Belas tu tidak tertahani,
 Diambilnya cembul Raden baiduri,
 Diletakkan di atas dada sendiri.

Lalailah ia dengan seketika,
 Mengedari taman di dalam syurga,
 Menengada(h) di atas hamparan jingga,
 Badan terhantar belumkan jaga.

Tiada berapa lalainya mangkuwarna,
 Di syurga kayangan adalah lena,
 Mengalukan kepada Maharaja Dewana,
 Minta hidupkan Puspa Kencana.

Setelah ia sedarkan diri,
 Segera berbangkit lalu berdiri,
 Air susunya terbit sendiri,
 Menjadi kembang Gandapura Wangi.

Daripada Maharaja sedarlah makota,
 Bangkit melangkah lalu bertakhta,
 Kembang di dalam cembul berpeta,
 Baginda pun turun dari atas geta.

Dewi Sugarba sudah memakai,
 Elok menjelis tiada berbagai,
 Ramal pelangi diperbuat sebai,
 Baginda pun berangkat dari maligai.

Dewi Sugarba turun berduli,
 Takhta di balai Biram Khayali,
 Lalu naik menjunjung duli,
 Persembahkan kembang Gandapura Wangi.

Inilah kembang patik persembahkan,
 Ke bawah duli lebu telapakan,
 Gandapura Wangi konon dinamakan,
 Akan menjadi tambah hubatan.

90 | Betara Kala menyambut dengan sukanya,
 Lalu diambil dibukanya,
 Baginda bertitah dengan manisnya,
 Kembang nin apakan gunanya.

Aduh anakku dewi bangsawan,
Kepada ayahanda tuan wartakan,
Kenal perangai ini mengapakan,
Kepada ayahanda tuan wartakan.

Ayahanda nin hendak tahukan mulanya,
Aduh anakku dewa bangsanya,
Ia pun mati kuharap hidupnya,
Dibawa nasib akan untungnya.

Dewi Sugarba seraya berkata,
Daulat tuanku duli makota,
Baiklah tuanku salih bertakhta,
Taman kayangan amat gempita.

Adapun akan kembang Gandapuri,
Pada Sang Nata tuanku beri,
Janganlah tuanku menyatakan diri,
Hendakkan puteranya laki isteri.

Betara Kala sukaiah hati,
Mendengarkan syair madu dewi,
Gandapura Wangi terlalu sakti,
Sebarang kehendak semuanya jadi.

Hamba pun fikir sambil menyurat,
Mendengarkan bunyi di dalam hikayat,
Kembang Gandapura Wangi menjadi ubat,
Sekonyong-konyong mengidupkan mayat.

Fikirlah tuan segala yang mayat,
Kepada akal adakah patut,
Ubat mengidupi maut,
Hakikat demikian hamba tak menurut.

Barang siapa membaca syair,
Sambil membaca baik berfikir,
Jangan berubah iktikad takdir,
Kudratnya kuasa batin dan zahir.

Inilah pesan fakir yang hina,
 Pada segala arif yang bijaksana,
 Mendengarkan syair jangan gulana,
 Baiklah ingatkan Tuhan yang temana.

Setelah suda(h) yang demikian,
 Tersebutlah perkataan Betara keinderaan,
 91 | Baginda tu hendak salih mengawan,
 Turun ke dunia negeri Kuripan.

Betara bermohon seraya melayang,
 Tinggallah tuan segala dayang-dayang,
 Ayahanda hendak undur mengembang,
 Ke dunia turun ayahanda sekarang.

Lalu turun dari balai,
 Mengatur tapaknya membuang limbai,
 Suka bidadari hairan terlalai,
 Ke luarlah taman baginda sampai.

Setelah keluar dari sana,
 Betara pun lalu ke dunia,
 Di Gunung Wilis adalah lena,
 Singgah bermain di padang ratna.

Daripada pagi sampai ke petang,
 Tiadalah ia ingatkan petang,
 Gila mencari segala binatang,
 Seekor pun tidak yang melintang.

*T*ersebutlah perkataan Duli Sang Nata,
Di dalam candi duduk bercinta,
Empat puluh hari meninggalkan takhta,
Mabuk dan minum ber[d]endam air mata.

Segala menteri hulubalang penggawa,
Seorang pun tidak yang tertawa,
Katanya aduh tuanku utama jiwa,
Suramalah cahaya negeri Jawa.

Menjelma apa kiranya tuanku,
Di dalam dunia menjadi Ratu,
Sebagai dan rakyat supaya bertentu,
Mengadap telapakan Raden Inu.

Aduh Pangeran Raden Kesuma,
Di seri kayangan tuanku lama,
Semoga hidup sangyang sukma,
Ke dunia turun tuanku menjelma.

Tinggallah perkataan segala menteri,
Tersebutlah perkataan Sang Nata dalam puri,
Malam pun hampir dinihari,
Berangkat keluar baginda sendiri.

Setelah baginda sampai ke pintu,
Ada mendengar suara yang tertentu,
Katanya hai baginda Sang Ratu,
Aku menghidupkan puteramu itu.

- 92 | Demi didengar oleh Seri Betara,
Sang Nata pun menyembah pada su(a)ra,
Aduh tuanku Betara Indera,
Baik tuanku hidupkan segera.

Betara Kala segera mengampiri,
Di hadapan Sang Nata ia berdiri,
Lalu ia menunjukkan diri,
Dipegangnya tangan dijabatnya jari.

Lalu menyembah Duli Sang Nata,
Kepada Betara baginda berkata,
Aduh tuanku duli makota,
Baiklah tuanku segera bertakhta.

Lalu menyahut Betara sali,
Beta nin hendak segera kembali,
Marilah kita masuk ke candi,
Supaya segera aku hidupi.

Sang Nata menyahut titah baginda,
Baik tuanku berangkat segera,
Patik nin tidak lagi terkira,
Melihat kelakuan Raden putera.

Patik sedia mengiringkan baginda,
Tuanku mengidupi paduka cucunda,
Barang maksud patik nin ada-ada,
Tidaklah patik menyalahi sabda.

Betara Kala masuk ke candi,
Sang Nata pun hadir mengiringi,
Diambilnya kembang Gandapuri,
Ba[h]unya harum tiada terperi.

Di sisi Inu Kertapati,
 Hiduplah engkau daripada mati,
 Tiga kali baginda wastuni,
 Lalu terkejut Raden Menteri.

Membukakan matanya menggerakkan diri,
 Lalu bangun dua laki isteri,
 Tunduk menyembah Raden Menteri,
 Lakunya manis amat berseri.

Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
 Keduanya bangkit perlahan-lahan,
 Ia bertanya pada Ken Tambuhan,
 Apakah mulanya patik nin tuan.

Ken Tambuhan menyahut manis suaranya,
 Mengapakah kakang pula bertanya,
 93 | Tidakkah kakang ingatkan rasanya,
 Kita suda(h)lah mati mulanya.

Aduh tuanku paras yang baik,
 Tidak begitu sembahnya patik,
 Badan nin lesu tulang gemeletek,
 Segala sendi bagai dititik.

Betara Kala bangkit berdiri,
 Bermohon kepada Seri Bupati,
 Diwasitanya Inu dua laki isteri,
 Moga-moga engkau menjadi sakti.

Tinggallah Inu Andaken Penurat,
 Aku nin hendak kembali bangat,
 Dua laki isteri sempurna selamat,
 Betara pun ghaib seperti kilat.

Inu pun menyembah dua laki isteri,
 Ia pun segera menjunjung duli,
 Agung sinuhun hendak kembali,
 Patik nin hamba terlalu keji.

Tinggallah Inu dengan Ken Tambuhan,
Naiklah di atas kerajaan,
Ayahanda dan bonda hilang kedukaan,
Penggawa dan menteri sentiasa kesukaan.

Permaisuri kembali ke istana,
Mendapatkan Inu yang bijaksana,
Dengan Galuh Puspa Kencana,
Dihadap dayang puteri ratna.

Permaisuri mendapatkan anakanda,
Dua laki isteri diratapi pula,
Aduh anakku bangsawan muda,
Baharulah terang durjanya bonda.

Demikianlah sakitnya tuan tinggalkan,
Empat puluh hari tiada makan,
Sampainya hati ayahanda tuan,
Disuruhnya memelihara anjing perburuan.

Berbagailah ratap Permaisuri,
Di hadapan anakanda laki isteri,
Mengadukan hal pada Raden Menteri,
Dengan air matanya tiada terperi.

Sang Nata pun berangkat lalu ke paseban,
Menyuruh memalu segala bunyi-bunyian,
Ramailah menteri penggawa sekalian,
Tanda negeri beroleh kesukaan.

94 | Datanglah rakyat dengan segera,
Sekalian berhimpun isi negara,
Di dalam itu tiada terkira,
Lalu mengadap Raden putera.

Ramai di luar ramai di dalam,
Segala bunyi-bunyian tiadalah diam,
Segala permainan berbagai-bagai ragam,
Hingga jenis negeri Kemboja dan Siam.

Joget dan tandak wayang sekalian,
 Orang melihat laki-laki perempuan,
 Ada setengah mabuk dan edan,
 Tidaklah sedar minum dan makan.

Titah Sang Nata disuruh berjaga,
 Paseban dalam ramaikan juga,
 Segala kedayan terlalu suka,
 Riuhlah dengan gurau jenaka.

Berhimpunlah segala yang muda-muda,
 Seorang pun tidak yang berida,
 Empat puluh hari dititahkan baginda,
 Hendak mengerjakan paduka anakanda.

Disuruh perbuat pancapersada,
 Tempat memandang bagi putera baginda,
 Serba jenis permata yang ada,
 Disuruh kenakan kepada pancapersada.

Setelah sudah dikerjakan,
 Di tepi laut di sebelah wetan,
 Segala alat sudah dikenakan,
 Diaraklah Inu dengan Ken Tambuhan.

Setelah sampai kepada pancapersada,
 Segala bini menteri penggawa pun ada,
 Segala dayang tua dan muda,
 Serta segala anak biduanda.

Ramailah siti mendara mengilir,
 Ada berbedak ada yang berlangir,
 Berbagai-bagai pantun dan syair,
 Sambil mandi ke dalam air.

Terlalu ramai segala kanak-kanak,
 Ada menjulur ada yang menjelanak,
 Suka tertawa seraya bersorak,
 Kain di pinggang⁵¹ habis terselak.

Ramai berlari berhambat-hambatan,
 Bergurau bersenda bertanyakan,
 95 | Suka tertawa baginda sultan,
 Menentang laku dayang sekalian.

Segala bini menteri hulubalang,
 Tertawa suka terenang-renang,
 Raden Menteri suka menentang,
 Seperti bulan dipagar bintang.

Wajah baginda amat bercahaya,
 Laksana bulan purnama raya,
 Ken Tambuhan seperti bintang s(u)raya,
 Asyiklah Inu memandang dia.

Seketika kakanda mengarang madah,⁵²
 Perkataan maksiat tiada faedah,
 Adinda we jangan berhati gundah,
 Jadi berdosa kepada Allah.

Raden Menteri dengan Ken Tambuhan,
 Diarak Ratu kepada kedayan,
 Anak menteri menyelampai kekuningan,
 Setengah memegang tanglung dan dian.

Laki isteri mandi bersiram,
 Ken Tambuhan juga yang berupa suram,
 Di dalam hatinya menaruh dendam,
 Tersedarkan pekerjaan Permaisuri jahanam.

Sudahlah mandi laki isteri,
 Berhimpunlah penggawa dengan menteri,
 Hendak mengarak Raden Menteri,
 Diarak masuk berkeliling negeri.

Beberapa alatnya Raden Menteri,
 Dibawa oleh anak menteri,
 Ramainya tidak lagi terperi,
 Dengan joget pula menari.

Setelah datang ke tengah pesara,⁵³
 Segala kedayan berbuat cura,
 Sekalian datang berlari segera,
 Hendak melihat Raden putera.

Penuhlah dan sesak di alun-alun,⁵⁴
 Tombak dan dadap taman bersusun,
 Laki-laki dan perempuan datang berhimpun,
 Sekalian itu mengiringkan pakulun.

Setelah Raden sampai ke paseban,
 Raden pun bertakhta dengan Ken Tambuhan,
 Di atas kenaikan yang keemasan,
 Diadap menteri penggawa sekalian.

- 96 | Diarak nasi adap-adapan,
 Di hadapan Raden diletakkan,
 Santaplah Raden dengan Ken Tambuhan,
 Diadap oleh dayang sekalian.

Ken Penglipur memangku puan,
 Menyelampai tetampam Ken Tadahan,
 Sudahlah santap baginda tuan,
 Santaplah sirih di dalam puan.

Setelah sudah santap nasi,
 Memakailah bau-bauan minyak diraksi,
 Di *d.y.d.k.m.b.u.n.*⁵⁵ sudah terisi,
 Sekalian lengkap suda(h) dihiasi.

Manis bertitah Seri Betara,
 Kakang Patih apa bicara,
 Himpunkan rakyat isi negara,
 Beta nin hendak mengerjakan putera.

Berdatang sembah Patih bangsawan,
 Patik hamba ke bawah telapakan,
 Mengarapkan rahim yang kelimpahan,
 Sebarang titah patik kerjakan.

Pada bicara patik yang hina,
Titah sangulun sangat sempurna,
Putera sedang lengkap di peterana,
Hadapan Menteri anak perdana.

Bertitah pula Seri Betara,
Sambil memandang kepada putera,
Anakku tuan apa bicara,
Cahayanya durja tiada bersaudara.

Ayahanda nin tua sudahlah tuan,
Tidaklah patut memegang kerajaan,
Titah ayahanda tuan sampaikan,
Janganlah banyak tuan fikirkan.

Raden Menteri berdatang sembah,
Lakunya manis terlalu petah,
Bukannya patik melalui titah,
Mohon dahulu patik memerintah.

Mengarapkan ampun ke bawah telapak,
Rahim dijunjung dengan kelimpahan,
Sampun pakulun lebu telapak,
Belumlah sedap patik memerintahkan.

Mendengarkan sembah Raden Menteri,
Baginda bertitah manis berseri,
97 | Aduh anakku tuan buah hati,
Baiklah tuan memegang negeri.

Raden pun tidak berkata-kata,
Mendengarkan titah Duli Sang Nata,
Pada isterinya baginda berkata,
Adinda we apa bicara kita.

Tuanku nyawa emas tempawan,
Tangkai hati kakanda tuan,
Kakang mengikut perintah bangsawan,
Sedar pun tidak kakang lalukan.

Ken Tambuhan sebelah rasanya cinta,
 Tunduk berhamburan airnya mata,
 Mendengarkan titah Paduka Sang Nata,
 Tidaklah boleh ia berkata.

Raden berkata suaranya merdu,
 Hatinya rawan bercampur pilu,
 Rupanya Raden terlalu rindu,
 Hatinya kasih sangat terlalu.

Ken Tambuhan menyahut kata,
 Berhamburan dengan air mata,
 Patik nin tuan yang hina lata,
 Haram bertitah di dalam cinta.

Menjunjung rahim patik sekarang,
 Kerana patik sudah terbangun,
 Tuanku jangan berhati walang,
 Patik tak patut disembah orang.

Sampun pakulun ke bawah telapakan,
 Tidakkan suka orang sekalian,
 Patik sahaja tawanan jarahan,
 Asal dan bangsa tiada berketahuan.

Pangeran mendengar kata Ken Tambuhan,
 Hatinya belas bercampur rawan,
 Aduh emas ratna tempawan,
 Jiwaku jangan berkata demikian.

Kepada rasa kakang nin tuan,
 Nyawa dan badan kakang serahkan,
 Menjadi hamba ke bawah telapakan,
 Tidakkah percaya emas tempawan.

Berdatang sembah Ken Tambuhan,
 Ke bawah telapakan Seri Pangeran,
 Patik nin hamba kepada bangsawan,
 Masakan tidak percayakan tuan.

98 | Dengan sebenarnya patik sembahkan,
Ke bawah lebu Seri Pangeran,
Janganlah patik tuanku bimbangkan,
Baiklah tuanku memegang kerajaan.

Biarlah patik di bawah istana,
Patik sedia tawapan yang hina,
Barang selamat tuanku sempurna,
Lungguh di atas kota ratna.

Mendengar Ken Tambuhan menghinakan diri,
Jamjam terhambur seperti baiduri,
Memandang rupa kelakuan isteri,
Belas dan kasihan tiada terperi.

Sang Nata memandang hal demikian,
Manis bertitah baginda sultan,
Suaranya halus dengan perlahan,
Memandang anakanda Ken Tambuhan.

Sang Nata bertitah dengan kedukaan,
Anakku jangan berkata demikian,
Putuslah harap ayahanda tuan,
Sambil bertitah jamjam berhamburan.

Baginda bertitah tersendu-sendu,
Mengeluarkan titah manis merdu,
Seperti bunyi pungguk merindu,
Manisnya seperti segara madu.

Didengar oleh Ken Tambuhan,
Hatinya belas bercampur rawan,
Berdatang sembah dengan perlahan,
Titah tuan tidak patik salahkan.

Sampun pakulun Duli Sang Nata,
Ke bawah telapakan duli makota,
Patik tawanan yang hina lata,
Orang jarahan semata-mata.

Hina kelak Seri Pangeran,
 Mengambil patik orang jarahan,
 Bonda tuanku tiada berkenan,
 Akan patik orang tawanan.

Raden sahaja salah pemandangan,
 Patik dengar sudah bertunangan,
 Di Banjar Kulon puteri bilangan,
 Kepada bangsa tiada berkurangan.

Raden Menteri sangat kasihan,
 Pulu dan belas tiada tertahan,
 99 | Terkenangkan Encik Tambuhan,
 Baginda pun rebah lalu pengsan.

Diriba oleh Ken Tambuhan,
 Terkejut berdebar hati susunan,
 Melihatkan anakanda tiada berketahuan,
 Dengan air mawar segera dicucurkan.

Setelah Raden sedarkan diri,
 Dilihatnya kepala diriba isteri,
 Ayahanda dan bonda mengampiri,
 Tangis dan ratap tiada terperi.

Bangkit Inu bangsawan,
 Sambil memandang pada Ken Tambuhan,
 Elok menjelis tiada terperikan,
 Sehabis kasih pada perasaan.

Ken Tambuhan tunduk berdiam diri,
 Belasnya tidak lagi terperi,
 Memandang laku Raden Menteri,
 Hancur luluh rasanya hati.

Manis bertitah Betara penambahan,
 Berkata puteri muda bangsawan,
 Jangalah banyak tuan fikirkan,
 Kerajaan hendak ayahanda serahkan.

Ken Tambuhan tidak terkira-kira,
Melihatkan laku Seri Betara,
Habislah budi dengan bicara,
Sembahnya dengan manis suara.

Harapkan ampun ke bawah duli,
Titah tu tidak patik lalu,
Jikalau tuanku tulus dan sudi,
Akan patik tawanan orang yang keji.

Demi⁵⁶ baginda mendengarkan sembah,
Belas dan kasihan mangkin bertambah,
Dengan manis baginda bertitah,
Janganlah disebut kerja yang sudah.

Ayahanda nin tuan sudah tua,
Putera ayahanda tiadalah dua,
Di dalam seluruh di Tanah Jawa,
Anakku kedua utama jiwa.

Setelah sudah baginda berkata-kata,
Lalu berangkat duli makota,
Di paseban agung baginda bertakhta,
Di hadapan menteri penggawa serta.

- 100| Patih pun naik ke paseban,
Baginda pun hadir di pengadapan,
Lalu bertitah baginda sultan,
Marilah duduk Patih bangsawan.

Patih pun khidmat menyembah Betara,
Berkata dengan manis suara,
Sampun pakulun apa bicara,
Sebarang kerja baiklah segera.

Lalu bertitah baginda sultan,
Kepada Patih muda bangsawan,
Menteri penggawa kakang kerahkan,
Inilah kakang memulai pekerjaan.

Surat ini banyak yang salah,
Segala yang membaca jangan menyampah,
Orang mengarang bukannya mudah,
Mengatur sajak terlalu payah.

Bukannya muda orang bestari,
Mahal didapat sukar dicari,
Dua belas bahasa hendak diketahui,
Maka bernama bijak jauhari.

erhentilah kisah pangeran nin konon,
Tersebutlah perkataan Ratu Banjar Kulon,
Kehilangan puteranya sudah tiga belas tahun,
Duduklah bercinta paduka sangulun.

Laki isteri baginda bercinta,
Ber[d]endam dengan airnya mata,
Sudahlah dengan kehendak dewata,
Ke mana lagi hendak dikata.

Namanya Tuan Puteri Raden Puspa Kencana,
Sedap manis anak perdana,
Diterbangkan oleh Betara Kesna,
Ke Gunung Kuripan di padang ratna.

Ada kepada suatu hari,
Baginda Ratu di Tanjung Puri,
Tersedarkan anakanda Raden puteri,
Lalu menangis laki isteri.

Bercintakan Raden Puspa Kencana,
Siang dan malam gundah-gulana,
Tubuhnya kurus sangatlah bena,
Sekalian kebesaran habislah fana.

Baginda berkata sambil mengeluh,
 Terkenangkan anakanda Raden Galuh,
 101| Rasanya hati hancur luluh,
 Jamjam durja sebagai suluh.

Demi tersedarkan anakanda,
 Sangatlah sebal laku baginda,
 Hilanglah akal di dalam dada,
 Puteranya pun seorang hanya yang ada.

Sedang baginda duduk bercinta,
 Patih pun datang persembahkan warta,
 Ke bawah duli Paduka Sang Nata,
 Khabarnya putera adalah nyata.

Didapat olehku Ratu Kuripan,
 Kepada tempat perburuan,
 Sekarang sudah baginda dudukkan,
 Dengan Raden puteranya sultan.

Baginda terkejut wajah berseri,
 Memandang kepada Permaisuri,
 Adinda we apa bicara diri,
 Kepada hari nin juga kita pergi.

Kakang Patih keluar tuan,
 Kerahkan penggawa menteri sekalian,
 Kebesaran negeri jangan ditinggalkan,
 Gajah dan kuda kakang hadirkan.

Patih menyembah turun berjalan,
 Diiringkan oleh segala kedayan,
 Mengerahkan⁵⁷ penggawa menteri sekalian,
 Dengan segala bunyi-bunyian.

Hadirlah sudah sekalian itu,
 Patih pun masuk mengadap Ratu,
 Segala alat hadir di muka pintu,
 Manakala berangkat duli tuanku.

Masuk ke istana baginda sultan,
Permaisuri pun sudah bersimpan,
Seketika berangkat lalu berjalan,
Diiringkan oleh dayang sekalian.

Baginda bertitah sambil berdiri,
Jempana bertatah bawa ke mari,
Disuruh naik jempana Permaisuri,
Dengan segala bini menteri.

Baginda bertitah wajah berseri,
Kakang Patih menunggu negeri,
Perintahkan seperti adat yang bahari,
Dengan segala penggawa dan menteri.

- 102| Lalu berangkat Ratu bangsawan,
Disuruh pukul gong semboyan,
Rakyat tentera sekalian berjalan,
Gajah kenaikan disuruh hampirkan.

Jogan alamat disuruh dirikan,
Payung bawa sudah dikembangkan,
Serta dengan segala bunyi-bunyian,
Tombak dan khanjar berpasuk-pasukan.

Diiringkan senapang dengan sumpitan,
Sangatlah besar rupa angkatan,
Baginda pun keluar lalu berjalan,
Diiringkan menteri penggawa sekalian.

Setelah sampai baginda ke Kuripan,
Baginda pun berhenti di luar hutan,
Lalu bertitah baginda sultan,
Siapa baik kita suruhkan.

Segala peminggiran habislah gempar,
Masuk ke negeri membawa khabar,
Patih pun mengadap Ratu yang mengitar,
Persembahkan angkatan raja yang besar.

Demi didengar oleh Sang Nata,
 Angkatan banyak di luar kota,
 Penuh dan tumpat di padang beranta,
 Banyaknya tidak lagi menderita.

Lalu bertitah Seri Betara,
 Sambil memandang kepada putera,
 Anakanda tuan apa bicara,
 Baiklah tuan menyuruh segera.

Manis bertitah Raden Menteri,
 Kakang penggawa pergilah diri,
 Ratu mana di luar negeri,
 Apakah maksud baginda ke mari.

Penggawa menyembah turun berjalan,
 Lalu naik ke atas jaran,
 Dipecutnya menuju kepada angkatan,
 Serta sampai turun berjalan.

Berjalan menuju perhentian,
 Sampailah ia kepada halaman,
 Sujud menyembah Ratu bangsawan,
 Patik dititahkan Seri Pangeran.

Ke bawah telapakan seri sultan,
 Dari datang Betara bangsawan,
 103| Apakah maksud duli dipertuan,
 Apakah nama negeri susunan.

Manis bertitah paduka sangulun,
 Beta nin datang dari Banjar Kulon,
 Negeri beta di Daha konon,
 Datang nin hendak mengadap sinuhun.

Maksud beta dari sana,
 Hendak mengadap Betara Kesna,
 Baginda mendapat orang yang hina,
 Namanya Raden Puspa Kencana.

Penggawa pun menyembah sepuluh jari,
Sungguh tuanku ada puteri,
Sudah didudukkan dengan Raden Menteri,
Sekarang hendak dijadikan Suri.

Baginda mendengar khabar yang demikian,
Sambil bertitah air mata berhamburan,
Tiga tahun sudah perjalanan,
Siang dan malam dengan kedukaan.

Penggawa pun bermohon kembali,
Khidmat menyembah sepuluh jari,
Masuk mengadap ke bawah duli,
Menyampaikan sembah raja yang asli.

Baginda mendengar adinda nin datang,
Sambil bertitah jamjam berlinang,
Menteri penggawa hairan tercengang,
Apakah sebabnya baginda nin gerang(an).

Betara bertitah kepada Pangeran,
Marilah masuk anakku tuan,
Manis menyembah Raden bangsawan,
Berangkat mengiringkan ayahanda berjalan.

Baginda pun lalu pada Ken Tambuhan,
Diiringkan oleh Seri Pangeran,
Serta datang baginda nin tuan,
Segala dayang habis berunduran.

Ken Tambuhan melihat baginda tu datang,
Raden Menteri mengiringkan di belakang,
Hati berdebar arwah melayang,
Apakah maksud baginda nin gerang(an).

Setelah Ratu sudah bertakhta,
Pada Ken Tambuhan baginda berkata,
Anakku tuan cahaya mata,
Ayahanda dan bonda di luar kota.

104| Sekarang juga ayahanda persilakan,
 Jikalau suka anakku tuan,
 Kakanda hendak ayahanda suruhkan,
 Pergi mengadap ayahanda bonda tuan.

Terkejut berdebar hati Ken Tambuhan,
 Mendengarkan titah Ratu bangsawan,
 Ia memandang kepada Seri Pangeran,
 Manisnya tidak dapat diperikan.

Berdatang sembah dengan perlahan,
 Memohonkan ampun ke bawah telapakan,
 Mengarapkan rahim yang kelimpahan,
 Patik nin hendak mengiring Pangeran.

Manis bertitah Ratu bangsawan,
 Kepada anakanda Ken Tambuhan,
 Aduh anakku emas tempawan,
 Jahatlah nama ayahanda tuan.

Biarlah kakanda pergi seorang,
 Persilakan ayahanda bonda sekarang,
 Pendapat akal ayahanda yang kurang,
 Masakan tidak ayahanda tu datang.

Baginda pun berangkat lalu ke paseban,
 Mengerahkan penggawa menteri sekalian,
 Disuruh keluarkan alat kerajaan,
 Gajah kenaikan disuruh hampirkan.

Segala kuda sudahlah dihadirkan,
 Payung kerajaan disuruh kembangkan,
 Sekalian alat disuruh kenakan,
 Keluarkan panji-panji didirikan.

Raden Menteri lagi membujuk isteri,
 Pangku belai kanan dan kiri,
 Aduh tuanku usul bestari,
 Hilanglah tidak dapat kakanda cari.

Tuan ku nyawa emas tempawan,
 Cahaya durja kakanda tuan,
 Tinggallah tuanku nyawa dan badan,
 Emasku jangan berhati rawan.

Kakang mengadap ayahanda bonda tuan,
 Hendak menyerahkan⁵⁸ nyawa dan badan,
 Ke bawah lebu duli telapakan,
 Mengarapkan rahim yang kelimpahan.

Jikalau kakang baginda buangkan,
 Belas tubuh tuan kakang pohonkan,
 105| Akan kapan kakang nin tuan,
 Di bawah istana tuan tanamkan.

Jikalau sudah kakang nin mati,
 Kepada tuan kakang nin pasti,
 Dengan air mata tuan sirami,
 Supaya datang kumbang menangisi.

Ken Tambuhan sangat belas kasihan,
 Air matanya berhamburan,
 Memandang laku Inu bangsawan,
 Rasanya tidak mahu ditinggalkan.

Ken Tambuhan berkata perlahan,
 Suaranya manis memberi rawan,
 Jikalau demikian titah Pangeran,
 Tidaklah mau patik ditinggalkan.

Akan kapan kakanda nin tuan,
 Di bawah istana tuan tanamkan,
 Belas hati Inu bangsawan,
 Mendengar kata Ken Tambuhan.

Kepada rasanya tiada berketahuan,
 Rasakan tidak dapat ditinggalkan,
 Apalah rasanya tinggalkan tuan,
 Rindu dan dendam tiada tertahan.

Berkata pula Raden Menteri,
 Emas tempawan ratna baiduri,
 Tinggal tuan kakang nin pergi,
 Tinggallah emas intan baiduri.

Janganlah tuan berpilu diri,
 Makota we jangan berosak diri,
 Jikalau diterima ayahanda bonda suri,
 Segera juga kakang kembali.

Tinggallah tuan wajah berseri,
 Kakang nin tidak malamkan hari,
 Hari nin sudah tinggi hari,
 Tinggal tuanku bidadari.

Emas merah ratna tempawan,
 Jiwaku jangan berhati rawan,
 Jikalau dibuangkan ayahanda tuan,
 Biarlah mati di bawah peraduan.

Tinggallah tuan nyawa badanku,
 Encik jangan berosak kalbu,
 Janganlah memberi kakanda pilu,
 Tinggallah emas utama jiwaku.

- 106| Hendak pun panjang madah direka,
 Segala yang membaca kalau tak suka,
 Fakir nin miskin dagang bersuka,
 Duduk menumpang di Tanah Bangka.

Belas hatinya Ken Tambuhan,
 Mendengarkan kata Inu bangsawan,
 Air matanya sahaja bercucuran,
 Bagaikan lenyap rasanya badan.

Raden Menteri sudah memakai,
 Eloknya tidak lagi berbagai,
 Patutlah diadap di seri balai,
 Segala yang menentang hairan terlalai.

Berangkatlah tuan Inu bangsawan,
Lalu mengadap ayahanda ke paseban,
Khidmat menyembah ke bawah telapakan,
Sedap manis tertib kelakuan.

Titah baginda pergilah tuan,
Persilakan ke mari ayahanda bangsawan,
Menteri penggawa ada mengiringkan,
Kakang Patih serta tuan.

Terkembanglah payung empat sebelah,
Patih duduk di kepala gajah,
Baginda pun naik ke atas gajah,
Elok menjelis terlalu petah.

Berangkat Raden keluar kota,
Diiringkan rakyat gegak-gempita,
Menteri penggawa ada serta,
Hendak mengadap Duli Sang Nata.

Setelah sampai Inu bangsawan,
Empat orang menteri baginda titahkan,
Dengan segala bunyi-bunyian,
Menyambut anakanda baginda tuan.

Setelah sampai menteri sekalian,
Hairan terlalu memandang Pangeran,
Sujud menyembah ke bawah telapakan,
Patik keempat yang dititahkan.

Paduka ayahanda bonda tuan,
Persilakan masuk Seri Pangeran,
Tersenyum manis muka Inu bangsawan,
Derumkan gajah turun berjalan.

Diiringkan penggawa menteri sekalian,
Sampailah Raden ke pasanggerahan,
107| Terlalu hairan baginda nin tuan,
Disangkanya dewa dari keinderaan.

Betara nin sedang lungguh bertakhta,
Hairannya tidak berkata-kata,
Menentang paras bagai dipeta,
Segala yang mengadap hairan semata

Seperti terkejut baginda nin tuan,
Bangkit berdiri Betara bangsawan,
Bertitah manis memberi rawan;
Silakan ke mari anakanda tuan.

Raden Menteri menanggalkan keris,
Lakunya petah amat menjelis,
Barang lakunya terlalu manis,
Laksana peta baru ditulis.

Sujud menyembah Raden bangsawan,
Menjunjung duli paduka sultan,
Disambut Ratu tangan Pangeran,
Dipeluk dicium anakanda tuan.

Sang Nata menangis tersedu-sedan,
Sepertikan lenyap rupa kelakuan,
Raden sangat belas kasihan,
Air matanya jatuh ke ribaan.

Segala yang memandang pilu dan rawan,
Menteri penggawa sekalian bertangisan,
Segala yang mengadap belas kasihan,
Memandang laku Ratu bangsawan.

Bertitah manis baginda tuan,
Kepada anakanda Seri Pangeran,
Marilah mendapatkan bonda tuan,
Supaya segera kita berjalan.

Seri Betara bangkit berdiri,
Diiringkan oleh Raden Menteri,
Masuk mengadap Permaisuri,
Sekalian ada bininya aji.

Serta terpdang Raden Menteri,
 Hairan terlalai Permaisuri,
 Sepertikan tidak sedarkan diri,
 Tambahan pula segala bini menteri.

Baginda pun duduk dengan perlahan,
 Permaisuri seperti igau-igauan,
 Silakan ke mari anakku tuan,
 Puspa Kencana mengapa ditinggalkan.

....⁵⁹

109| Dengan tidak akan dipertemukan,
 Harapnya bonda kepada tuan,
 Menjadi hamba ke bawah telapak,
 Segeralah bawa bonda nin tuan.

Raden tu tidak terkata-kata,
 Melihatkan bonda sangat bercinta,
 Belasnya tidak lagi menderita,
 Tunduk menyapu air mata.

Tidaklah sempat minum dan makan,
 Permaisuri hendak segera berjalan,
 Bertitah kepada segala kedayan,
 Titah baginda ambil kerekan.

Dengan jempana baginda berjalan,
 Di hadapan anakanda baginda tuan,
 Patih mengiringkan gajah kenaikan,
 Di belakang menteri penggawa sekalian.

Baginda berangkat terlalu ramai,
 Tombak dan tamin penganjur pawai,
 Dengan bunyi-bunyian terlalu ramai,
 Seperti orang mengarak mempelai.

Dulapan orang menteri baginda titahkan,
 Menyambut adinda baginda nin tuan,
 Permaisuri menitahkan bini menteri sekalian,
 Menyuruh menyambut putera bangsawan.

Titah kakanda tuanku dipersilakan,
 Duli tuanku naik ke paseban,
 Baginda tersenyum lalu berjalan,
 Diiringkan oleh Raden bangsawan.

Setelah sampai baginda ke paseban,
 Turunlah menteri penggawa sekalian,
 Patih pun datang ngalu-alukan,
 Baginda pun langsung naik ke paseban.

Kakanda baginda segera berdiri,
 Serta sampai lalu berjabat jari,
 Titah baginda manis berseri,
 Adinda tuan silakan ke mari.

Serta naik adinda baginda tuan,
 Dipeluk leher bertangis-tangisan,
 Keduanya lalu rebah pengsan,
 Menteri penggawa terlalu kasihan.

Rasanya hati tidak tertahan,
 Memandang kelakuan baginda demikian,
 110) Sekaliannya itu habis bertangisan,
 Air matanya jatuh berhamburan.

Segeralah bangkit Raden Menteri,
 Air mawar segera dicucuri,
 Ayahanda kedua baginda hampiri,
 Diuraikan Raden berganti-ganti.

Setelah sedar keduanya Betara,
 Duduk berbandung dua bersaudara,
 Durja yang manis tiada bertara,
 Sedikit pun tidak cedera.

Permaisuri langsung ke istana,
 Mendapatkan anakanda yang bijaksana,
 Serta terpandang Raden Puspa Kencana,
 Hairan tercengang terlalu lena.

Setelah datang ayahanda dan bonda,
Lalu meriba paduka anakanda,
Dipelul' dicium oleh baginda,
Hancur luluh di dalam dada.

Permaisuri pun rebah lalu pengsan,
Tangannya memeluk leher Ken Tambuhan,
Ken Penglipur dengan Ken Tadahan,
Air mawar segera diuraikan.

Serta berbangkit daripada pengsan,
Dilihatnya Ken Penglipur dan Ken Tadahan,
Keduanya sujud di kaki tuan,
Dipeluknya puteri kiri dan kanan.

Sambil menangis bagaikan pengsan,
Isi istana belas dan kasihan,
Titah Betara kepada Pangeran,
Marilah masuk anakandaku tuan.

Mendapatkan adinda Ken Tambuhan,
Sembahnya Raden tuanku silakan,
Permaisuri menangis tersedan-sedan,
Ken Tambuhan tunduk di ribaan.

Ratu bertitah kepada baginda,
Silakan masuk tuan adinda,
Keduanya berjalan menjelis sahda[h],
Diiringkan oleh paduka anakanda.

Setelah sampai baginda nin tuan,
Permaisuri sedang meriba Ken Tambuhan,
Berbagai bunyi diratapkan,
Tidaklah sedar malu dan sopan.

- 111| Aduh ingsun emas tempawan,
Tangkai kalbu sarung⁶⁰ badan,
Usul menjelis muda bangsawan,
Meninggalkan bonda tidak ketahuan.

Anakku tuan Puspa Kencana,
Putih kuning, sedap mangkuwarna,
Dendamnya bonda belum kan fana,
Pencariannya kita terlalu lena.

Adu[h] anakku tuan Ken Tambuhan,
Hancurlah hati bonda nin tuan,
Tiga belas tahun juga ditinggalkan,
Bagaikan lenyap rasanya badan.

Aduh tuanku emas urai,
Putih kuning rendah rambuni,
Jiwaku sahaja bonda tanai,
Tangkai jantung limpaku permai.

Permaisuri seperti orang gila,
Lalu rebah pengsan pula,
Raden Menteri meriba kepala,
Dengan air mawar diuraikan pula.

Tubuhnya lesu tiada terhela,
Hati pun hancur tiada berkata,
Permaisuri rebah pengsan pula,
Raden Menteri meriba kepala.

Air mawar segera diuraikan,
Baharulah sedar daripada pengsan,
Ken Tambuhan duduk sebelah kanan,
Ditangisi pula diratapkan.

Aduh anakku Puspa Kencana,
Elok menjelis gemilang warna,
Jiwaku arif bijaksana,
Meninggal bonda semena-mena.

Aduh usul jiwaku tuan,
Cintaku manis muda bangsawan,
Sedang ditatap timbangan badan,
Buah hati bonda nin tuan.

Setelah sudah yang diratapkan,
Bangkit berdiri Ken Tambuhan,
Mendapatkan ayahanda baginda tuan,
Tunduk menyembah puteri bangsawan.

Disambut baginda raja asli,
Dicium kepala serta ditangisi,
112| Aduh anakku tuan buah hati,
Dendamnya ayahanda tiada terperi.

Setelah sudah bertangis-tangisan,
Lalu bertitah Ratu Kuripan,
Kepada baginda raja bangsawan,
Adinda we apa bicara tuan.

Akan titah Duli Sang Nata;
Lepaslah adinda daripada bercinta,
Muafakatlah pula sekarang kita,
Kakanda pohonkan ikhlas yang nyata.

Kakanda nin hendak menyerahkan negeri,
Kepada anakanda Raden Menteri,
Sekaliannya itu kita beri,
Ken Tambuhan jadi Permaisuri.

Manis menyembah Sang Nata Daha,
Ke bawah duli paduka kakanda,
Patik nin hamba sedia nyata,
Sebarang titah duli seri pada.⁶¹

Tuanku ganti ayahanda dan bonda,
Masakan patik melalui titah,
Mengarapkan limpah rahim kakanda,
Patik tak ma(h)u mengada-ngada.

Terlalu suka Seri Betara,
Mendengarkan adinda mengikut bicara,
Lalu bertitah Seri Betara,
Patih tuan panggil ke mari segera.

Patih pun segera masuk ke dalam,
 Baginda pun hadir ada semayam,
 Melungguh di atas kota pualam,
 Berbagai-bagai suji dan sulam.

Bertitah pula Paduka Betara,
 Kakang Patih apalah bicara,
 Beta nin hendak bekerja segera,
 Hendak mengerjakan Raden putera.

Patih menyembah terlalu suka,
 Sembahnya dengan gurau jenaka,
 Tuanku jangan syak dan sangka,
 Esoklah patik berjaga-jaga.

Patih tu sahaja orang yang manja,
 Sebarang sembahnya berlaku saja,
 Patutlah memerintahkan barang kerja,
 Baginda pun tidak bermuram durja.

- 113| Setelah suda(h) keesokan hari,
 Patih memanggil penggawa menteri,
 Titah menyuruh membaiki negeri,
 Mengimpunkan rakyat isi negeri.

Baginda menyuruh memulai pekerjaan,
 Lebuh dan pekan disuruh ramaikan,
 Dengan segala bunyi-bunyian,
 Segenap kedai lorong sekalian.

Disuruh berjaga empat puluh hari,
 Suka dan ramai segala menteri,
 Joget dan tandak sehari-hari,
 Masyhurlah wartanya segala negeri.

Disuruh palu gong dan gamelan,
 Makan dan minum bersuka-sukaan,
 Masing-masing hendak mengadu kepandaian,
 Menteri Daha dengan Kuripan.

Hambat-berhambat bukan kepalang,
Lakunya seperti orang berperang,
Terlalu suka baginda menentang,
Pandainya tidak lebih dan kurang.

Setelah berhenti menteri sekalian,
Penggawa pula dititah disuruhkan,
Menyembah turun penggawa sekalian,
Masing-masing naik ke atas jaran.

Keduanya sama berhadapan,
Penggawa Daha dengan Kuripan,
Berhambatkan kuda di halaman paseban,
Tombak berjambu habis berpenggalan.

Betara kedua sama bertitah,
Penggawa sekalian jangan berbantah,
Segala penggawa sekalian menyembah,
Sampun pakulun duli titah.

Bermainlah segala para penggawa,
Sekaliannya itu suka tertawa,
Tombak di tangan sama dibawa,
Terlalu suka baginda kedua.

Hambat-berhambat berpusing-pusing,
Keduanya sama keris dikisar,
Lakunya seperti berperang besar,
Orang melihat kecil dan besar.

Genaplah sudah empat puluh hari,
Baginda bertitah pada segala menteri,
114| Gajah kenaikan disuruh hiasi,
Sekaliannya itu bawa ke mari.

Baginda bertitah pada Permaisuri,
Disuruh mengiasi Raden Menteri,
Dengan Ken Tambuhan dua laki isteri,
Hendak diarak berkeliling negeri.

Permaisuri mengiasi Ken Tambuhan,
Dengan segala pakaian yang keemasan,
Bertatah geringsing bertulis awan,
Berkampuh warna kilau-kilauan.

Bergelang rembiga merak melayang,
Ditatah pudi intan diselang,
Cahayanya memancar amat cemerlang,
Elok menjelis gilang-gemilang.

Bercincin emas ikatan Selan,
Permatanya baiduri diselang intan,
Bertambah manis pada pemandangan,
Seperti indera dari kayangan.

Cantik menjelis muda bangsawan,
Arif bercampur dengan artawan,
Marilah kucumbu gerangan tuan,
Kalbu di mana tidakkan rawan.

Bersubang lontar berpahat naga,
Bersunting kembang wangi cempaka,
Berpaduka susunan perbuat rembiga,
Pakaiannya indah tiada terharga.

Sama berhiasan laki isteri,
Ken Tambuhan dengan Raden Menteri,
Di hadapan bondanya Permaisuri,
Keduanya elok manis berseri.

Setelah sudah anakanda memakai,
Anak menteri dititahkan menyelampai,
Terkenalah perhiasan berbagai-bagai,
Dipandang menjelis tiada ternilai.

Raden Menteri di jempana,
Ken Tambuhan di atas merak mengerna,
Berarak keluar dari istana,
Diiringkan menteri anak perdana.

Ayahanda kedua hadir di paseban,
Memandang anakanda baginda tuan,
Bondanya kedua kiri dan kanan,
Seperti mega diarak awan.

- 115| Lalu berarak keluar negeri,
Payung terkembang kanan dan kiri,
Dikarang intan dengan baiduri,
Keluarkan kerajaan sudah terdiri.

Patih mengatur pawai nin tuan,
Permaisuri Daha suatu perarakan,
Diatur Patih dari sebelah kanan,
Kerekan emas tempat kenaikan.

Penganjurnya⁶² tombak dengan sumpitan,
Diiringkan penggawa menteri sekalian,
Masing-masing naik di atas jaran,
Terlalu ramai segala bunyi-bunyian.

Permaisuri Kuripan sebelah kiri,
Penganjurnya dahulu penggawa menteri,
Senjatanya khanjar taming sari,
Ramainya tidak lagi terperi.

Joget dan wayang satu sawangan,
Dahulu daripada jempana pangeran,
Sangatlah menjelis rupanya tuan,
Mendengarkan bunyinya terlalu rawan.

Setelah genap tujuh kali,
Lalu di paseban menjunjung duli,
Disuruh berarak masuk sekali,
Diiringkan oleh segala menteri.

Beraraklah Raden masuk ke dalam,
Disuruh pasang lela dan meriam,
Istinggar dan senapang tidaklah diam,
Bunyinya seperti merendang⁶³ garam.

Sampailah ke paseban Raden Menteri,
 Dengan Ken Tambuhan laki isteri,
 Diiringkan bonda kanan dan kiri,
 Serta bini penggawa dan menteri.

Serta datang Raden Menteri,
 Ayahanda kedua bangkit berdiri,
 Muka manis amat berseri,
 Katanya silakan Ratu ke mari.

Naiklah bertakhta Raden Menteri,
 Dengan Ken Tambuhan laki isteri,
 Diadap anak perdana menteri,
 Seperti bulan empat belas hari.

Nobat dipalu tujuh kali,
 Berdirilah daulat Betara asli,
 116| Sujud menyembah tujuh kali,
 Sekaliannya patih menjunjung duli.

Masuk pula penggawa Raden Menteri,
 Mengadap nobat raja bestari,
 Dengan rakyat seisi negeri,
 Sukalah pakulun memangku negeri.

Satu nobat raja yang t.m.a.n.,⁶⁴
 Baginda berarak masuk ke istana,
 Lungguh bertakhta di pintu ratna,
 Diadap menteri anak perdana.

Tetaplah kerajaan Raden Menteri,
 Ken Tambuhan jadi Permaisuri,
 Suka ramai seisi negeri,
 Dengan penggawa sekalian menteri.

Berdatang sembah Ratu Banjar Kulon,
 Tuanku patik harapkan ampun,
 Ke bawah lebu paduka sinuhun,
 Patik nin hendak kembali ke Banjar Kulon.

Mengarapkan rahim dengan kelimpahan,
 Kepada kakanda anakanda serahkan tuan,
 Patik menyerahkan Ken Tambuhan,
 Menjadi hamba ke bawah telapakan.

Terlalu manis berdatang sembah,
 Air matanya baginda bagai digubah,
 Daripada sangat hatinya gundah,
 Kain dan baju habislah basah.

Serta didengar oleh Ken Tambuhan,
 Ayahanda dan bonda bermohon pulang,
 Hatinya berdebar terlalu rawan,
 Gundah rasanya kepilu-piluan.

Sampai hatinya ayahanda bonda gerang,
 Meninggalkan patik seorang-orang,
 Daripada kecil patik terbuang,
 Tidaklah bertemu hati yang senang.

Perinya nasib badanku malang,
 Sentiasa menanggung kasih orang,
 Air matanya terhambur bagai dituang,
 Sangatlah kasihan segala yang memandang.

Ken Tambuhan menangis tiada menderit,
 Raden tidak terkata-kata,
 Memandang isterinya sangat bercinta,
 Tunduk berhamburan air mata.

- 117| Manis bertitah Duli Sang Nata,
 Anakanda jangan sangat bercinta,
 Usul yang manis menjadi leta,
 Ayahanda dan bonda empunya makota.

Negeri [Daha] dengan Kuripan,
 Tetaplah engkau juga yang memerintahkan,
 Dengan kakanda baginda nin tuan,
 Seumpama emas sampai di timbangan.

Manis menyembah Ken Tambuhan,
Ke bawah telapakkan ayahanda tuan,
Titah tu tidak patik salahkan,
Bukannya kudrat patik nin tuan.

Mengarapkan rahim sehari-hari,
Kelimpahan telapakkan Raden Menteri,
Sungguhpun patik dijadikan Suri,
Patik nin takut terlalu ngeri.

Durja yang manis muram berseri,
Hatinya hancur tiada terperi,
Sangatlah belas Raden Menteri,
Mendengarkan Ken Tambuhan mengenakan diri.

Raden bermadah perlahan-lahan,
Suaranya halus memberi rawan,
Sepertikan lenyap pada perasaan,
Ken Tambuhan mendengar belas kasihan.

Bertitah pula ayahanda baginda,
Hendaklah keluar mengantar adinda,
Menyuruh berbuat pancapersada,
Hendak memandikan paduka anakanda.

Setelah lengkap perhiasan itu,
Bertitah pula Duli Sang Ratu,
Menyuruh membuka gedung suatu,
Apakah harta konon itu.

Puteraku hanya seorang itu,
Hartaku banyak tiada bertentu,
Terlanjuran ia menjadi Ratu,
Biarlah aku habiskan gedung satu.

Berdatang sembah paduka adinda,
Tujuh laksa peti intan yang ada,
Patik mengarang *s.d.p.*⁶⁵ seri pada,
Persalin penggawa menteri pun ada.

Manis tersenyum paduka kakanda,
 Sambil memandang kepada adinda,
 118| Tidaklah kuasa rasanya kakanda,
 Memandang kedua paduka anakanda.

Esoklah baginda akan berjalan,
 Kakanda mengantar adinda tuan,
 Lalu memandang anakanda Ken Tambuhan,
 Laki isteri dengan Pangeran.

Serta kita memberi sedekah,
 Pada fakir miskin hamba Allah,
 Supaya baginda terlalu limpah,
 Rakyat tentera ratalah sudah.

Setelah siang sudahlah hari,
 Berbunyilah nobat serunai nafiri,
 Berhimpun segala penggawa menteri,
 Dengan rakyat seisi negeri.

Datang mengarak Raden Menteri,
 Dengan Ken Tambuhan laki isteri,
 Pawai diatur kanan dan kiri,
 Ramainya tidak lagi terperi.

Sampailah baginda ke luar padang,
 Habislah berhenti sekalian orang,
 Penggawa menteri berhimpun datang,
 Tita(h) khemah disuruh bentang.

Kepada adinda baginda memandang,
 Adinda we apa bicara sekarang,
 Putera nin sama seekor seorang,
 Tidaklah siapa lagi dipandang.

Ratu Daha berdatang sembah,
 Mengarapkan rahim kurnia yang limpah,
 Patik menjunjung sebarang tita(h),
 Tidaklah sekali patik huba(h).

Betara Kala menyatukan suda(h),
 Biarlah paman tiada berpindah,
 Adalah patik melalui perinta(h),
 Tuanku ganti bonda dan ayah.

Terlalu suka hati baginda,
 Mendengarkan sembah paduka adinda,
 Sambil memandang kepada anakanda,
 Seluruh Jawa bandingnya tiada.

Bertita(h) pula Ratu bangsawan,
 Kepada menteri penggawa sekalian,
 Beta hendak beramai-ramaian,
 Bermainlah segala tuan-tuan sekalian.

- 119| Disuruh palu gong gamelan,
 Menteri Daha dengan Kuripan,
 Kedua menteri turun berjalan,
 Masing-masing hendak mengadu kepandaian.

Hambat-berhambat bukan kepalang,
 Lakunya bagai orang berperang,
 Terlalu suka baginda menentang,
 Pandainya tidak lebih dan kurang.

Ramailah rupanya Raden diarak,
 Bertambah daulat raja yang bijak,
 Orang yang menonton⁶⁶ terlalu banyak,
 Datang berlarian anak-beranak.

Setengah sahabat handai dan taulan,
 Membaiki kain sambil berjalan,
 Setengah berlari berdahulu-dahuluan,
 Anak dan cucu bertinggal-tinggalan.

Ada yang jatuh sambil berlari,
 Dihamburkan oleh tangan sendiri,
 Seketika bangkit pula berdiri,
 Hendak menonton Raden Menteri.

Masing-masing dengan kelakuan,
 Ada yang laki-laki ada yang perempuan,
 Adapun akan Yang Dipertuan,
 Sampailah ia ke tempat perhentian.

Terlalu suka Paduka Ratu bangsawan,
 Isteri para menteri kesukaan,
 Baginda Daha dengan Kuripan,
 Memandang anaknya dengan Ken Tambuhan.

Baginda pulang ke istana,
 Melungguh di atas singgahsana,
 Sukalah rakyat hina-dina,
 Menyembah kepada raja yang ghana.

Keduanya Ratu bertitah pula,
 Disuruh himpulkan fakir segala,
 Hendak membawa penolak bala,
 Tujuh hari bermain pula.

Makan dan minum terlalu ramai,
 Penuh tempat paseban dan balai,
 Dengan perbunyian terlalu ramai,
 Sang Nata kedua hadir di balai.

Makan minum tujuh malam tujuh hari,
 Dengan segala penggawa dan menteri,
 120| Beberapa pula emas diberi,
 Akan rakyat seisi negeri.

Betara Kesna berdatang sembah,
 Sampun pakulun duli yang petah,
 Mengarapkan rahim kurnia yang limpah,
 Ke bawah lebu paduka ayah.

Permaisuri undur serta menyembah,
 Ampun tuanku duli khalifah,
 Mengangkat tangan manis bertambah,
 Hendak mengantar paduka ayahanda[h].

Ratu memandang seraya bertita(h),
 Rasanya dadanya bagaikan belah,
 Terlalu manis mengeluarkan perinta(h),
 Ayahanda nin sudah di dalam perinta(h).

Baginda pun tiada berkata-kata,
 Tunduk menyapu air mata,
 Segala yang memandang belas semata,
 Melihat kelakuan duli makota.

Baginda bertita(h) dengan tangisnya,
 Serta ia memandang kedua puteranya,
 Halus manis merdu suaranya,
 Belas kasihan segala yang memandang(nya).

Ratu Daha berdatang sembah,
 Kepada kakanda terlalu peta(h),
 Tuanku jangan berhati gundah,
 Patik menanggung sebarang perinta(h).

Kepada fikir patik sendiri,
 Anakanda nin baharu memerinta(h) negeri,
 Sekonyong-konyong meninggalkan penggawa menteri,
 Biarlah patik pulang sendiri.

Mendengarkan sembah Adinda Betara,
 Sukanya tidak terkira-kira,
 Bertita(h) kepada Ratu putera,
 Ikutlah ayahanda empunya bicara.

Manis bertitah Betara Kesna,
 Memandang Permaisuri Indera Ratna,
 Tuanku juita laksana,
 Kakang mengikut barang ke mana.

Kepada Betara minta selamat,
 Kepada dewata minta berkat,
 Barang ke mana kakanda ikut,
 Sedangkan mati kakanda turut.

- 121| Tidak tuanku menaruh kasihan,
Meninggalkan patik dengan percintaan,
Tunduk menyembah Ken Tambuhan,
Sambil mengerling Seri Pangeran.

We nasib badan celaka,
Tidak sekali berhati suka,
Ayah dan bonda benci belaka,
Hanyalah seorang Pangeran yang suka.

Demi didengar ayahanda dan bonda,
Bagaikan belah rasanya dada,
Rebah pengsan dengan adinda,
Di hadapan Ratu kakanda baginda.

Memandang ayahanda bonda nin tuan,
Keduanya itu rebah dan pengsan,
Pangeran berangkat daripada kedudukan,
Dengan Adinda Ken Tambuhan.

Mendapatkan ayahanda bonda tuan,
Air mawar pun diuraikan,
Baginda pun sedar bangkit perlahan,
Rasanya hati tidak berketahuan.

Akan sembah Raden puteri,
Tuanku silakan kembali ke negeri,
Kemudian patik mengadap sendiri,
Matanya mengerling Raden Menteri.

Berdatang sembah adinda tuan,
Manakala tuanku akan berjalan,
Supaya cawis menteri sekalian,
Masing-masing bersimpankan perbekalan.

Manis bertitah Seri Betara,
Kakanda nin tidak empunya bicara,
Mana perintah tuan adinda,
Muafakatlah dengan paduka anakanda.

Hanyalah tuan seorang saudara,
 Tidaklah lagi dua tiga,
 Jikalau adinda tulus dan mesra,
 Ken Tambuhan kakanda empunya putera.

Demi didengar oleh Ken Tambuhan,
 Bicara kedua ayahanda nin tuan,
 Suatu pun tidak ada berketahuan,
 Seorang pun tidak mahu menentukan.

.....,
⁶⁷

Segala rakyat kedua buah negeri,
 Hendak mengadap Raden Menteri.

- 122| Betara bertitah kepada Permaisuri,
 Adinda we apa bicara diri,
 Manakala tinggal sendiri,
 Tidaklah diberi penggawa menteri.

Akan titah Permaisuri,
 Disuruh panggil Raden Menteri,
 Dengan Ken Tambuhan suruh ke mari,
 Kita menyuruhkan penggawa menteri.

Masuk mengadap Raden Menteri,
 Dengan Ken Tambuhan laki isteri,
 Mengadap Bonda Permaisuri,
 Ayahanda pun hadir semayam di puri.

Akan titah Permaisuri,
 Sebab pun tuan persilakan ke mari,
 Bonda hendak menyuruhkan penggawa menteri,
 Sekalian rakyat seisi negeri.

Ratu Daha menjunjung duli,
 Patik bermohon hendak kembali,
 Penaruhkan anakanda sekali-kali,
 Menjadi hamba ke bawah duli.

Laki isteri baginda pesankan,
 Dengan air matanya berhamburan,
 Terlalu belas menteri sekalian,
 Habis bertangisan laki-laki perempuan.

Baginda mendengar terlalu kasihan,
 Tunduk menangis perlahan-lahan,
 Lakunya baginda bagaikan pengsan,
 Memandang laku adinda bangsawan.

Lalu bertitah Ratu Kuripan,
 Adinda we jangan berbanyak pesan,
 Raden Menteri dan Ken Tambuhan,
 Sedikit pun tidak berbezaan.

Anakanda baginda Raden Menteri,
 Menjunjung duli laki isteri,
 Ayahanda dan Bonda Permaisuri,
 Ditangisi pula tiada terperi.

Permaisuri meriba Ken Tambuhan,
 Berbagai-bagai bunyi yang diratapkan,
 Adu(h) gunung emas tempawan,
 Cahaya makota hanyalah tuan.

Anak ingsun cahaya mata,
 Tangkai hati jemala makota,
 123| Usul yang manis bagai dipeta,
 Tinggallah tuan emas juita.

Aria ningsun emas tempawan,
 Buah hati bonda nin tuan,
 Bonda nin sahaja seperti haiwan,
 Sebab bercerai denganmu tuan.

Bangun memeluk leher Pangeran,
 Sebelah meriba Ken Tambuhan,
 Permaisuri pun rebah lalu pengsan,
 Tidaklah sedar baginda akan badan.

Dengan air mawar diurapkan,
 Permaisuri pun bangkit perlahan-lahan,
 Berbagai-bagai pula yang diratapkan,
 Tidaklah sedar malu dan sopan.

Adu(h) insun dewa susunan,
 Emas merah timbangan badan,
 Tangkai hati kalbu bonda nin tuan,
 Pintu menjelis anakku tuan.

Jikalau kembali bonda nin pulang,
 Siapalah kelak akan kupandang,
 Emasku tidak bonda nin tentang,
 Apalah jadi bonda nin gerang.

Jiwaku seperti kesuma segunung,
 Di atas ulu tuan kujunjung,
 Di mata hati bonda tiada terlindung,
 Sudahlah nasib dibawa untung.

Aduh emasku akan jiwa bonda,
 Cahaya durja tuan ayahanda,
 Anakku menjelis bangsawan muda,
 Seluruh Jawa bandingan tiada.

Tinggallah emasku nyawa di badan,
 Ayahanda dan bonda hendak berjalan,
 Jenganlah anakku menaruh rawan,
 Segenap bulan ayahanda menyuruhkan.

Ken Tambuhan menyembah ayah dan bonda,
 Bersama-sama dengan paduka kakanda,
 Segala anak menteri berida,
 Semuanya menjunjung duli seri pada.

Ken Tambuhan menangis mengempaskan diri,
 Rebah di ribaan Raden Menteri,
 Raden terkejut berdebar hati,
 Segera disambut kepala isteri.

- 124| Katanya aduh emasku ratna baiduri,
Emas yang merah manis berseri,
Hilang di mana kakanda nin cari,
Timbangan badan kakang sendiri.

Setelah sudah bertangis-tangisan,
Ayah dan bonda Ken Tambuhan,
Disuruh palu gong semboyan,⁶⁸
Cawislah menteri penggawa sekalian.

Rakyat tentera sudah berjalan,
Menuju antara Daha dan Kuripan,
Adapun akan Ken Tambuhan,
Tangisnya tidak berkeputusan.

Raden membujuk sepanjang jalan,
Sangatlah belas hatinya Pangeran,
Rinduku sangat bercampur rawan,
Serta dengan air mata berhamburan.

Mengarapkan rahim kurnia yang limpah,
Ke bawah lebu seri makota,
Permaisuri berkata serta menyembah,
Ampun tuanku duli seri pada.

Mengangkat tangan terlalu indah,
Patik mengantar paduka anakanda[h],
Ratu pun memandang seraya bersabda,
Terlalu manis mengeluarkan tita(h).

.....,
.....⁶⁹

Rasanya kalbu bagaikan belah,
Ayahanda nin sudah dalam perinta(h).

Raden pun diam tiada berkata,
Tunduk menyapu airnya mata,
Sekalian memandang belas semata,
Melihat kelakuan duli makota.

Baginda bertitah dengan tangisnya,
Serta terpdang kedua puteranya,
Harum manis merdu suaranya,
Belas dan kasihan yang mendengarkannya.

Ratu Daha berdatang sembah,
Kepada kakanda terlalu petah,
Tuanku jangan berhati gundah,
Patik menanggung sebarang perintah.

Kepada fikir patik sendiri,
Anakanda nin baharu merintah negeri,
Sekonyong-konyong meninggalkan penggawa menteri,
Biarlah patik kembali sendiri.

- 125) Mendengarkan sembah Adinda Betara,
Sukanya tidak terkira-kira,
Bertitah kepada Ratu putera,
Bukanlah ayahanda empunya bicara.

Manis bertitah Betara Kesna,
Memandang Permaisuri Indera Ratna,
Tuanku emas jiwa laksana,
Kakang mengikut barang ke mana.

Apalah maksud adinda gusti,
Janganlah malu di dalam hati,
Barang ke mana kakanda ikuti,
Selangkan mati kakang turuti.

Tunduk menyembah kemalu-maluan,
Seraya mengerling Seri Pangeran,
Tidaklah mungkir dari perjanjian,
Meninggalkan patik dengan percintaan.

Itu pun nasib badan celaka,
Tidak sekali berhati suka,
Ayah dan bonda meninggalkan belaka,
Hanyalah seorang Pangeran yang suka.

Demi didengar ayah dan bonda,
 Bagaikan belah rasanya dada,
 Rebah pengan dengan adinda,
 Di hadapan Ratu kakanda baginda.

Memandang kelakuan ayah bonda tuan,
 Rasanya belas serta kasihan,
 Pangeran berangkat perlahan-lahan,
 Air mawar segera diuraikan.

Setelah baginda khabarkan diri,
 Berdatang sembah Raden puteri,
 Tuanku kembali dahulu ke negeri,
 Kemudian patik mengadap sendiri.

Manis bertitah Seri Betara,
 Kakanda nin tidak empunya bicara,
 Mana patut dengan Ratu putera,
 Muafakatlh sekalian apa bicara.

Hanyalah tuan seorang saudara,
 Tidak lagi aku empunya saudara,
 Jikalau adinda tulus dan mesra,
 Ken Tambuhan kakanda empunya putera.

Setelah siang sudahlah hari,
 Berhimpunlah penggawa sekalian menteri,
 126| Segala rakyat kedua buah negeri,
 Hendak mengadap Raden Menteri.

Betara bertitah kepada Permaisuri,
 Adinda we apa bicara diri,
 Anak Galuh tinggal sendiri,
 Tidak diberi penggawa menteri.

Dengan Ken Tambuhan suruh ke mari,
 Kita menyerahkan penggawa menteri,
 Masuk mengadap Raden Menteri,
 Dengan Ken Tambuhan laki isteri.

Mengadap Bonda Permaisuri,
 Ayahanda pun mengadap semayam di puri,
 Akan titah Permaisuri,
 Sebab pun tuan persilakan ke mari.

Ayahanda menyerahkan segala penggawa menteri,
 Segala rakyat isi negeri,
 Habislah sudah perkataan Ratu bestari,
 Kepada anakku Raden Menteri.

Negeri Daha dengan Kuripan,
 Janganlah tuan lain-lainkan,
 Seperti telur di dalam sangkaran,
 Sekadar ayahanda memerintahkan.

Demi Raden mendengarkan tita(h),
 Tunduk menangis berdatang sembah,
 Patik nin hamba di bawah perintah,
 S.p.n.u.⁷⁰ engkau kurnia bertambah.

Berdatang sembah Ken Tambuhan,
 Patik nin hamba di bawah telapakan,
 Mengarapkan rahim dengan kelimpahan,
 Patik menanggung kasih Pangeran.

Terlalu belas Raden Menteri,
 Mendengarkan sembah Raden puteri,
 Setelah suda(h) pagi hari,
 Raden pun duduk laki isteri.

Berhimpunlah segala penggawa menteri,
 Dengan rakyat seisi negeri,
 Ratu Daha menjunjung duli,
 Patik bermohon hendak kembali.

Lalu menyerahkan anakanda sekali,
 Menjadi hamba ke bawah duli,
 Laki isteri baginda puteri,
 Serta air mata tiada terperi.

- 127| Terlalu belas menteri sekalian,
Habislah bertangis laki-laki perempuan,
Baginda mendengar terlalu kasihan,
Tunduk menangis perlahan-lahan.

Laku baginda bagaikan pengsan,
Memandang adinda putera nin tuan,
Lalu bertita(h) Ratu Kuripan,
Adinda we jangan berbanyak pesan.

Raden Menteri dengan Ken Tambuhan,
Sedikit pun tidak berbezaan,
Kakanda menanggung kasihmu tuan,
Laksana awan mengandung ujan.

Anakanda kedua laki isteri,
Seraya menangis menjunjung duli,
Ayahanda dan Bonda Permaisuri,
Sebagai tidak tertinggal lagi.

Permaisuri meriba Ken Tambuhan,
Dipeluk dicium sekalian badan,
Baginda memeluk raja bangsawan,
Cahaya mata tinggallah tuan.

Jikalau kembali bonda sekarang,
Siapa lagi akan dipandang,
Emasku tidak bonda menentang,
Remuklah hati bagai direndang.

Jiwaku laksana kesuma segunung,
Di atas ulu tuanku junjung,
Di mata hati tidak terlindung,
Sudahlah nasib dibawa untung.

Adu(h) emasku jiwaku kedua,
Jikalau dicari di Tanah Jawa,
Cahaya durja ayahanda dan bonda,
Tidaklah ada bandingannya dua.

Adapun akan Ken Tambuhan,
Menangis tunduk di atas ribaan,
Terlalu belas hati Pangeran,
Memandang laku adinda tuan.

Ken Tambuhan menyembah ayah dan bonda,
Bersama dengan paduka kakanda,
Segala anak menteri dan penggawa,
Sekaliannya habis tunduk belaka.

Ken Tambuhan menangis mengempaskan diri,
Lalu diriba sekalian puteri,
128| Segeralah Raden membujuk isteri,
Hilang di mana kakanda cari.

Emas tempawan intan baiduri,
Emas merah manis berseri,
Timbangan badan kakanda sendiri,
Seluruh alam sukar dicari.

Ia pun suda(h) bertangis-tangisan,
Disuruh palu gong sambutan,
Jadi sebelah menteri penggawa sekalian,
Pamit-pamitan lalu berjalan.

Rakyat tak sedar berjalan,
Menuju Daha dengan Kuripan,
Suri Daha pun hamil sudah kelihatan,
Baharulah hati kakanda nyaman.

Adapun akan Ken Tambuhan,
Menangis tidak berputusan,
Raden membujuk sepanjang jalan,
Salah pun jangan tuan panjangkan.

Setelah sampai suda(h) ke Kuripan,
Tetaplah ia memerintahkan kerajaan,
Akan isteri berkasih-kasihannya,
Bujuk dan cumbu tiada berputusan.

da kepada suatu hari,
Sangatlah ingin Permaisuri,
Hendak santap buah pauh janggi,
Adinda sekalian suruh cari.

Raden mendengar katanya isteri,
Seraya tersenyum manis berseri,
Pada penggawa menteri suruh cari,
Pauh janggi segera bawa ke mari.

Segera hilang segala menteri,
Mencari buah pauh janggi,
Segenap hutan desa negeri,
Tidaklah dapat barang sejari.

Sekalian penggawa menteri,
Membawa buah-buahan sehari-hari,
Seribu jenis idaman dicari,
Dia terkena kepada Permaisuri.

Mangkin sangat hairan baginda,
Santap sedikit barang yang ada,
Ayuh we tuan cahaya kakanda,
Hilanglah lapar dengan dahaga.

129| Mangkin sangat hairan baginda[h],
 Dengan manis suaranya bersabda[h],
 Ayuh tuan cahaya kakanda[h],
 Buah tak dapat hatinya gundah.

Permaisuri tunduk seraya berkata,
 Kasih terjunjung di atas beta,
 Sangatlah letih rasa anggota,
 Santap tak sedap rasanya ci[n]ta.

Menyuruh segala handai dan taulan,
 Ada yang berlayar ada yang berjalan,
 Siang dan malam tiada berputusan,
 Masing-masing diberi dengan perbekalan.

Selama ingin Permaisuri,
 Berlaksa ribu suda(h) diberi,
 Menyuruhkan kepada segenap negeri,
 Mencari buah pauh janggi.

Dipeluk dicitum seraya bersabda,
 Aduh jiwa cahaya kakanda,
 Tangkai hati cahaya mata,
 Janganlah sangat sakit adinda.

Dengan sebenarnya tuan berkata,
 Sangatlah susah pemandangan mata,
 Jiwaku jangan sangat bercinta,
 Serta pohonkan kepada dewata.

Dayang dan mandur angkat persantapan,
 Adinda mari kita nin makan,
 Santap sedikit dimu(n)tahkan,
 Diadap dayang menteri sekalian.

Demi Permaisuri menengar kata,
 Terlalu belas di dalam cinta,
 Santap sedikit tiada bercinta,
 Serta berhamburan airnya mata.

Melihat Permaisuri tak santap ini,
Berkatalah ramai sekalian puteri,
Pangeran terlalu sampai hati,
Susunan tiada pergi sendiri.

Sepuluh menyuruh penggawa menteri,
Tiadakan sama Kakang Menteri,
Pangeran mendengar dengan sendiri,
Tersenyum manis seraya berseri.

Pangeran pun dengar sindiran rata,
Manis tersenyum seraya berkata,
130| Esoklah adinda seraya tertawa,
Janganlah emas pilu dan cinta.

Jika kakanda pergi mencari,
Apa upah kakang diberi,
Tiga tahun sembilan hari,
Belum bercerai barang sehari.

Emas merah tinggallah tuan,
Seraya mengerling puteri sekalian,
Kakanda pamit pergi ke paseban,
Beratan segala kepada utusan.

Raden pun pergi keluar kota,
Datanglah Patih persembahkan warta,
Pauh janggi sudah dicari rata,
Melainkan ampun seri makota.

Adalah khabarnya pauh janggi,
Di *p.u.t.i.r.*⁷¹ tasik batangnya terdiri,
Terlalu sukar tidak terperi,
Ditunggu geroda laki isteri.

Demi perkhabaran mendengarkan sembah,
Hatinya masygul terlalu gundah,
Terlalu sukar bukannya mudah,
Pangeran pun diam tunduk tengadah.

Setelah sudah berkata-{ber}kata,
 Pangeran pun masuk ke dalam kota,
 Dekat adinda seraya berkata,
 Terlalu sukar emas juita.

Demi,sekalian puteri mendengar kata,
 Tunduk terhambur airnya mata,
 Sesalnya tidak menderita,
 Pulu dan belas di dalam cinta.

Setelah pun pamit pulang beradu,
 Apa gerangan sangatlah lusu(h),
 Rasaku ini terlalu pilu,
 Berkata kepada inang pengasu(h).

Rasa hatiku sangatlah walang,
 Akan ditinggalkan orang berperang,
 Arwah melayang semangat terbang,
 Apa gerangan padanya datang.

Satu malam sudahlah hari,
 Bujuk dan cumbu manis berseri,
 Seraya berkata kepada isteri,
 Kakanda pamit mendapatkan puteri.

- 131| Bersambil bergurau fikir pula ada,
 Pangeran tersenyum seraya bersabda,
 Aduh emasku bangsawan muda,
 Bermohon pakulun mendapatkan adinda.

Aria ningsun emas juita,
 Itu pun lamun suka juita,
 Tuan setuah kakanda berkata,
 Tiadalah ghalat kepada cinta.

Dipeluk dicium diberinya sepah,
 Serta puji perkataan yang indah,
 Patik tiada melalui titah,
 Ia pun tersenyum seraya bermadah.

Janganlah tuanku demikian bertita(h),
 Bukannya patik hendak lupa[h],
 Patik pun melarang di dalam perinta(h),
 Seperti umpama sehelai gempita[h].

Pangeran tersenyum manis berseri,
 Seraya tunduk sepah diberi,
 Adinda angkasa bijak bestari,
 Pada bermadah tiada terperi.

Bersenda bergurau dua laki isteri,
 Madah dan cumbu tiada terperi,
 Lalu beradu Permaisuri,
 Pangeran mendapati segala puteri.

Pangeran pun hadir sampai ke tempatnya,
 Ia pun suda(h) dengan alatnya,
 Terlalu manis akan sifatnya,
 Pangeran pun duduk hampir dekatnya.

Serta dilihat Pangeran datang,
 Ia pun tunduk seraya memandang,
 Pangeran tersenyum seraya menentang,
 Paras pun molek wajah gemilang.

Tunduk malu puteri sekalian,
 Sambil tertawa memandang Pangeran,
 Emas merah adinda sekalian,
 Kakanda pula tuan sandarkan.

Mendengar kata manis derawa,
 Daripada susah jadi tertawa,
 Katanya adinda sekalian nyawa,
 Pandai berkata sekalian jiwa.

Di manakan hati tiada terikat,
 Sekaliannya sangat hendak mengikat,
 132| Daripada jauh hendak berdekat,
 Kakanda pula diumpat-umpat.

Di dalam demikian tiadalah salah,
 Tuan sekalian menyuruh kakang pergilah,
 Barang yang ada ditolongi Allah,
 Pauh janggi dicari segera dibelah.

Senda-bersenda bersuka-sukaan,
 Ia pun pamit puteri sekalian,
 Masuk beradu raja bangsawan,
 Melakukan kasih dengan kasmaran.

Ia pun sudah berkasih-kasihian,
 Santaplah sirih sepah disuapkan,
 Aria ningsun tinggallah tuan,
 Kakanda pamit hendak berjalan.

Pangeran berjalan manis berseri,
 Lalu mendapati kuda dan isteri,
 Semuanya rawan tiada terperi,
 Alamat Pangeran hendak bercerai.

Wajah gemilang amat berseri,
 Masuk peraduan sehabis puri,
 Sekaliannya rata tiada yang gari,
 Bujuk dan cumbu tiada terperi.

Pangeran tersenyum mengeluarkan madah,
 Puteri pun pilu mendengarkan sabda,
 Hilanglah masyghul di dalam dada,
 Terlalu suka rasa kakanda.

Adinda jangan berhati gundah,
 Esoklah tuan kakanda pergilah,
 Bujuk dan cumbu seraya bermadah,
 Sekaliannya adinda tuan tinggallah.

Berjalan rata sekalian istana,
 Mengelilingi perarakan dengan mandurnya,
 Terlalu suka dengan bunyinya,
 Sekalian habis didapatnya.

Suka rasanya serta rawan,
 Lalu berangkat ke permandian,
 Sudah disiram bersalin pakaian,
 Lalu memakai bau-ba[h]juan.

Serta datang memeluk isteri,
 Bangunlah tuan daripada sari,
 Hari nin sudah tinggi hari,
 Tuan ampunkan sehari-hari.

- 133| Permaisuri bangun basuh muka,
 Berupa masam sedikit juga,
 Segera dibujuk dengan seloka,
 Dibawa bergurau dengan jenaka.

Setelah kalbunya sudahlah senang,
 Persantapan diangkat dayang-dayang,
 Pangeran tersenyum seraya menentang,
 Dipimpin tangan lalu dipegang.

Ramailah santap tiada terperi,
 Diadap dayang angkasa jauhari,
 Tinggallah tuan sekaliannya diri,
 Kakanda pergi esok hari.

Serta mengerling puteri sekalian,
 Kalbunya gundah bercampur rawan,
 Berkata seraya kepilu-piluan,
 Entahkan pergi sebelah wetan.

Bertitah dengan manis suara,
 Sekalian ada di dalam pura,
 Seraya jangan berura-ura,
 Sungguhlah tinggal di dalam negara.

Tambahan pula tuan adinda,
 Semua yang tinggal banyak berbicara,
 Kakanda nin pergi dengan segera,
 Meninggalkan tuan berkira-kira.

Kakanda pamit emas jauhari,
Tiada lama meninggalkan negeri,
Jikalau beroleh⁷² yang kakanda cari,
Segera juga kakang ke mari.

Suda(h) berhimpun sekalian menteri,
Berbunyilah nobat dengan nafiri,
Semuanya hadir suda(h) menteri,
Pangeran pun memeluk isteri.

Emas merah ratna tempawan,
Jiwa kakanda tinggallah tuan,
Bertemulah mulut sepah disuapkan,
Pangeran pun ngerling seraya berjalan.

Setelah suda(h) berjalan Raden Menteri,
Diiringkan sekalian isi negeri,
Sampai ke paseban menjunjung duli,
Tuanku pamit patik pergi.

Ia berkata kepada ayah dan bonda,
Puteri sekalian putera anakanda,
134| Jikalau ada satu bahaya anakanda,
Puteri sekalian putera anakanda.

Ayah dan bonda mendengarkan pesan,
Hatinya belas serta kasihan,
Dipeluk dicium bertangis-tangisan,
Janganlah pergi anakku tuan.

Baginda berkata tidak tertahan,
Arwah hilang tiada berketahuan,
Puteraku nyawa ayahanda tuan,
Janganlah lama meninggalkan kerajaan.

Putera menyembah seraya berkisar,
Patik nin pergi barang sebentar,
Anakanda ingin sangatlah gentar,
Pekerjaan itu terlalu sukar.⁷³

Putera baginda memandang seraya bertita(h),
Ke marilah tuan cahaya mata,
Dipeluk dicium sekalian rata,
Putera kuserahkan kepada dewata.

Pamit menyembah Seri Pangeran,
Patik berjalan tiada berketahuan,
Anakanda sekalian bonda peliharakan,
Ayahanda jangan tuan biarkan.

Raja muda yang bangsawan,
Khidmat menyembah di bawah telapakan,
Lalu keluar dari paseban,
Berpesan kepada menteri sekalian.

Baik-baik tuan tinggal sekalian,
Mamanda jangan ayahanda *s.a.p.i.k.n.*,⁷⁴
Lalu naik ke atas jaran,
Segala yang memandang hatinya rawan.

Menteri menyembah sepuluh jari,
Tuanku jangan lama meninggalkan negeri,
Ingatkan ayahanda penggawa menteri,
Adinda sekalian di dalam puri.

Berjalan sampai ia ke hutan,
Mampir bermain mengiburkan rawan,
Ingatkan isteri seri keinderaan,
Tinggallah tuan dengan kedudukan.

Akan Sang Nata laki isteri,
Kasih dan sayang tiada terperi,
Kepada menantunya Permaisuri,
Barang yang ada suruh antari.

- 135| Mangkin sehari kasih bertambah,
Barang maksudnya tiadalah salah,
Laksana minyak digantung limpah,
Sedikit tiada diberi tumpah.

Raden sampai ke tengah jalan,
 Dengan segala alat kelengkapan,
 Lalu menuju ke sebelah kanan,
 Tombak dan khanjar berkilatan.

Langkahlah sudah ia berjalan,
 Diiringkan penggawa menteri sekalian,
 Sampailah ia ke dalam hutan,
 Lalu lantas ke sebelah wetan.

Dilihat kiri kanan jalan,
 Hanyalah bunga yang kelihatan,
 Burung dan bayan bertenggeran,
 Di batang kayu pohon rambutan.

Ia bersabda kepada menteri,
 Mamanda sekalian baik berhenti,
 Rasaku ini sangatlah leti(h),
 Carikan air mamanda Pati(h).

Mendengarkan kokok hayam di hutan,
 Berbunyilah ia bersa(h)ut-sa(h)utan,
 Seperti orang menegur Seri Pangeran,
 Gundahlah ia tiada berketahuan.

Ingatlah adinda seri keinderaan,
 Hatinya belas bercampur rawan,
 Air matanya bercucuran,
 Sebagai tidak lagi terjalan.

Pilu dan belas di dalam hati,
 Bagaimana tidak terpandang lagi,
 Segeralah b(er)oleh buah pauh janggi,
 Aku nin hendak segera kembali.

Kembang pun mekar berpanjaran,
 Ba[h]unya seperti ba[h]ju perempuan,
 Hatinya gundah tersangatlah rawan,
 Hendaklah berbalik pada perasaan.

Lalu mengucap tiada berhenti,
 Ia berkata di dalam hati,
 Aduh dewa emas sekati,
 Segeralah tuan kakang dapati.

Tuanku sekalian adik makota,
 Adinda tinggal berdukacita,
 136| Adu(h) gusti abang nin leta,
 Kakang berjalan di dalam bercinta.

Jikalau tuan sama ke mari,
 Barang yang ada hendak kuberi,
 Tuanku seperti bidadari,
 Dibuangkan rupanya kakang sendiri.

Dilihatnya kedayan Pangeran pun duka,
 Terlalu belas sekalian kaka,
 Ia bersabda serta berbeka,
 Pangeran pun tersenyum sedikit juga.

Semuanya ramai suka tertawa,
 Sekalian rakyat menteri penggawa,
 Ada yang bermain cara dewa,
 Sekaliannya mengiburkan Pangeran jua.

Tersebut pula dewa dewana,
 Kata mala Betara Kesna,
 Turunlah ia ke dalam dunia,
 Jadi geroda mengelilingi dunia.

Disumpahi oleh Seri Keinderaan,
 Menjadi raksasa geroda pahlawan,
 Beribu keti raksasa di hutan,
 Satu pun tiada yang kelihatan.

Geroda terlalu gagah dan sakti,
 lalah menunggu pohon pauh janggi,
 Pergi berperang ke sana sini.
 Supaya segera kembali ke negeri.

Beroleh putera *k.y.d.a.ng.n.*⁷⁵ puteri,
 Beribu laksa tiada terperi,
 Semuanya dimasukkan ke kandang besi,
 Lain pula penggawa menteri.

Naga berbelit di kandang besi,
 Gagahnya sangat terlalu sakti,
 Sekalian binatang tiada berani,
 Lalat dan nyamuk lagikan mati.

Beribu raksasa di luar pintu,
 Disuruh keluar dari kota batu,
 Ada puteri yang ketujuh itu,
 Diangkat anak geroda Ratu.

Tersebutlah Pangeran lesu dan letih,
 Tambahan bangun daripada sarih,
 Diadap kedayan terlalu ramai,
 Laksana orang menyudahkan kasih.

- 137| Pangeran bercerita kepada mamanda,
 Mimpi nin apa ertinya juga,
 Mimpi disiram air geliga,
 Kelam-kabut tiada terhingga.

Setengah lagi berkata-kata,
 Datanglah petang gelap-gelita,
 Pangeran pun datang cumbu dewata,
 Raksasa dan geroda datang memeta.

Sekalian rakyat terkejut belaka,⁷⁶
 Apa gerangan mula petaka,
 Matilah kita di dalam rimba,
 Sekonyong-konyong datang celaka.

Ramailah tangis penggawa menteri,
 Kenapa gerang geroda sakti,
 Datanglah kadar sekalian ini,
 Pangeran pun sangat menaruh leti(h).

Tinggallah engkau anak dan bini,
 Aku matilah sekali ini,
 Isteriku tinggal mencari suami,
 Siapa yang suka di kami ini.

Belas kasihan mendengarkan tentera,
 Pangeran pun karam di dalam cinta,
 Hendak melawan belum biasa,
 Sudahlah untung perintah dewata.

Rakyat menteri penggawa terpisa(h),
 Sekalian itu habis binasa,
 Satu pun tidak yang sentosa,
 Habis dimakan bota raksasa.

Lalu dimasukkan ke kandang besi,
 Kunci diserahkan ketujuh puteri,
 Anakku Puteri Kesuma Seri,
 Baik-baik simpan anak kunci.

Jangan ditaruh ke sana sini,
 Isinya hantu syaitan beroci,
 Demi didengar ketujuh puteri,
 Ia berbisik sama sendiri.

Kakang apa gerangan isi,
 Sangat dilarangkan kandang besi,
 Berbisik-bisik ketujuh puteri,
 Isinya banyak syaitan berpeci.

Kakang sekalian apa bicara,
 Kita nin hendak keluar segera,
 138| Carikan akal tipu bicara,
 Kerana kita di dalam penjara.

ersebut pula puteri sekalian,
Yang ditinggalkan Seri Pangeran,
Kalbunya itu sangatlah rawan,
Dilipurkan dengan permainan.

Puteri sekalian berperi-peri,
Sindir bergurau sehari-hari,
Mengiburkan kalbu Permaisuri,
Joget dan tandak di dalam puri.

Berkata pula setengah puteri,
Pangeran itu belum kembali,
Selama ini cari pauh janggi,
Apa beristeri gerangan duli.

Ia berkata seraya tertawa,
Pauh janggi tiada terbawa,
Boleh puteri gadingan putera,
Kita sekalian sudahlah tua.

Di dalam ia berkata-kata,
Bagaikan titik airnya mata,
Di dalam kalbu tiadalah dua cinta,
Hanya Pangeran jua semata.

Lagi setengah bersuka-sukaan,
Permaisuri sakit dengan kedukaan,
Hendak berputera gerangan tuan,
Riuhlah-rendah puteri sekalian.

Riuh-rendah di dalam puri,
Setengah datang dari negeri,
Angin bertiup sehari-hari,
Riuhlah segala sekalian puteri.

Manalah redup tiada nyata segera,
Teja mengambang sangatlah cera(h),
Tiung dan bayan ia berbicara,
Seperti menggerakkan orang berputera.

Permaisuri berputera seorang laki-laki,
Rupanya elok tiada terperi,
Cahayanya terang di dalam puri,
Dikasih Sang Nata sekalian puteri.

Datanglah bini penggawa menteri,
Membawa penimbang tiada berhenti,
Penuh dan sesak di dalam puri,
Sang Nata jangan dikata lagi.

- 139| Segala anak menteri penggawa,
Diambil kedayan paduka cucunda,
Inang pengasuh sukaiah kakanda,
Dipeluk dicium suka tertawa.

Lepas sehari kepada sehari,
Dipeliharakan nenek sekalian puteri,
Cerdiklah suda(h) Cahaya Negeri,
Pandai menambat kalbu tiada terperi.

Putih kuning warna gemilang,
Sedap manis bukan kepalang,
Patut dengan kalung dan gelang,
Barang yang memandang gila dan bimbang.

Ada berapa lama antara,
 Dinamai nenda Cahaya Negara,⁷⁷
 Sekaliannya kasih sangatlah mesra,
 Ia pun besar rupa manja putera.

Adapun Raden Cahaya Negeri,
 Sehari-hari tiada sunyi,
 Datang berhimpun dari sana sini,
 Sekalian permainan dipelajari.

Bermain ia terlalu suka,
 Bersorak-sorak seraya tertawa,
 Bercerita anak menteri penggawa,
 Permainan seperti Pangeran pula.

Sekalian orang berkata semuanya,
 Sang Raden tiada ayahnya,
 Jikalau datang Seri Makota,
 Alangkan suka rasa kalbunya.

Raden pun diam tiada bersabda,
 Ia berfikir di dalam dada,
 Jadinya aku empunya bapa,
 Baik kutanyakan kepada bonda.

Raden pun pulang ke dalam puri,
 Bertanya kepada ibu sendiri,
 Ayahanda ke mana bonda pergi,
 Mengapa ayah tiada ke mari.

Segera dipeluk paduka anakanda,
 Serta berhamburan airnya mata,
 Tuan tiada empunya ayahanda,
 Emas merah cahaya mata.

Nenda itulah ayahanda tuan,
 Tanyakan kepada bonda sekalian,
 140| Anakku jangan berhati rawan,
 Matilah bonda di dalam percintaan.

Raden menangis di atas ribaan,
Bertanya kepada bonda sekalian,
Ke mana perginya ayahku tuan,
Mati hidupnya tiada keruan.

Mendengar kata anakanda tuan,
Puteri sekalian bertangis-tangisan,
Dipeluk dicium sekalian badan,
Bertanya kepada nenda tuan.

Datang menyembah sepuluh jari,
Kepada Sang Nata laki isteri,
Dipeluk dicium manis berseri,
Kasih dan sayang tiada terperi.

Ia pun bertanya kepada nenda,
Tuan katakan tempat ayahanda,
Baik jahat tuan bersabda,
Supaya senang hati cucunda.

Baginda mendengar laku terlalu kasihan,
Di dalam kalbu sangatlah rawan,
Ayahanda pergi tiada keruan,
Itulah datang cucuku tuan.

Di dalam berkata hatinya pilu,
Bagai dihiris dengan sembilu,
Ke mana nyawa puteraku itu,
Baru cucuku ia malu.

Ke mana ayahanda duli suarakan,
Apa dosanya maka demikian,
Kepada patik duli ceritakan,
Mana hidupnya supaya ketahuan.

Jikalau dikatakan tidak kembali,
Alangkan lama ayahanda pergi,
Supaya patik ada di sini,
Maka ayahanda membuang diri.

Sampai hatinya ayahanda gusti,
Meninggalkan rakyat isi negeri,
Salah kurang berpilu hati,
Anakanda pun turut kelakuan gusti.

Melihat cucu terlalu kasihan,
Dipeluk naik ke atas ribaan,
Tunduk menangis bagai pengsan,
Gundah pun tidak lagi perentian.

- 141| Raden berfikir seorang diri,
Ayahanda baik segera kucari,
Baiklah aku pergi mencari,
Bonda sekalian tiada memberi.

Bonda jangan sangat gadu(h)kan,
Anakanda hendak bermain ke taman,
Lalu dikawali puteri sekalian,
Sebentar tiada dicarikan.

Apa suda(h)nya yang demikian,
Baik juga kusamarkan,
Biar suka bonda yang sekalian,
Supaya aku boleh berbicaraan.

Raden tahu bersuka-sukaan,
Sekalian ibu marilah makan,
Anakanda lapar tiada tertahan,
Baharulah suka puteri sekalian.

Bonda sekalian marilah santap,
Serta berkata duduk mengadap,
Dayang duduk tertib dan sikap,
Serta kedayan bermain lengkap.

Itu pun masih cinta berahi,
Kepada ayahanda tidak terperi,
Disamarkan durja manis berseri,
Mengiburkan kalbu Bonda Suri.

Rasanya lesu sangatlah leti(h),
 Lalulah ia pergi mandi,
 Suda(h) mandi lalu memak(a)i,
 Durjanya manis hai kekasi(h).

Berlancingan limar angkasa,
 Berkampuh jingga warna kesumba,
 Bersabuk warna bertulis naga,
 Rupanya elok tiada terhingga.

Berkeris landin danta,
 Berpemandak emas tatah permata,
 Berkalung kana intan beranta,
 Inda(h)nya tidak dapat dikata.

Bersunting bunga cempaka digubah,
 Mangkin manis elok bertambah,
 Suda(h)lah memakai cahaya bertambah,
 Segala yang melihat rupanya gundah.

Parasnya indah terlalu menjelis,
 Keningnya bagai awan ditulis,
 142| Giginya hitam bibirnya manis,
 Matanya balut bekas menangis.

Raden Cahaya Negeri berkata,
 Terlalu hairan di dalam cinta,
 Kakang we apa bicara kita,
 Aku segera pergi jangan bercinta.

Tujuh tahun umur cucunda,
 Terlalu kasih sekalian bonda,
 Ditambahi inang dengan kakanda,
 Serta pengasuh anak biduanda.

Mengadap nenda dua laki isteri,
 Kepada bonda sekalian puteri,
 Cucunda hendak pamit pergi,
 Bermain-main di luar negeri.

Demi bonda mendengarkan kata,
 Sekalian berhamburan air mata,
 Ayuhai tuan cahaya mata,
 Sampai hati cahaya makota.

Matilah nenda bonda sekalian,
 Jikalau tuan masih berjalan,
 Raden pun sangat terlalu rawan,
 Hanya ayahanda yang kelihatan.

Putera ingsun batu kepala,
 Marilah tuan makota bonda,
 Tuan menjadi penawar yang mulia,
 Me(ng)lenyapkan rindu di dalam dada.

Berdatang sembah sekalian kedayan,
 Manakala tuanku berjalan,
 Raden menyahut perlahan-lahan,
 Nantilah sunyi jangan kelihatan.

Setelah malam suda(h)lah hari,
 Berdiamlah nenda sekalian puteri,
 Inang pengasuh seisi negeri,
 Tiadalah ia khabarkan diri.

Tengah malam suda(h)lah sunyi,
 Raden pun rawan tiada terperi,
 Niatnya hendak pergi sendiri,
 Dilihatnya kedayan ada di sisi.

Raden pun bangkit perlahan-lahan,
 Ia keluar lalu berjalan,
 Dilihat oleh ketuju(h) kedayan,
 Ia pun segera mengikut berjalan.

- 143| Raden pun suda(h) keluar kota,
 Diiringkan kedayan ketujuh serta,
 Ia berfikir di dalam cinta,
 Fajar menyingsing hampirkan nyata.

Burung berbunyi bersahut-sahutan,
 Bercampur kokok ayam di hutan,
 Dari kiri kanan jalan,
 Seperti menegurkan orang berjalan.

Sampailah ia ke sebelah sana,
 Cempaka berapit pohon angšana,
 Kuntum dan kembang serba warna,
 Berhentilah Raden muda teruna.

Hatiku pilu terlalu rawan,
 Mendengarkan pungguk merindu bulan,
 Berhenti dahulu kita berjalan,
 Melepaskan lelah di tengah hutan.

Sangatlah lesu rasa anggota,
 Raden pun baring di bawah genta,
 Serta berlinang-linang airnya mata,
 Kakang kedayan ke manalah kita.

Kakang we apa kalbuku rawan,
 Kepada ayah bondaku tuan,
 Kedayan menyahut perlahan-lahan,
 Jikalau ada yang kesusahan.

Raden terkejut lalu berkata,
 Terlalu hairan di dalam cinta,
 Kakang we apa bicara kita,
 Macan ini terlalu meta.

Ajaib sekali pemandangan mata,
 Melainkan isyarat kepada dewata,
 Setengah lagi berkata-kata,
 Macan pun datang sangatlah meta.

Raden pun segera memegang senjata,
 Berperanglah seketika kita,
 Raden melompat segeralah serta,
 Rupanya seperti intan permata.

Tikam-menikam terlalu gempar,
 Bunyinya seperti guruh halilintar,
 Pandainya sangat terlalu pintar,
 Lakunya bagai perang yang besar.

Lalu dipancang dengan kelewang,
 Ia pun mati suda(h) terlentang,
 144| Asalnya dewa suda(h)lah pulang,
 Tinggallah Raden cahaya gemilang.

Ia melihat terlalu kasihan,
 Seraya berseru tiada kelihatan,
 Akulah dewa menjadi macan,
 Aku menerima kasihmu tuan.

Raden pun diam dengan kira-kira,
 Ia pun mendengar bunyi suara,
 Berjalan cucuku engkau segera,
 Ia pun lama di dalam penjara.

Ingatlah engkau sambil berjalan,
 Bahaya banyak tiada kelihatan,
 Raksasa geroda sangat pahlawan,
 Ayahmu lagi dengan kesakitan.

Sebab ayahmu meninggalkan negeri,
 Ia mencari buah pauh janggi,
 Mengidamkan engkau Permaisuri,
 Itulah menjadi demikian ini.

Raden mendengar terlalu duka,
 Sebagai makan garam dan cuka,
 Kang sinuhun ampun beta,
 Tuanku ganti ayah dan bonda.

Di mana tempat paduka ayahanda,
 Tuanku katakan kepada beta,
 Siang dan malam duduk bercinta,
 Hanya ayahanda Seri Makota.

Tempatnya di mana tuan katakan,
 Patik nin budak sangat *b.u.y.a.n.*,⁷⁸
 Di dalam kalbu minta segerakan,
 Hanya ayahanda yang kelihatan.

Tempatnya itu sebelah wetan,
 Ada geroda sangat gagah pahlawan,
 Suda(h)lah nasib jadi tertawan,
 Sebab saudara Ratu keinderaan.

Dilihatnya Raden pilu dan rawan,
 Cucuku jangan sangat tangiskan,
 Jangan sangat malu dan sopan,
 Adatnya laki-laki bukan perempuan.

Banir-banir di tengah jalan,
 Bencananya banyak kiri dan kanan,
 Lengkapi alat serta segerakan,
 Di situlah banyak orang tertawan.

- 145| Ingat-ingat barang pekerjaan,
 Sekaliannya habis dipesankan,
 Aduh cucuku tinggallah tuan,
 Inilah kuberi kesaktian.

Raden menyembah menjunjung duli,
 Mengangkat tangan sepuluh jari,
 Kang sinuhun suda(h) kembali,
 Kita sekalian berangkat sekali.

Ia bangkit segera berjalan,
 Lalu menuju sebelah wetan,
 Tiada menoleh kiri dan kanan,
 Hanya ayahanda yang dikenangkan.

Setelah Raden suda(h)lah pergi,
 Bangunlah nenda sekalian puteri,
 Serta dayang-dayang hadir di puri,
 Inang pengasuh Cahaya Negeri.

Hari nin suda(h) tinggi hari,
 Belum bangun tuanku ini,
 Hilang bersungut seorang diri,
 Membuka tirai kelambu jua ini.

Kelambu suda(h) dibukanya,
 Bagaikan hilang rasa jiwanya,
 Berdebar lenyap di dalam hatinya,
 Dilihatnya tiada lagi tuannya.

Tunduk menyembah sepuluh jari,
 Putera tuanku tiadalah lagi,
 Menangis ia takut dan ngeri,
 Mendapatkan nenda Bonda Suri.

Demi nenda mendengar sembah,
 Serta berangkat menumbuk dada,
 Aduh cucuku permai yang indah,
 Sampailah hati meninggalkan bonda.

Permaisuri terlalu gundah,
 Mengaruk mengempas-ngempas tiada menderita,
 Adu(h) anakku cahaya makota,
 Tuanku serahkan pada dewata.

Pangeran suda(h) meninggalkan negeri,
 Anakku pula meninggalkan puri,
 Tiada dapat lagi dicari,
 Sunyilah kelak isi negeri.

Riuh gemuruh tangis di puri,
 Peluk-memeluk sekalian puteri,
 146| Terkenangkan putera kepada suami,
 Lalu tiada khabarkan diri.

Gemparlah orang di dalam negeri,
 Patih pun masuk berlari-lari,
 Apakah mulanya yang demikian peri,
 Sang Nata tidak khabarkan diri.

Berkatalah ia dayang andalan,
 Ayo we kiai tiadalah ketahuan,
 Putera sangulun suda(h)lah hilang,
 Maka menjadi yang demikian.

Demi Patih mendengar haru-hara,
 Segeralah keluar di dalam pura,
 Menggerakkan menteri penggawa segera,
 Serta dengan tangisnya lara.

Gemparlah sekalian isi negeri,
 Bininya masuk berlari-lari,
 Tua dan muda tiada terperi,
 Lapang masuk ke dalam puri.

Di luar pintu hulubalang menteri,
 Menengarkan titah Paduka Suri,
 Gundah sangat Permaisuri,
 Carikan cucuku Cahaya Negeri.

Hulubalang menteri menyembah segera,
 Serta menggerakkan bala tentera,
 Baik berjalan ke dalam rimba,
 Carikan Raden Cahaya Negara.

Menteri penggawa segera berjalan,
 Lalu masuk ke dalam hutan,
 Tiadalah sempat minum dan makan,
 Sebab mencari cucunda tuan.

Sampailah ke Daha semuanya tentera,
 Lalu lintas ke paseban segera,
 Ratu pun sedang diadap putera,
 Penggawa pun datang tangisnya lara.

Ratu bertanya seraya tercengang,
 Penggawa we apa mulanya gerang,
 Sujud menyembah seraya memandang,
 Cucu tuanku suda(h)lah hilang.

Demi Sang Nata mendengarkan kata,
 Remuk-redam di dalam cinta,
 Tunduk menangis Duli Sang Nata.
 Tambahan Raden jangan dikata.

- 147| Pengalasan masuk ke dalam puri,
 Seraya menyembah sepuluh jari,
 Cucunda tiada lagi di negeri,
 Hutan pun suda(h) genap dicari.

Demi didengar Permaisuri,
 Mengaruk menangis tiada terperi,
 Cucuku tuan Cahaya Negeri,
 Pergi ke mana membuang diri.

Ramailah tangis tidak terperi,
 Ratna Wilis hendak pergi,
 Naik kuda⁷⁹ Cahaya Negeri,
 Barang ke mana anakanda cari.

Apalah gerangan tuan belaka,
 Jangan meninggalkan ayah dan kaka,
 Selamanya baru merasai suka,
 Datang pula mala⁸⁰ petaka.

Baharulah sedikit senang hati,
 Puteraku pula sampai hati,
 Susah nin tidak lagi berhenti,
 Dari kuhidup baiklah mati.

Sujud menyembah paduka anakanda,
 Pamit patik ayah dan bonda,
 Jikalau tiada diberi ayahanda,
 Matilah patik di dalam gunda(h).

Demi ayah bonda mendengar perkataan,
 Dipeluk dicium seraya bertangisan,
 Sampai hati puteraku tuan,
 Meninggalkan ayah dengan kedukaan.

Ayahanda menangis seraya berkata,
Serta berhamburan air mata,
Jika demikian anakanda berkata,
Pergi kuserahkan kepada dewata.

Ayahanda tunduk kemalu-maluan,
Melihat laku anakanda tuan,
Ayahanda jangan sangatlah rawan,
Anakanda pergi tujuh bulan.

Raden menyembah seraya berjalan,
Diiringkan segala kedayan,
Lengkaplah alat serta pakaian,
Raden pun segera sampai ke hutan.

Mamanda ke mana kita berjalan,
Mencari anakanda tiada berketahuan,
148| Baik tuan sebelah kanan,
Ada bekas orang berjalan.

Ke manalah Cahaya segera berjalan,
Tiada tahu simpang daratan,
Kurangi tidur dengan makan,
Mencari anakanda kakanda tuan.

Tersebutlah perkataan Cahaya Negeri,
Cari-mencari tiada berhenti,
Ke mana hilang ayahku gusti,
Di mana tempat hidup dan mati.

Raden pun sampai ke sebelah wetan,
Lalu berhenti di bawah rambutan,
Seraya berkata kepada teman,
Apakah suda(h)nya kita sekalian.

Kedayan menyembah serta tertawanya,
Belas melihat kelakuannya,
Tuanku segera janganlah lenanya,
Serta mengiburkan kalbu tuannya.

Tengah Raden berkata-kata,
Lalu terpandang pohon laksana bota,
Rupanya indah eloknya serta,
Sekalian bunyinya ada di sana rata.

Puteri Rajaksa pula terpandang,
Wajahnya berseri gilang-gemilang,
Putih kuning sangat cemerlang,
Arwah Raden bagaikan hilang.

Terlebih daripada Sugarba Kesuma,
Durja seperti bulan purnama,
Isi udara tidaklah sama,
Emas merah Nila Utama.

Terpandang pula sebelah kiri,
Bangkai nin banyak tiada terperi,
Entahkan ratu, dewa, dan peri,
Sehingga mati tiada kembali.

Raden teringat pesan dewata,
Janganlah lupa hati dan mati,
Serta berjalan ia berkata,
Kakang sekalian berjalan rata.

Raden tersenyum seraya berkata,
Janganlah banyak pemandangan mata,
Jikalau mati sekalian kita,
Baik ingatkan pesan dewata.

- 149) Setelah Raden suda(h) berjalan,
Puteri memandang terlalu [k]hairan,
Puteri pun segera turun berjalan,
Serta melintas dari hadapan.

Rupanya seperti gambar wayang,
Lebih daripada dewa dan mambang,
Eloknya sangat gilang-gemilang,
Seperti intan yang amat cemerlang.

Raden memandang serta kira-kira,
Tunduk berjalan kedayan segera,
Di dalam hatinya siapa punya putera,
Meningatkan pesan Betara Indera.

Puteri Rajaksa terlalu malu,
Sebab Raden tiada malu,
Menanggung malu hidup diriku,
Baik mati hancur nin lulu(h).

Ia pun menangis tiada berhenti,
Sangatlah pilu di dalam hati,
Tambahan malu serta berahi,
Hidup pun suda(h) serasa mati.

Tersebutlah pula Cahaya Negeri,
Tiada menole(h) kanan dan kiri,
Lepas daripada bencana puteri,
Sukalah sekalian Cahaya Negeri.

Kedayan tertawa seraya berkata,
Baharulah hidup sekalian kita,
Kalbu Raden amat gempita,
Sayangnya teringat pesan dewata.

Raden tersenyum seraya berkata,
Durjanya manis bagai dipeta,
Memberi ghairat kakang dan meta,
Siang tak dapat lagi dicita.

Kedayan tertawa suka berkata,
Sayanglah tuan Seri Makota,
Sedap manis bagai permata,
Patutlah mati peri dewata.

Raden pun sampai tiada berketahuan,
Hampir kepada kedua pahlawan,
Disangka jauh lagi jalan,
Sebab tiada yang kelihatan.

Padang ini apakah nama,
 Alangkan ingin indah warna,
 150| Kakang berhenti sebelah sana,
 Inilah padang saujana.

Setengah lagi berkata-kata,
 Sambil berjalan tanah yang rata,
 Ular pun datang amat gempita,
 Besarnya tiada menderita.

Raden berkata pada kedayan,
 Apa mulanya yang sekalian,
 Kasih nin tidak lagi berputusan,
 Apa bicara kita sekalian.

Kedayan sekalian tunduk menyembah,
 Mana perinta(h) tuan itulah,
 Tiada patik hendak berubah,
 Jahat dan baik biar samalah.

Jika begini rasaku kakang,
 Baiklah kakang sekalian pulang,
 Untungku ini sangatlah malang,
 Tiada dapat berhati senang.

Kedayan menangis terlalu pilu,
 Mendengar kata tuannya itu,
 Bagai dihiris dengan sembilu,
 Mati dan hidup bersama tuanku.

Jikalau demikian katamu kakang,
 Menerima kasihlah serta sayang,
 Tulus ikhlas jangan kepalang,
 Mati dan hidup serta hilang.

Menyembah sekalian kakang kedayan,
 Janganlah banyak tuan fikirkan,
 Badan dan nyawa patik serahkan,
 Ke bawah lebu duli telupakan.

Mangkin gagah sangat berani,
 Ia bersuara ke sana sini,
 Gemuruh bunyinya seperti k.n.y.,⁸¹
 Raden terkejut apakah ini.

Raden melihat adalah bingung,
 Sebab besarnya seperti gunung,
 Matanya mencarang seperti belembung,
 Serta mengerik mendorong-dorong.

Serta berfikir di dalam cinta,
 Suda(h)lah untung nasibku juga,
 Diriku hidup duka nestapa,
 Baiklah mati di dalam rimba.

- 151| Ayo we bonda ayahku tuan,
 Lihatlah puteramu yang demikian,
 Duka nestapa sepanjang jalan,
 Bila gerangan dipendapatkan tuan.

Raden berkata seraya bercucuran,
 Rasa kalbunya bagaikan pengsan,
 Dilihat oleh segala kedayan,
 Air matanya sekalian berhamburan.

Sampailah hati ayahku tuan,
 Putera nin besar di dalam hutan,
 Matilah patik tiada berketahuan,
 Bondaku tinggal dengan kedukaan.

Dikata oleh segala kedayan,
 Tuanku mari kita melawan,
 Baik jahat supaya keruan,
 Kalau ada petolong Tuhan.

Daripada sangat mendapat segera,
 Baiklah mati di rimba belantara,
 Datanglah fikiran yang amat gembira,
 Raden muafakat dengan segera.

Ular pun datanglah serta menggigit,
 Raden gusar undur sedikit,
 Macan menyelip kala⁸² menyengit,
 Datanglah gajah pula mengimpit.

Kedayan melihat tuannya sara,
 Semuanya melompat dengan segera,
 Mengunus keris dengan gembira,
 Menyerbukan dirinya di dalam tentera.

Di dalam hatinya sangatlah garang,
 Ada menikam ada yang memandang,
 Matanya tidak sempat memandang,
 Sebab melihat sekalian binatang.

Kedayan danta wira perwari,
 Seraya mendekat Cahaya Negeri,
 Amuknya tidak lagi terperi,
 Macan lipan kapanlah lari.

Raden pun murka bukan kepalang,
 Serta berangkat mengunus pedang,
 Ular dan kala habis dicincang,
 Lantas sampai ke sendi tulang.

Kala pun pulang memberitahu,
 Kepada raksasa yang menunggu pintu,
 152| Raksasa menyembah geroda satu,
 Musuh nin ada di luar pintu.

Khabarnya gagah bukan kepalang,
 Saktinya tidak membilang orang,
 Kala nin habis dicincang walang,
 Geroda pun murka bukan kepalang.

Gerakkan tentera sekalian binatang,
 Serta rakyat dan hulubalang,
 Setelah berhimpun di tengah padang,
 Sorak gemuruh serta menentang.

Sekalian binatang datang menyerang,
Penuh sesak di tengah padang,
Di mana-mana sebagai datang,
Hanya Raden dulapan orang.

Beribu jenis binatang yang mati,
Raden memarang sehari-hari,
Tiada menoleh kanan dan kiri,
Usahkan kurang datang berlebi(h).

Raden pun hairan memandang tentera,
Tiada lagi terkira-kira,
Lalu berhenti dengan segera,
Melepaskan lelah kedengan lara.

ersebutlah Raden Cahaya Kemala,
Mencari Raden Cahaya Negara,
Segenap negeri, hutan dan rimba,
Raden pun ada mendengar suara.

Suaranya riuh sangat gemuruh,
Bunyinya seperti batu roboh,
Raden bersabda apalah itu,
Kalau anakanda yang digeroboh.

Ia pun segera pergi menentang,
Dilihatnya ada suatu pedang,
Tiada kelihatan musuh dan orang,
Penuh sesak sekalian binatang.

Raden melihat diamat-amati,
Dilihatnya ada orang terdiri,
Serta segera Raden mendekati,
Raden pun serta mengampiri.

Raden tersenyum seraya bertanya,
Apa gerangan tuan mulanya,
Cahayanya tunduk serta tawanya,
Mencari ayah tuan mulanya.

153| Siapa nama ayah nin tuan,
Di mana tempat asal permulaan,
Asal patik dari Kuripan,
Nama ayah Seri Pangeran.

Demi didengar Cahaya Kemala,
Ada puteraku utama jiwa,
Peluk-memeluk ia pun berdua,
Aku nin putera di benua Daha.

Aduh kakanda Seri Indera,
Kasih dan sayang terlalu mesra,
Raden menangis seraya diriba,
Putera nin besar di dalam rimba.

Aduh anakku Cahaya Negeri,
Sampai hatinya Paduka Suri,
Puteraku sangat laranya diri,
Sekalian binatang pula menggari.

Tunduk menyahut kepilu-piluan,
Mamanda jangan tuan panjangkan,
Suda(h) nasib dengan perjanjian,
Itulah adat anak pahlawan.

Kedua lagi berkata-kata,
Kedayan datang persembahkan warna,
Aduh tuanku Seri Makota,
Raksasa banyak menyerang kita.

Ayo we mamanda tinggallah tuan,
Patik bermohon hendak berjalan,
Biar anakanda pergi melawan,
Baik dan jahat supaya keruan.

Jikalau anakanda suda(h)lah mati,
Mamanda pulanglah ke negeri,
Aturkan kepada Seri Bupati,
Ceritakan patik ke Bonda Suri.

Tunduk menangis kepilu-piluan,
 Jangan berkata yang demikian,
 Anakanda mamanda jadi kasihan,
 Mati hidup mamanda turutkan.

Raden kedua suka tertawa,
 Serta bangkit ia kedua,
 Panah dan pedang kelewang dibawa,
 Lalu mengusir satu sembawa.

154| Sekalian kedayan bersungguh hati,
 Tiada ia khabarkan diri,
 Amuknya tidak lagi berhenti,
 Raksasa banyak mati dan lari.

Sangat perang dengan seketika,
 Darah pun tumpah tiada berhingga,
 Dalamnya tiada lagi terduga,
 Berhentilah perang merasai dahaga.

Darah pun seperti segara,
 Haiwan berenang sangat sengsara,
 Banyak yang mati tiada terkira,
 Sebab darah seperti segara.

Timbul tenggelam setengah binatang,
 Yang lagi berenang setengah lagi menyeberang,
 Banyak jenis jadi binatang,
 Ada yang hidup segeralah datang.

Berperang suda(h) tujuh bulan,
 Mangkin banyak isi hutan,
 Kera dan tikus, babi, dan lipan,
 Raden kedua terlalu [k]hairan.

Geroda Syah Peri terlalu sakti,
 Tenteranya berperang tiada terperi,
 Setelah malam suda(h)lah hari,
 Berhentilah Raden Cahaya Negeri.

Kedua Raden muda terperi,
Kakang we apa bicara diri,
Musuh nin tidak lagi berhenti,
Habishlah bulan hari berganti.

Anakanda bermimpi kejatuhan bintang,
Cahayanya penuh sangat cemerlang,
Seraya ia memeluk pinggang,
Tanyakan kepada segala kakang.

Kedayan menyembah sepuluh jari,
Suka tertawa manis berseri,
Kalau tuanku hendak beristeri,
Yang diangkat anak geroda Syah Peri.

Kedayan tertawa terlalu bahana,
Hari nin malam amat sempurna,
Bagilah kita setelah ke sana,
Melihat kembang kuntum di sana.

Kembang terkenan terlalu indah,
Ditaruhkan kepada jambangan perada[h],
Tujuh jambangan dilebihkan geroda[h],
Yang dipersihkan sudah.

- 155| Raden tersenyum terlalu suka,
Kakang nin pandai berjenaka,
Di dalam kalbunya berkenan juga,
Seraya berseri warnanya muka.

Raden pun sangat berhati bimbang,
Barang kerjanya tiadalah tamang,
Kakang we mari kita terbang,
Menjadi lalat ke dengan kumbang.

Raden bersabda manis berseri,
Mamanda mari kita pergi,
Bermain ke Taman Banjaran Sari,
Mengambil kembang pauh janggi.

Cahaya Kemala tersenyum seraya bermadah,
 Anakanda bermain tuan perlelah,
 Biar mamanda menunggu rumah,
 Puteraku bermain tuan pergilah.

Tersebutlah pula ketuju(h) puteri,
 Yang dikasihi geroda Syah Peri,
 Bermainlah ia sehari-hari,
 Kedengan anak penggawa menteri.

Yang bernama geroda Jaran Peri,
 Itulah yang sangat ia dikasihi,
 Rupanya indah sukar dicari,
 Ialah diserahkan sekalian isi.

Puteri tu arif bijak bestari,
 Barang maksudnya disuruh cari,
 Seperti anak dijadikan sendiri,
 Sekalian diserahkan Jana Seri.

Lemah lembut bukan kepalang,
 Sekalian yang memandang kasih dan sayang,
 Rupanya laksana gambar wayang,
 Sedap manis gilang-gemilang.

Keduanya Puteri Kesuma Sari,
 Itu pun dikasihi Syah Peri,
 Ketiga Puteri Ratna Baiduri,
 Rupanya elok manis berseri.

Empat Puteri Cahayanya Hairan,
 Memberi gundah, bimbang dan rawan,
 Keenam Puteri Mulia Bangsawan,
 Ketujuh Puteri Lela Sawangan.

Parasnya pula baik lagi bangsawan,
 Sangat dikasihi geroda pahlawan,
 156| Senda bergurau puteri sekalian,
 Barang yang kata dikeluarkan.

Puteri gambarkan Jana Seri,
Ia berkata manis berseri,
Ayo we Kesuma Sari,
Adinda nin apa pilu dan ngeri.

Ia berkata kepilu-piluan,
Belum pernah yang demikian,
Rasanya kalbu sangatlah rawan,
Seperti orang mabuk cendawan.

Puteri Ken Mawi seraya tertawa,
Kakanda ada mendengar wartanya,
Cahaya Negeri konon namanya,
Ia berperang mencari ayahnya.

Khabarnya baik bijak laksana,
Rupanya seperti Sañg Rajuna,
Parasnya indah amat sempurna,
Barang yang melihat bimbang gulana.

Kakanda ini bijak bestari,
Nama orang dibawa ke mari,
Di mana mendengar wartanya diri,
Kalau diketahui geroda Syah Peri.

Suka tertawa sekalian puteri,
Mendengarkan Mawi berperi,
Putera orang tiadakan sudi,
Kerana kita orang pergi.

Ke mana lagi hendak dikarang,
Sebab itulah warna berperang,
Jikalau kalah ini sekarang,
Bukannya takut diperhambakan orang.

Ia berkata seraya terkenang,
Air matanya berlinang-linang,
Segeralah tunduk Puteri Ken Mayang,
Disamarkan santap sirih dan pinang.

Raden mendengar ia berkata,
 Terlalu belas di dalam cita,
 Emas merah ratna juita,
 Jangan demikian tuan berkata.

Lalat terbang hinggap ke tangan,
 Lakunya itu seperti orang,
 Ditepiskan puteri ia terbang,
 Sebentar hinggap pula di pinggang.

- 157| Puteri gemar terlalu hairan,
 Lalat apa yang demikian,
 Masih menyingkap sekalian badan,
 Tiada kurang yang dimakan.

Sebentar hinggap pula di kiri,
 Indah warnanya lagi berseri,
 Hendak ditangkap lalat pun lari,
 Terlalu hairan kalbu tuan puteri.

Hari pun malam disinar bulan,
 Gambar kencana terlalu rawan,
 Rasa kalbunya kepilu-piluan,
 Lalu masuk ke dalam peraduan.

Suda(h)lah bermain sekalian puteri,
 Sekaliannya rawan tidak terperi,
 Setengah terkenang untung sendiri,
 Masing-masing berdiam diri.

Suda(h) beradu sekalian puteri,
 Lalat bertanya Kembang Sari,
 Seraya tersenyum manis berseri,
 Bagaimana kakang membujuk isteri.

Kakanglah beri beta dahulu,
 Jikalau orang tiada malu,
 Jika perempuan yang baik semu,
 Bukan takut beroleh malu.

Kedayan tertawa seraya berencana,
 Tuanku ini bijak laksana,
 Sukar dicari banding sentana,
 Lagipun arif amat sempurna.

Lalat pun suda(h) membalikkan diri,
 Seperti rupa yang bahari,
 Serta masuk tempat tuan puteri,
 Raden pun duduk sebelah kiri.

Melihat Puteri Kencana Seri,
 Arwah melayang semangat berahi,
 Raden pun tiada lagi terperi,
 Ia berangkat mengadap puteri.

Emas merah sampun bandu,
 Bangunlah tuan dari beradu,
 Kakanda datang menyerahkan ulu,
 Mengaturkan salah pada tuanku.

Aria ningsun ratna tempawan,
 Emas merah bangunlah tuan,
 158| Digosok habis sekalian badan,
 Raden menangis dengan perlahan.

Puteri terkejut bukakan matanya,
 Melihat orang ada di sisinya,
 Ia pun tunduk seraya bertanya,
 Siapakah ini dengan marahnya.

Raden menyahut dengan perlahan-lahan,
 Kakanda inilah orang yang rawan,
 Tersenyum manis raja bangsawan,
 Ke mari minta diperhambakan.

Aria ningsun emas jauhari,
 Kakanda datang menyerahkan diri,
 Jikalau tidak tuan kasihi,
 Matilah pakulun di dalam puri.

Jiwa pun kakang marilah duduk,
 Seraya berkata pinggang dipeluk,
 Seri istana durja yang elok,
 Kalbu kakanda suda(h)lah mabuk.

Puteri pun diam tiada berkata,
 Sungguh berendam air mata,
 Adalah leti(h) di dalam cinta,
 Menjadi susah rasa anggota.

Ayahanda jangan sangat dikenang,
 Suda(h)lah nasib untung yang malang,
 Tuan bersuami orang yang kurang,
 Raden terkenang seraya berlinang.

Jika ada ayah dan bonda,
 Masa demikian laku yang ada,
 Demi menentang paras yang indah,
 Sekalian fikiran hilanglah suda(h).

Belas dan kasih tuan puteri,
 Melihat laku Cahaya Negeri,
 Bertukar kasih di dalam puri,
 Seraya membujuk sepah diberi.

Setelah suda(h) bertukar kasih,
 Raden bercerita kepada isteri,
 Ayahanda ada di gedung besi,
 Tujuh lapis kunci diberi.

Puteri pun belas bukan kepalang,
 Seraya menurut kata pun kakang,
 Tuanku jangan sangatlah walang,
 Kunci nin ada adinda pegang.

- 159 | Raden tersenyum seraya bersabda,
 Kasih sungguh nyawa kakanda,
 Seraya tunduk memeluk adinda,
 Remuklah redam di dalam dada.

Hari nin siang hampirkan nyata,
 Tinggallah tuan dewa makota,
 Tuan serahkan kepada dewata,
 Supaya tetap di dalam cinta.

Pamit pakulun kakanda pulang,
 Seraya bertukar kain di pinggang,⁶³
 Puteri menangis tunduk berlinang,
 Baik tuan melayang.

Aduh tuan tinggallah diri,
 Kakanda tuan hendak pergi,
 Seraya mencabut cincin di jari,
 Jika tak mati kakang ke mari.

Puteri mendengar terlalu hairan,
 Seraya tunduk kepilu-piluan,
 Tiada bekas gerangan tuan,
 Meninggalkan patik yang demikian.

Demi Raden mendengar sabda,
 Menarik nafas di dalam dada,
 Jikalau ada hayat kakanda,
 Masakan hilang kasih adinda.

Fajar menyingsing hampir siang,
 Raden memeluk paras gemilang,
 Mengiburkan kalbu serta siang,
 Kakanda hendak segera melayang.

Tuanku ini penuh kesaktian,
 Serta tunduk kemalu-maluan,
 Cepu manik tempat bersimpan,
 Barang yang dicita ada sekalian.

Pedang⁶⁴ jangan tuan permudahkan,
 Inilah kesaktian geroda pahlawan,
 Barang yang memakai tidak kelihatan,
 Ayahanda baik segera didapatkan.

Tuan ku jangan bimbang gulana,
 Sebarang kerja janganlah lena,
 Haiwan banyak yang bijaksana,
 Seribu rupa ada di sana.

Puteri berkata tiada berhenti,
 Ayahanda lama di kandang besi,
 160| Jahat baik supaya pasti,
 Sebarang kerja baiklah gusti.

Di mana boleh yang demikian ada,
 Seraya dipeluk paduka adinda,
 Tuan inilah penawar yang mulia ada,
 Terlalu kasih kepada ayahanda.

Dipeluk dicium sekalian badan,
 Emas merah tinggallah tuan,
 Mohonkan doa kepada tuan,
 Supaya tetap kakang berjalan.

Aria ningsun cahayaku tuan,
 Kasih sungguh rupanya tuan,
 Jiwa kakanda tinggallah badan,
 Pamitlah kakang segera berjalan.

Lalu berjumpa Seri Kembang,
 Kakang we segera kita terbang,
 Seraya tersenyum pucat gemilang,
 Hari nin suda(h) hampir kan siang.

Terbang tiada berapa lama di sana,
 Raden pun sampai ke istana,
 Mamanda dan kedayan lengkap di istana,
 Tempatnya itu di padang saujana.

Lalu mengunus cincin di jari,
 Dijatuhkan jadi sebuah negeri,
 Lengkap dengan balairung seri,
 Serta istana intan baiduri.

Tambahan lengkap sekalian bala,
Beribu keti menteri penggawa,
Lain pula anak raja-raja,
Penuh dan sesak tiada terbawa.

Gemuruh sorak tentera negeri,
Serta berbunyi kecapi muri,
Tinggallah kerajaan lengkap terdiri,
Gemparlah rakyat tiada terperi.

Sehari-hari persalin pun datang,
Persantapan nikmat kedengan kembang,
Di hadapan raja menteri hulubalang,
Sekalian bercakap hendak berperang.

Setelah lengkap alat negeri,
Raden berfikir seorang diri,
Ayahanda baik segera dicari,
Biar dilihat isi negeri.

- 161| Raden mengerling tiga orang,
Seraya menjadikan dirinya kumbang,
Tiada dilihat sekalian binatang,
Kunci pintu segera dipegang.

Dibukanya kunci kota batu,
Isinya banyak bukan suatu,
Beribu keti menteri dan ratu,
Datangnya ada kanjangan suatu.

Raden pun hairan serta dibuka,
Dilihatnya hanya seorang jua,
Inilah gerangan paduka ayahanda,
Lalu sujud hendak dibawa.

Demi dilihat menteri dan ratu,
Sekaliannya sujud hendak menyilu,
Mati hidup paduka tuanku,
Patik nin dagang lagi piatu.

Setengah berkata kepilu-piluan,
Serta air matanya bercucuran,
Jika ada belas dan kasihan,
Patik hendak menurutkan tuan.

Serta berfikir di dalam cinta,
Suda(h)lah nasib badan yang leta,
Hilanglah sudah kepada anggota,
Sekalian suda(h) perintah dewata.

Raden pun lalu belas dan kasihan,
Mendengar kata ratu sekalian,
Seraya bersabda Raden bangsawan,
Baiklah berangkat kita sekalian.

Riuh-rendah di dalamnya itu,
Lalu didengar penunggu pintu,
Apalah gerangan demikian itu,
Bukankah pencuri masuk itu.

Demi dilihat penunggu pintu,
Nyatalah pencuri di dalam itu,
Ia pun segera memberitahu,
Serta memanggil rakyat beribu.

Baik-baik kakang menumpang,
Biarlah aku tinggal seorang,
Setelah suruhan suda(h)lah pulang,
Tersebutlah raksasa dan hulubalang.

Raden mendengar segeralah kakang,
Sekaliannya itu bawa pulang,
162| Berkatalah raksasa yang amat garang,
Marilah kita menangkap orang.

Binatang banyak tiada terperi,
Hendak menangkap Cahaya Negeri,
Tangkap-menangkap sama sendiri,
Raden pun ada ia terdiri.

Sekaliannya itu terlalu [k]hairan,
 Demi ditangkap tiada kelihatan,
 Berkatalah ia geroda pahlawan,
 Ratu dan menteri suruh keluarkan.

Segala Ratu di gedung besi,
 Serta dikeluarkan geroda Syah Peri,
 Disuruh menangkap Cahaya Negeri,
 Kedengan segera bawa ke mari.

Adapun Ratu Anom Bestari,
 Dengan segera berlari-lari,
 Hendak menangkap Cahaya Negeri,
 Serta mengamuk menyerbukan diri.

Lebu duli gelap-gelita,
 Berperang tidak menderita,
 Berpanjaran kilat senjata,
 Dengan sorak gegak-gempita.

Sungguh Raden seorang diri,
 Ia memarang ke kanan dan ke kiri,
 Beribu laksa banyak yang mati,
 Darah pun tumpah tiada terperi.

Demi hari suda(h)lah petang,
 Baharulah berhenti orang berperang,
 Setelah suda(h) Raden pun pulang,
 Dilihatnya ayahanda masih te[r]lentang.

Ratu pun tiada khabarkan diri,
 Ditangisi seisi⁸⁵ puri,
 Kedayan lengkap kanan dan kiri,
 Serta tangis Cahaya Negeri.

Setelah dilihat Cahaya Negeri,
 Ayahanda belum khabarkan diri,
 Segera dipeluk segera ditangisi,
 Belas kasihan tiada terperi.

Suda(h)lah nasib celaka badan,
Meninggalkan bonda ayah sekian,
Sampai hati rupanya tuan,
Raden pun rebah lalu pengsan.

- 163| Riu-h-rendah di dalam negeri,
Tangis pun tidak lagi terperi,
Sekaliannya belaskan Cahaya Negeri,
Air mawar segera dicucuri.

Raden pun bangun perlahan-lahan,
Ia pun menoleh kepada teman,
Apa kesudahan yang demikian,
Mamanda mari kita melawan.

Setelah hari suda(h)lah pagi,
Kedengaran sorak tidak terperi,
Gagah melompat di luar negeri,
Serta ditentang geroda Syah Peri.

Raden pun geram⁸⁶ bukan kepalang,
Mendengar sorak geroda yang garang,
Segera mengambil panah kelewang,
Kakang we bawa segeralah pedang.

Setelah berjalan Raden kedua,
Minta gajah kedengan kuda,
Alat kerajaan tentera semua,
Payung terkembang intan perada.

Demi dilihat geroda yang sakti,
Ia pun segera mendekati,
Serta rakyat beribu keti,
Amuknya tidak lagi berhenti.

Ada yang memanah ada yang mem[an](e)dang,
Ada yang mancung dengan kelewang,
Matanya tidak sempat memandang,
Sebab tak tahu musuh dan rawang.

Raden kedua berusir-usiran,
Serta berjumpa geroda pahlawan,
Menaruh gundah dirinya sekian,
Keduanya sama mengadu kesaktian.

Raden memanah geroda menyambar,
Perangnya itu sasar-menyasar,
Geroda merasai sukar,
Raden pun jatuh dalam belukar.

Baharulah ingat pesan tuan puteri,
Tempat kematian geroda Syah Peri,
Raden melayang sangat terdiri,
Rupanya seperti si rajawali.

Sulang-menyulang tiadalah gentar,
Kilat⁸⁷ dan guruh serta tagar,
164| Gelap-gelita kilat halilintar,
Banyak yang mati tiadalah khabar.

Datanglah kudrat dengan bilangan,
Raden memancung kedengan pedang,
Geroda rebah mati te[r]lentang,
Sekalian yang memandang hairan tercengang.

Geroda pun pulang menjadi dewa,
Ia mencerita seraya tertawa,
Ayo we cucuku cahaya kedua,
Menerima kasihlah utama jiwa.

Tinggallah bala tentera sekalian,
Segala puteri minta kasihan,
Anak ambillah olehmu tuan,
Akulah hendak pulang keinderaan.

Kang sinuhun ampuni tuan,
Jikalau ada belas dan kasihan,
Ayah patik minta dihidupkan,
Supaya hilang kalbu yang rawan.

Oleh bernama Seri Keinderaan,
 Hiduplah Inu ing Kuripan,
 Selamat sempurna dengan kesukaan,
 Gagah sekali atas kerajaan.

Pulanglah suda(h) geroda yang garang,
 Tersebut pula orang berperang,
 Dilihatnya geroda mati te[r]lentang,
 Sekaliannya takut hairan tercengang.

Setelah dilihat para tanya,
 Sekalian segera membuang senjata,
 Tunduk khidmat ke bawah takhta,
 Ampuni tuanku Seri Makota.

Janganlah tuan sekaliannya walang,
 Seraya tersenyum Raden memandang,
 Perbaiki menteri dan hulubalang,
 Serta sorak, gong dan gendang.

Lakunya seperti orang berperang,
 Baharulah hidup kita sekarang,
 Serta mengiring dari belakang,
 Soraknya bukan alang-kepalang.

Raden tertawa seraya berjalan,
 Diiringkan tentera rakyat sekalian,
 Mendapati isterinya yang setiawan,
 Ia pun serta puteri nin tuan.

- 165| Puteri setengah lagi peri-peri,
 Datanglah Raden Cahaya Negeri,
 Serta duduk mendekati isteri,
 Durja yang manis senyum berseri.

Aria ningsun jiwaku tuan,
 Lama kakanda meninggalkan,
 Mengerling kepada puteri sekalian,
 Tunduk tersenyum durja bangsawan.

Segala puteri tunduk kemalu-maluan,
Rupanya bagai bunga setaman,
Sedap manis tiada berlawan,
Memberi asyik hati yang rawan.

Raden tersenyum seraya berkata,
Aria ningsun ratna juita,
Berselampailah tuan sekalian harta,
Ayahanda menanti di luar kota.

Aria ningsun emas tempawan,
Mendapatkan ayahanda Seri Pangeran,
Janganlah sangat pilu dan rawan,
Baiklah kita segera berjalan.

Tersebutlah pulak Seri Pangeran,
Ia pun bangun daripada pengsan,
Seraya menoleh kiri dan kanan,
Disangka isteri sekalian.

Menteri menyembah sepuluh jari,
Putera tuanku Cahaya Negeri,
Indah buah pauh janggi,
Tiada teringat gerangan duli.

Kedua Raden Cahaya Sari,
Ialah membunuh geroda Syah Peri,
Ia menunggu dari buri,
Dengan anakanda Cahaya Negeri.

Setengah lagi berper-peri,
Datanglah kedua Cahaya Negeri,
Pangeran bangkit segera berdiri,
Raden pun sujud menyembah sepuluh jari.

Aduh puteraku Cahaya Negara,
Tulus kasihku dengan mesra,
Besar puteraku di dalam rimba,
Mencari ayahanda teraba-raba.

Ayo we anakanda Kemala tuan,
 Besarlah badan di dalam hutan,
 166| Dipeluk dicium sekalian badan,
 Menanggung kasih kakanda nin tuan.

Apalah khabar negeri Kuripan,
 Adinda di mana tuan tinggalkan,
 Serta air matanya bercucuran,
 Raden pun tunduk bertangisan.

Raden kedua belas dan kasihan,
 Melihat laku Seri Pangeran,
 Sesal nin jangan tuan panjangkan,
 Suda(h)lah untung kita sekalian.

Setelah suda(h) berperi-peri,
 Disuruh bersiap⁸⁸ sekalian puteri,
 Esoklah kita pulang ke negeri,
 Mendapatkan ayahanda bonda suri.

Setelah berapa lama antara,
 Baginda pun hendak pulang segera,
 Serta Raden Cahaya Negara,
 Kedua Raden Cahaya Kemala.

Puteri sekalian suda(h) bersimpan,
 Masuklah kerubung bertulis awan,
 Suruhlah bawa segala kedayan,
 Serta penggawa menteri sekalian.

Setelah sampai baginda ke Kuripan,
 Tetaplah baginda memerintah kerajaan,
 Laki isteri berkasih-kasih,
 Bujuk dan cumbu tiada berputusan.

Sang Nata Daha sampailah tuan,
 Sentiasa duduk dengan percintaan,
 Akan anakanda Ken Tambuhan,
 Serta Ken Penglipur dan Ken Tadahan.

Selamat sempurna apalah tuan,
Jangan menaruh akan percintaan,
Suda(h)lah tetap takhta kerajaan,
Itu pun suda(h) lepas dari kesukaran.

Selamat sempurna Ratu kedua,
Tidaklah ada kira dan hawa,
Sebarang perintah anakanda kedua,
Dua buah negeri menteri penggawa.

amatlah suda(h) Syair Ken Tambuhan,
Dengan Raden Inu bangsawan,
Beberapa madah bujuk cumbuan,
Membangkitkan asyik kalbu yang rawan.

- 167| Habislah perkataan Puspa Kencana,
Suratan fakir dagang yang hina,
Sajaknya janggal banyak tak kena,
Daripada faham tiada sempurna.

Minta diampun dagang yang papa,
Janganlah tuan duka nestapa,
Suratan salah entah berapa,
Kerana saya gharib sangat lupa.

Demikianlah adat hati yang gundah,
Sangatlah hati menaruh ghalabah,
Itu pun kata yang telah suda(h),
Lagi menyurat bukannya mudah.

Fakir nin bodoh sangatlah bebal,
Kekurangan budi bicara akal,
Meng(h)arapkan ampun dengan tawakal,
Hurufnya dan makna hendak dikenal.

Jikalau ada khilaf dan sesat,
 Janganlah apa saya diumpat,
 Memegang kalam dakwat pucat,
 Hati mereka tangan menyurat.

Dengarkan tuan suatu rencana,
 Dakwat mengalir di kertas Cina,
 Demikianlah muda yang direncana,
 Ada yang salah ada yang kena.

Daripada sangat malu dan sopan,
 Maka saya yang menyuratkan,
 Itu pun menyurat bukan sambilan,
 Dengan sungguhnya dikerjakan.

Kerja pun banyak bukan suatu,
 Menjadi kalbu tidak bertentu,
 Takdir tuan telah berlaku,
 Seorang pun tidak belaskan aku.

Hamba menyurat adalah malas,
 Nyamuk datang bercampur agas,
 Datang menggigit terlalu pedas,
 Seorang pun tidak ada yang belas.

Tiada lagi dipanjangkan kalam,
 Kerana saya belumlah faham,
 Dengan berkat guru yang khatam,
 Melainkan doa segala khas dan am.

Habislah suda(h) *Syair Ken Tambuhan*,
 168| Sekalian yang membaca belas kasihan,
 Hendak dihabiskan segala pekerjaan,
 Akal pun tidak lagi keruan.

Sembah nin saya yang menyurat,
 Kepada tuan yang berdaulat,
 Jikalau ada janggal dan ghalat,
 Melainkan ampun serta khidmat.

Catatan Teks

[Ejaan Jawi berdasarkan tulisan dalam manuskrip asal, dan perkataan sebenar dinyatakan dalam teks transliterasi.]

- 1 سمو = semua
- 2 دانشاراس = diantelas
- 3 مفراقكن = mengorakkan
- 4 بلودو = baldu
- 5 اد = aduh
- 6 برتيت = berita
- 7 جولق = khuluk
- 8 توج = tujuh
- 9 Hlm. 7–8 tiada dalam manuskrip asal. Walau bagaimanapun, jalan cerita tidak terjejas.
- 10 جامو = jemu
- 11 سيكراه = segera
- 12 غلب = ghalabah (gelabah)
- 13 مغلوله = mengeluh
- 14 چري = cair
- 15 Dua baris dalam rangkap ini tidak ditulis dalam teks asal.
- 16 فودي = puadai
- 17 دهمفير = dihampar
- 18 قبصه = kasad

230 CATATAN TEKS

- 19 مرندوکن = merendahkan
- 20 Terdapat kelainan di sini, iaitu ditulis enam baris dalam satu rangkap. Kemungkinan penyalin terulang dua baris pertama rangkap sebelumnya.
- 21 ستي = tidak pasti maksudnya.
- 22 مندي = kemungkinan *mandi*, tetapi tidak sesuai dengan cerita dalam rangkap ini.
- 23 فترى راتنا = peterana
- 24 Dalam teks dieja بريراريس۲. Berkasai lebih sesuai dengan rima dalam rangkap ini.
- 25 Dalam teks ditulis كسيهن. Dalam rangkap ini tertawa lebih sesuai.
- 26 تروس = tidak dapat difahami maksudnya.
- 27 مغاجوه = mengucap lebih sesuai.
- 28 سري فداه = mungkin dimaksudkan seri *paduka*.
- 29 بيداھ = perkataan *bida'ah* lebih sesuai.
- 30 فرتام = purnama
- 31 برکاي = berdaya
- 32 اداه = padah
- 33 رايو = sayu
- 34 تيدق = ditulis dalam teks. Perkataan *lagi* lebih sesuai seperti dalam teks A. Teeuw.
- 35 Dalam teks dieja دکت. Takut lebih sesuai.
- 36 Baris ketiga dan keempat rangkap ini tiada dalam teks asal.
- 37 مناغيس = dieja dalam teks asal. Menangisi lebih sesuai menurut jalan cerita.
- 38 رندغ ditulis dalam teks asal. Perkataan *redup* lebih sesuai.
- 39 ورن = dieja dalam teks asal. *Durja* lebih sesuai.
- 40 هلولن = hulun
- 41 سکلين = ditulis dalam teks asal. Dalam rangkap ini perkataan *demikian* lebih sesuai.
- 42 Dalam teks dieja مشرارة. *Mairat* lebih sesuai (bermaksud "mati").
- 43 Rangkap ini tidak lengkap. Baris pertama dan kedua tiada dalam teks asal.
- 44 بکرجاکن = bakarkan
- 45 فيت = pokta
- 46 مشکوران = mengerna
- 47 نورمال = nirmala

- 48 بيلاك = belaka
- 49 سکنچنچ ۲ = sekonyong-konyong
- 50 مغالیه = mengeluh
- 51 فکغ = pinggang
- 52 موداه = mudah
- 53 فاشر = pesara
- 54 ديالوڠ الون = di alun-alun
- 55 ديدکميون = tidak jelas maksudnya.
- 56 دام = demi
- 57 مڠکاراهکن = mengarahkan
- 58 ميورهکن = menyerahkan
- 59 Halaman 108 tiada dalam manuskrip asal, namun jalan cerita masih bersambung.
- 60 سرواغ = sarung
- 61 فادا = mungkin dimaksudkan *paduka*.
- 62 فغاچرث = mungkin dimaksudkan *penganjumya*.
- 63 مرندوڠ = merendang
- 64 تمان = tidak jelas maksudnya.
- 65 سدف = tidak jelas maksudnya.
- 66 مننتوڠ = menonton
- 67 Baris pertama dan kedua rangkap ini tiada dalam manuskrip.
- 68 سمبوين = semboyan
- 69 Baris pertama dan kedua rangkap ini tiada dalam manuskrip.
- 70 سفنو = tidak pasti maksudnya.
- 71 فوتير = tidak jelas maksudnya.
- 72 بولي = kemungkinan *boleh*, tetapi *beroleh* lebih sesuai.
- 73 Kedudukan dua baris akhir rangkap ini pada manuskrip asal didapati melangkau dua baris awal rangkap seterusnya.
- 74 سافیکن = tidak jelas maksudnya.
- 75 کيداغن = tidak jelas maksudnya.
- 76 بيلاک = belaka
- 77 "Negara" dan "Negeri" sering bertukar ganti bagi penyesuaian rima.
- 78 بوياں = tidak pasti maksudnya.
- 79 كوده = kuda

232 CATATAN TEKS

- 80 مولا = mungkin dimaksudkan *mala*.
 81 کنی = tidak jelas maksudnya.
 82 کالو = kala
 83 فیکنغ = pinggang
 84 فاداغ = pedang
 85 سهسی = seisi
 86 کارام = geram
 87 کلت = kilat
 88 برسیکف = perkataan *bersiap* (برسیف) lebih sesuai.

Takrif Kata

- andal*; (*h*)*andalan* orang yang boleh dipercayai (diharap), setia.
angkara dikuasai hawa nafsu atau melakukan perbuatan yang jahat.
angsana sejenis bunga yang harum, *Pterocarpus indicus*; *sena*.
anjerah sesuatu yang luas tersebar, berkembang, bersinar-sinar.
anom; *anum* (Jawa) muda.
anta-beranta sifat atau keadaan yang beraneka, berbagai-bagai.
apa; *apalah* sila, kiranya.
apit; *cempaka berapit* pohon cempaka bersebelah-sebelahan, berdekatan, berhimpit, bersanding.
aras; *jingga pengaras* warna jingga yang kelihatan pada langit sewaktu matahari mulai tenggelam.
aria mulia, gelaran putera raja; kata pujukan dan cumbuan; *aria ningsun*.
aring; *mengaring* menjerat, jerat atau jebak yang terdiri daripada tali pencerut, penjerut.
asli; *betara yang asli* mulia, berasal (Ratu Daha).
asmara guna nama orang; kepandaian dalam ubat guna cinta kasih.
atur; *mengatur tapak* melangkah dengan teratur (bahasa halus dewa); adat sopan santun, ketertiban.
awan; *awan setangkai* sejenis corak tepi kempuh, kain.
- bahana*; *gusar (dan) bahana* bunyi riuh-rendah; bunyi kuat, dengung deru, gema.
bahari; *adat yang bahari* adat zaman purba; kuno, zaman dahulu kala; indah, elok, molek.
balai; *kaki terbalai* landur; kaki terlandur; tidak tegang.
banyu; *banyu lebah* air madu.

barang moga-moga, agar, mudah-mudahan.

basa; pucat-pucat basa pucat-pucat sedikit, agak pucat.

bawa; membawakan menanggung.

bayu hamba, sahaya.

bayu; bersubang lontar perbuatan bayu subang gulungan daun tal hasil tiupan angin lembut.

bekas; bekas tubuh pakaian yang telah dipakai.

bela membunuh diri supaya turut serta dengan kekasih, suami dll.

beladu; burung beladu sejenis burung; belatuk.

berata; memuja berata mengucapkan kaul.

berkat dengan kurnia, restu, rahmat, sempena, mujur, berbahagia.

biduah berdosa; pembohong, penipu.

bina berbeza, luar biasa, teramat istimewa, sangat penting (bahasa Sanskrit: *thinna*, *behena* *bena*).

buang; membuang asmara melakukan cinta kasih.

bunuh; bunuhan orang dll yang patut dibunuh.

cembu, cembul cepu besar; tempat menyimpan gambir, pinang, kapur dll yang diperbuat daripada logam.

cengkang; bercengkang pinggang bercekak pinggang, memegang kiri kanan pinggang dengan kedua-dua belah tangan.

cerita; murai bercerita tanda dinihari, lih. kamus Melayu-Inggeris, R.J. Wilkinson.

dapat boleh: *siapakah dapat boleh melarang*.

dara lih. *mendara*.

datang; datang hati sampai hati.

dengar; dengar-dengaran mempedulikan, mengendahkan; mendengar (menerima, menurut, percaya, dan sebagainya).

dermauan; kendi dermauan kendi yang berlimpah-limpah.

desa negeri; daerah pedalaman, kawasan hulu atau pelosok negeri.

dewana dewata; gila (berahi).

diri engkau (digunakan terhadap abdi; ratu terhadap permaisuri).

dondang; sayu seperti dondang dipuput bayu ayunan, buaian, atau enjutan.

duli; berduli pergi.

edan hilang akal, gila; gila cinta (berahi), mabuk cinta.

ekor; putera nin sama seekor seorang (tentang anak ratu).

ema; mengema berbagai-bagai warna, indah berseri; datang mengema.

bidadari banyak mengema.

galang; *menggalangkan dada* mengadakan dada untuk melindungi sesuatu.

galuh; *anak galuh* perak, permata intan; sebagai sebutan untuk puteri raja, Ken Tambuhan.

gandapura, *gandapuri* (*wangi*) sejenis bunga yang digunakan untuk menghidupkan kembali orang yang mati.

gawa; *digawa* dibawa.

gawai; *gawai rasa* kasihan, timbang rasa.

gelabah sedih hati, susah hati.

gemeletik gemeletuk, berbunyi seperti gigi berkertak.

gendis gula kabung.

gentar; *naga gentaran* ular khayalan yang amat berbahaya (*naga gentala*).

geringsing wayang sejenis corak kain batik (kain tenun).

ghuyub kata jamak daripada "ghaib"; banyak yang mengagetkan.

guna lih. *asmara guna*.

gunawan budiman, mempunyai sifat-sifat kebaikan, berguna.

harung; *harungan* arungan, aliran, tempat orang mengharung (bahagian sungai dll yang tidak dalam).

hulun hamba, sahaya.

indah; *betara dewa yang indah* mulia, elok, molek, benar.

Indera; *Betara Indera* dewa; gelaran mulia; kata cumbuan; nama timang-timangan Raden Inu, Permaisuri Indera Ratna, Ken Tambuhan.

ing; *ing jengala* di hutan rimba.

ingsun aku, kami; lih. *ningsun*.

jadi; *anak jadi* anak kandung, anak sendiri.

jaharu (orang yang) hina, penjahat, paria; *jaru*.

jambangan; *jambangan ratna* tanda kejayaan dan kekayaan.

jari; *di dalam jari* di dalam tangan.

jawab; *jawabkan* memberi tanggungjawab.

jayang; *jayeng* berjaya, menang.

jelamak; *menjelanak* tenggelam, menyelam; menyorok, menyelip.

jemala; *ratna jemala* seri mahkota, mestika kepala.

jempana sejenis tandu, usungan.

juita nyawa(ku), buah hati, kekasih; elok, cantik (bahasa Sanskrit: *juvita* - hidup).

jular; *menjular* maju, timbul.

jurus; *menjuruskan* mengelakan, mengarahkan, memajukan, mendesak terus.

- kadar* kuasa, sanggup, daya, kemampuan, keupayaan.
kalau barangkali, jika, jangan-jangan, takut-takut.
kamar; *berkamar* ikat pinggang.
kana sejenis gelang yang dipakai di lengan oleh pengantin; gelang.
kang; *kang sinuhun* Yang Mulia.
kangsur (*gangsurs*); *balai kangsurs* sejenis balai.
kanjar golok besar bermata dua.
kapas kain putih, dipakai sebagai basahan.
ke bawah duli Sang Nata; kata kehormatan kepada raja.
kecap; *mengkecap* mengeluh.
kecuai; *dikecuai* dijadikan hal istimewa, yang menyimpang daripada kebiasaan.
kedayan pengiring, hamba.
kembar; *mengembar* memberi timbangan, menandingi, menyamai.
kemboja sejenis bunga.
kendala (*gendala*) halangan, terhalang, rintangan, aral.
kerama; *betara kerama* nama betara (daripada *karma*).
kerekan usungan, jempana, kapi, takal.
kesna; *Betara Kesna* seorang Dewa (Krishna), gelaran Raden Inu.
kesnayana; *anting-anting kesnayana* anting-anting yang dibentuk berdasarkan cerita Betara Kesna (daripada Jawa Kuno: *Kresnayana* – nama sebuah kakawin tentang Betara Kresna).
kiai sebutan untuk orang tua.
kibar; *berahi terkibar* nafsu timbul.
kilang minuman keras.
kilir; *siti mendara mengilir* sejenis batu untuk mengasah; mengasah gigi.
kitar; *ratu yang mengitar* beredar, berkeliling, mengedari.
kubah kop, taman larangan atau balai.
kundangan nama golongan abdi, biduanda.
kusuma kesuma; kembang, bunga.
- labuh* jatuh (air mata).
laksana tanda kecantikan, keadaan sesuatu benda.
lalu; *melakukan* melalui, melanggar, berjalan, melintas.
lancing; *berlancingan* berseluar (Jawa).
lawang (Jawa) pintu.
layang; *roh melayang* hilang semangat.
leka lalai, membuang waktu, asyik, ralip.
lengung melengung, termenung kerana terkejut.
Liku gelaran seorang permaisuri (dalam cerita panji); isteri keempat seorang raja Jawa.
lisah gelisah.

lontar; *subang lontar* subang berbentuk daun pokok tal yang digulung.
lotang senjata berapi orang Cina.

Mahadewi isteri kedua seorang raja Jawa.

makota mahkota.

mairat hilang, (*mi'raj*, *mahirat*: lih. mengerat).

malam; *memalam hari* tinggal bermalam.

mala petaka atau *mala pestaka* kecelakaan kerana kena sumpah.

mandalika; *bunga mandalika* sejenis bunga.

manis; *bercincin emas pemanisan* untuk memaniskan.

mari, *pergi mari* pulang pergi.

mas digunakan sebagai kata cumbuan; *mas merah*, *mas tempawan*; *mas urai* – tuan, encik.

Matir gelaran untuk isteri raja (cerita panji dll); isteri ketiga seorang raja Jawa.

mendara anak dara.

mengerat hilang, lih. *mairat*.

menjelis majlis, cantik, elok, indah.

merah; *mas merah* kata pujukan, cumbuan.

merak; *merak mengerna* nama jempana.

minhat (Arab) celaka, bala.

mika (dialek Perak) kamu, engkau.

niaya; *niayakan* menganiayakan, perbuatan yang menyakiti atau menyiksa seseorang.

ningsun; *ingsun* saya, aku, kekasih hati(ku), buah hati(ku), *aria* (*n*)*ingsun*.

nyih nyah, menghalau supaya pergi.

ombang sombong, tinggi diri, angkuh, bongkak.

orak; *mengorak senyum* tersenyum, menguraikan senyum.

pada; *seri pada* sang ratu.

padah alamat atau tanda sesuatu kejadian yang akan berlaku.

padang; *padang ratna* nama tempat atau padang yang penuh dengan ratna.

pagi; *sepagi* pagi tadi, sepanjang (seluruh) pagi.

pakulun tuanku (bahasa Jawa).

pancar putera, zuriat, keturunan, anak cucu.

pancur pancuran, tempat mandi; air yang keluar memancar.

parak; *memarak sungkam* menghadap, menghadap sujud.

patam perhiasan dahi pengantin; hiasan (daripada benang emas dll) pada tepi pakaian.

pati; *pati dicarik* sirih yang baru mulai dikunyah.

pati; *ratu pati* raja.

patut; *mematut* memakai, berhias diri; mengatur atau mengenakan sesuatu supaya elok.

pegawai perkakas, kelengkapan.

pekaja bunga telepok.

pekerti; *berbuat pekerti* bertingkah laku, berbuat jahat.

pelebaya orang yang menjalankan hukum mati; algojo; pertanda.

pemali pantang, larangan (selalunya untuk selama-selamanya).

penangah dapur raja hamba peringkat bawah.

pengalasan (Jawa) hamba raja, pesuruh.

penoma; *raja penomah* pemberian kepada bakal mentua.

perdana mulia, agung terkemuka; yang terutama.

perisi perisai, alat untuk menangkis senjata (tikaman, pukulan dll).

pesona; *orang pesona* ahli sihir.

petaka lih. mala.

petiban hadiah peminangan, hadiah pengantin.

pinggir; *peminggir* perbatasan atau sempadan negeri (kota dll).

pisan; *wijil pisan* pintu kraton Jawa.

pontoh gelang lengan, gelang besar yang berukir corak naga dll.

pulan; *berbuat pulan* berbuat sesuatu yang tidak terucapkan kerana tidak senonoh.

pusparagam beraneka warna (bunga yang beraneka warna).

putih; *putih kuingku* kata cumbuan.

ramal; *ramal pelangi diperbuat sebai* nama sejenis kain sutera.

rangdi; *randi* sejenis kain sutera yang bergaris-garis.

rangga sebutan atau pangkat menteri Jawa.

rapat; *merapat* menutup mata, berbaring, tidur.

ratna pekaja kata pujukan.

rembiga; *buah rembiga* sejenis gelang.

rupa; *merupakan diri* menyatakan diri, menjelma.

sabuk, *bersabuk* ikat pinggang yang dibuat daripada kain (sutera dll); bengkung.

sahda mulia, elok (syahda, sahada).

sakti; *betara sakti* kudrat, berkuasa ghaib.

sali; *betara yang sali* asli, berasal.

salih (bahasa halus desa) pergi.

sampak terus masuk (senjata).

sampun sudah, sudah cukup.

sanding; *tersanding kaki* terlanggar atau terhantuk (kaki) pada sesuatu.

- sangka* timbang rasa, fikiran matang, keraguan, kekhawatiran.
sangyang sebutan kepada dewa; *sangyang dewata*.
saring badan kata cumbuan.
sawat; *bersawat sandang bersandang*.
selaku sebagai, seakan-akan, semacam, seperti.
selatan; *bersinar seperti kilat selatan* perbandingan dengan kilat selatan yang dianggap amat terang.
selesai; *diselesainya rambut* dibereskan, diuraikan, tidak kusut; *berselesai* – berehat, membereskan diri.
selimpat; *tulis selimpat* nama sejenis corak anyaman (cara menganyam).
selisik; *menyelisik ulu* membersihkan rambut (dengan mencari kutu).
semaja dengan sengaja, (se)memangnya, sesungguhnya, sahaja, tentu.
semua danta perumpamaan bibir merah seperti seridanta, serigading.
semena; *semena-mena* dengan tidak ada sebab yang berpatutan, sewenang-wenang, tidak tentu fasal.
sena; *pohon (bunga) sena* angšana, sejenis tumbuhan (pokok): *ptero arpus indicus* (tetapi pengarang membezakan antara *sena* dengan *angšana*).
sepa; *dirja yang sepa* terlalu letih, keletihan.
seri; *diseri kumbang* dihisap air madu daripada bunga.
seri balai balai penghadapan (tempat raja dihadap rakyat).
serpa; *menaruh serpa* menahan diri, berpantang.
silam malam, gelap (cuaca), kelim, matahari sudah terbenam.
simpian; *bersimpian berkemas-kemas*, bersiap sedia; *bersimpian perbekalan* – menyediakan; *bersimpian diri* – berkelakuan penuh sopan santun.
sinom; *mas sinom* mas muda.
sinuhun; *kang sinuhun* Yang Mulia, baginda; *senuhun*.
sisik; *langit bersisik* langit yang berwarna dilihat seperti mempunyai sisik.
siti; *siti dan mendara* dayang-dayang, sebutan kepada wanita yang mulia.
Sugarba; *Dewi Sugarba* kata cumbuan; bidadari yang mempunyai bunga gandapura wangi.
sugul masygul, berasa dukacita kerana sesuatu, susah hati, murung, sedih.
sukan; *berkancing merak berpahat sukan* corak pahatan, sejenis tumbuhan (herba): *Coleus amboinicus*.
sukma; *sanghyang sukma* adidewa yang teramat halus.
suli lemah kaki; sula.
sungkam sujud; *sungkem* – bersembah sujud.
suraya; *bintang suraya* bintang tujuh, bintang ketika.

Tabuh Tambuhan.

- takhta*; *takhta kerajaan* wilayah di bawah pemerintahan raja, tempat raja bersemayam, singahsana.
- tambar*; *kembang tambar ubatan* obat, penawar; *tertambar* – dapat diubati.
- tangkai*; *bunga setangkai* sejenis ukiran; *geta bunga setangkai*; *tangkai jantung limpaku* – kata cumbuan.
- tapai* minuman keras, sejenis penganan yang dibuat daripada beras pulut (ubi kayu dll) yang dimasak dan dicampur ragi.
- telanjur*; *telanjuran* sudah terjadi; sudah terdahulu berbuat sesuatu; melampaui, melebihi had tertentu.
- tembaga*; *bunga tembaga suasa* sejenis tumbuhan herba; bakuh, bakung bawang hutan (tanah tembaga); melung, (se)landap; *Crinum asiaticum*.
- tembang* sejenis karangan berangkap (syair, puisi dll) Jawa yang dinyanyikan, nyanyian.
- tembosa*; *keluk tembosa* sejenis corak ukiran atau perhiasan.
- tempawan*; *mas tempawan*; *ratna tempawan* kata cumbuan; kata sanjungan untuk wanita cantik.
- temurat* sejenis tumbuhan; warna hijau.
- tepekur* tafakur, bermenuing memikirkan sesuatu dengan sungguh-sungguh.
- timbang*; *timbangan badan kekasih* kata cumbuan.
- tiris*; *matanya serong bagaikan tiris* matanya seakan-akan menitikkan air mata.
- titik*; *air mukanya bagaikan titik* cahaya, sinar muka yang demikian nyata.
- tulis* sesuatu yang digambarkan, gambaran, lukisan, sesuatu yang ditakdirkan, nasib, suratan.
- tumbang*; *menumangkan* meninggalkan, membiarkan, tidak mahu menerima, menolak.
- tumpu*; *tumpuan* sesuatu yang dijadikan tempat untuk menumpukan (mengampu) kaki dll (ketika hendak melompat dll).
- tunggu*; *menunggukan* menjaga, mengawasi supaya selamat.
- ulik*; *berulik* ulit, berulit, berdongang, bernyanyi untuk menidurkan.
- untung*; *nasib beruntungan* untung nasib; bernasib baik, mujur.
- ura*; *berura-ura* berbicara panjang lebar, bermesyuarat, berbincang, berunding, merancang-rancang, bercadang, bermaksud.
- urap*; *urap-urap* sejenis bedak cair yang kuning warnanya dan berbau harum, bedak wangi yang cair, boreh; *diurapi*, *diurapkan* – diusapi, dipupur dengan urap.
- usul* asal, asal mula, salasilah; *usul yang manis menjadi leta* – asal yang

mulia, kemuliaan, keagungan, sebagai kata umum untuk memuliakan orang.

usuli berasal mulia (sali).

utama jiwa jiwa, sukma, kata pujukan; *atma jiwa* (bahasa Jawa Kuno berasal daripada bahasa Sanskrit).

wastuni; *mewastuni* merestui, mengucapkan berkat, selamat.

wijaya mala sejenis bunga sakti yang boleh menghidupkan orang mati.

wijil; *wijil paseban* balai penghadapan; *wijil pisan* – pintu kraton, jalan keluar, pintu.

wilis; *Gunung Wilis* gunung di Pulau Jawa; biru kehijau-hijauan, hijau tua.

yangyang; *yangyang kusuma* Dewi Ratih, isteri Betara Kama.

zarah; *sezarah* halus sekali, sedikit sekali; atom.

Bahan Rujukan

- A. Samad Ahmad, 1983. *Warisan Perubatan Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- A. Samad Ahmad, 1986. *Sulalatus Salatin (Sejarah Melayu)*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abdul Rahman Kaeh, 1976. *Hikayat Misa Taman Jayeng Kusuma*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abdul Rahman Kaeh, 1985. *Hikayat Misa Taman Jayeng Kusuma: Sebuah Kajian Kritis*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abdul Rahman Kaeh, 1989. *Panji Narawangsa*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abdul Rahman Kaeh, 1997. *Syair Madhi Citra Melayu Nusantara*. Kuala Lumpur: Perpustakaan Negara.
- Abdullah Ciptoprawiro, 1986. *Falsafah Jawa*. Jakarta: Balai Pustaka.
- Ali Ahmad, 1977. *Kajian Sejarah Melayu*. Petaling Jaya: Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Ali Ahmad, 1978. *Asas Kepercayaan dalam Kesusasteraan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ali Ahmad, 1987. *Asas Menganalisis Cerita*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ali Ahmad, 1987. *Karya-karya Sastera Bercorak Sejarah*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Amin Sweeney, 1972. *The Ramayana and Malay Shadow-Play*. Bangi: Penerbit UKM.
- Amin Sweeney, 1987. *A Full Hearing. Orality and Literacy in the Malay World*. Berkeley: University of California Press.

- Andi Mappiare, 1983. *Psikologi Orang Dewasa*. Surabaya: Usaha National.
- Baharuddin Zainal, 1965. *Hikayat Cekel Waneng Pati*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Berita Harian*, 31 Mei 1997.
- Braginsky, V.I., 1994. *Erti Keindahan dan Keindahan Erti dalam Kesusasteraan Melayu Klasik*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Budiono Herosatoto, 1985. *Simbolisme dalam Budaya Jawa*. Yogyakarta: Pt. Hanindita.
- Carey, Petet, B.R., 1986. *Orang Cina dan Masyarakat Jawa (1755-1825)*. Jakarta: Pustaka Azet.
- Daillie, François-René, 1988. *Alan Pantun Melayu - Studies on the Malay Pantun*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- De Jong, S. 1976. *Salah Satu Sikap Orang Jawa*. Yogyakarta: Yayasan Kanisius.
- Drewes, G.W.J., 1977. *Directions for Travellers on the Mystic Path*. The Hague: Martinus Nijhoff.
- Geels Antoon, 1997. *Subud and the Javanese Mystical Tradition*. Curzon Press.
- Goenawan Mohamad, 1980. *Seks, Sastra dan Kita*. Jakarta: Sinar Harapan.
- Hardjowirogo, 1989. *Sejarah Wayang Purwa*. Jakarta: Balai Pustaka.
- Harun Mat Piah, 1980. *Cerita-cerita Panji Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Harun Mat Piah, 1989. *Puisi Melayu Tradisional - Satu Pembicaraan Genre dan Fungsi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Hawkes, Terences, 1986. *Structuralism and Semiotics*. London: Methuen & Co. Ltd.
- Hikayat Malim Deman*. 1973. Kuala Lumpur: Fajar Bakti.
- Hikayat Malim Dewa*. 1973. Kuala Lumpur: Fajar Bakti.
- Hikayat Panji Semirang*. 1973. Cetakan kesembilan. Kuala Lumpur: Pustaka Antara.
- Ismail Hamid, 1987. *Perkembangan Kesusasteraan Melayu Lama*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ismail Hamid, 1991. *Masyarakat dan Budaya Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- K.H. Moenawwar Chalil, 1977. *Nilai Wanita*. Semarang: Ramadhani.
- Kamus Dewan*, 1996. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Khalid Hussain, 1964. *Hikayat Pendawa Lima*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

- Ki Wahyu Pratista, 1973. *Kupasan Wayang Purwa (Ke Arah Pendidikan Ilmu Jiwa dan Budi Pekerti Sebagai Kunci Menuju Hidup Bahagia)*. Yogyakarta: Penerbit Praktis.
- Koentjaraningrat, 1984. *Kebudayaan Jawa*. Jakarta: PN Balai Pustaka.
- Liaw Yock Fang, 1982. *Sejarah Kesusasteraan Melayu Klasik*. Singapura: Pustaka Nasional.
- M. Ramlan, 1975. *Babad Tanah Jawa*. (Terjemahan). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Magnis Franz Suseno, 1983. *Etika Jawa dalam Tantangan: Sebuah Bunga Rampai*. Yogyakarta: Yayasan Kanisius.
- Magnis Franz Suseno, 1984. *Keperibadian Jawa dan Pembangunan Nasional*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press.
- Mohd. Taib Osman, 1974. *Kesusasteraan Melayu Lama*. Kuala Lumpur: Federal Publications Sdn. Bhd.
- Mulder Neils, 1983. *Kebatinan dan Hidup Sehari-hari Orang Jawa*. Jakarta: Pt. Gramedia.
- Noriah Mohamed, 1977. "Panji Jayengtilem: Suatu Tinjauan". Tesis Sarjana, Universiti Kebangsaan Malaysia. (Tidak diterbitkan).
- Noriah Mohamed (peny.), 1992. *Hikayat Panji Semirang*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Noriah Mohamed, 1993. *Jayengbaya – Memahami Pemikiran Orang Jawa*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Noriah Mohamed, 1996. "Cinta Panji Suatu Perlambangan". Makalah Wacana Jabatan Persuratan Melayu, Universiti Kebangsaan Malaysia, 14 Mei.
- Poerbatjaraka, R.M.Ng dan Tardjan Hadijaja, 1957. *Kepustakaan Djawa*. Djakarta: Penerbit Djambatan.
- Poerbatjaraka, R.M.Ng, 1968. *Tjeritera Pandji dalam Perbandingan*. (Terjemahan). Zubir Usman dan H. B. Jassin. Djakarta: Gunung Agung.
- Rampak Serantau*. 1996. Indonesia: Panitia Kerjasama Kebahasaan Pusat Pembinaan dan Pengembangan Bahasa. Departemen Pendidikan dan Kebudayaan.
- Ras, J.J., 1973. "The Pandji Romance and W.H. Rassers Analysis of its Theme" dlm. B.K.I. Deel- 129.
- Ras, J.J., 1973. "Function and Background of Indonesian Panji Tales". Paper read in S.E.A. Insulindian Archipelago of the 29th International Congress of Orientals, Paris, 16th-22nd July.
- Rassers, W.H., 1922. *De Pandji-Roman*, Antwerpen.
- Ricklefs, M.C. & Voorhoeve, P., 1977. *Indonesian Manuscripts in Great Britain: A Catalogue of Manuscripts in Indonesian Language in British*

- Public Collection*. London: Oxford University Press.
- Robson, S.O., 1969. *Hikayat Andekan Penurat*. The Hague: Martinus Nijhoff.
- Robson, S.O., 1971. *Wangbang Wideya: A Javanese Panji Romance*. The Hague: Martinus Nijhoff.
- Robson, S.O., 1988. *Principle of Indonesian Philology*. Holland: Foris Publications.
- Roorda Van Eysinga, 1258H. *Hikayat Maharaja Sri Rama*.
- Seno Sastroamidjojo, 1964. *Renungan Tentang Pertunjukan Wayang Kulit*. Jakarta: Penerbit Kinta.
- Siti Hawa Haji Salleh, 1997. *Kesusasteraan Melayu Abad Kesembilan Belas*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Soenarto Timoer, 1980. *Damar Wilan: Sebuah Lakon Wayang Krucil*. Jakarta: Penerbit Balai Pustaka.
- Soenarto Timoer, 1987. *Transformasi Nilai Sejarah Melalui Cerita Rakyat*. Surabaya: Lembaga Javanologi.
- Sri Mulyono, 1978. *Wayang Asal Usul Filsafat dan Masa Depan*. Jakarta: Gunung Agung.
- Sri Paduka Buwana IV, 1980. *Panji Dadap*. Djakarta: Departemen Pendidikan Kebudayaan.
- Sutjipto Wirjosuparto, 1956. *Dari Lima Zaman Penjajahan Menuju Zaman Kemerdekaan*. Calcutta: Indira.
- Teeuw, A. (peny.), 1966. *Syair Ken Tambuhan*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Winstedt, R.O., 1940. "A History of Malay Literature" dlm. *JMBRAS*, XVII, III.
- Za'ba, 1965. *Ibnu Mengarang Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Zoetmulder, P.J., 1985. *Kalangwan, Sastera Jawa Kuno Selayang Pandang*. Jakarta: Penerbit Djambatan.

Indeks

- Allah 107, 130, 179
- bahasa Melayu Jawi 2
- Bambang Kesuma 40, 79, 90
- Bangka 145
- Banjar Kulon 11, 18, 32, 44, 54,
72, 76, 135, 138, 141, 157
- Betara Bisnu 116
- Betara Guru 114, 120
- Betara Kala 114-20, 122-23, 126-
27, 161
- Betara Karma 117
- Betara Kesna 47, 74, 138, 141, 162-
63, 169
- Betara Kesna, geroda sumpahan 184
- Biram Khayali, balai 117, 122
- Cendera Sari, dayang 42-43
- Cina, kertas 228
- Daha 2, 141, 153-54, 158, 160-65,
168-69, 171, 173, 198, 208, 225
- Dang Puspa Sari 109
- Galuh Puspa Kencana 128, 139,
148-49, 151, 170
 I.j. Ken Tambuhan
 Raden Puspa Kencana
- Gandapuri/Gandapura Wangi 116-
18, 120-23, 126
 I.j. Wijaya Mala
- Gunung Kuripan 138
- Gunung Wilis 124
- Indera Nila, bidadari 119
- Inu Andaken Penurat 127
 I.j. Raden Inu Kertapati
 Raden Menteri
- Jaran Peri, geroda 211
- Jawa 2, 25, 29, 40, 47, 81, 125, 136,
161, 167, 172
- Kampung Melayu 2
- Kembang Sari 213
- Kemboja 128
- Ken Nawang Sari, dayang 67
- Ken Penglipur 5, 8, 24-26, 38, 48,
59-60, 65, 68, 70-73, 76, 79-80,
127, 131, 150, 225
- Ken Tadahan 6, 8, 14, 25, 29, 59-
60, 65, 68, 70-72, 76-80, 127,
131, 150, 225
- Ken Tambuhan 3, 5-9, 14-41, 44,
48-82, 86-89, 92, 95-102, 106-
14, 121, 127-36, 142-45, 150-
73, 225

- l.j.* Galuh Puspa Kencana
 Raden Puspa Kencana
 Kesuma Indera, dayang 115
 Kuripan 2, 45, 91, 114, 139-40,
 152-54, 158, 161-62, 166, 168,
 171-73, 208, 223, 225
- Maharaja Dewana 122
 Maharaja Kemajaya 48
 Mandudari 5
 Mangkasari 2
- Nila Kesuma, bidadari 117
 Nila Utama, bidadari 40, 79, 90,
 117, 120, 201
- Paduka Liku 99
 Paduka Mahadewi 45, 98-99
 Paduka Matur 99
 Patih (Daha) 139, 156
 Patih (Kuripan) 103, 131, 136, 153,
 176, 183, 198
 pauh janggi 175-76, 179, 184, 195,
 210
 pelebaya 67-68, 71, 73, 79-82, 109-
 12
 Permaisuri (Daha) 140, 147-51,
 154-56, 166-68, 170-72
 Permaisuri Indera Ratna 163, 169
l.j. Permaisuri/Paduka Suri
 (Kuripan) Permaisuri/
 Paduka Suri (Ken Tambuhan)
 151-52, 157, 162, 174-78, 180,
 182, 187-88, 195, 197-99, 208
 Permaisuri/Paduka Suri (Kuripan)
 3-5, 11, 24, 30-34, 42-45, 49-
 51, 60-69, 72, 74, 78-79, 81-84,
 94-98, 100-02, 105-09, 112-13,
 128, 130, 156, 165, 170-71, 198
l.j. Permaisuri Indera Ratna
- Puspa Indera, dayang 116
 Puspa Kemala, dayang 117
 Puspa Langu, bidadari 115
 Puspa Nila, dayang 116
 Puteri Cahayanya Hairan 211
 Puteri Jana Seri 211-12
- Puteri Ken Mawi 212
 Puteri Ken Mayang 212
 Puteri Kencana Seri 214
 Puteri Kesuma Sari 211-12
 Puteri Kesuma Seri 186
 Puteri Lela Sawangan 211
 Puteri Mulia Bangsawan 211
 Puteri Rajaksa 201-02
 Puteri Ratna Baiduri 211
- Raden Arsa Kencana 52
 Raden Arsa Kusuma 52
 Raden Cahaya Kemala 207-08, 211,
 222, 225
 Raden Cahaya Negeri/Negara 188-
 225
 Raden Cahaya Sari 224
 Raden Inu Kertapati 10-32, 35-59,
 69-70, 73-75, 78, 85-95, 98-
 101, 106-08, 112, 114, 121, 125-
 35, 139, 144-46, 153, 161, 168,
 173-85, 197, 227
l.j. Inu Andaken Penurat
 Raden Menteri
- Raden Kesuma 125
 Raden Menteri 11-24, 27-31, 33,
 35-36, 40-45, 48, 50, 52, 56-57,
 60, 62, 68-69, 72-73, 78, 82, 85-
 90, 92, 95-104, 108, 112, 114,
 127-30, 132, 135, 141-72, 181
l.j. Inu Andaken Penurat
 Raden Inu Kertapati
- Raden Nila Karsa 51
 Raden Puspa Juita 51, 61-62
 Raden Puspa Kartika 49, 51, 60
 Raden Puspa Kencana 5, 24, 71,
 75, 106, 109, 113, 120-22, 128,
 138, 141, 148-51, 227
l.j. Galuh Puspa Kencana
 Ken Tambuhan
- Raden Puspa Wati 49
 Raden Ratna Juita 51
 Raden Ratna Pekaja 52
 Ratna Baiduri, dayang 118
 Ratna Jemala, dayang 119
 Ratna Kemala, bidadari 116, 119

- Ratna Kemala, dayang 118
 Ratu Anom Bestari 220
- Sang Nata (Ratu Daha) 139, 146-47, 152, 158, 162, 225
 Sang Nata (Ratu Kuripan) 3, 5, 11-13, 16, 24, 32-34, 43, 47, 53-54, 62-63, 80, 93-96, 98, 100-14, 123-34, 141, 165, 182, 188, 190, 197, 199
 l.j. Seri Nara Cempaka Jajar
 Sang Rajuna 47, 212
 Selan, ikatan 155
 Seri Kembang 217
 Seri Nara Cempaka Jajar 3
 l.j. Sang Nata (Ratu Kuripan)
 Si Mandu Kara, dayang 102
 Siam 128
 Sugarba, bidadari/dewi 26, 118, 120-23
 Sugarba Kesuma 201
 Syah Peri, geroda 209-12, 211, 220-24
 Syair Ken Tambuhan 2, 227-28
 syurga 120
- Taman Banjaran Sari 115-17, 210
 Taman Mandu Ratna 119
 Taman Puspa Lara 115
 Tanjung Puri/Pura 4, 5, 78, 138
- Wijaya Mala 118-20
 l.j. Gandapuri/Gandapura Wangi
 Wira Dani 15, 16, 30-31, 86-89, 92-93
 Wira Karta 50, 93-94, 110-11
 Wira Pendapa 88, 110

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be clearly documented and verified. The second part outlines the procedures for handling discrepancies and ensuring that all accounts are balanced. It also mentions the need for regular audits and the role of the accounting department in providing detailed reports to management.

In conclusion, the document stresses that a strong financial foundation is essential for the long-term success of the organization. It calls for a commitment to transparency and accountability in all financial matters.

Faksimile

Syair Ken Tambuhan

(Versi Leiden Cod.Or. 1997
DBP MK 0040 Cod.Or. 3375)

هندق و هابکن کمال فکر جان
 سمبہن کا بہ بیخ مہسولہ
 چکلواد لاجبیل مان فلت

عقل خوز تہدق لاکو کیر وان
 کذا تو ان یغیر بر دولت
 ملیکن امفون کس خدمتے

مسوز از فقیر و از ثریا بر همین
 در در افخم تیا و مسفرن
 جا غنله توان دوک نستاق
 کاران سایه غریب کشفه لوف
 ساغتلے های مناره غلبه
 لکئی مپوتہ بوکنش مپوده
 کاکور اغن بودی بیچار اعقل
 جور و فز دان معنا هفت و کتل
 جا غنله آفا سایه دا و منت
 هاتی هر یک تاغز مپو مرع
 دعوت معا لیر و مرطوسه جیسا
 ادا اینر ساله ادا اینر کنا
 سکا سایه یغر مپو اکن
 دغن کفکوش و کرجا کن
 نیجادی قسوتید و برتند
 سوز اغر فون تیبده بلکنر اکر
 پامو و اتغر بر جعفر اکنس
 سوز اغر فون تید و از اینر بلر
 کاران سایه بلوم لفا هم
 ملیکن دعا سبکلا حارمان عم
 سکلین یغر مپو بلر کاسیجان

هاسلے و کتار فسوق کتجان
 بختن جشکل با بق تا کنا
 متاد امفوز و اکثر یغنا فاه
 مسوز اینر ساله انت بر اف
 دسکینله عا داهاتی یغر کنده
 ایغوز نکات یقتله مسوده
 فقیر نر بود و ح ساغتلے بیل
 مغار فکن امفوز دغن توکل
 جطو و اخیلف دانست
 ممانر کلام دعوت فوجت
 دگر کن توکن سواته رنجان
 دسکله مولا یغر در رنجان
 در فد سائتم مالو دان کوفن
 ایغوز مپوتہ بوکن کبیلان
 کرجه فون با بق بوکن سواته
 نقدیر بز توان تلے بر لاکو
 عجب مپوتہ ادا له مالس
 راتخ مکیکته تر لالو درسی
 تیا و الاکئی و فنجشکن لملام
 دغن برکت کنو و یغر خاتم
 هاسلے و اخیلف کت کتجان

رطله چیم کلین مردان
 اقاله خبر فکر می گوید بیسن
 لسته ایرمشا بر چه چهران
 را درین کده بلسه از کسپهان
 کس از صلفن توان فضاکن
 ستله سوره بر فری فریب
 استله کیت موانخ کنسکریه
 ستله براف لام انتا سارا
 سته را درین چه هیامبارا
 فتره کلین سودا بر منن
 سوره هله باوشکل کدین
 ستله سنی بکنده کاکور یغن
 لایک ستری برکاسه کسپهان
 سغناات داهاسنیله توان
 کنز انفسه کنتسوهن
 سلاه کچقرن اخلله توان
 سوره سوتوتت کرهان
 سلامت سمنز راتو کدوان
 سبارش فرنت انقده کدوان
 تمکله سوره شعیر کنتسوهن
 براف هرده بوجو حبهوان

منمکنخ کاسه کلنده من توان
 اودنه دیمان توان نبعجکلکن
 را درین فونز تندف بر تلشمن
 ملیهت لاکو سسای فقیران
 سوره ال او نشخ کیت کلین
 وسوره بر سکیف کلین فتره
 سنده اتکن ایسنه بنده سوری
 بکنده فون هندوقوئ کیکرا
 کدو را درین چه هیامبارا
 مکتله کرهوخ بر قولسوان
 سته فقیاوه منتریک کلین
 تنقله بکنده مرسته کرهان
 بوجووان حبه قیاده ابروتوکن
 کنتیاسه و فون غز حبهوان
 سته کن فقلیفور با کنتسوهن
 جاعن صا اکن فرجهستان
 استفون سوره الفسری کلنوکازن
 تینقله ادا کیر اوان هاوا
 دو جوله فکری سنه بر فقیاکان
 دهن را درین بایسنه شپاوان
 مبعه کیتکی کایتو قلبوشراوان
 هبلر

و انقله را دین چه میا نگرید
 در هر چیز ما نسیم به بر سرید
 لامه کلند منقل کن
 تندق تر نسیم در چه بقا ای
 رفعاژ با کیه بوغلا ستا من
 عمری علیق هایت و فخر ایوان
 اری نفسون را تن جولیت
 ایمنده فنتیر دلو رو کویست
 مند فتن ایمنده کری فقیران
 با بیگل کیت سیکرا بر جان
 ایافون باغون در فند فغن
 در فکا اسقری سکلن
 فترا توانکو چه میا نگرید
 تیا و ترا بقیت کار اغن دوی
 ایالم مسود کمرود کسری
 دغن یا نسه چه میا نگرید
 و انقله کدو چه میا نگرید
 را دین خون سجون دیمه نول
 قولس کایه کدغن صل
 منجاری ایمنده تراب زاب
 سرله بیلن دیدالم هونن

فتر ی بستغه لاکین غریب فرید
 سره دوق مند کتی استری
 اری نفسون چه بو کلو توان
 مغز لغر کند فتر ی سکلین
 سبال فتر ی تندق کمالوزا
 سدوما نسو تیا و ابر لاوان
 را دین تر نسیم سرای برکات
 بر سامغیله توان کلین هر ت
 اری نفسون امس تمناوان
 جاغندله ساعه فیلوع ان راوان
 تر کبیله قولو سرا ی فقیران
 سرا ی منولپه کیری یاز کائن
 منتری مهیمه سول جاری
 انده بو فاقه جشکی
 کدو را دین چه میا ساری
 ای منقلو دری دور ی
 سغه لاکین بر فرید فرید
 فعیران یلکیت سیکرا بر میری
 ادو فتر کوی چه میا نکار
 سرفتر کوی دیدالم رهیم
 ایویه انسه کمالوزان

کلهه بلیت کیست هلنتر
 و اتقله قدره دمن بیلانن
 کزوده مایه تر لنتغ
 کزوده فون فر لغ منهاره یول
 ایوی چچو کو جهیا کدوا
 تفکلمه بلا تنتر اسکین
 انوا امیل له او لوصوتوان
 کغ سنسوز امنونین توان
 ایس خاییکه منت آدهید فکن
 اولیه برنام سری کاه ندران
 سلاقمه کفرین دفر کسان
 خولقله سو کزوده یغ کارغ
 دلیمتن کزوده مایه تر لنتغ
 ستمه دلیمته فسار اتاپ
 تند قحدمه کبا و تحت
 جاغندله توان اسکینز والغ
 فرما ییکی منتریه دان هلبالغ
 لاکوش کفره او راغ بر فرغ
 ستمه سفیر یغ دریه ملا کغ
 رادین تر قاه سرای بر جان
 مند خیرا ستر یغ کتیا و نه

باهوش یغ مایه تیا حاته خبر
 رادین منصوب کس دمن فد اغ
 اسکین یغ مند اغ خیر از ترغ
 ای منجر بیت سرای تر قاه
 منیر کام سیه له او تمجیول
 کجال ختری منت کام سیه
 اکوله هند و طولغ کاندنران
 جکلو او ابلس دان کسینن
 کفای هیلع قلبوغ را و ان
 هید فله اینوا غلور یغین
 کاله اسکایا تنس کر جان
 تر کت قوللا او راغ بر فر اغ
 اسکینز ناکو خیر از ترغ
 اسکین کیکرا مسوق کجات
 امنونین توانکو سرای مکوش
 سرایه تر کیم رادین ممد اغ
 ستمه سوز راغ کغ دان کند اغ
 بناروله هید فکمت کس کارغ
 سوز راغن بوکن الی کفالسغ
 دایر لکن تنتر اریمه اسکین
 ایقون کسه ختری من توان

تاغ و فون تیدق لاکری تیزدی
 ایرماو سیکرا دچو چوری
 ایافون منولیه کند نمس
 ممندا ماری کیت ملاوان
 کدغزان سورا قیدق ترفدی
 سره دنتش کروده سرفی
 مندغ موسی قاروده بیگانیغ
 کاکغ وی باو سیکراله فدغ
 منتا کاجه کدغزن کورده
 فایوغ تر کجشغ انتن شراده
 ایافون سیکرا مند کاجت
 اسوقش تیدق لاکری بدغنی
 ادایش منجوشغ دغن کلیوشغ
 سبب ناما هو کس دان رورغ
 سره برده کورده منغناوان
 که واز سماقاده کسبتین
 فراغزایت کسر میاسر
 رادین خون جانوه دالم بلور
 نمفت کتین کورده سرفی
 روفان کفره کیراجه والی
 کلت دان کورده کورده فاکر

رپوه راستدوه الم نکرغی
 کلینت بلسی کورچه میا نکرغی
 رادین خون باغوز فرلاهنز
 آفا کورده یغده مسکین
 ستله دمار بیکورده فاکغی
 کاکه مامنت دلور بنکرغی
 رادین خون کارام بوکن کفالغ
 سیکرا مقبل فانه کلیوشغ
 ستله برجهان رادین کورده
 علت کرجهان تنتر اسمو
 دام دلیمت کورده بیغ کتقی
 سره رهت برهیب کسین
 ادایش ممانه ادایش مندغ
 ماتن تیدق سمفت مندغ
 رادین کدواه بر او کیران
 مناره کنبه دیریش مسکین
 رادین ماسه کورده مپبر
 کورده مراسای سوسور
 بهار و له اشته فسق تون فیزی
 رادین ملایش کاشته تره دیری
 سولوغ مپولر تیاده کنتر

ارکاتالم برلسقس غغانه کراغ
 بناغ باقی تیادا تر فری
 تغلقن منغلن کما سندی ری
 سکلینز ایت تر لالو خیران
 پروکاتلم ای گروه فهلا وان
 سجال راتو مکدوغ بسی
 و سوره منغلن چهیا نگر ی
 اذ فون سراتو انم بستاری
 هندق منغلن چهیا نگر ی
 لبو وی کلب کلیت
 بر فخباران کلت سنجات
 سبکه رادین سوغراغ دیری
 بریب لقسا باقی تیغ مای
 دام هاری سوداله قشغ
 ستله سدر ادرین فون فونلغ
 راتو فون تیادا اخبار کن دیری
 کدین لغلقن کمان دان کیری
 ستله دلپت چهیا نگر ی
 سیکر اذ فون کسکرا د تاغی
 سوداله نصیب چیلالک بزن
 سنی هاتی روفازا بولان

ماریل کیت منغلن و برغ
 هندق منغلن چهیا نگر ی
 رادین فون ادا ای تردیری
 دام د تغلقن تیادا کملیهاتن
 راتو ان منتری سوره کلو رکن
 سوره کلو رکن گروه کفر ی
 کدغن سیکر ابا و انکار ی
 دغر کسکرا بر لاری لاری
 ستره مقامق مپریو کندیری
 بر فراغ سیدق مندیریت
 کدغن سوراغ کجکو کمنیت
 ایامار اتر کمان دان کیری
 داره فون نمه تیادا تر فر ی
 بهار ولم برهنتی اورغ بر فراغ
 دلپتق ایهنده ماسیه تر لنتغ
 ذ تاغی سی سسی خوری
 ستره تاغی سنی چهیا نگر ی
 ایهنده بلوم خیر کندیری
 پلس کاسیهن تیادا تر فر ی
 منغلن کمن بنده ای سکی
 رادین فون ربه لالو غسن

را دین مغز شیرتیکه اوراغ
 بیاد اولیهت سکین بناتغ
 دبوکاش کنجی کومت باتو
 بریب کیتی منتری مان راتو
 را دین فون خیران کته دبوکا
 انیل کراغن فاد که اینهنده
 دام دلیهت منتری وان راتو
 ماتر هید فاد که توانکو
 ستم بیکات کنیلو فیلول
 جیک ادا بلس وان کاسین
 سرة بر فیکر دد المر جنت
 هیلقلمه سوده کفده اغکوت
 را دین فون لالو بلس وان کاسین
 سرای بیکر سدا را دین بقساوان
 ربوع مرند دیدلتر ایتو
 افاله کراغن دمیکن ایتو
 دام دلیهت فنقلو منتو
 اینون سیکر اجماری تا هو
 بایکرم کاکنغ منمنغ
 ستم لسن و هن کو دال فونغ
 را دین منده فر سیکر الم کاکنغ

سرای منجادیکن در برز کجغ
 کنجی منتو سیکر ادا فیکنغ
 اسین با بق بوکن کسوانو
 دانغن ادا کنجاران کسوانو
 دلیهتن هاش کورنغ جوبو
 لالو سچود هندو و دبا و
 سکین کچود هندو میلو
 فایتکن دن دکنغ لاکنی فیانو
 ستم ایر متاش بر چچو مران
 فایتکل هندو منور فکن توان
 سو داله نصیب بدن فون لقی
 سکین سو دالخر تبه دیوات
 مندقر کات مران سکین
 بایکلم بر الحاکمه کیت سکین
 لالود دیدغر فنقلو فنسو
 بوکنکن فنچوی بی بکاتو ایتو
 پتال فنچوی بی دیدالم ایتو
 سرة مغجکل رعیت بریب
 بیر لاکو تشکل سو لراغ
 فر پتلم کراقس دان هلبالغ
 سکین ایت با و اصلغ

همت با یک گزاف خستیم
 دمان بوله یثد مکین ادا
 توان اینیله فناور ریتر تلیا ادا
 دقلق و چیم کلین باوان
 موهنکنرد و هاکنده توان
 اریه نقسون چهبیا کو توان
 جیم و ککنده تفجبله باوان
 لالو بر جفا سرب کیم شیخ
 سزایه قرکنیم فرجهت کیم شیخ
 ترشتر تیا ادا بر اف لام دسان
 منده وان کدین لقلق و استان
 لالو مقوسو چچین مجاری
 لقلق و نم بایه رواغ سرب
 تباهن لقلق کلین باله
 لاین خولا انقرا جی راجه
 کجوه سوزاق تشترانگری
 تفجبله کرجان لقلق تر دیری
 سهاریمی فرسالیق فوز و انق
 ده ادا فن راجه منتر یه هلبانغ
 ستله لقلق علت ناسری
 ایهنه بایک لیکر ادهاری

سباراغ کرجه با یک له کستی
 سزایه دقلق فا ادهار منده
 تر لالو کاشیم کفده ایهنه
 امس میره تفجبله ستوان
 سفایه تشق کاکش بر جان
 کاشیم کلمه رومغان توان
 فیتله کاکش لیکر بر جان
 کاکش وی سیکر اکتی تر شیخ
 هاری نین بسو و اهنر کز شیخ
 مرادین فوز کجی کما استان
 تمغه شیخ ایت دفا و ایلو جان
 ده جاتر هکن جهادی بسو و نگر
 سرق استان انستین بیدوی
 بریب کتی منتری فقهاوه
 فنو جان سستیا ادری اوه
 بسو بر بوی کجافی مور
 کخزله رعیت تیلدا اتر فریب
 فرستاق نعمت کدش کیم شیخ
 لکلین بر جان لقلق همدق بر فراغ
 مرادین بر قیلکر کله راقم دجری
 یوردیلهت ایسی نکسوی

کایم سگم باوه ککنده
 بر مندرام دیدالم دادا
 نخبلم توان دیوا سکوت
 سفای تشد دیدالم جنت
 سرای بر تو کر کاین د فی کنگ
 بایک توان ملا یغ
 ککنده توان هندق فرقیب
 جیک تا ماین کاکس کمار یی
 سرای تشد ق کفیلو فی لوان
 مشکلمکن فاکر بقید میکن
 منار بقق تا فسن عالم دادا
 مساکر هیلتی کاس ابدند
 رادین ملتق فاسر اس کجیلغ
 ککنده هندق سیکر املا یغ
 سرح تشدق کما یی مالیران
 بار یغیغ و جنت ادا بکلینی
 انیله کسقتین کر و فله لوان
 ایهنده بایک سیکر وقتسکن
 سبار اقر کر جرجا غن له لین
 سر بیب روفاداد سسان
 ایهنده لاهه و ککنده بسی

رادین تر نریم سرای بر سبدا
 سرای تشدق ملقا دنده
 هار یینی سیغ هفیر کن بات
 توان سراهکن کده دیوات
 فامت فکوار ککنده فولغ
 فتری مناغیس تندق بر انغ
 اده توان نخبلم دیری
 سرای منجا بقه چنیز د جاری
 فتری مندق تر لالو خیران
 تیا دابا کس کبار اهن توان
 دام رادین مندق فر سبدا
 جکوا و احمیات ککنده
 فاجر و پیغ هفر سیغ
 مفیر کن قلبی سرح سیغ
 تو انکو این فوس کسقتین
 چنوبه انیق تمفت بر سمن
 فاداخ جا غن توان فر مو کن
 بار یغیغ مایک تیدق کلها تن
 تو انکو جا غن بهب سگولوات
 عیون با یق و سرح جیا و سسان
 فتری برکات تبا د ابرهنتی

مرکه سترها بسو کلین بدان
 فتری ترکیبته بوکاکن متان
 زیا فز تندیخ سراسی بر قاش
 سزادین مپاهوی دغن فر لاهن
 ترکنهم مانس راجع بقساون
 اری لغسون امن جوهاری
 جیلو سیدی قون کاسهی
 جیلو فون کاکتر مارپلم رودق
 سزادولستان دور هر غیر ایلق
 فتری فون جم تیا د ابرکات
 ادالم لسی دیدالم چنت
 ایهنده جان ساعته دکنش
 توان بر و امی او هر غیر کوی رخ
 جیکل اایسه دان مبنده
 دام منستغ فار اس غیر اده
 بلر لول کاسه توان فتری
 بر تو کر کالیم دیدالم فوری
 ستم سو د ابر تو کر کاتیب
 ایهنده اداد که وغ بسی
 فتری فون ملس بوکن کفالغ
 تراکلو جالغر ساعته و السغ

رادین ماغیس دغن فر لاهن
 ملیهت او را فر ادا ک سیبش
 سیفا که رین دغن مار لادن
 کنبه اینله او را فر غیر روان
 کجاری متا د فر همبا کس
 کنبه واقغ مپرا هکن دیری
 ماتیله فلوان دیدالم فوری
 سراسی برکات فقکغ دلق
 قلبو کنبه سواد مابو
 ستم بر اندام ابرکات
 منجادی سوسه راسان تکوتم
 سواد نه نصیب او نغ غیر مانغ
 رادین ترکنش سراسی بر لسخ
 ماس دملین لاکو غیر ادا
 سکتی غیر ان هیلغ کم ودا
 ملیهت لاکو چه میا فکر ی
 سراسی ممبو جوقم دیری
 رادین بر هر بیت کندی کتری
 توجه لافس کچی دهر ج
 سراسی منی هفت کات حور کالغ
 کچی رین ادا دنده هسکغ

لالت افايشد مکين
 تباد اکوراغ يشد ماکن
 لاند و رناش لاکي بر سري
 ترلاو خيران قلبو تو ز فتر ي
 کجبر کن چانه ترلاو سراوان
 لالو ملق کدا لمر فردوان
 سکلينئ راوان تيد و قرفري
 مليش مایغ برديم دبر ي
 لالت برناش کجبر سار ي
 بليمانه لاکغ مبو جفا ستر ي
 جکلو او راغ تباد اما سو
 بوکن تا کوچه بر اوله مالمو
 تو انکو اين بجق لقان
 لاکي خون عار يفا امه کسفن
 سفره روفا يغر بهار ي
 رادين خون دو مقاسلم کير ي
 اروم ملايغ کماغه بر اهي
 اي بر اقلک مفاد و فتر ي
 باغشله توان در ي بر اد و
 مطاشو کن ناله فدا تو انکو
 اسي مير باغشله توان

فتر ي خمر ترلاو خيران
 ماسيم مپگلفي کلين بدان
 سبتر هگلفي فولاد کير ي
 هندقد قفگلفي لالت فوز لمر ي
 هار ي فوز مالمو کسندو جان
 راسو قلبو کنسيا و فيلوان
 سو داله بره ازين کلين فتر ي
 ستمه تر کنغ او تنغ کسند ي
 سو د ابراد ي سکلين فتر ي
 سراي تر کنيم مانس بر سري
 ما کفد بري بت دهلوسو
 چيکل فر مغوان يثبايکل سمو
 کدين تر قاي سراي بران جان
 سوکر و چار ي بنه يغ کتاز
 لالت خون سو دامبليکن در ي
 سره ملق تمفت توان فتر ي
 ملبه فتر ي کچان سري
 رادين خون تباد الا کير فتر ي
 اسي مير کسغوز بند و
 ککنده دانغ صبر کن اولو
 ارمه بنشون اتق نمشوان

سند بکوه و فتری سکین
فتری کبر کن جانم سری
ایوب و کسوم ساری
ای برکات کفیلو فیلون
راسان قلبی سخته لرون
فتری کین ماوی کیری ترهافه
جهیا نگر ی کوفن نمات
خبر ز با فیکه بجبالفسان
فار کشتا منده امت کسفرن
کننده این بجبالستاری
دمان مندغر ورتاش دیر عب
سوکا تر قوا سکین فتری
فترا او را غرتیا دکن کوی
کمان لانی هتافه یکا راغ
جکلو کالمه این سکا راغ
ایا برکات سرای ترکش
سیکرا له تشد فتری کوفطاش
را دین مندغر ای برکات
امس میران رانن جویت
لالت ترا بغه شکون کتاشن
وتفی سکون فتری ای تریشغ
بارغیشغ کات و کلور کن
ای برکات مانس بر سری
ادمند نزا فیلو طان غری
بلوم فرهن یفسد مکی
سفة او را غر ما بو چندان
لکنده ادا مندغر ورتاش
ای بر فر اغر منجاری ایهن
روفان سفة کشر راجون
بارغیشغ ملیهت بیغ کولان
نما او را غر دبا و کحار رب
کالود کتھوی کرده کازی
مندغر کن ماوی بر فر عب
کاران کیت او را غر فرنج
سبب ای توله ورن بر فر اغر
بوکنش تا کوه دفره کاز او را غر
ایر متاز بر لشر لیسنغ
دکمر کن کشف کیره دان فیسنغ
ترالو دلسود الم جهنت
جانن دمکی وقلن برکات
لاکون ایت سفة او را غر
سنتر هفکون فولاد فکغ
فتری

کاکر من خنده به بر چنانک
 سراپ بر سر ی و مرناژ مسوک
 باران فر جازن تبا و له نمخ
 منجادی لالت کدغن کجسغ
 مندا ماری کیت فر کب
 شبل کبغ فاقه جشکی
 انقه بر ماین تون فر لاله
 فتر اکو بر ماین تون فر کب
 یغه کاشی همی نموده ساز ی
 کدغن انق فطکای متری
 ایتمه یغرسا غه ای کاکتین
 ایاله دسرا هکن کبیلر اسی
 بارانغ منصوه دن کوره چاری
 سکین دسرا هکن جان سری
 سکین یغرسا غه ای کاکتین
 بسق ما نس کبیلر کجسغ
 ایتمه یغرسا غه ای کاکتین
 هوقان ایلق حاشو بر روی
 میری کنده بمبغ وان مر او ان
 کاتو چم فتری یلکرا و انقن
 سغه کاکتین کبیلر کجسغ

را دین نرسید تر لالی سوک
 دیدنالم قلبون بر کین جوک
 را دین فون سا غه بر هانغ
 کاکر وی ماری کیت تر سغ
 را دین کبیلر ما نسو کجری
 بر ماین کتامن بنجران ساری
 چهیا کمال نرسیم کرای بریدا
 بیر منقه منغلو روم
 نرسیمه فولا کتو چم فتری
 بر ماین له ای سهار ی
 یغرسا غه ای کاکتین
 هوقان ایلق حاشو بر روی
 فتری تو عارینغ ببا ستاری
 سغه انق و جیدین کبیلر
 لم لبع بوکن کفالسغ
 هوقان ایلق حاشو بر روی
 کد و ان فتری کتسوم ساری
 کیکل فتری راتن بید و بر
 امنقه فتری چهیا ن خیر ان
 کاکتین ماری کیت تر سغ
 کاکتین کبیلر کجسغ

اصول تیب و لایب برهنی
 ساخته فراغ و فن کسینک
 مالش تیا مالکف تردوک
 مانع نور کسفر کسکار
 باقی بجز ماقی تیا و ترکیل
 تمبول تلفکیم ستمه بنا تش
 باقی جنسی جادی بنا تش
 بر فر لخر سو دلتی چه بوان
 کرا مان تیکو کس با یوان ایفن
 کوفه کس فری تیر لالی سفتی
 ستمه مالم سو و اله هاری
 کدی رادین سو و اتر فری
 سو سو فن تیب و لایب برهنی
 اننده بر عینی کما اتزان پتیش
 سرایه ای معلق فی سفتی
 کدین مهبه کس فوله جار بی
 کلو قون کوهند قی بر استر
 کدین تر قوا و تر لالی بهنا
 با کدیم آیت سبلم کسان
 کجش تر کفن تر لالی و انده
 تو به جمی افن مله کز کوه

کس غنی باقی عاقی ان لاری
 مانع نور و تمخه تیا ما بره شک
 برهنی لم فراغ مر سالی و صبا
 حیوان بر انفر کفتم کس مانع
 سبب و سو سفتی کس کلا
 یض لایب بر انش کس کلا کوی بهار لایب
 ادا پتر هید و کیکر له و انش
 متکین باقی ایسی هون
 رادین کد و تر لالی خیر ان
 تن ترا بر غر قری تیا و اتر فری
 برهنی لم رادین چهیا کفری
 کاکش و بی اقا بهار راد بری
 هابلم بوان هاری بر کننی
 چهیا شفتی ساخته چه السخ
 تیا کز کف اسبان کاکش
 سوک تر قوا و مانس بر سو
 یخر و المکت انق کوه سافری
 هاری بن مالم امت کس فری
 میله تن کجش کفتم و سان
 دقار هان کده جمی افن فر لایب
 نقد فر کس کس سو و
 رادین

دمان نمفت اصل فرمولان	ساقی بام لبه فن توفان
نام ای سر بی فغیران	اصل فاجیک در بی کورین
ادا خراکوا و قام چپول	نام در فرچه ها کمال
اکون فقرادینو دها	فلق بمالقای خون برده
کالیم دان سایغر تر لالو مس	ادو گلنده سرای اندرا
فترانز سرده والسم رهب	برادین منالغی سرای در بیب
سینی هاتین فاکه سور بی	ادو انکو چه میانگ سرب
سکلین بنا تفر فولا مقباری	فتر کوی ساقه لالان در بی
ممندا جاشن تران فنجی کن	تندقی ماهو کفیلو فیوان
ابتولم عدات انلی فیلان	سودانصب دقل فرجهین
کدین داشن فر سبک زون	کدو لاتی برکات کات
راکس با بق مپانز کت	ادو توافکون سرب مکوت
فاتیکن بر مهن هندق جران	ایو بی مندا نطق کلم تران
بایکل دان جاهت کفایا کران	بیرانقده فرنی ملاوان
ممنده فوا قلم کنگری	جکلو انقده سوداله ماتج
چریت کن فاتیکن کانبندار	اتوقر کن کفنداسر بی فاتی
جاشن برکات یقده مکین	تندقی مطلق کفیلو فیوان
ماتی هیدق مندانور ونگن	لنقده ممنده جادی کاشون
سنی بقلکت ای کدو	را برن کدو سوا تر واد
لالو مغوس سیر کس سببا ول	فاندران هیدق کلیم وای داو
تیامای غنبر کن دیر کس	سکلین کین بر کس کده جاتی

را قس مهربم گروه ساستد
 خبری که بگویم کنش باغ
 کالم من هابسی چه خنجر و الشخ
 کز اقلن تشنه که بکلین بنا تنغ
 ستم بر هفتون در لقمه فاداغ
 کلین بنا تنغ و انغ مباراغ
 و مان ۲ سبائی و انتغ
 بر سبب عینس بنا تنغ و ما بق
 تیا و امنوی کا من دان کبری
 را دین فون خیر ان عندا تنغ
 لا اور هنتین و غن سیکل
 کز ستم را دین چه هیاه کماله
 سکنی فکری هون در ان ره
 سورا را دین سافته نخوی
 را دین بر سبب افاله ایتو
 ایغون کز کز افکی منتغ
 تیا داکلیه اتن موه دان اغ
 را دین ملیه هت و امته اساق
 سکه سیکل را دین مند کتی
 را دین کز ستم کرایه بوزان
 چه هیان تنغ در سرتاوان

موه من ادا دلور فنتو
 سکتین تیدق مبیلاغ اوراغ
 گروه فون مرکا بوکن کز الشخ
 سرت رهیت دان هلو بالیغ
 سورا قلمی و سرت منتغ
 فنه سکت و لقمه فادا رنغ
 هان را دین دو لافن اوراغ
 را دین عماراغ سهاره ۲
 او شاکن کوراغ و اتغر بر لیبی
 تیا دالائی ترکیب اکیر
 ملفکن لاله کدش لال
 منجاری را دین چه هیان کبار
 را دین فون امانغ سورا
 بو پین کفرت با تو رو ب
 کلور انقه یغد کز ب
 دلیه تن ادا سوات فداغ
 فنو سکت کلین بنا تنغ
 دلیه تن ادا اوراغ تردیر
 را دین فون سرت مثنی ری
 افالکرا غن تون مولان
 منجاری ایبه تون مولان

لیستلم فترامو نشید مکین
 بیلاهما راغن و فرافکن تان
 ماس قلسوز نیکیکن فقسن
 ابروتاش کلبن بره بولان
 فترانن بشر و بیلام هون
 بند هکون تقبل مقن کدوان
 قوانکو مار هیه کیت ملاوان
 کالواد افسولغر تو هن
 بادیکله مایق در پیم بلن ترا
 رادین مو فقته دکن سیکرا
 رادین کوشرا و نند و کربیکت
 داتقله باجم فواله شفیت
 سموز ملهفت کدقن کیکرا
 پیر یوکل و بروش و بیلام تنرا
 ادا منکم ادا ای شیخ مند اغ
 سب مایهت کلین بناتغ
 سرای مند کت چه انکری
 ماچن لیفن کافن له لاریه
 سره بر انگلت مقنوس فداغ
 لنتکس می کسندی تو لغ
 کله کتسوش و مکلر فنته

ایوی بنده ایسکو قوان
 دوکه نستاق سنصغ جان
 رادین برکات سرای بر چه ران
 دلیمه اولیه سب کدین
 سم نیله هات ایسکو قوان
 ماتیلد فاتیکنیا دبر کتوان
 وکات اولیه سب کدین
 بایک جهات سنهای کاران
 ورفد ساعته مند فتم کیکرا
 داتقله فیکیران بغرامه کجیرا
 اولرفوز داتقله سره مکیکت
 ماچن مایق کابو مپیت
 کدین ملیهت توانش اسرا
 مقنوس کسوس که غن کجیرا
 ویدالوهاتیکن کبافتلم کاراغ
 متاش تیدق سمقت مند اغ
 کدین دنت ویر افرو وریه
 اموز تیدق لاکب تر فریه
 رادین قوز میر کابوکل کفالغ
 اولردان کاله هلیس جینغ
 کادفون قوالغ میریه ناهو

کاکغ برهننتی کیکم سات
 ستمه لاکئی برکات کات
 اولرفون داتوغه کهمیت
 مرادین برکات خدا کدین
 کالیرین تیدد اولائی بر فونون
 کدین کلین تشد قه بمبه
 تیا و افانیک همد و برا و به
 چیک بکینی راسا کو کاکغ
 اونتکوبانی کفتله مالع
 کدین منلش تر لالو فولو
 بائی دهریسون فن سبیلو
 جکون میکن کتاسو کاکغ
 تویس اخلاص جاغز کفالع
 منبیه کلین کا داغ کدین
 بدان فان پاوه فایتیک کراهکن
 معکین کاکه ساخته برانی
 بخوره بو پیش کسره کینی
 رادین ملیحیت اواله بیغوثر
 ماتن منجارات کسره بالمسوغ
 سته بر فیکر دیبالم چنت
 دیریکو هید و دوک ستاف

آرنیله فاماغ سسیو جهات
 سبیل برجلان تانه یوررات
 بشرش تیا و اصنه بریت
 آفا سولاف بیغ کلین
 آفا بچارا کیت کلین
 مانه فرنت تعوان ایستوله
 جاهته وان بایکه بیکر سالم
 باپشکله کاکغ کلین فولغ
 تیا و ادا فت برهانی سنغ
 مندرکات تعوانس اینت
 ماتی دان هید و برکات اولکو
 هنریماسا کسبه کسره سابع
 ماتی دان هینه و سره هیلغ
 جاغندلم بابق توان فیکر کن
 کباوه لبوه دوغ تلافکن
 ایا بر سولرا کسانه کینتی
 رادین ترکجوت آفا که ایسی
 سبه بشرش کسره کونوغ
 کسره مشاهیق مند و نردوغ
 سوره الم او تشغ نصیب کورجک
 باپشکله ماتی و میدالور مبه

ستمه مرادین سودا در جهان
 فخری خون کیگراتی وزیر جهان
 هر دو فاض کفته نمخبر و ابغ
 ایلتقی کافته کیلغ کخیلغ
 مرادین ممداغ گسه کیرا کیرا
 ویرالم هاتی ژر سیا فون فترا
 فخری راجاس ترالو مالو
 منگورغ مالو هید و دیر پکو
 ایا فون مناغیس تیا دابرهنی
 تمبا هن مالو ستره براهی
 ترکتلم فولا جهیسا نگرید
 لفس فرغد بیجان فخری
 کدین تر نواف سسرای برکات
 قلبو مرادین امت مکنت
 مرادین تر کنیم سسرای برکات
 مباری غیره کاکسغ دانست
 کدین تر نواف سوکا برکات
 سد فمانس بانیم فرمایت
 مرادین خون سنی تیا دابرهنی
 دستخک جائی لایب جانن
 فاداغ ایینی اما کیم نمسا

فخری ممداغ ترالو حیران
 ستره منس در بی هدافن
 لبه در خدا دین دات مبع
 ستره انستن یغرامه جمرالغ
 تند و بر جانن کدین کیگرا
 نغیفتکن فسن بتا رانندرا
 کسب مرادین تیا دامالو
 بایک مانی هنجرن لولو
 ستمه فیلو دیدالم هاتب
 هید و خون سوکا سراس فانی
 تیا دامه و فی کانن دان کیرید
 سوکاله کلبین نهیسا نگرید
 بیاره له هید و کلین کیت
 سربقن تر ایسته فسن دیوات
 دور جهه مانس بانیم دفت
 کسغ تادافت لایب دچست
 سابعلمه توان سسرای مگور
 فانتلم مانی خرب دیوات
 همفیر کفند کدوا فیسلوان
 سبب تیا دایفگیله هاشن
 المکن ایغین ارسته ویرن

با یک توتان سببه کمان
 کمانه چه میگیرا بر جان
 کورانی بدور کدغن ماکن
 عمر سببه فرکشان چه میا فکر بی
 کمان هیلغر اینکو کوستی
 را دین فونز بی سنی کسبله وین
 سرای برکات کفد بتم
 کدین مهبه سرت ترا وانش
 تیا نگو سیکرا جا غنله لیمان
 سستغه را دین برکات کات
 هوفان اینه ایلون سرت
 فتره بر اجاش فولاترفندغ
 فو تبه کونیش گفته چمر السغ
 بر لبه در فدا کرب کسوم
 اسی و و ارا نید قله سما
 ترفندماغ فولاسبله کیری
 انتھکن رانو دیواد ان فریب
 را دین ترا یفته فس دیوات
 سرت بر جان ای برکات
 را دین تر نسیم سرای برکات
 جکوی ماتی کسبلین کیت

ادا بکسا ورمبر چال سز
 تباد انا هو کمنغر دراستن
 منجاری انقه نگنده تون
 چاری منجاری تیا دابر هنتی
 دمانه تمفت هید فونز ماتی
 لالور هنتی دبا و راهبوتن
 افا کاسودا هن کیت کسبلین
 بلس ملیهت کلا کوانش
 سرت مغیبو کز قلبو تونش
 لابلو ترفندماغ فوهر لقان باز
 کسبلین بو پیش اود سان از
 وجهن برسری کیلغ کیمیلش
 اروح را دین با کیکن هیلغ
 دور چه سرت بولن فرنا
 مس میره نیلا او تاسا
 بشکی دنی باقی تیا د انز فریب
 سهگل ماتی تیا د اکبالی
 جا غنله لوف هایت دان ماتی
 یکلغ کسبلین بر جان مرات
 جا غنله باقی فنداشن مات
 با یک ایدنگن فس دیوات

نغلا من ملق کدالم فوری
 چنده تباد الایک دنگریب
 دام دید غر فر میسوریب
 چچر کو توان چهیا نگر یب
 رامیله تاغیس تید قتر فزیب
 نایک کوه چهیا نگر یب
 اخله کارا غنن توان بیلاک
 سلامان یار و سراسی سوک
 بهار و سد بکتا سغری هایت
 سوکه نزن بنده و لایک برهنه تی
 سجود مهیم فاد که انند
 جکلو تباد اد بریه ایهنند
 دام ایه بنده مند غر کتارن
 سغری هایت فتر کو توان
 ایهنند مناغیس کرای برکات
 جسک دیکین انقده برکات
 ایهنند تشدق کمالو مالوان
 ایهنند جانن ساغشله راون
 رادین سیمه سرای برجالن
 لغنلم علت سرت فکابن
 مند کمان کیت برجالن سن

سرای بهیم سفوله چاریب
 هو قز خون سو واکنن چاراپ
 مغزراق مناغیس تباد قتر فزیب
 فرکی کمانه میسویغ و دیریب
 راتر ویلیس هند قتر فزیب
 باغکمان انقده چاریب
 جانن منقکلن ایه دان کاک
 داتوقولا مولافتاک
 فتر کو فولا سغری هایت
 در کو هتید فو باطیکل تات
 حایت فاتیکل ایه دان بنده
 مایله فاتیکل دیدالم کنده
 دفتو وچیم سرای برتاغیس
 منقکلن ایه دغنن کدوان
 سرت برهسوزان ابر مات
 فرکی کوسرا هکن کفنا دیوانت
 ملیحت لاکوانقده توان
 انقده فرکی توجه بوسن
 دایر بیکن سیال کسدین
 برادین فون یکرا سغری هایت
 سغری انقده تباد ابر کتوان

ترک نشکن فتر کفد سومس
 کهمفر له امر باغ دیدالم نگر ی
 افاکم مولان یقده مکتوبی
 برکتاله ای دایغر اندلسن
 فتر کقولون سوسه ال هیلغ
 دام فاتی مندر غهار و هار
 مغکر اقرن منتری فقکای سیکر
 کهمفر ککلین ایسی نگر ی
 قوع دان مود تید ادا تر فر ی
 دلور فنتو هلبالغ منتری
 کنده کفته فر میسوری
 هلبالغ منتری مپه مپه سیکر
 بایکل بر جان کدالم رمبه
 منتری فقکای سیکر ابر جان
 تیادالم سفت مینم دان مکن
 سمفیله کدا هلسور ننترا
 راتو فون سرغ دیاد فتر
 راتو بر ناز سرای تر جغغ
 سجو مپه سرای مندر غ
 دام کمنات مندر کن کات
 نندق مناغیس دنی کمنات

لالوتیا ما خبر کن دیز ی
 فاتیغ فون مکتوب بر لاری
 کمنات بتید قخبر کندی ی
 ایوی کیا ی تیادالم کانهوز
 مکر مچادی ی یقده مکتوب
 سیکر له کلور دیدالم فور
 کسن دقر تاغیش لاسرا
 بنیش مکتوب بر لاری لاری
 لفتح مکتوب کدالم فور ی
 منقر کن نیت فادک سوری
 چار یکن مچو کو جهیا نگر ی
 سره مغکر اقرن بلا نتر
 چار یکن مراد بن جهیا نگر
 لالو مکتوب کدالم هوتیر
 سب منجاری مچنده توار
 لالو ننتس کفسین سب
 فقکای فون داتر تاغیش لاری
 فقکای ویه افامولان کل مراد
 مچو توارنکو کدالم هیلغ
 رامور دم دیدالم رحنت
 تباهن مراد بن جاغنه نکات
 فطاکر

ایغت ۲ بار اثر فکر جان
 ادوه چچی کو تعجلم توان
 را دین مہمنہ منجنجغ دوی
 کن سنون بسود اکبا ی
 ای بغلیت کیلرا برجالن
 تیا داسوی کیری دارکان
 ستلہ را دین سو مالہ فری
 سوع دایغر ۲ حضره فری
 ہاری نزن سو د انگری ہاری
 ہیلغر برسوغت کور اثر دوی
 کامبو بود ادوی کاہ
 برد برلنپی دیندالم ہتپن
 سندوق مہمہ سفولہ جاری
 مناغیس ای تاکوہ دان غری
 دام نندہ منند ٹمر سمہ
 ادوہ چچی کو فرہنی یثرانہ
 فریسوری تر لالو کنندہ
 ادوانگلوجہنا مکوت
 فقیران سو امنگلکن نگری
 تیا دواقفہ لاجب و چاری
 ریوہ کخوریہ تاغیس د خوری

سکلیان ہا بسو فسنکن
 انیلہ کورہی کسقتین
 متغکت تانن سفولہ چاری
 کیت کلین برانکت کابی
 لالو منوجہ سبلہ ویتن
 ہانرا مہندہ بغد کت ٹکن
 باغندہ نیندہ کلین ختری
 اینغر فقاہ چھیانکری
 بلوم باغون توانکو این
 ممبو کاتیری کلمبو ختو این
 بلیکن ہیلغر را سو جیراہ
 ولہتہن تیاہ الاخی توانن
 فترا توانکو تیا دالم لاجب
 مندا فتنن نینڈا مندا سوری
 سوع برانکتہ منبو دادا
 سمیلہ ہا بق منگلکن بندہ
 مفاروق مٹمنسقا تیا رمنڈرتہ
 توانکو سراہکن فدا دیرات
 انفلو خولا منگلکن خوری
 سو ہیالہ کلوا ایسی نگری
 فلق ملق کلین فتری

اصلش و بواسطه اول فولنج
 بلیهت تر لالو کاسه من
 اکولم میول مضجادی ماچن
 را دین خون موم دشمن کیراز
 بره بالز چچو کو گنگلو کیگر
 ایقتله انگن کبیل برهالن
 نرسقا کرو داسفته فهلاون
 سبب ایهمو منغکلن نری
 مقیدما کن انگلو فرمیور
 را دین مندر تر لالو وک
 کخ لسنوهن امنوز بیت
 دمان تمنف فادک ایهنده
 سیفر وان مالم دود و برچیت
 تمنفش دمان توان کتاکن
 دیدالم قلبو منگیگر کن
 تمنفش ایت کبله ویستن
 سوه الم نصیب جادی ترناون
 دلیمتن را دین فیلوع ان اولن
 جاغن کاسفته مالود ان سوغن
 بانر بانر دغه جالسن
 لکفکن علت سبه کیگر کن

تفکلم را دین جهیا تخمیلغ
 سرای بر سر و پیا دکلمیهاتن
 لکو منانریم کاسه همو توان
 ایغوز مندر موچی سوارا
 ایغوز لام دیدالم فچارا
 بهیا باپتن تیا دکلمیهاتن
 ایهمو لانی دشمن کسکتن
 ای منجاری بوه خاقو جقکی
 ایتول منجادی دمکین این
 سبکی ماکن کارام دان چوک
 توان کتاکتی ایهم دان بنده
 توان کتاکن کفد بیت
 هان ایهنده سری مکوت
 فایتک نن بود و کفته بویان
 هان ایهنده یفکلیهتن
 اد ایزوده کفته کاکه فکلوان
 سبکو دمار اتو کاندن
 چچو کو جاغن کفته ناغیسن
 عدمش لکی ۲ بوکن قره افوان
 بنچناش باپتن کیری وان کاتن
 دیتول باپتن او راغ ترناون

دایرین سخن لدین کتوبه سرت
 فامر مینسخه صفر کن هات
 مردی موی کولوا ایم دهواتن
 سده منکر کن او ز غم بر جان
 چمک درافیت فرهن افسان
 برهینله ز ادین مودا ترون
 مندخر کن فکلوی مر بندو بولین
 ملسکن لاله دنفه هوین
 ز ادین فودا بر بیخ دبا و کنت
 کاکغ لدین کمانله کیست
 کندیایم بند هکوتوات
 حکلو ادایغ کا سوسا هن
 تر لالو خیران دیدالم جنت
 ما چن ایشی تر لالو مت
 ملیکن اسانه کندی دپوات
 ما چن فون اتغ سانه منا
 بر فر امله سکتیک کیست
 روفان سفه اینتن فروات
 بو پین سفه کوروه هلنتر
 لاکو بیکی فر اغر بغر بشرا
 ایغون ما تپ سو داتر لنتغ

ز ادین فون سو داکلو رکوت
 ای بر فیکر و دالسم جنت
 بو رفغ بر بویب بر ساقه م تن
 در پی کیری کانه جالسن
 سفیدله ای کاسبله کسان
 کنتم دان کیمغ کسرب ورن
 هتیکو فیلو تر لالو روان
 برهنتی هولوکیت بر جان
 سفته لسو ز سوا شگون
 سرت بر لنتغ ابرش مات
 کاکغ و بی اف قلبو کوروان
 کدین مپاهون فر لاهن لاهن
 مرادین ترکیته لالو برکات
 کاکغ و بی اف بهار کیست
 اجایب کالی فن دافرمات
 سغه لاتی برکات کات
 ز ادین فون سیکر امانغ کجات
 ز ادین مامفت سیکر له سرت
 نیکم منیکم تر لالو کمنس
 فن دیش ساقه تر لالو فنتر
 لالو د فله موعده فن کلیسواتغ

گنجی هیم بیسرن فانس
 رادین چهیا نگر چه برکات
 کاکخ ووی ابا جهال کیت
 توجه تاهن عرس جهنده
 دتباهی اینغ و هنر کند
 مفاد فینده و اولاد کیترب
 چنده هندق فامیت فریب
 دام بنده مند فر کن کات
 ابو هی توان چهیا مات
 متبله نینده ننده کلین
 راه بن فون گفته تر لالو اولاد
 فتر اغسون باتو کنال
 توان منجباد یغنا ورتیریلیا
 برد اتغ لسمبه کلین کدین
 رادین مپاهوت و رلا هنر
 سله مالم سودالم هاری
 اینغ فغاسه کینس هاری
 نعم مالم سودالم سووی
 نبتی هندق فر کچ کدین
 رادین خون لیکت و رلا هنر
 دلپشت اوله کتو جرح کدین

مازالوق بکسر مناقسی
 تر لالو خیران ویدالم چنت
 اکو سیکر اف کچ جانن چنت
 تر لالو کاسیه کلین بنده
 سز فغاسه انو بدو نده
 کندا بنده کلین خترب
 بر ماین ماین و لور نکری
 کلین بر عسوزان ابر مات
 سنی صاتی چهیا مکت
 جکلو توان مایه بر جانن
 هان ابعنده یغ کلیمت
 مار یله توان مکت بنده
 مغلیغکن رند و دالم دادا
 مسعلک توانکی بر جانن
 ننتیا که سووی جانن کلیمت
 برد بلمه نینده کلین خترب
 تیادالم ای خبر کن دیریب
 رادین خون مرولان نیا دانر فیا
 دلپشت کدین اداه سیسی
 ای کلور لالو بر جانن
 ایغون سیکر امیکت بر جانن

ایمنه بایک کیکر گو چاری
 بنده کلین تیا د امپاری
 انقد هندق برمایرکتان
 سبتر تیا د چهار یکین
 بایک جوک گو سمار کن
 سفای اگو بوله بریچاران
 کلین ایسو ماریله ماکن
 بهار و له سوک فتریک کلین
 سرت برکات دود و مفاد
 سه کدین بر ماین لفکف
 کفد ایمنه تید و قرفری
 مغیبور کن قلبو بنداسوی
 لالوله ای فسکی مندی
 دو چاش مانس هی لاکاسی
 بر کفوه جفکاورن کسبه
 روفان ایلو تیا د اتر هجک
 برضند قاسمات فرات
 اندان تیدق دافت دکات
 کلین مانس ایلو بر تمبه
 سبال یغریله تهره فان کنده
 کنغوش باکی اوله دتولیس

رادین بر فیکل ستر اغ دیری
 بایکله کوفرتیب منچاری
 بندا جان سفته کادوکن
 لالوه کالوی فتریک کلین
 افاسودان یغید میکن
 بیار سوک بنده یغ کلین
 رادین تاهه برسو کاسوکان
 انقد لافرتیا د اتر تاهن
 بنده کلین ماریله کنتف
 دایغ دود و قرتیب دان سیکف
 ابتغوز ملیه چنت بر اهی
 دسمر کن درجه مانس برری
 راسان لسو ستمه لستی
 سود امندی لالو ماک
 بر لچشن لیمراغساک
 بریاقورن برتولیس فاکه
 بر کرین لسن دین دانت
 برکالوغ کان استن بر لیت
 بر کنتیغ بوغاقه مناک دکوبه
 سوداله ماکه چها بر تمبه
 فاراسی اندا تر لالو مجلس

انکو چاشنی برها قیروان
 طردین مناعیسی میاتس پیلان
 کمان فرکیسی ایسکو توان
 مند غرکات انقده توان
 وخلق هیچم سکین باوان
 وافتخ نمهبه سفولہ جاریب
 وخلقو چنین مانسی برسری
 ایافون برتاقو کندا نینده
 بایک چاهه قولن برسلاہ
 بلندہ مندغر لاکو ترالو کابینان
 ایهنده فرکی تیا داکروان
 دیدالم برکات هایتی فیلو
 کمان پاوه قدر اکو ایستو
 کمان ایهنده دونی کورکن
 کند فایتیک دونی چریت کن
 یکلوج کتاکن بیتو کجالی
 سنایه فایتیک اداد سنی
 کسینی هایتی ایهنده کستی
 سالکون راخر برقیلو هایتی
 ملیهتر چو ترالو کاسهمن
 تندقی مناعیسی پائی نفسن

متیلہ بنده دعاللم فرچنتان
 برتاقو کندا بنده سکین
 ماتی هید و فرتیپ ادا کروان
 فترویا سکین برتاقیسی تلایسن
 برتاقو کندا نینده توان
 کندا سخنات لاکو استریه
 کاسیم وان ساینتر تیا داترفری
 توان کاتکن تمخت ایهنده
 سنایه ستر هایتی چهنده
 دیدالم قلبی غنله راوان
 ایتمه دانغ چچو کو توان
 بانی دھیر یسوفن کتیلو
 بارو چچو کو ای مالو
 افرادوشن مک دمکین
 مناهید و فن کفییا کتاوان
 الثکن لام ایهنده فرکی
 مک ایهنده محبو انکن دیری
 منجبکن رجیم ایسی نکرپ
 انقده فرتره کلاکون کستی
 وخلق نایک کانتسخر پیلان
 کند فون تیتدی لاکو فر نشین

دامبل کدین فادک چچسند
 دفلق دچیبه سوکا تر تاوا
 دفلینا کرکن نینو کلین ختوی
 فندی منابت فلبوتیا دتزی
 سد زمانس بوکن کفالیغ
 بارغیغ مندیغ کیلادان بمیغ
 دنمای نیند چهیا نکلا
 ایغون سره فامنچا اقرا
 سهاری هاری تیا داسوی
 کلین فرمایین و فلاجرئی
 برسوراق سورا ق کروی تراوان
 فرمایین کفره فقیران فوله
 کیخردان سردین تیا دایمین
 الفکن کوکارا سا قلبوٹ
 ای بر فیکر دیدالم دادله
 بایک کوتاژ کن کفدائبنده
 برتاژ کفدای بسو کندیری
 مقاوا به تیا داکاری
 سرت بره سوران ایرش مات
 امس میره چهیا مات
 تباکن کفدائبنده کلین

سجال انی منتری فحقاوا
 اینیغ فقلیم سوکالم کمنده
 لفسی سهارمی کفدای سهارپی
 چر دیکله سودا چهیا نکری
 فوتمه کونخ ورت کمیالیغ
 خات دغن کالوغ وان کالیغ
 اد ابراف لامه اناسارا
 کلین کالیبه ستمله مسرا
 اد فون دین چهیا نکری
 داتخ بره فون دهریک سناسنی
 برما بئ ای تر لالی سوک
 بر جریت انی منتری فحقاوا
 کلین اورخر برکات سوٹ
 چکوه داتخ سرای مسکوت
 رادین فون دم تیا دابر سبدا
 چار دیش اکو امنوش باقه
 رادین فون فوعلوغ کدالم فوری
 ایمنده کمان بنده فرکی
 سیکر اولق فادکه انقده
 توان تیا دامنوش ایمنده
 نینده ایتمله ایمنده توان

چاره یکن عقل تیغون بچا سر
 ترکبتم فولاً فتریه سکین
 قلبو ز این سه ساعتله سراوان
 فتریه سکین بر فریه فتریه
 مغبوسون کن تلبوس فرمیسور
 برکات فولاً شتم فتریه
 سلام این چاری فاه جفکی
 ایای برکات سرای تریاوان
 بولیه فتریه کاه دغز فترا
 دیدالم ایی برکات کات
 دیدالم قلبو تیادالم بوچنت
 لائی کتشم برسو کاسو کوان
 هندق بر فتره اچاراغن توان
 ربوهرنده دیدالم فوری
 اغین بر تیوسهاریه هاری
 منالم مراد فیادایات سیکرا
 تیوسوغدان باین ایی بر بچا
 فرمیسور بر فتره سوغ اتر لاکوت
 چه هیان ترغ و میدالم فوری
 مانقله بیینی خشکاه منتری
 ضوهران سوغ دیدالم فوری

کاران کیت دیدالم فنجاسر
 یغره تشکلکن سرای فغیران
 ملیغورکن دغز فرمایین
 سند بر برکون رو سنهاریه
 جو کیت دان تنم قودالم فوری
 فغیران نایت بلوم کجایی
 آفا بر بستریه کاراغن دوی
 فاه جفکی تیاد اتریاوان
 کیت سکین سوادالم نول
 بلیکن تیپو ایرش مات
 هان فغیران جو کاسمات
 فرمیسوریه کایتم دغز کدوکن
 بر بیلده رندا فتریه سکین
 شتم واتغ دریه نگریه
 ربوهر کمال سکین فتریه
 نیچام تیغ شغله چراسا
 سفه منکاراکن اوتراغ فترا
 روفازان ایلیو تیلا اتر فتریه
 دکالیم شغلات سکین فتریه
 مپاوا فغیمغ تیاد برهنچی
 شغلات جلعن دکات لاکیه

ممیز از افار تین جوک
 کلم کا بوقه نیاد اتر هتکل
 دانقله فتخ کلب بلیت
 رالنسان کرداد انغمات
 افکار اغن مولافتکار
 کویغرم دانغ چیلاک
 کنافاکر یغکر و ما سقتی
 فقیران خون ساعته منار لیتی
 اکو متیله کالی این
 سیاف یغ سوکر و کام انج
 فقیران خون کارام دیدالم چنت
 سوداله او نتغ فرنته دیوت
 کخین ایت هابسینکه
 هابسین ماکن بوت رلسقا
 کنچی دشرا هکن کتوجه فتری
 بایکل کسمن انو کنچی
 اسیتی هستو شیطان بروچی
 ایا بر بیسیق کما سندی رب
 ستمه دلارا غلن کنده فر پسی
 اسیتز ما یوق شیطان بر فچی
 کیت من هندق کلوی رسیکار

فقیران چریت کفدا منده
 منی کسیرام ایر کلیکا
 ستمه لاتی برکات کات
 فقیران خون دانغ جمهور بوت
 کلین رعیته ترکیت بیلاک
 ساتیله کیت دیدالم ربه
 رامیله تاغیس فحکان منتری
 دانقله قدر کالی لایق
 کجله انکوانو ان سینی
 ستریکو تشکل منچار یی لوی
 یس کایمن مند فکر کنترا
 سدق ملاوان بلوم بیکه
 بیته منتری ففکان ترفه
 ساقفوت تهید و ایغ کنتوکه
 دلود ملککن مکنده فر بسی
 نکو فتری کسوم سری
 باشن دتار کسناسینی
 رام دیدغر کا توجه فتری
 نالغ افاکار اغن ایسی
 بر بیسوقه کا توجه فتری
 کالغ کلین اضا بچسارا

کا کفر برجالن دیدالم برحمت
 بارشیر اداهند فکن بری
 دیوان غلن سرفغان کلک کنده بر
 تر لالو بلسی کلینی کاک
 فغیران خون ترنهم میکنه جری
 کلینی راعیه منتری فمکان
 کلینی مغبس کنز فغیر از جلی
 کات مالا بتارم کسان
 جادی کروا مغللیتی دنیا
 منجادی رستگار و دافهلان
 ستوفون تیا دایغلیها تن
 ایالم ملوک و هوهرن فاقه جنگی
 سفای سیکر انجمنای کنتری
 بریبه لقسو تیا داتر فریب
 لاین خولافه کاوله منتری
 کاکه بنی ثغه تر لالو سفتی
 لالت دان پامو لاکین ماتیا
 دسوه کلور در می کورت باتی
 داعتکمانغی کرو و اراتی
 تمباهن باغون در فدا ساریه
 لفسان او را خرچسود چکن کاسی
 فغیران

اداوستی ابغ من لت
 جنگلی توان ساکساری
 قونکی سفته پیدا در ی
 دیهستی کدین فغیران غن دیکه
 ای بر سید ستره بر بیاک
 سمون رام سوا شرتا و ام
 اداغیر بر میان چهار دیوان
 ترکتی خولا دیوان دیوان
 قور و نلم ای کدالم دنیا
 مسفا صی اولیم سرای کدندران
 بریبه کیتی رفساد هوتن
 کوه اتر لالو کاک دان کستی
 فرخی بر فراغ کسان سینی
 بر اوله فترا کیدلغن فتری
 سمون دمسلمکن کسندغ لسی
 ناک بر ملیت دکنده اتر بسی
 کلینی بناتر تیا دابراین
 بریبه رفساد لور فنتو
 ادا فتری بیک نتوجو ایتو
 نرکتلم فغیران سلطان لته
 دیادی کدین تر لالو براسی

تخمین سهاره یکایم بر تپه
 لقان منقو بکشغ لمنه
 بر این سنی کتقم جالسن
 لالو من جو کسبله کاشن
 لغنله سو دای بر جالسن
 سفیده ای کدالم هوتن
 دلیمت کیری کاشن جالسن
 بوزوغ دان باین بر نیگیان
 ای بر سدا گند امنتری
 راسکوا این سقله لسی
 مندغر کو کو هابم دهوتن
 سفره او راغ منکر لری تغیران
 ای قتل ادمه کرای کاندان
 ابر ماتن بر چو چوران
 فیلوان بلس دیدالم هایت
 سیکرالم بولم بوه فاو جگی
 کجتر خون مکر بر فخران
 هایتی کند بر شتله اوان
 لالو مشو چو پیادا بر هنتی
 ادق دیوله امس سکا تپ
 تو انکو کلان اویلی سکو تپ

بار افر مقصود ز نیاد اسالم
 سدیکت تیا دبری قومنه
 دشن سکل علت کلف کافن
 تبا دان کنجر بر کیلاتن
 دایر یکن ففکانه منتری کلین
 لالولتس کسبله ویتن
 هپالم بوغا یفکله هاشن
 دباتق کایو فوهن بر هپوتن
 منده کلین با یک بر هشتی
 چار یکن ایر مننده فاقب
 بر بو پیله ای بر اوان ۲ تن
 کندالم ای تیا دابر کتهوان
 هایتی بلس بر چفر اوان
 سبانی نیدق لاتی تر جالسن
 بلیکن نیشق تو خنداغ لایف
 اکون هندق سیکر کمپایی
 ماهون سفره باهون فرخوان
 هندقله بر بالیوقه فر کوان
 ای برکات دیدالم هایت
 سیکرالم توان کالغ ذفایف
 ادمه تشبلی برد و کسجت

چکلو و داستی بهیا انقه
 آیه دان بنده مندر کرفن
 و فلق و چیم بر تلغیو تفسن
 بکنده برکات تیه و تر تاهن
 فتر کوه او ایمنده توان
 فتر امپه سرای برکی شر
 فتر بکنده منداغ سرای برتیت
 انقه ایغین کفتله کنتر
 و فلق و چیم کلین رات
 فایت مپه سرای فقیران
 انقه کلین بندله فلیها لکن
 راجه مود ایغر بغسا وان
 لالو کلور و مری فسیبن
 بایکلم توان تفجیل کلین
 لالو نایکل کانس جاران
 منتری مپه سوله جاری
 ایفتکلن ایمنده افجا و منتری
 بر جان کینی ایب کصوتن
 ایفتکلن لستری سرای کاندین
 کن کفناات لاکه لستری
 کنده منتوش خر و بس ی

فتری کلین فتر انقه
 هاتیش بلسی سوه کاسیبن
 جاغنه فرکی انکوی توان
 اهر اوج هیلغ تیاد ابر کتولن
 جاغنه لام منغکلن کرجان
 فایتکل فن فرخیه پارغر کنتر
 کما زیله توان چه هیامت
 فکرجان ایته تلالو سوکر
 فتر کوه سره کلن کفند دیوات
 فایتکل بر جان تیاد لبر کتولن
 ایمنده جاغنه تولن بر کن
 حدمه مپه دباغ تلاقن
 بر فسن کنده منتری کلین
 منده جاغنه ایمنده لسا فیکن
 سجال یغر منداغ هاتیش اولن
 توانکوه جاغنه لام منغکلن نلری
 ارنده کلین و دیدالم خوری
 منیر مر ماین مفسین کز و ان
 نشکلم تولن و غن کد و و کلن
 کابیر دان سایغر تیاد اتر فری
 بار غیر ادا دسوره انستری

هر چه سپهری باغور بکلی مو کا
 سیکرادیو چو دشمن سلوکا
 ستله قلبی سوسن اله منسغ
 فقیران تن سیم سرای منسغ
 بر می که منتی قیادا تر فری
 تغلبه توان کلین بیری
 سرت مغرب فری کلین
 برکات سرای کفیو فیلوان
 بر تیت دغن مانس سورا
 سرای جاغن براو را ورا
 تمباهن خولا توان اذن
 کلنده نن فرکی دغن سیکرا
 کلنده فامیت اس جو هاری
 جکلو بوی یفر گانه چاری
 سودا بر همفون کلین منتری
 سمون حضر بسودا منتری
 اصویره راتن تمنا وان
 بر توله و و اوقه کسمه کسوا فکن
 ستمه سودا بر جان را برین مهربی
 سینی کفیبین میچیمه دوی
 پایا برکات کلنده ایه وان پسته

برو فاماسم سید بکت جو کا
 دباو ابر کور دغن جنیک
 فرستن د اعلت دایغر داغ
 دضمین تاغزلان د فکتر
 دبادو دایغر افکس جو هاری
 کلنده فرکی ایستق هاری
 قلبی کله بر همفون را وان
 انتهمان فرکی سبله ویتن
 کلین ادا دیدالم فر را
 ستمه له تمکیل دیدالم تفکار
 ستمو یفر تفکیل با بق بر بیچار
 منقلکون توان بر کسیر
 تیاد الام منقلکون نگر ی
 سیکر اجری کا کفر کما نری
 بر بوی پیله موتی دغن نغری
 فقیران خون ممالق استیری
 جیوا کلنده تغلبه حیوان
 فقیران خور غم لیفر سرای بر جان
 دابر یکن کلین ایسی نگر ی
 توانلو فامیت فایتیک فرکی
 فری کلین خترا انقلته

در عهد بجای هندی بر دکت
 دیدالم همکین تباد ساله
 بار غیغ اداد تو او غیغی الله
 سنده بر سندا برسو کاسو مان
 مکتق براد و سراجا بشاوان
 ایاضون سواد ابر کایه کالیمن
 اریه نفسون تفجمله توان
 فقیران بر جان مانس بر سری
 سمون لمان تباد اتر فرعی
 وجه تخیلغ امت بر روی
 سکینن رات تباد باغ کباری
 فقیران ترکیم مقلو کزن ده
 هیلقلم مسقول دیدالم داد
 ادرنه ج افغن بر هائی کنده
 بو جق دان چمبوس رای بر سده
 بر جان رات سکینن اس تان
 تر لالو سوکا دغن بو پسیش
 سوکارمان سده راوان
 سو ما سیرام برسین خاکین
 سده و ادا ترغ الق ستری
 هاری من سواد غکی هاری

کلنده فولاد او مفت او فته
 توان سکینن چوسه کالغ کز لیل
 فاد حقیقی دجار و سیکر اوله
 ایاضون فامیت ختری سکین
 سلاکو کن کاسب دشمن کهاران
 سنفلک بر سغه دسو وانکن
 کلنده فامیت هندی بر جان
 لالو مندا فیتی کو دادان ستری
 علامه فقیان هندی بر جری
 مکتق فراد وان کها بس فوری
 بو جق دان چمبوس تباد اتر فرعی
 فتری خون فیلی مندر کز ابد
 تر لالو سوکاراس کلنده
 اسقله توان کلنده فر کلیل
 مسخینن ادرنه تران تفجمله
 مثلی یغی قمار کن دشمن مندر
 سکینن هابوسه دیدافتن
 لالو زانگت کفر مندرین
 لالو بمای باغ باهوان
 باغنده توان در غدا ساری
 توان امنون کن سهار کیم

خدیون نرسیم سرای کبره‌بدا
 بروهن فکولین مندا فکولن اودنه
 ایفتون لامون سوکاجیویت
 تیا دالم نملت کند چنت
 سنه فوجی فرکتان یغرانده
 ایاخون ترکنیم سرای برمه
 بوکنش فایتک هندق لوفه
 سنه او قام سهلی کمفته
 سرای تسف سفم دبریب
 خدا برمد ایادا تر فریب
 مده دان جسم تیا دا تر فریب
 فقیران مندا فاتی کبال فریب
 ایاخون سو دا غن عملتن
 فقیران خون و دوقه فیر و کتق
 ایاخون ضیق سرای منداغ
 فاراسون سولیه و چه کخیلغ
 سمبوله ترنا و منداغ فقیران
 کلنده قولاتوان سنه رکن
 درننداسوم بجا دی مترتاوی
 خندی برکات کلین جیوه
 کلین ساغه هندق و میکانه

بکره پیل برکونور و فیلیکر فولاد
 اوده امسکو بیساوان مونه
 ازهی نقسون امر جیویت
 توان سانوه کلنده برکات
 دفلق دهچیم دبریش سفم
 فایتک تیا دامالووی تیت
 جاغنلم نوا فکوه میکن برتیت
 فایتک خون لاسراغ دیدالم فرد
 فقیران ترکنیم مانس برکرب
 ادمه انگسا بیتی ستاری
 برکند برکورو و ولای کلزین
 لالو براد و خر میسور عیا
 فقیران خون حصر کمنی کاتمنش
 ترلالو مانس اکس کسینش
 سرفه ولیست فقیران داغ
 فقیران ترکنیم سرای منستغ
 تسفق مالون ختری سکلین
 امس میره ادمه مسکین
 مندغ کات مانس دروع
 کاتش ادمه کلین با واه
 دمنکن هراتی تبا و ترلیکت

ستمله ادمه سرای تر تان
 جیکل کلنده فرکی منچاری
 تیکل تاهن سبیلن هاری
 آس میره تفجلم توان
 کلنده خامیت فرکی کافین
 رادین خون فرکی کلور کوات
 فاء جعگی سودا چهار ارات
 ادالم خبر ز فاء و جشکی
 تر لالو سوکر تیدم قدری
 دام فرخبران مندگر کرمه
 تر لالو سوکر بوکنش موده
 ستمله سوچه برکات برکات
 دکت ادمه سرای برکات
 دام کلین ختری مندگر کانه
 سلق تیدم مندیریت
 ستمله فون فلصبت فون بلو
 راسا کولین تر لالو فیلو
 راسا هیکو ستمله و السغ
 ارواح ملایک کماة ترابغ
 ستمالم سو دالم هاری
 سرای برکات کند استری

جاغ نله آس فیلوان چنت
 افا اوخه کاکس تره بروی
 بلوم بر چری باراغ کهار بی
 سرای مفر ایستری کلین
 براتن کمال کفده اوخ سن
 داتلم خانی کور ممکن ورت
 ملیکن امنون سرری مکوت
 دقویر تاسیق بانقش تروری
 دتغلو کورده لایک لتری
 هایتش مشغول تر لالو کنده
 فقیر از خون معتم تندق نقاداه
 فقیر از فون ملک کمال کویت
 تر لالو سوکر آس جویت
 تندق ترهسور لیر مانت
 فیلوان بلسو میدالم چنت
 افا کپراغن ستمله لوسو
 برکات کفده ایستخ فغاسو
 اکن دتفجلمکون اوغیر فراغ
 افا کپراغن فداش دانغ
 بوچی مان همبو بانس سرری
 کلنده خامیت مندافتکن قتری

دغز هانس سوراښ بر سباده
 بوه تا دافت هاتيش كنده
 كالبه تر جنجغ دياتر نيت
 ستو نكسد فراسو چنت
 ادايفر مرلاير ادايفر بر جان
 مليقير دبري دغز فر پكالن
 مر لفسار يسي سوداد بر پ
 منجاري بوه فاوه جغكي
 ادهو جيو اوچها كنده
 جاغنه گشت ساگت ادهو
 گشتلوسه ضد بقر مات
 كره فوهنگن كنده اديوات
 ادهو عاري كيت من ماكن
 دباداق دايغر من تري سكلين
 ترالو ولسي ويدالم چنت
 سه بره جو پلان اير فر مات
 بر كاتلم رام سكلين فخر پ
 سوزن نيا دافر كي كند بري
 نيا دكن سما كا كتر من تري
 فر كنه مانس سراي بر سري
 مانس تر كنه سراي بر كات

مگليكي گشته نيران بكنده
 بوه تولن چه يا كنده
 فر ميسوري تندق سراي بر كات
 گشته ليم راس اشكوت
 مپوه كمال هندي ديان قولن
 سيغردان مالور تباد ابر فتوسر
 سلمه ايقن فر ميسوري
 مچن وكن كنده بكنو نكري
 دفلو دچيم سراي بر سباده
 نكي هاتي چه يامات
 دغز كبر تر توان بر كات
 جيو اوچها غز گشته بر چنت
 دايغر دان مزر ورا گشتو كتنن
 ستو كديكته دمو تهسك
 دام فر ميسوري منفر كات
 ستو كيديكته تباد ابر چنت
 مليهات فر ميسوري نكستوي
 فقيران تر لالو سيني هاتي
 سفوله مپوه فقعاوه من تري
 فقيران من، غره غن كند بري
 فقيران خون دفر كند از رات

سیکره را درین مبعوضی کتری
 اصنقفاوان اتنا بید و پر
 تمباغزندان ککنده سندی
 ایغوز کوه دابره اغیر تاغیس
 هلهوی بلم منتری فنجکاو کلین
 برعیت نکسنه بر جالسن
 سوریه دهاغوز خجکوه دایلمتر
 اذغوز اکن کنته سوه سن
 رادین مبعوضی ککنجه جالسن
 ستم سنی سووا کاکور پین
 اکن استری بر کاسی کاسهن
 ادا کفدا اسوا هاری
 هندق کنتز بیه فاق جفکی
 رادین مندغر کستان استری
 صدا فنجکاو منتری بوم چاری
 سیکر اهیلع کبال فر منتری
 کنتز هون دیسان کرب
 سکین فنجکاو منتری
 سر پ بجنس ایمان د چاری
 مقین ساغته حیران ککنده
 ایوبیتان چهیا ککنده

هیلع دمان ککنده چاری
 امس میل مانس بر سری
 سوریه عالم سوکر چاری
 دسوه فالو ککنجه مبعوضن
 فت فیتن لالی بر جالسن
 منوجوه هادغز کور پین
 بهار و هاق ککنده پامسن
 مناغیس تید و بر فوتسن
 کلاله فون چاغز توان فنجککن
 نتغله ای ممرسته کز کرجات
 بوجوه ان چه بوتیا د ابر قوسن
 ستمله ایغین خر میسوری
 اوند سکین سور چاری
 سرای ترنیم مانس بر سری
 حاقه جفکی سیکر ابا و کجاری
 منچاری بوله فاق جفکی
 بتد قلم داخت پاران کجاری
 مساوه بو ۲۲ هس سهار ی هاری
 دی تر ککفدا فر میسوری
 ستنو کیده یکه بار شیخ ادا
 هیلقه لافر دغز دهگه

تر لالو بلس نتر ی کلین
 بکنده مند غر تر لالو کاسین
 لاکو بکنده لکیکن فشن
 لالو برتیت را تو کو برین
 را دین منتری دغن کنتیوهن
 ککنده منگلغ کاسه مو توان
 انقده کدوا لاکي ستریا
 ایهنده دان بنده فریسوری
 فریسوری مر بیبا کنتیوهن
 بکنده ممالق را جا بقاوان
 جکلو بکائی بندس کاراغ
 اسکو تیدو بنده منترغ
 جیوا کو لقان کوم کورنغ
 دمتا هاتی تیدو تر لندوغ
 ادواس کو جیوا کو کدوا
 جهیاد رجه ایهنده دان بنده
 ادوزن اکسن کنتیوهن
 تر لالو بلس هاتی فشران
 کنتیوهن مپمیه ایمه دان بنده
 سکر امتر مشریه دان ففکاف
 کنتیوهن سناغس ففکن بری

هبلم برناغیس لاکیه برنونا
 تند و مناغس فر لاهن لاهن
 مند اغ ادمه فتران توان
 ادمه وی جاغن بریا پوزن
 کسدیکت فون تیدو بریدان
 لقان وان مغندوغ او جن
 سرای مناغس منجغ دوی
 سبکی تیدو تر تغلج لاکي
 دفلو دچیم کلین بدان
 جهیامات تغلجلم توان
 سیاو لاکي اکند قنداغ
 راقلمه هاتی باکی در انداغ
 دیاتس اولوتوان کورنجغ
 سودالم نهیب دبا و اونترغ
 جکلو چهاریمه عمانه جاوا
 تیدو قله ادا بنیدیشن دوا
 مناغس تندو دیاتس پیمان
 مند اغ لاکو ادمه توان
 بر سجادغن فاو کم ککنده
 کلین هابس تندو تیبلاک
 لالو در بیبا کلین فتریه

اسلمه ربهت گدا جی نگر سرب
 بهلمه برتته کنته فریو سوری
 انق کاله قشکه سندن سوری
 دقن کنته سون سوره کماره
 بلتو مشا و فرادین منقری
 مشا و مبنه فریو سوری
 اکن تیت فریو سوری
 ایمنه پلار اهلکن کله شکار منقری
 جاسم سو وافر کتار انقوستار
 نگر ی و احاد دقن کورینن
 سفته قلور دینا الم سفلران
 دام فرادین منقر کن تیت
 فنبلن نزهت و باو فرنت
 بر داتخ سببه کنته سون
 مشا رکن رحیم دقن کله ناهن
 تر لوبلس فرادین منقری
 ستم سو و خانجی هاری
 برهنه کله فشکان منقری
 راتر ماها منقر دوی
 لانو مپارا اهلکن انق کله ی
 لای منقری بکنده فتری

هلدنر مشا و فرادین منقری
 او نده وی افنا بهما را دیری
 تیدق و بری فشکان منقری
 کت مپارا اهلکن فشکان منقری
 دقن کنته سون لای منقری
 ایمنه فون مشا و فرادین منقری
 سببه فون توان فرسیلان کماره
 سببه رعیت ایسین نگر ی
 کله انق کله فرادین منقری
 جاسم توان لاین لایسکن
 ستم ایمنه مرنه سکن
 تندا و مشا سببه بر داتخ کیم
 بسفنا اهلکن کورنیا بر تمب
 فایتکن سون هب و باو ملافکن
 فایتکن منقر کله سببه فغیران
 منقر کن سببه فرادین منقری
 فرادین خون هودق لای منقری
 دقن رعیت سببه نگر ی
 فایتکن بر موهن همدق کمال
 مجادی هب کله دوی
 ستم ایر متا تیا و ات فری

مند فرکر کجها و صد بتارا
 برتیت کفد ارا تو فترا
 مانن برتیت بتارا کسن
 توانکو ائهو و جیو القمان
 اظام مقصود اوند کستی
 بارانغمان گلکنه ایکو ویت
 تند و مهمیم کمالو مالوان
 تید قلبه منکیر و ری فر جنجین
 ایتفون نصیب بادان چیلماک
 ایب دان بنده امنغکلکن بلاک
 دام دید قرایم دان بند
 ربه فقس و دشن اوند
 ممدلغ کلاکوان ایب بند توان
 فقیران برانگت فرلاهن
 سلم بکنده خبر کند یریب
 توانکو کبابی دهولو کنگری
 مانن برتیت سوا ی بتارا
 منافاتت دشن ، تو فترا
 هپالم توان سوزام فله
 جکول و دند تلطص حاصل
 سکه سیغ سوزام هپا ری

سوکان نیتد تر کیر اکیرا
 بوکنله ایضه امنغونچا را
 مندغ فریسوری اندرا تن
 کاکغ مغبکوت بار اغر کمان
 جاغلمه مالو دیدالم هایت
 سلغکن مایت کاکغر توروی
 سرای مغرلغ سرب فقیران
 سفکلکن فایتک دشن و دشنان
 تیدق لکای بره ایت سوک
 هپالم سوزاغ فقیران نیر سوک
 باکیکن بلمه راسلان داده
 دهدا فن راتوق گلکنه بکنده
 راستان بلسی سرت کاسیلان
 ایرما و کاسیلر ادا و ریکن
 برداتغ لجه سوزاغین ختوب
 کمدین فایتک مقاد فکندری
 گلکنه نن تیدق امنغونچان
 موفقتم سکلین اف بیچار
 تیدق لاک اکو امنغون لودار
 کنتبوهن گلکنه امیرن فترا
 بره غنلم فقیکان کلکن منتر

کالای ادری اسکور این میدوی
 هیله و حمان کلنده نین چاری
 مستک سودا بر تاشین تلغین
 بسوره فالو کورخ بسبو پین
 رحیمه تنتر لسودا بر جان
 ادفون اگسن کنتبو هن
 رامین مبرجی کشفخ جان
 رهندو کوی ساقته بر جعفر اوان
 مقار جان رحیم کرینیا یغ لغم
 فرمیسوی برکات کتعی پیسه
 معفکت تاغین تر لالوانده
 راتوفون مندایغ سرای بر سبل
 راسان قلبو بکیکن مسلم
 مرادین خونیم بیاد ابرکات
 کلین مندایغ بلوس کسات
 بکنده بریت دغین تاغین
 هاروم مانس مرد و سوران
 راتوداها بردایغ سهیسه
 توانکو جانن برهاتی کنده
 کند فیکیه فایتیک سندی ری
 سکویغ منقلکن فقیان منتری

اسرافیر میوه مانس بوسر پ
 تمباغن بدان کاکثر سندی ری
 ایبه مان بنده کنتبو هن
 جباو بیله منتری فقیان کلین
 منوجوانتار اداهاوان کورینن
 تلغین تیدی بر کفتوسن
 لقتلم بلوس هاتین فقیان
 لسته دغن ایرمتا بر همیوران
 کباو لبو سوری مسکوت
 امنون توانکو و بی سرفادا
 فایتیک منقتر فاو ک اتسد
 تر لالومانس مقلو کون تیت
 ایهنده نین سودا عالم فرنت
 تندت میافوا ایرت سات
 ملیهت کلا کولان دو بیه مسکوت
 سوره تر فضلیغ کسوا فتران
 بلوسدان کاتسیه نیغ مندغ کون
 کند کلنده تر لالو فیت
 فایتیک منقلک کسبار اتر فرنت
 انقده نین بهاروم نته فکر پی
 بیسره فایتیک کبا ای سندی ری

او وصول غیر ماشر با کوه فت
 اریب نقصون امس آغاوان
 بندان سهاج سفره حیوان
 باغوز مالتولیس فرغیران
 فریسوریب فوزر به لالوفغن
 دغن ایرماور فقیران اورنگن
 بر باکی ۲ فولایف قدراتسکن
 ادواغسون دیو کسسون
 تغیرهای قلبیو بندان توان
 جکلو کبابی بنده ان فولوغ
 اسر کو تیدق بنده نن تننغ
 جیوا کد سفره کسوم سکونغ
 دسناهای بنده تیا دار لندوم
 ادوع امس کو کن جیوا بنده
 انکو پنچلی بشاوان مودا
 تشکلله امس کو پاواه دباوان
 جاشغله انکلو مناره وانس
 کنتمبو هن مهمه ایم کان بنده
 سبک انقوضتری بریسید
 کنتمبو هن مناعس غنکون دیرپ
 راهین ترکجت بر دبرهای قی

تشکلله توان امس جویت
 بوع هایت بندان توان
 سب بر جریب دغغو توان
 سبله مرسیبا کنتمبو هن
 تید قلم سدر بکنده کن بندان
 فریسوریب فون بگت فلاغن
 تید قلم سدر مالودان سو فون
 اسر میر تمباغن بندان
 فنتو مجلس انکسکو توان
 سیافل کلقو کن کو فنداغ
 افام جادی بنده نن کاراغ
 دیا تس اولوتو انکو جیغ
 سووال نصیب دباوان نتغ
 چهیا درجه توان ایضنده
 سلوه جاوه سبک بغن تیا داه
 ایضنده دان بنده هندو بر جان
 سکنز بولن ایضنده مچو رکمن
 بر سلسما دغن فاو کد گلنده
 سمون پنچغچر دوچی سربنادا
 ربه در بیان را دین سبترپ
 سیکر ادسبو کفلا استورس

پشاور بزیت کندن فرمیور،
 سنگال تفکل سندیو
 اکرتیت فرمیور
 دهن کنتمبون سو کما
 مکتومفاو رادین منتری
 مفاد فبنده فرمیور
 آکن تیت فرمیور
 بنده هنده مپور هکن فکما و منتری
 راترداها منجضغ دوی
 فنارا هکن انند کما و دوی
 لاکو استری بکنده فنکن
 ترلالو بلس منتری سکلین
 بکنده مندقر ترلالو کاسیفر
 لاکو بکنده بلیکن فغسن
 لادوریت راتو کورینن
 رادین منتری دان کنتمبون
 انند بکنده رادین منتری
 ایهنده وان بنده فرمیور
 فرمیور مریبا کنتمبون
 ادو کونفر امر تمنوا وان
 انواغسون جهنیا مات

اذنه وی افا بچار دیرب
 تید قلم دیرب ففکل منتری
 دسور ففکل رادین منتری
 کیت مپور هکن فکما و منتری
 دهن کنتمبون لاکو استری
 ایضه فون حضر سما م دفری
 سب فون توان فر کبلا کما
 سکلین رعیه کیسی نگر
 فایتک بر مو هن هنده کما
 منجاری هب کما و دوی
 دهن ایر متار بر هجور ان
 هاس بر لایغسن لاکو فرامون
 تندق مناغیس فر لاهن
 منبای لاکو اذنه بغاوان
 اذنه وی جاغی بر باغ فسن
 سدیکت فون تید فر مریبان
 منجضغ دوی لاکو استری
 دتلیغی فول تیا د تر فری
 مریبا کما بانی بو یی یغدر ان بکن
 جهما مکوت هپاله توان
 فکی هاتی جهمالا مکوت

تیدق تو اولکو مشا رکما سیمهن
 تشدق مهنه کنته سوهن
 ووب نصیب میدان چیر لاک
 ایمه دان بنده بنچی بیلاک
 دام دیدغر ایهنده دان بنده
 ربه فغن دشمن ادند
 منداغر ایهنده بنده نزن توان
 فقیران بر غمکت در فر کدورنگز
 مندا فکن ایهنده بنده توان
 بکنده فون کدر بقکت فزاهن
 اکن سیمه مرادین فتریب
 کمدین فایتک مفاد فی سندیریب
 برو اتق سیمه ادنده توان
 سفای جا وین منتری کلین
 مانس بریت سوری بستارا
 مان فرنت توان ادنده
 هپایه توان سوزاغر لودارا
 چکلو ادنده تولسان مسرا
 دام دیدغر اولیه کنته سوهن
 سواقون تیدق ادا بر کتهون
 سکلر عیبه کدوبه بوه نگروری

منفکلن فایتک دغن فرچپشان
 سبیل مغرایغر سوری فقیران
 تیدق کسای بره اقا سوکا
 تپاکه سوزاغر فقیران بفر لوسک
 بلیکن بله راسان داداه
 دهدا فن را تو گلنده بکنده
 کدواش ایته ربه دان فغن
 دغن ادنده کنته سوهن
 ایرماور خون داوهریکن
 راسان هایتی تیدق بوکا تهن
 توانکو سیلاکن کجای کنگری
 متان مغرایغر راوین منتری
 منکال تو اولکو اکن بجهان
 مایغر م بر منفکلن فریکان
 گلنده نزن تیدق اغون بچار
 موقتمه دغن فاکم لاشه
 تیدق له لاکنی دواه تیک
 کنته سوهن گلنده اغون فقرا
 بچاره کدوا ایهنده نزن توان
 سوزاغر فغن تیدق ماوه منترکن
 هندق مفاد فی راوین منتری

بیرون فرود آمدن و بر روی
 بشا را کسب بر واقع کسب
 مشار فکن رحیم کرم نیا نفع لهن
 فرمیسور میا نندو کسرت بهیم
 مکتکت تاغن مانس بر تبه
 راتو مندایغ سسرای در تیت
 تر لادومانس مغلی کز فرنت
 کتله قون تیا ابر کات کات
 مسکله نفع مندایغ بلین کات
 مکتبه بر تیت و غن تاغن
 هالسانس مرد و سواران
 راتو و اها بردایغ سسبه
 توانکی جاعتن بر هایت کتده
 کتده فیکر فایتیک کندی ریه
 مسکو نفع مستعلکن نضاک و تریه
 مندقر کن سمب اوند بتا سر
 بر تیت کتدرا توفتر ا
 مانس بر تیت بشا را کسب
 توانکو جویت لغساند
 کتدرا بتا رمتا و سلامت
 بلهنگان کتده ایکوت

اکرم بر عیت کسب نکره
 سمفون فکولن ذو نفع فیت
 کبای لبو فادک ایسم
 امنوز توانکو و نخی خلیفه
 هندو مغتر فادک ایمنده
 راست ماواش بلیکن بله
 ایمنده نغ سو و ایدالم فرنت
 تند و مپاقو ایر مات
 میلهقت ملاکولن دوئی مکتوت
 مسرت ای مندرق کدوا ختر ان
 بلین کالیسن کسرت نفع مندایغ
 کتده کتده تر لالی فیت
 فایتیک منقلع کسرت فرنت
 انده نغ بهار و مرنت نکره
 بیرون فایتیک فو نغ کندی ریه
 سوکان تیه و ترکیه اکیرا
 ایکوتله ایمنده امنوز نفع
 مندایغ فرمیسور ای اندران
 کاکو مغیکوت بارا فرحان
 کتدرا دیوات منتا برکت
 سدا فکن ساقه کتده توریه

دسوره فالو کفر کمال سن
 کدو امنتریه تورون بر جان
 هجت بر هجت بسوکن کفالغ
 تر لالو بسو کا بکنده منتغ
 لاهیلر و خان را دین و یاراق
 اور هجیع منتغ تر لالو با پت
 ستغ هجت هندی وان تولن
 بستغ بر لایه برده واره لولان
 اده بیخ جاتوق کسبیل بر لاریه
 سکیک بیگیت فولابرو میریه
 حالخ ماسیغ و غن کلا کسوان
 ادفون کس یغه فرستوان
 تر لالو سو کا فاد که راتو بچسوان
 بکنده دها و غن کسور یغین
 بکنده فولغ کا و سستان
 سو کالهر عیته هینا وینا
 کدوان راتو بریتیت فولا
 همدق همبا و اضولو با لا
 ماکن وان میتم تر لالو رامیه
 و غن هریتم تر لالو رامیه
 حاکن میتم توجه مالک توجه هاز

منتری دها دفن کور یغین
 ماسیغ همدق مشا و کفته مابین
 لاکون با نی او را غن بر فر ا غ
 فند این فیتد لبه وان کور ا غ
 بر تمبه دولت راجا شر بیجا
 و اتغ بر لاریه انور بر ا ستو
 مما یکن کاین کسبیل بر جان
 انور وان چور بر تشکل لاسن
 و هسبر و کن اولیم تلغ کندی
 همدق منتون را دین منتری
 ادا یغ لایه ادا یغ قران یغین
 سمنیم ایه کتنت فر هتن
 استری فر منتری کسکات
 ممدان ارق و غن کتقبرین
 ملقک دیاتس سقک سان
 مه به کفد بر اجا یغ غنا
 و سوز و همنونک فیتد لکین
 توجه هاریه بر مایر فولا
 فنو وان تمقت فسیان ط با ی
 سقنات کدو احضر با ی
 و غن کتق کتق کاه وان منتری

نیت قلبه کسواس را با آن گسند
 ایستبله بکنده اکثر بر جالبنا
 لا کوم منما فرانتند کتبه من
 بست کتبه میری صدق
 سفای بکنده تر لاولعنه
 ستمه بیچ مسودالم هماره
 برهمن سکل فکجا و منتری
 مائغ مشارق را درین منتری
 فاویه یا تو را کان دان کیری
 سمنیله بکنده کلور فاضاع
 فکجا و منتری برهمن و اتغ
 کند ادمه بکنده منداغ
 فتر انن سما سیکو کسوراع
 را تو اها برد اتغ سبه
 فایتک مجبجج کما ز اتغ تیت
 بتارا کالامپا توکن مسودا
 ادمه فایتک ملاوی فرنت
 تر لاول کواکها ت بکنده
 سمیل منداغ کند انسه
 بر تیت فولارا تو پچسا وان
 بیت هندق بر امی راهینی

منداغ کدوا فادک انتبه
 گسند منتر ادمه توان
 لاکو ستری و ثبن فشیران
 خدا فقیر مسکین هب اسم
 بر حیت تنتر امرا تلم مسودله
 بر بو پسیله نوبت سر وین فقیری
 و غن رحیمه کسیمی فکسری
 و غن کتبه من لاکو ستری
 مایغ نیدر لانی تر فری
 هابسله برهنی کلین اوراع
 تیت حیمه مسودا بنتر
 ادمه وی افای بچار اسکالاع
 نیدر کسینا ف لاکو دفنداغ
 مغار فکن رحیم کربنا فرلم
 نیدر کسینا فایتک هوب
 بیرو فامنی تیا دا بر فند
 تو اگو کنی بنده وان ایچ
 مندر کن کسم فادک ادمه
 سول جافه بد بقر تیا دا
 کف منتری فکجا و سکن
 بر مایندله سکل نلن اسکین

مانس بریتیت دو لی سگنات
 اوصل غیر مانس بخاریت
 نکریه دشق کورینسن
 دشق کلنده بکنده نن توان
 مانس مهبه کنتمبوهن
 تیت توتیده وفایتیکه ساخن
 مشارا فکن راحیه سهاریه ساریه
 سقا هفون فایتیکه دبدیکه سوریه
 درجا غیر مانس مورام بر سر سرب
 سقتله بس رادین منتریه
 رادین بر سدا فر لاصن لاصن
 سخر تیکن لهنو فدنا فر اسان
 بریتیت فولایه یهنه بکنده
 مپوه بر بوعه فنجم فر سادا
 ستمه بگنوفس هیسن ایتو
 مپوه مپوک کد و غ سواتو
 فتو اکوهان سسورایغ ایتو
 تلخس این ای منجاوی راتو
 بردانع تلمبه فادو که ادمنده
 فایتیکه مشارایغ لعدوری فادا
 مانس تر سینه فادو که کلنده

انقده جاغن ساشم برجهت
 ایهنده دان بنده اونیه مکتو
 نغله انگور جون غیر منسکن
 سوها مس سمنی و تمباغن
 کبابه تلافکن ایهنده توان
 بوکنن قدره فایتیکه نن توان
 کلناهن تلافکن رادین منتریه
 فایتیکه نن تکوچ تر لادو خریه
 هایتی هنجور تیا داتو فریب
 مند غر کن کتمبوهن مشتکنده بریه
 سواران هالوس مباره پوراوان
 کتمبوهن مند فر لیس کالیهن
 هندق کلور مشترا ادمنده
 هندق مندیکن فادو که انقده
 بریتیت فولادو وی سغراتو
 افاک دهرت کونن ایتو
 هر تا کو با پوتیا ادا بر تنستو
 بیسره اکوهاس کد فر لعدو
 توجه لقس خیتی افتن یغ ادا
 فر کلین فغبا و منتریه فغ ادا
 سمیل منداغ کفدا ادمنده

سجد و مہربہ توجہ کا تحب
 ساقو خولا فغبا و ازادہ منتری
 و دمن رعیت کشنی نگرہ
 ساقو نوبت راجہ بیخ تمان
 لغکہ برتختہ دفتور استن
 تتخلہ کرہ جان را دین منتری
 سو کارام کیسی نگرہ
 برد اتغر سہہ را تو بچہ کولون
 کہا و لبو فاد کہ سینو ہن
 مٹار فکن را حیم و دمن کلغا ہن
 فایتک مپار اہکن کنتہ ہن
 ترلاو مانسہ برد اتغر سہہ
 در فہ شتہ ہا تہی کنندہ
 ستہ دید غرا و لید کنتہ ہن
 ہایتی برد بر ترلاو را وان
 سفیلہ ہایتی ایضہ بندہ کا ایغ
 در فہ کچیل فایتک تر سوانہ
 فرین نصیب بدانکو مانسہ
 ایرستان ہر جہی باکی و تو ایغ
 کنتہ ہن مناغیس تواد سزایہ
 مندای لستربن کتہ بر جنت

کلینن فایتہ منجلیغ دوہی
 مٹاد فر نوبت راجہ بستاریہ
 سو کالہ فکولن مٹکو نگرہ
 بکنہ بر اراق سکو کا کستان
 و یاد فر منتری اتغر فردان
 کنتہ ہن جا دی فر میسوریہ
 و دمن فغبا و کلینن منتریہ
 تو اتکو فایتک ہا رفکن امنون
 فایتک نہ ہنہ و کجائی کیچہ کولون
 کندا بکنہ انتقدہ کراہکن تھان
 منجا دی ہب کہا و تلافکن
 ایرستان بکنہ باکی و کوبہ
 کاین وان با جہا ہا سلمہ پاس
 ایضہ وان بندہ بر مچہن فولغ
 کندہ راسن کینلو فیسلوان
 منٹکلکن فایتک سوراغ اوراغ
 تیدقلم بر تمو ہا تی یغ کسغ
 سنتیاس منٹکغ کاس اوراغ
 کنتہ کاسہن کچہ یغ مندایغ
 را دین عتدق تر کات کات
 تندق بر جہی بران ایر مات

لالو بر اراق کلمه نکریم
 و کارها را منت دشن بید و بر
 فاشه مغا تو را و می من توان
 دیا تو را فایسه در یک سبله کمان
 فغا جرن تبا دشن کسینت
 نلیشر م نایکر دیا تو جاران
 فریسور بی کورین سبله کیریم
 سنجستان کنج ترا میتر ساریب
 جبرکیت دان و ایفر لو اتو لو افن
 سائتملم مجلسی رو فان توان
 ستم کننو توجه کالیب
 دسور بر اراق ملکو سکایب
 بر اراقم را دین ملکو کدالم
 سشکره ان سنا فر تید و لم ویم
 کسینله کفین را دین منتریم
 دایر یکن بنده کمان دان کیریم
 سرة واقف را دین منتریم
 موکا مانسی امته بیرسوریم
 نایکلم بر تحت را دین منتریم
 دیا و فاقو فر دان منتریم
 فوتم و فالو توجه کالیب

فایو تر ترکبشر کمان دان کیریم
 کورکن کرجان سودا تر دیریم
 فریسوریم داکسوف را قکن
 کبرکن امر سخت کبلاکن
 دایر یکن فغبا و منتریم کلین
 تر لالو رام سبله بو بی بو بین
 فغا جره هولو فغبا و منتریم
 رامین تید و لاکئی تر فریم
 دهولو در خدا جفان فقیران
 مندقرکن بو بی تر لالو تران
 لالو دفسیبین منجیح ووی
 دایر یکن اولیسه کل منتریم
 دسور فاسخ لیلادان مزیم
 بو بی سفره جرن فر کاسرام
 دشن کتیم بو هن لاکئی استوریم
 سرة بینی فغبا و دان منتریم
 ایسنده کده بلیکت بر دیریم
 کاتن سبله کمان را تو کساریم
 دشن کتیم بو هن لاکئی استوریم
 سفره بولن لغت بلس هاریم
 بر دیریم دیو لست بتا اصلیم

بکجه کنا یلکن کور هتیا س
 بکنده بریتیه فد فرمیسریه
 دهن کتیمبوسن وولای کستریه
 فرمیسوریه مغیس کتیمبوسن
 برتاته کور کستریه برتولیس اوان
 برکالغی راهیک سراق ملایغ
 چه یان منچر امت چمر لغ
 برچین ایلری کاتن کیلن
 برتبه مانس فد افند اغن
 چنتیق منجلس مره ابغایند
 ماریله کوجبو کراغن توان
 برسوبولنتر سرفا هت ناکن
 سرفا دوک کسون فریوع بریک
 سما برهیا سن لایک کستریه
 دها دغن بندان فرمیسریه
 ستمک سودا و انده ممایک
 ترکنله فرهیسن برکایه بای
 رادین منتریه و جسمان
 بر لراق کور دریه استان
 ایمنه کدوا حضرت ذیبین
 بندان کدیو کسیری و ان کائن

کلین ایت با و اکساریه
 کسره مغیس رادین منتریه
 هندق دیاراق برکلیغ نگره
 دغن کچن فکاین یغلا مانس
 برکجه ورن کیلو کیلوان
 دتاته خودیه انستق دسلغ
 ایلوق مجلس کیلغ نخیلغ
 فرمشان بید وریه کسلغ انتن
 سفره اولند و روریه کیاشن
 عارین برچین رغن ارتاوان
 قلب دمان تید فکن روان
 برسنتغ کچر و غی و چمناک
 فکاینه انده تیا و اتسرن
 کتیمبوسن دهن رادین منتریه
 کدوا ایلوق مانس برسریه
 انور منتریه دتیه لکن مپلنجی
 دنداغ مجلس تیا دتر نیلی
 کتیمبوسن دیاتس سراق مرون
 دایر میکن منتریه انور فوان
 مندر انقله بکنده توان
 سفره میکل دیاراق اوان

ف تبه حون منجکله فقکله فتنه
 منغون کن رعیته ایسی نکرین
 لبه دان فکین دسوقه رامین
 سکنو کدی لور بوقه سکین
 سوه دان رامی سکله منتری
 مشخوره ور تان سکله نکرین
 ماکن دان مینم برس کاسکان
 منتری داهادقن کورین
 لاکور کتوره او راغ بر فرس نخ
 فندیش تیدر لبه دان کور راغ
 فقکله فولاد تیه دسور و کن
 سلیغ نایکله کاتبس جباران
 فقکله داهادجمن کوی پین
 نمبار جمی صابن بر فقکله
 فقکله و کملین جاغن بر بیت
 سمون نکلون دوغیا بریت
 سکین ایت سوکا تر نای
 تر لاکو سوکا بکنده کدو
 کدوان کما کوی بیس دکیسا
 او راغ ملیحت کچیل دن بیا
 بکنده بریت فدا سکله منتری

سته سوداها یسکن دهاریا
 نیه مپور مپایکی نکرین
 بکنده مپور مملای فکر جان
 دغن لکله بی پپ بو پین
 دسور بر جکله امته فوله هاریه
 جوکیت دان تند قاسهاریا
 دسور فالو کفر دان کاملن
 ماسیغم هنده قومغاد و کندنین
 هبت بر هبت بوکن کفالیغ
 تر لاکو سوکا بکنده منت
 ستم بر هنتی منتری سکین
 مپیم تورون فقکله سکین
 کدوان سما برها دافن
 بر هبت کن کوراد هلام فیین
 بتار کدو سما بریتیت
 سکله فقکله واسکین مپیم
 بر ما یکنه کله فر فقکله
 تبا و تاغن سما دیکله
 هبت بر هبت بر فوسر فوش
 لاکور صدغ بر فرس غر بیس
 کنگله سو دامت فوله هاریه

اوه انقلون حوان بوه دعایه
 سلم سوه ابر تلغر تاغین
 کند ابلنده راجع بقاوان
 اکن تیت ووی سسغناات
 مو فتسلم فولاسکارا ترقیت
 کلنده نر هندقد بهار اهلکن فیکر
 سکلین ایت کیت بری
 مانس بهیمه سسغناات واهان
 فایتکن نر هب کدی پات
 تو انکو کنتیر ابلنده دان بنده
 مشارا فکن لعنه راجهم کلنده
 تر لالو سوا سرای بتارا
 لالو بریت سسرای بتارا
 فایته فون سیکرا ماسو کدالم
 سلغمک دیاتر کوت فواله
 بریت فولاد کستارا
 بیت نر هند قو کبرج سیکر
 فایته بهیمه تر لالو سوک
 تو انکر جاغش شکدان سفک
 فایته فو کساج او بیغیر سجا
 فاتسلم بر نشتکل بار اتر کرجا

داندان ابلنده تیا وتر فریب
 لالو بریت رانر کوه ریفنی
 ادمنده ووی اذ بیچاره توان
 سلم ادمنده در فند ابر چنت
 کلنده فر دکن اخلو بیلیات
 کند انقله رادین منتریا
 کنتمو هن جاوی فر میور
 کباو ووی فادکم کلنده
 سبارا غشیه ووی کسری فارا
 ساکن فایتکل ملاوی تیت
 فایتکل تا ماوه مقادا عاوا
 مند غر کنز ادمنده عقیکت بچارا
 فایته توان فقلج بحر اید سیکر
 وکلنده فون حضرت ادا سمایم
 بر باقی باکی سسوحی دان کولم
 کاکو فایته افاله بیچارا
 هندو مفر جاکن رادین فترا
 لبهقن دهن کور و جناک
 اینسلم فایتکل بر جا کجا
 سبارا غر کسین بر لاکو ساچا
 بلنده فون تیت مقبره مرام درجه

تفکری قلبی سر و پا بداند
 منقلبکن بنده تیدق که توان
 صوتیه کونیغ کسند و مکلورین
 حجاب بین کیت ترلا لوشین
 صحیحوریه هاتی بنده نزن توان
 با کور لنبق را ساز بداند
 صوتیه کونیغ رنده ره یوفی
 تفکری جنتوخ لیمنا کوفرا می
 لا لور رب فغنن فوللا
 دغز ابر ماورد او در کین فوللا
 هاتیفون هنجی تیار ابر کالا
 را دین منتری مرید کفنا
 مهار و کسدر در رفتن فشن
 دغسی فحوب در اربکن
 ایلق منجلی خلیع و رن
 مشکان بنده سمنامنا
 جنت کومانوس و ایشاوان
 بوه هاتی سندان توان
 بقیت بر دیر کنتسوسن
 تیدق مهبه فخر و بشاوان
 دچیم کفنا سرخ و تاغیش

ادوا غسوز اوس تمنوان
 اوصو منجلیس و ایشاوان
 انقلو توان فضا کنچار
 داند امین بنده بلو مکن فان
 ادوا انقلو توان کنتسوسن
 تیکل بلوس تا صر هنرک دغچکن
 ادوا توان کور اوس اوریب
 جیو کور سراج بنده تانین
 فریسور یکسغه اوار کلیل
 را دین منتری مرید کفنا
 تو بهن لسوتیاد اتر هیللا
 فریسور بر رب فغنن فوللا
 ابر ماور سیکر ادا وریکن
 کنتسوسن دود کبله کاشن
 ادوا انقلو فضا کنچار
 جیو کور عاریفه جقتان
 ادا اصل جیو کور توان
 سداغ و تانف تمباغز باوان
 سته سود ایغد را تبکن
 سندا فتنکن اهنده بکنده توان
 دسمبوع بکنده راجه اصلی

کله با ایت هابرو تاغین
 بیخرا له بخت لرین مترو
 ایمنه کده بکنده صغیر
 سکه سدر کده و اشنتا
 دورج پتر ماشر تیا ابر تارا
 فرمیسو ری لقسع کاهستان
 سره قرفنداغ لرین فنا کله جان
 سکه واقع ایمنه داز بنده
 دقلق دچیم اولیه بکنده
 فرمیسو ری فون سلا لوقسن
 کنغلقور دغن کنتدا صن
 سره بختک در شد فغن
 کدول سجوه دکاتی توان
 سمیل مناغیس بلیکن فغن
 تیت بتا رکند فغیران
 مندافتکن اومنه کنتبوجن
 فرمیسو ری مناغیس ترکان
 راتویر شیت کفدا بکنده
 کدولت بر جان منجلی شاه
 سکه سمی بکنده من توان
 بر بلیک بوجوب و مراتب کن

ایرتاز اجاتوه بره جوران
 ایر ماوریکرا دجو چوریا
 دایریکن رادین هر کنتی کنستی
 دودق مریندوغ دو ابر حور
 سدایت فون تیدقاچیدلا
 مندافتکن انقده تیچ بختان
 خیرا تر جیغ تر لالولین
 لالوهریبا فاد که انقشده
 صغیر لوله دیندالم و ادا
 تاغتن مالت لیه کنتبوجن
 ایر ماوریکرا و اوریکن
 دلیمتی کنغلقور ازان کنتده
 دقلق فتریه کیر بر جان کمان
 ایسی کستان بلور ان کاسین
 مار بلیه مکتا انقده کو توان
 سمین رادین توان کویسیلاکن
 کنتبوجن تیندوق و ریبان
 سیلاکن مکتا توان اومنه
 دایر تیکن اولیه فاد که انقده
 فرمیسو ری کدولت مرش کنتبوجن
 تیدق کده مالور ان کوفتن

حار من بنده گفته توان
 سیکر له باوه بندان توان
 ملبهت کن بند کشته بر چیت
 تند تر مباحو ایر مات
 در میسور رب تو حسد و کرا بر جان
 تیت بکنند امبیاح کیر یکن
 و هاد من انفسه بکنده توان
 و بلا کن منتری خفق و اسکلین
 تمبا وان تا مین فغنج فایوب
 سرقه او را بر مفار ق صفای
 مهبوق اودنه بکنده من توان
 مپیره مهبوق فتری بقاوان
 دوی توانگو نایک کفسین
 دایر یکن اولپه او بر بقاوان
 ترو و ناه منتری ففکان کلین
 بکنده فون لفسخر نایک کفسین
 سن سمنی لاور جابه چاری
 ارنده توان سیلان کمار بو
 رفلو لیجر بر نایس و نایسین
 منتری ففکان تر لاور کایسین
 مندیغ کلا کوان بکنده و مکیسین

دغن متید و یکن در هر نون کن
 منجا دی عصبه کنای تلاقن
 را دین تو تید و تر کات کات
 بلسن تید و لایک مندر بیت
 تید فکله سفت مینم وان ماکن
 بر تیت کفند سکل کسیر
 دغن جفان بکنده بر جالس
 فانیسه مقیر یکن کاج کنا یکن
 بکنده بر انگت تر لاور امی
 دغن بو بی بو سین تر لاور امی
 دولا فز او راغ منتری بکنده تیتکن
 فر میسوری منفقن مینر یکن
 تیت ککنده توانگو دفس سیلان
 بکنده کرسنهم لاسو بر جالس
 سکل سمنی بکنده کلامن کفسین
 فانیسه فون و اتق فملو الوکن
 ککنده بکنده سیکر ابر و مینر یکن
 تیت بکنده مانس بر سر یکن
 ستر نایک اودنه ککنده توان
 کد و لاش لاور رب ففسن
 را سان هایت تید و تر تاهن

تر لالو خیران مکنده نر توان
 بتا را نر سلخ لنگه بر تحت
 بنسوخ فار اس باکی دست
 سفره ترکحت مکنده نر توان
 برتیت مانس مباره بر او ان
 را دین منتره منع کلن کره پس
 بالمشلا کوثر تر لالو مانس
 سبوح مهیمه را دین بشاوان
 و سمبوره بر لقا تا شن غغیران
 سفاد مانغیس ترکده فن
 را دین ساغه بلس کاسین
 کلن بر مندا فیلوان راوان
 سبوح بشاوان فرس کاسین
 برتیت مانس مکنده توان
 مار بیده مندا فتن سند توان
 سرای بشاوان بکیت بر رویه
 مکتو مفاد فرس سره
 سه تر فنداه را دین منتره
 سفره کن تیمو که کند بره
 بکنده فوز و دوق دمن فر لاهن
 سیلا کر کما بره انفس توان

و سفکله بیلا دره کاندن
 خیران نر تیه و ترکات کات
 سبوح بشاوان غغیران
 بکیت بر رویه بتا را بشاوان
 سیلا کن کما بره انفسه توان
 لا کوثر فیت امت مجلسی
 لقان فت بشاوان و تولیس
 بنسوخ و و بی خا که سلطان
 و فلق مهیم انفسه توان
 سفره کن لنبور و ما کلا کوان
 ایر متا ش جاتوه کر بیادان
 منتره فسکا و کلین بر تلغین
 مندا لاکو را تو بشاوان
 کفده انفسه سره غغیران
 سفای سیکر ا کیت بر جالن
 دایر یکن اولیه را دین منتره
 کلین اد بنین اجی
 خیران تر لالی فرمیسور
 تمبا هن فولو کجل برین منتره
 فرمیسور یک سفره ایکن ایکوان
 فسکا کچان مغان و نقش کلن

مسدود فوز فخر من در یک
 فقیر زن مکن و کف بر سوک
 بسوهای تویی کنت مسو و من
 ایر متاز که حاج بر هیچی بران
 را دین منتری سواد مکی
 فانتله دیاد اف و سری بای
 رانقتله توان اینو بشاوان
 خدمت مهبه کبایه تلافکن
 تیت بکنده فر کیله توان
 منتری ففکاوان ادا شیر یکن
 تر کبقله فایو غیر امته کبسه
 بکنده فوز نایک کاس کبجه
 بر اهکت را دین کلور کسوت
 منتری ففکاوان ادا له سرف
 سکه سفی اینو بشاوان

در من بکن بوی بی پیر
 سکه سفی منتری کلین
 سجو مهبه کبایه تلافکن
 فاد که اینده بنده توان
 تر کبهم مانس سو که اینو بشاوان
 دایر یکن ففکاوان منتری کلین

سکل بیغ مباح کلون اسول
 دودوق منسفر و فانه بشکن
 مسدود مرکز کانت اینو بشاوان
 بکنن لبور اسان بدن
 ایقز تیب و لاکیب بر یکیب
 سکل بیغ منسفر خیزن تر لای
 لالو مفاد فایه کفین
 سد و مانس ترتیب کلا کون
 فر سیلان کما بر و اینده بشاوان
 کاکفر فاتیبه سرت توان
 ففاتیبه دودوق کفال کبجه
 ایلو مجلس تر لالو فیتهم
 دایر یکن رعیت بکن کبیت
 هند و مفاد ف و وی کفکان
 امنست او را غیر منتری بکنده بشاوان
 - ادا کزده توان -

خیر از تر لالو منسفر فقیران
 فاتیله کامنت یقه تیت سکن
 و فر سیلان کلور کبایه بشاوان
 در مکن کبجه تور و من بر حالن
 سفیله را دین کف کف کلین

اکرن کافرن کاکثرنن توان
 جکلوسوه اکاکثرنن ماتی
 دشمن ایرهتا توان سیرامی
 کنتبوهن سفته بلس کاسهین
 مندوخ لاکو اینوبقاوان
 کنتبوهن برکات فرلاصن
 جکلوس مکین تیت فقیران
 اکرن کافرن مکنده نزن توان
 بلس هایت اینوبقاوان
 کفدرا ساش تیاو ایرکاتھوان
 افاله ساش تقبیل وان توان
 برکات فولاراد برن منتری
 تفجیل توان کاکثرنن حرکتی
 جاقنله توان برنیو دیری
 جکلوسه تریا ابضه بنداسویا
 تفجیلله تیران وجه برسریر
 هاری نزن سو وانفکلی هاری
 اسمیرن راترن نمناوان
 جکلوسه بران مکن ابضه تون
 تفجیلله تون باوه بدنکو
 جاقنله مبارین مکنده فیلسو

دباوه استان توان تا نمکن
 کفدا توان کاکثرنن فستی
 سفای و اتوخ کجبتغ نلفیسی
 ایرمتاش بره صبوران
 ساش سیدق مای و تفجیلکن
 سوزان مانس ممبرویراوان
 تیدقله مای فایتکل و تفجیلکن
 دباوه استان توان تا نمکن
 مندخرکات کنتبوهن
 ساش کن تیدق وافت و تفجیلکن
 رند و دان وندام تیا و ترناهن
 اسمنناوان راترن بید وری
 تفجیلله اسمانستن بید وری
 ملکوت وید جاقنن بروکوییری
 لیکرا جون کاکثرنن کبابی
 کاکثرنن تیدق مال مکن هاری
 تفجیل توانکو بید وری
 جیوکه کو جاقنن برهاتق راون
 بیرله مای دباوه فرد ووان
 انجی جاقنن بروکوییری
 تفجیلله اسمان تام جیوکه

سکاراغ چونکه ایهنده فریلاکن
 کمنده هندق ایهنده سورچکن
 ترکیت بریدرهای کنتبوهن
 ای منداغ کمنده سراب فغیران
 برداق کعبه دغش فرلاهن
 مشارفکن راجیم بیغ کلمفاهن
 ماسی برتیت راتو بقاوان
 ادوانتکوان مس تمناوان
 بپرله کمنده فرکی سوراغ
 منداقت عقل ایهنده بیغ کورغ
 بکنده فوز برانغت لاکورکیبن
 دسوره کلورکن علت کرچان
 سکل کوردا سوره اله دحضرکن
 سکلین علت دسوره کنان
 رادین منترپ لاکیم مبرچو اترپ
 ادوانتکوان واصل بستا رپ
 توانکوی باو مس تمناوان
 تقبلله توانکوی پاوان بدان
 کالغ مشادف ایهنده بنده توان
 کباوه لبوده ونی تلافکن
 جکلو کالغ بکنده بوانعکن

جکوسو کانتکوان
 فرکی بقا دوا ایهنده بنده توان
 مسد غرکن تیت راتو بقاوان
 ماسی تیدق دافت دفرکن
 موهکن امفون کبان نلاکن
 فاتیکن نین هندق مبر بیغ فغیران
 کمنده انقند کنتبوهن
 جاهتله نام ایهنده توان
 فریلاکن ایهسه بنده بکاراغ
 ماکن تیدق ایهندا نود اتغ
 منکارهکن فقکاو منقری کلین
 کاجه کنایکن دسوره فغیرکن
 هابوغ کرچان دسوره کیمکن
 کلورکن فغیر ویدیرکن
 فغکویلی کاخ دان کیرپ
 صیلغ تا دافت کمنده چارین
 جهیا درجا کمنده ستوان
 مس کو چاشن برهانی لوان
 همدق مبر رهکن پاوان بدن
 مشارفکن راجیم بیغ کلمفاهن
 بلسو توبه توان کلغ فوهکن

افاکه مقصود و یوم و جوان
 مابعد بریتیت فاد که شقو لون
 نگر یو بیت دیدن کون
 مقصود بیت در یگان
 بکنده منفا فته او ریغ هی
 فغجهای غور هم پیغوا جار
 سوز او دیدن کن غن را بر منتری
 بکنده مند غر خبر نیغد مکین
 تیک تا هن سوزا فر جلان
 فقهای لوز بر من غند و کبابی
 ملک و مقادف کبایه و ویغ
 بکنده مند غر آنده من و داغ
 منتری فقهای خیر ان نجوش
 بتار بریتیت کفدا فقیران
 مانس هم پیغ را در یغش او ان
 بکنده فز لا لوفد کتیموهن
 سوز داغ بکنده من فوان
 کتیموهن ملیه بکنده نو داغ
 هاتن بر و بر روح مسلا یغ
 ستم را تو سودا بر نحت
 انکس توان همیامات

افاکه نام نگر یو سسوزن
 بریتیت من داغ در یو بنجر کولان
 داغ من همدق مقاد و کون
 همدق مقادف بتار کسن
 عاز را دین فسفا کفان
 سغه توانکی ادا فتری
 سکا ریغ همدق دجاد یکن کوز یو
 لیل بریتیت ایرتا بر همیوان
 لیغ در ان الملم و غر کد و کمان
 حده مهیبه سفوسه جابری
 مهمنیکن سبه راجا ریغ اسلی
 سمیل بریتیت جنجم بر لیغ
 افاکه کسین بکنده من کج ریغ
 مار یله ملک و انکس توان
 بر اشکت مقیر یکن ایمنه بر جان
 دایر یکن اولی سرای فقیران
 لکل داغ هابسی بر او بندین
 راه بر منتری مقیر یکن دبلکغ
 افاکه مقصود بکنده من کج ریغ
 فد کتیموهن بکنده بر کات
 ایمنه فان یمنند لوی کوات

دسوره فوکل بسج سبوچین
 کاجه کنایکن دسوره همیدکن
 فایو غباوع سواد کبشکن
 تبا دان کبجر بر فاقو فسوکن
 سفله نسر زوفا اشکاتن
 دایر یکن منتر پ تفکا و کلین
 بکنده خون بر هتی د لوز هون
 سیاف با یکل کیت سور و هکن
 سلو کنکریب مبابی اخیبر
 در کبشکن اشکتن بر ایاغ بشر
 اشکاتن با بق دسور کوت
 با بقش تیدق لایکی حنریت
 سمیل منداغ کفتن افرزاد
 با یکل له توان جوره سیکرا
 کاکغ فشبلیق اعر کبیله دیرب
 افاکه مقصود بکنده کبارب
 لادو نایکل کانس جاجران
 سره سنی تومرغن بر جانسن
 سمیله اوب کشفه الامتن
 فایکل دتجه کن سر او خیران
 درین دست و تیر ایشکان

لالو بر اهکت لالو و شاون
 بر عینه تنبر کسکین بر جانسن
 جوهره کن علامه د کوره دیر کین
 سره دغن کبکل بو یی بو یی
 دایر یکن کسنا فغ دغن کس نیی
 بکنده فوز کلور لالو بر جانسن
 ستمه منی بکنده کاکور یفن
 لالو بر تیت بکنده سلطان
 کبکل فکلران هابله کفسر
 فایه فون مفاد فیر اویغ معیز
 دام دیدغرا ولیه سفشات
 فنه وان تیغه دفا داغ بر انت
 لالو بر تیت سراوی بتا سرا
 انقنده توان افاجی سرا
 مانسی بر تیت سرا دین منتر ب
 سراتو مناد لور فکسریا
 فغنجای ایهبه توروزن بر جانسن
 دنجوسون منو جو کنده اشکاتن
 بر جانسن منو جوی سره هنتین
 سجه مهیمه سراتو پشاون
 کباوع تلاقن سر سزای سلطان

در سال های هجده و نوزده
 دام ترک سر کن افکنده
 هبله هبله عقل دیالم دادا ه
 سطح بکنده دوه ق بر چنت
 کیا و دوی فاد که سفنات
 دیدات ه اولیه کور تو کر بنین
 کارا تو سومه بکنده دودکن
 بکنده ترکیه وجه بر سری
 ارنده و بی افاجی اری
 کاکثر فایتیه کسور توان
 کسار ن فکر و جافز و تشکلکن
 فایتیه چهیم تور هن بر جان
 مکارا رکن فکجا و منتری کلین
 حضرت له سومه کلین ایتو
 سکه ملت حضرت مومو کانتو
 ماکما کستان بکنده سلطان
 سکتیکه بر اقلک لالو بر جان
 بکنده بر تیک سیل بر دیر و
 دسوره نایک خندان فرسوره
 بکنده بر تیت وجه بر سری
 فرزند کن کسفه عاده بر بهاری

جنم دور چه کبائی سوله
 لکنده بل لاکو بکنده
 فتراز فخر کجرا تو هان بی راه
 فایتیه فورا و اتخر فکر مکن ورت
 خبر فتر ااداله پات
 کفدا نمت فرسوره وان
 دغن مرادین فتران سلطان
 مندیغ کشف فرسوره ی
 کفده اهار ی من جبر کیت تو ی
 کارا رکن فکجا و منتری کلین
 بلجم دان کوهه کاکثر حضرت کن
 دایر یقلکن اولیه سکل کدین
 دغن سکل بوی بوی بوی
 فایتیه فورا ماسو مفاد و براتو
 منکا ایلا بر اقلک دوی تو انکو
 فرسوره ی فورا کسود ابر سفن
 دایر یقلکن اولیه دایر سکلین
 جمنان بر تات با و کساری
 دغن سکل بیتی منتر و
 کاکثر فایتیه منگلو نلسری
 دغن سکل فکجا و ادان منتر و

فایستکل فون فایستکل کفسیپین
 لالو بریتیت بکنده سلطان
 فایته فون خدمت مهمه بتارا
 سمفون فکولن افا بچارا
 لالو بریتیت بکنده سلطان
 منتری فقچا و کاکغ کرهکن
 سوتره انب با بق یغ سال
 اوراغ مغاروغ بوکنش موده
 بوکنش مودا اوروغ بستاری
 دو ابلسی عاس هندی مکتوی
 ترهنتیله قیصه فقیران زکون
 کھیلا غن فتران سو ده تیکرل تان
 لایکی استری بکنده برجنت
 سو واه دغن کهندق دیولت
 نماز تون فتره مزین فسنا کچهان
 وترنکلن اولیه بتارا کسن
 او کفدا اسواتس هاری
 ترسدکن انقنده رایزین فتره
 برجنت کن رایزین فسنا کچهان
 فون غن کوروس کشتله بینا
 بکنده برکا کجاسیل مقالیه

بکنده فون حضرت فداده اغن
 ماریلیره دووق فایته بشاوان
 برکات دغن مانسی سوارا
 کباراغ کر ج با ییکله سیکرا
 کفدا فایته موده بشاوان
 انیلله کاکغ مولای قله جان
 لکله یغ مباح ج جان مهنه
 مفا توری کجاً تر لاسو فایه
 بحال دیدافت سوکن چاری
 مکن بزنام بچا جوی هاری
 تر کبتله فرکتان سرتو بلج کولن
 دو دقلم برجنت فاه کمشوان
 بردندام دغن ایررت مات
 کمان لایکی هندی دیسات
 سدق مانسی انور و دان
 کلونور کوریندن فداده اغ راتنا
 بکنده راتو دتجوغ فوری
 لالو منایسی لایکی استری
 لیغ دین مالیم کنده کولان
 سکین کساران هابسلم خان
 تر کشتکن انقنده رایزین کلمه

تر که شکن نهین نمبوهن
 در بیا اولیه کنتمبوهن
 ملیه شکن اننده تیا ابراکتوان
 ستمله راه یکن سکر کن ویریب
 ایهده و ان بنده مغفیر و
 بشکیت ایحو بنساوان
 ایلمو مجلس تیا داترفر یکین
 کنتمبوهن تند و بریم ویریب
 مندلم لاکو مرادین منقریب
 مانس بریت بتار افناها
 جاغنه باهتو توان بیکر کسر
 کنتمبوهن تیدق تر کبر اکبر
 هابسه بودی دغن بیچلرا
 حار افکن اخفون کبا و دوی
 چکوتو انکو توسع ان بودی
 وام بکنده مندق ککن
 دغن مانس بکنده بریتیه
 ایمنده نزن توان سودا نواع
 دیدالر سلور و تانه جاو
 ستمله سودا بکنده برکات کار
 دفسین انو فر بکنده برتحت

مکنده فون ربه لالو فکسن
 تر کجه بر دبره ایت کسون
 دغن ایر ماوریکر او چچس کون
 دیهقی کفلا در بیا استریب
 تاغسوان ایتب تیا داترفریب
 کبیل مندق فدا کنتمبوهن
 سها بسو کاسیمه فغفر لسان
 بلنق تیدق لاکوب تر فریب
 هنجور لوله راسازها قیب
 برکات جنوری مود ابقساوان
 کرجان هندق ایمنده کراهن
 ملیه شکن لاکو سسرای بتارا
 لسهش دغن مانس سوار
 تبت توتید و فای تیکل لالوی
 گزن فای تیکل تاوان او غیغ کجی
 بلنق انکاسیهن مغلیتی برتیه
 جاغنه دبوغ کریمه بیغرسوا
 فیر ایمنده تیا داله دواع
 انقلو کبد و او تماچیسوا
 لالو بر انگکت دوی ملوت
 دهالافن منتری فقها کورته

و سخن سبزه فای تک کسب مسکن
 جا نشسته فای تک تو افکن بمسکن
 بیرون فای تک و باغ استانت
 بار افرا سلامه توانگو کسفرنا
 سینه غم کنتمبو هنر میهن کنیدی
 منظر افروفا اطلاق اسیری
 سخفات مندر افحال مسکین
 سوزانده اوس در غم فرلاهن
 سخفات برتیه دغز کاو کوان
 فوتلم هاراف ایهنه تولن
 بکنده برتیه تر سنده و سنده
 سفره بوپ فنگو سردند
 دید فر اوله کنتمبو هنر
 برد اتخر کسب دغز فرلاهن
 سیمون فکلون دوی سخفات
 فای تک تاوانن یغز هینالتسه
 هین کلمه کسرایه فشیوان
 شننا نو انگو تیاد ابر کسین
 مراد بر کسب سباله همند فتن
 دیتجر کلون خستری بیلاهن
 راه بر منتر کشته کاسین

کبا و لبو سر ی فغیران
 بایکله توانگو ماکن کسوانن
 فای تک سدی تاوانن یغز هین
 لغنه دیاتس کورت مراتسن
 جنم ترهه بر سغز بید و بری
 بلسو دانه سیه نرتیا دتر فریا
 مانس برتیه بکنده سلطان
 مندر اف انقه کنتمبو هنر
 اننگو جا فتن برکات مسکین
 کسبیل برتیه جنم برهسوزان
 مغلو کز تینه میانس مردو
 مانس کسب کسرا باسارو
 هاتین بلین برهه بر اوان
 تیه قولن تینه فای تک کسوانن
 کبا و تلافکن دوی مکورت
 اورا فر جا رهن کسما تابت
 شمبیل فای تک اورا فر جا رهن
 ازن فای تک اورا فر تاوانن
 فای تک بر سغز ابر تو ناغز
 کفرا بشا تیاد ابر کسوانن
 فیلو دوان بلین تیاد ترهه

با یک کله توان مائشغ فکری
 مند فکرتیستد و یک غنات
 اوندده وی ایف بجا کرکیت
 تکی هایت کندد ستوان
 لسه فون تیدق کالغ لالو کذ
 تندق بره جو از اف ز مانت
 تیدقلم بوله ایب برکات
 هاتیش راوان بره فون فیلی
 هاتیش کاسیه شته تر لالو
 بره جو ران دغن ایر مات
 حارام بریت دیدالم چنت
 کاران فایکل سو داتر بواج
 فایکل نافات دکیم اورا غ
 تیدق کن سو کا اورا غ کلین
 اصل دان بغا تیا د ابرکات هوان
 فاتیخ بلس بره فون راوان
 جیو کو جاعن برکات و مکین
 پاوه دان بدان کالغ لراهن
 تیدق که فرچاپ ایس تمناون
 کباوه تلا فکن سری فقیران
 فکان تیدق فرچیا کن توان

اده افنگو توان بوه هایت
 رادین فون تیدق برکات ۲
 فلاستری بکنده برکات
 تو انکی پاوه امس تمناون
 کالغ مفیکوه فرنته بقاوان
 کنتیمون کبله راسان چنت
 مند فکرتیستد فادک غنات
 رادین برکات سوزان مردو
 ره فاش رادین تر لالو رندو
 کنتیمون من مپاهوق کات
 فایکل زن توان بیغ هیزلت
 منجمنع راهیم فایکل سکارا غ
 ترانکو جاعن بره هایت والس
 سمون فکولون کباوه تلا فکن
 فایکل هاج تاوانن جارا هن
 فقیران مند فکرتیستد کنتیمون
 ادوه امس راتن تمناون
 کندر اس کاکسرنن توان
 منجادی هب کباوه تلا فکن
 برداتر لیم کنتیمون
 فایکل زن هب کند بقاوان

دیار قناسی ادفا من
 ستمم برادین دهن کتیبون
 کنگلفنور مقلو فووان
 سودا کتشد بکنده توان
 ستم سودا کتسوز ناسی
 دید کبون سودا ترثیسی
 مانس برتیه سرب بتارا
 همدکن رجه ایسی بکارا
 بر داتر کسبه فاتیبه بشاوان
 مشار فکن رحیم یلر کامفاهن
 فد پچار فاتیکن یلر حسین
 فقری سداق لنگور دفا تر تن
 برتیه فولاسری بتارا
 انکلو توان افان پچارا
 ایمنده نزل سودا له توان
 تیه ایمنده توان کتیبکن
 برادین منتریه بر داتر کسبه
 بوکتی فاتیکن ملا لوی تیه
 مشار فکن امفون کسبه و تلا فکن
 سمفون فکولون لیس و تلا فکن
 مندر فکن کسبه برادین منتریه

دهاد افن برادین دلت فکن
 دیاد فاولیه دایغر سکین
 مپامنی تسمن کتسدهن
 ستم کسیر دبدالم فووان
 ماکیده با ویا ووان منچود رقی
 سکین لنگور سودا هیس
 کاکتر فاتیبه افان پچارا
 بیت نزهند قوشها کز فترا
 فاتیکن کسبه کسبه و تلا فکن
 سبار فترتیه فاتیکن کز چاکن
 تیه سفلون کسبه کسبه
 هاد افن منتریه انش فوان
 سمیل مندر کسبه فترا
 چه یان در جاتیه دوز رور
 تیه قله فاتیبه ماکتر کز چاکن
 جاشدلم با نوز توان فکیر کن
 لاکور مانس ملا لوی فیتنه
 موهن موهن فاتیکن مرته
 رحیم و جنسور دهن کامفاهن
 بلکم سداق فاتیکن مرته کسبه
 بکنده برتیه مانس برتریه

سنجکارتراوه بکنده سلطان
 سکل بنی منتری هلباغ
 رادین منتری کوسکا منتخ
 وچه بکنده امة برجهیا
 کتیمور منتری بنتخ سری
 سکتیکر گلنده مشارغ موداه
 اودنه وی جلغوز برها بکنده
 رادین منتری دغن کتیمور
 انومنتری پلهغی کاکونیشین
 لاکه استری مندی بر سرام
 دیدالم هانتیش منارم دندام
 سواد مندی لاکه استری
 هندق مشارغ رادین منتری
 بیراق علتق رادین منتری
 رامیش بیدق لاکه ترغری
 ستم داتق کتفه فاشر
 سکلین داتق برلاری سیکرا
 فتم له دن کیسوق دیالوغ الوون
 لاکه مارن قرامفوز داتق برغون
 ستم ترا دین ستم کتیمور
 دیاش فنا یکن یئر کاسنی

منتخ لاکو دایغر سکلین
 ترتا واسوکا ترانغر سراسغ
 سفر بولن دفاکر دستخ
 لسان بولن فر نام مزایب
 عاشیقله اینو مندلغر دی
 فرکتان معصیت تیاده افایشه
 جادی بردوس کفدالده
 دیار اقرانق کفندین
 ستمه ممالق تغلور مارن دیان
 کتیمور من جویک یغیر اولتورام
 ترکده کن فکرمان فرسور بیچهم
 برهمنله فقکاو دغن منتری
 دیاراق ملق بر کلیلر نگر دی
 دباوا اولیه انومنتری
 دغن جوکیت فولاماری
 سکل کدین بر بوج چسور
 هندق جلیقه سراسغ
 تمباودان وداق تامن برکوسن
 سکلین ایستغیر یکن فکولین
 رادین منتری منجسته دغر کتیمور
 دهادق منتری فقکاو سکلین

سلعین بر همغون از ایسی بکار
 لالو شاد فرادین خستراه
 سکل بوی بوی بو پین تیا دام دیم
 صفک جنس نکر چ کجور واکیم
 اورا اثر ملیت لاکیم فرامفون
 تیند خله سده بینم دان ماکن
 ضیبن دالم را میکن جو ک
 ریسه دغن کور و جنساک
 سوراغفون تیب و دغر بریدا
 هنده مفرحماکن فاو ک ایقینده
 تمت منداغ باقی خترا بکنده
 دسوره کنکن کفد فنج فرسادا
 دتخی لاقه دسبله ویتن
 دارا قله اینو قن کتمبویمن
 سکل بیسی منتری و طهارت فرزا
 سرة سکل انوشد و نند
 ادا بر مبداد دین بر لاغیر
 سهیل مند ی کدالم ایر
 اده منجولور اداغ منجلاند
 کایزن و فکس هابس ترکیلو
 بر کور ی بر سنده ابر و سچاکن

و انعلم رحیمه دغن سیکرا
 دیدالم ایته تیلوا ترکیس راه
 رام دلور رام دیدالم
 سکل فرما یینن بر باکیم ۲ راکم
 جکیته دان بتندق و ایغ کچلن
 اده شقم مابق دان ایدان
 تیت کفشات دسوی بر جیکا
 سکل کدین تر لالو سوک
 بر همغونکیم سکل یغرسودا سودا
 امته فوله هاری دتتهکن بکنده
 دسوره فریوق فنج فرسادا
 سرب جنس فرمات یغرا داه
 ستمه سودا دکر جاکن
 سکل حالت سودا دکنکن
 ستمه مکی کفد فنج فرسادا
 سکل دایغ قوه دان سودا
 دسیکه تخی مندور مقبلیر
 بر باقی ۲ فستوزان کغیر
 تر لالور رام سکل کانز کمانق
 سوکا مرقا ا سرای بر وراق
 رام بر لاریع برجت همباتن

تیدمکه کاکتر ایستکن سراسن
 ادوه توانکون فاراسر بغر بائیک
 بیلدن ناسوسونوغر کالتیو
 بتار کمال بقکت بروریریب
 دوستار ایستور ووالای استوری
 نکللم اینواندا کن فخریو
 ووالای استوری سمنر ناسلامه
 اینوفوزن مهیمه ووالای استوری
 کفری کینوسن هندو کجبا ایب
 نکللم اینو وقر کنتبوسن
 ایضنه مان بنده صلغر کدوکن
 فرمیسور کجبا ای کماستان
 وقرن کاله فسفا کفسان
 فرمیسور سندا فتکن انقنه
 ادوه انتکون بفا وان سوره
 مسکنله ساکتون توان نکلکن
 سفیق هایت ایضنه توان
 بر بالیله راتیه فرمیسور
 سوادوکن حال قدر ایزنتری
 سمناتخون بر المکت اللولکسین
 رایسلم منوره فمکاو کلین

کیت سوالم مایت مولات
 تیدو بلیتو سبهش فاستیک
 سکل سدی بائیب دتینو
 بر موصن کندا سر سب فایت
 مومام اشکو بنجامید سقی
 اکون هندو کجبا ایب بالنت
 بتار افون غایب سمنر کیلت
 ایاضون سیکرا انجلیخدر وویب
 فایتکن نوب ترالو کجسی
 نالک له دیاتس کر جبان
 فمکاو دان منتری کینا کر کان
 سندا فتکن اینو یغری بقان
 دصادف دایتر ختری راستن
 ووالای استوری در ب تیغور
 بهار و له تراغر دور جز بند
 انت ضوله هناری تیا دامان
 دسور هر میلته اگر انجلیخدر فرین
 دها دافن انقنه لایر استوری
 دهن لیر وشار تیلو تر خریب
 مپور ممالی سکل مویب بو پین
 سندا نکر بر اولی کسکان

سغفات فون مهبه فمد سورا
 بايک تو انکو هيد و فکلر کيکرا
 دها دافن سغفات اي بر وير ي
 و فکلن تاغس دجا و تر چاري
 کنذا بتارا بکنده برکات
 بايک لہ تو انکو سيکرا بر سخت
 بيت نن هندن و کيکرا کجالي
 لسفاي سيکرا کوهيد و في
 بايک تو انکو بر ائکت سيکرا
 ميلهت کلاکو ان اوين فترا
 تو انکو هيد و في فکلر کيکرا
 يد قلم فاتيک مپاهي سبدا
 سغفات فون حضر مغير يهي
 باهوژ هر دم تپا داتر فريب
 هيد فلم اشکي در قدا ماتق
 لالو ترکجرت رادين منتر ي
 لالو باغون رو لاکي استري
 لاکوژ مانس ائت برکري
 کدولز نيکت فرا لهن لاهن
 افاکه مولان فاتيک نن توان
 مغافلہ کاکچ فولا بر تاش

دم و بيد فمرا و ليه سري بتارا
 اده تو انکو بتارا کاد و ندر ل
 بتارا کال سيکرا انشفس ي
 لالو اي منچتکن در وير ي
 لالو مهبه دو يک سغفات
 اده تو انکو دو يک مکوت
 لالو مپاهو بتارا سالي
 ماريلکيت ماسق کچندي
 سغفات مپاهو تيت بکنده
 فاکر نن تيدق لاني فکريم ا
 فاتيک کدي مغير يقان بکنده
 بارغ مقصود فاتيک نن ادا
 بتارا کال ماسق کچندي
 تاميلن کچير کنذا فوري ي
 و سبي اينو کرت فاتي
 تیکر کاي بکنده و استوف
 ميوکان متان مقلر کلر در ي
 تندق مهبه رادين منتر ي
 کنفغتون بر لن کنتد اهن
 اي بر تاش فدا اکت مپوهن
 کتقبوهن مپاهو مانس و رانه

بکنده تو هند و کایوشان
 بتان بر موهن سراپ سلا یخ
 ایمنه هند تراوند و ریشخ
 لالوتیرون دروب با لب
 سوکایسید در یخیز از فر لایه
 ستم کلور در یسکان
 مکزوش و یس اءاله سین
 در فدا فایک سنی کافتخ
 کیلا سفهار یسکل بناتخ
 تر سبله فرکتان در وی سفنات
 امت فوله هاری سفکلن تته
 سکل منتری هلبلخ فکلوا
 کاتر اءه توانکو او ساجیل
 منهللمه افالکیر از توانکو
 سبائی دان رعیت سنا و بر تنو
 اءه فقیران رادین کسوم
 سمری کاهید و فانیخ سفا
 تشکل فرکتان سکل منتری
 مانم فون همغیر و نیسهار یس
 ستم بکنده سفنی کفنتی
 کاتر همی بکنده ستر راتو

تو من کدنیانکر سیکور یفین
 تمکلله توان سکل ما یخ و ایخ
 کدنیانقر یمنه ایمنه سکارا فر
 مشانور تا فتن مبل فر لایه
 کلور یمن بکنده سفنی
 بتارافون لالو کد نیس
 ستم بر ما یخ در فاد فر راتن
 تیا داله ای ایفتکلن فتنخ
 سکل فون سید و یمنه ستنخ
 دیدالم چند یه و دق بر چنت
 مابور ان سینم بر و ندیم ایرماش
 سورا فر فون سید و یخ تر تان
 سور سله جهیا نکر یس جا ول
 دیدالم دنیا سنجادی راتو
 مفاد و فلالکلن رادین ایس
 و سرب کیانن توانکو لاله
 کدین توانکو تورون منهلما
 تر سبله فرکتان سفنات عالم فون
 برانکلته کلور بکنده سندی یس
 اءامنه سوسول رایخ تر تنی
 اکو مشید و فلن فقر اموا یستی

بتارا کمال مہموتہ دھن سرکاکاٹ
 بلکنہ برتیت دھن مانسی
 اداہ انکلو دیویہ بھاوان
 کنل فرامیہ اینہ مفاکسن
 ایہنہ نھندتا ہونیرلاڈ
 ایافون مایا کوہار فہیدون
 دیویہ سکرہ سرایہ برکات
 بایکلم توانلو سالیج برحت
 ادھون کن کبیر کندہ فورہ
 جاغلم توانلو مپتا کندہ پریہ
 بتارا کال سوکال ہاف
 کندہ فورہ لاشی تر لالو کتی
 ہب فورہ فیکر کبیل مہوسہ
 کبیر کندہ فورہ لاشی نجا دیوہ
 فیکر لم توان سکرہ پیر میت
 اوہت مقید وقی مافہ
 باراش کبیا ف مباح کفیر
 جاغن بروہہ اعتقد تقدیر
 انیلہ فن فقیر پیر ہینا
 مند فر کن کفیر جاغن کولان
 سکرہ سودا ایقد مکین

لالو دامیل سوکاش
 کبیر ن افکن کونان
 کندہ ایہنہ توان ورتاکن
 کندہ ایہنہ توان ہرتاکن
 ادہ انکلو دیوہ بھاوان
 دباوہ نصیب کن اونشغ
 دولت توانلو وئی مکوت
 تاسن کیاغن امت کفیت
 فد سخات توانلو بروہ
 ہند قکن فتراٹ لاکہ استری
 مند فر کن کفیر مدود دیویہ
 سبارغ کھندہ کسور شادہ
 مند فر کن دیویہ داد الحیاہ
 سکوشر مہمقد و فکن میت
 کندہ عقل ادا کہ فانت
 حقیقت دیکن ہب تاسوتہ
 سبیل مباح بایکل بر فیکر
 قدرتش کو اسر باطن دل ظہر
 فد سکر عار بوق پیر بچقان
 بایکل لم ایشتکن توہن دیوہ نمان
 تر کبلم فرکتان بتارا کال کھران

سیا و کز افروز بر بروج لاکس
 کاسهش را در بر نسا کتچان
 خود که در شرف صفی مگسوزان
 ستم که سوادیا سگیزش میکن
 هاتیش بلس بر چمنی را روان
 مثل ایلی ای پتاد اتر فریب
 ما بیلین چه جول را درین سیدور پی
 لالای و عشق سکتیک
 منقادا دیاتس همفران کیشکل
 پیاد ابراق لالیش مگسوز
 مقالو کت کندا مهر ارج دیوان
 ستم ای سده کن دیر پی
 ایزر سوز تربت سندر پی
 در فدا مهر ارج سده مگسوز
 کجتر و میدالم چه جول بیفت
 دیوی کج پی سودا ماکج
 لاسه فلاغین مغربه کج پی
 دیوی کج پی توره بر دوی
 لالونا ایل منجنجتر دوی
 انیل کجتر فایقل فرم بگسوز
 کندا فو لوانی کوزن دنا کن

مک سینه تیاوا بر تننتو
 ایلق مجلس تر لانس مهنا
 سکنجتر ۲ بولس پنجان
 مقالیه دن مغربه خولا صند
 کبب تر کتکلن اولیه کتجهوض
 بلس توتیدق تر قیاهنی
 ولتکلن دیاتس ما کاسندر پی
 مغیدر پی تامن دیدالم مشر کجا
 بدان تر هنتر بلوم کن جبال
 دشور کجا کیا من ادرالم لیسنا
 منقادا هید و فکن فسنا کتچان
 سیکرا بر بیکت لالو برد پی
 منجاد پی کجتر کندا فو لوانی
 بقلیت ملقلم لالو بر سخت
 بکنده فوز نور من در پیاتر کت
 ایلق مجلس تیاوا بر بانک
 بکنده فوز بر لغت در پیاسلی
 تحت دبابی بیرام حیالی
 فر کجکلن کجتر کندا فو لوانی
 کباوه دوی لبو تلافکن
 کن منجاد پی تب هو باتن

بتار

مہا ہوت دایتر فسفا کمال
 ایستکہ کو من بتارا کال
 جاغندہ کیت کسین لام
 فدہ لکنہ نیلا و ستام
 بکنہ ایت یفد سور و ہکن
 ملبل کجیر تمب ہو باتن
 کجیر تو کو من ایر کسون
 بکنہ تو ہند و سلج کدنیہ
 لالو بریت سرای بتارا
 ادہ انقلو سکر بہ اندہ
 دیو ی سکر بہ سرای برقات
 کجیر تو تید قادی بوغان
 ریت ترتا و اسری بتارا
 جاغندہ تو انکو بر با تو چہ
 انقلو جاغندہ تو انکو مغرت
 ہندو تو وون کجاں ساں
 انیکہ بیٹہ ایہندہ کمار
 دیو ی سکر بہ سکر ابر و نی
 ہاتیش لوان بہ جفہ کسای
 ہلس ہندو تو را دین فترت
 ہلس فولاد اساحتیکو

ایو ہوی اوندہ جاغندہ کیلا
 منچاری کجیر و جیای مال
 ساریک کیت اندر کسان
 سندی بولیہ مند غور تر
 بتارا کو رو کو من منتخز
 دیو ی سکر بہ کو من غیر دتکن
 دیو ی سکر بہ یغ منارات
 مقید و کلن را دین فسق کچان
 فد سہستی دایغردان مندہ
 ایہندہ فوہنکن کجیر کند فور
 کند فور و اعیل افا کو نش
 تو انکو تا دافت مغبل دیان
 ادہ نینکلر کمال اندہ
 کجیر تو ایہندہ فوہنکن بکرا
 ایہندہ ہندو مقید ہوان
 مقید و کلن اینو من فسق کچان
 ہندو متا کندہ حق اولغی
 براقلکہ ملق کفر و ان کسای
 راسان کندہ شیا ما تو فرت
 دغما ینو کرتہ فاقیت
 شنگلن او شخرا دین ایسو

سکار بیدار در میمند کاتب
 لالو بر تیت دووی بکنده
 اکو من جیو گنغ موده تر و نه
 دایغ بر مکه سرای تر تا اول
 سوار یگاه نده لار تو انکو یوا
 تو انکو فاییکه مکه تر جنبه و شن
 بکنده فون خیر لار منتغ تا من
 بکنده فون خیر لار دهن کتیک
 سه بکنده کسقی لور کال سوکا
 لالو بر تیت بتا را کال
 ایو دایغ تر تا من همال
 دایغ تر تا اول سرای بر سندا
 سگ فون خیر لار جیو تو ادا
 باینکله تو انکو لیر کسان
 سکلینغ ادا و مکن کجیو کانه
 بکنده فون بر اگله در میستو
 منده منکو سیفاکه ایتو
 سله نیکله کسقی بشرک
 طیر الله ایو دهن کتیک
 هابل ترکیجه کجیو بیدار یی
 بر کتله سمن سمنه یی

ماو جیو کن بر بوقه بستی
 دایغ ویی جاشن با پتچندا
 بیت من تید قماو کرسندا
 اداه تو انکو مکهوت جیو!
 انده لار کیا حق تیا اوله دول
 رانن کمال دیو اکی ساشن
 کجیو ندر مال دجبا شن
 منتغ کتم دتا من اغماک
 بهار و رها جی بکنده سوک
 کندا بیدار یی انده انیلا
 دسنا که کجیو و بجای مال
 مقیو سدا مپاهوق کبدا
 فاییکه من تید و منتغ ادا
 مقیدار یی تا من منمو راتن
 کفتغ انده بر یانجی و رات
 لالو بکنده جنبه و کافنتو
 سکو پتغ ماکو کستو
 سکل بیدار یی ترکیجه بیلاک
 حیله منتغ کیلوان شرک
 مایغرم ایی هنده قلا ریب
 سیفاکه ایت و انغ کجاریی

فاینگر سبزه کن کباوه دروی
 لوفند عقل جیلغلم بود ب
 بکنده سیکرا صلیح بر روی
 بر تخت دیایی بیداره حیایی
 چهاروله صایق بکنده پامن
 سبیل بداری تر چشمن
 ایوه صی کلنده لردین بیدری
 اندر کتامن پنجاران ساری
 ایوه صی دایغ رات کتحمال
 دمناکه کجبر و جا بلیک
 اده توانکو بتار کماندن ان
 تید قلم ماوق فاینگر و کتکن
 ادا دتامن پنجابله ساری
 تید قمنتخ دتامن اقی
 سوکر که سفته مندافت دی
 دیوی سکر به امفون یی
 کذاب بداری توانکو بر تان
 دیوی سکر به یغرمفون
 تید قلم فاینگر کتجر بی لاشن
 دیوی سکر به امفون کذراغن
 مغاف تید ق مپی کاکثر هاف

جکلور ادا و یاده دتامن اقی
 کجبر توان ادا دتامن پنجاران ساری
 مندر کتکن سبیل بداری
 کتکن دتامن پنجاران ساری
 سناکه سنی بکنده کتامن
 خیر ان منتخ کتامن
 بر کاتله ای سمسند برین
 افله کوجه بکنده کمار یی
 لالور بیت بتار کال
 بیت من همد بر تان فول
 اگر سفید دایغ کلین
 دغنی سبیل فاینگر مد هکن
 کجبر تو تید ق ادا سنی
 کتکن فاینگر کلین این
 کندا غول و اعظمی سفته ملیا
 کاران تید ق دیدالم دنیا
 بایک توانکو ایدر کسان
 کاران امی تا هوکن بر ترش
 کتکن فاینگر بداری کتکن
 کتامن تو با یی بر کجبر شمن
 اداه توانکو بتار استیق

آفاکه منصوره تو انکو هماری
 لادو برتیت بتارا کالک
 ایوهی دایغ فسق نیلا
 سبه فز تید ویت و انگراری
 خیر اثر تو من پنجبارن ساری
 برتپکن تانق پنجبارن ساری
 کتا بدلا ووی رتتا کمال
 جا غنله میکل بر جوی و فول
 هندو بغیل کندا فواری
 سیکراله امیل باوا کمار ی

ماتر مهابوت مانس و ورجی
 اورا تو کیهن با پنچو دان
 بر سهله دایغ ساری بر جوی
 فایتیک تلسه کن شوا نسکو
 سقلی تو انکو دایغ کمار ی
 سفر تیت کجی کندا فواری
 تو انکو چاهن گو شروان بهان
 سکه بیداره ی با بقو منکران
 جکلو تا هو فایتیک ن تا دی
 تو انکو مرکا تیا د تر فر ی
 بر تار و بر تیت بتارا کالک
 بیستله بر نام بتارا کالک
 جکلو با مارغن بو غنلر کینی
 فر کیده امیل باوا کمار ی
 بر سهله باقی نیلا کسوم
 سگرت ویم جلفن کینی لام
 فایتیک تانق سکر و تر ی
 تو انکو انقوی کاله بیلن
 اده تو انکو بتارا بسنو
 کماران تید و تا هو کن سمد
 فایتیک کلین تید و منغیر ی
 ادا و تانق پنجبارن ساری
 با ییکله تو انکو سلیم کسان
 تو انکو مرکا تیا د ابر کون
 تید قله فایتیک ماو کمار ی
 منجا دی فایتیک تاکو دایغ
 ایوهن دایغ فسق کمال
 فقه و لوی تهل را جام دیو ا بر غله
 سفر کجی کندا فواری
 سفای دایغ کن فر سلقی
 ایوهن تو انکو بتارا کالک
 با ییکله مندا فتنک نیلا اوتام

بتارا کاه دیو لایغ فریت
 کاترن تیدق براف فاشم
 بتارا کان مقیداریه کیماغنه
 سکلر بدار درجهاس برجهانغ
 فاتر کیاف کاراقسن ایسنو
 جکلوی برکن سکلر فراراشنر
 انیدر کراغنه بتارا ایسنو
 ایوهی ادمه غسفالاشو
 ستمه بکنده ستمی کتامن
 سکلر مندور هاس برجهانغ
 ریت بکنده فدا دروب
 بیت نر هندو قر تان کندری
 سها سو قلمه دایغ کسوم اندرا
 فاتیکن نر خیلو هیلتز بجارا
 دایغ برکات مقبوس رسد
 منتغ تو انکی تر لالو کنده
 فاتیکنه سکلین تر لالو هیران
 اده تو انکی بتارا بقاوان
 لالو بریت فادک بتارا
 جلقنم میکر بر باوق چوزا
 بدادره کی سکلرا مفسیری

سمبهن تیدق لایغ برساله
 کدو نیاتور هر منغج بکن تبت
 لالوه ملتر کتامن لاراشن
 سکلر لاریه مندافتکن اشن
 مکر بر لایغ ماستر کایتو
 مسکن ایوه بر افیاط کایتو
 ماستر کدالم نامنکو ایتو
 بابی کلم کیت سلیخته بر قوس
 سکلین بوغما بر کبغر کبهاغ
 بکنده ملتر کتامن لاراشن
 ایوهی دایغ همدیر کیماری
 دستاکه تامن پنجار زن ساری
 اده تو انکی بتارا اندرا
 تو انکی دتامن فسفالارا
 سکلین خیران تر لالو کوس
 پنجار زن سریه شتمه اینه
 منتغ تو انکی دریکاه اندران
 فاتیکن نر رندو بر جومون اولان
 ایوهی دایغ فبجان اندرا
 بلیت نر هندو کد نیاسکلرا
 ترتیب پهم سفلو جباریه

سوز را ز فزون تیدق مالودان کسوف
 باران فر کوه تیاره و فیکیر کسن
 باران فر فریوان تیاره فر لاصن
 سار تو تیدق تر صبر کسن
 و سکنله یتره فر اوله ش
 فر میوه به بهت بو کوه کنالغ
 انیله بالسن او یخیر کارغ
 پسل فون تیدق و لائی بر کون
 بر لاکو ایه سمناسان
 تره نیتلم قصبه فر میوه رب
 او یخیر جهات بیدی فکر تی
 ستمه کنفله اتمه فر اوله
 مو جی برانه سهاره هاری
 بلنده ن تیدق میتم مان ماکن
 سکلر دیوه ساخته کسین
 بر کتالم دیله یفر درین کاندان
 مایلر کوهید و فکر این کسمه جز
 بتار کوبه برتت سانس سواره
 تن نله املو دشن سیکراه
 هیدو فکر فتر از کج بلیکن فر تو
 خدمت به نهمه بتاراکاله

کسور ملیهار کن انجیر خیره و صحن
 هان دان نفسوشه تور و نکس
 کمدین هاری مر ساری کسین
 مغلیکته هو بی نفوس شیطان
 تره نیتله کندا و برنج کلین
 تیدق ساره هاتیر شکر سنغ
 توریش کور و ستر شکر تلغ
 ممین نه زوین فسقا کنچان
 دود قلم ای سفره اوین لهینا
 ماسبله هب سپی بزکن لاقیب
 تیدق قلم هار و سر دیدم کرم کای
 کرم ستمه سقنات دیدالم فور رب
 هندق بهیدو فکر از بر و شتر رب
 سقنات دود و دالم فر قنای
 ملیهته حال بلنده یقمد میکن
 ملس ملیهته سزات کور یقین
 سنای و فنجمر لساگون ز کمدین
 فد بتاراکال دیواد ری کاوه نمل
 دافکتین اینوالجی چیکل اسمارا
 سفره یتره هو یوسدیکال
 تیت تره جنتی دیاتس جمان

سه مند فریت بکنسه
 ملفکن کرام میللم دا داه
 لالود قاریت کلمیر کسوت
 سلینن ایته کرام سمان
 درفد کت سکت هاتین
 خلا بیامقاریت دهن تاخیر
 تیت و جیجی دیاتس جمال
 سلینن خبات کسوت د هیلا
 سخفات سپر بر بوق چندین
 در چاکن اوراخر سوو کسوت
 چندین فون کسوت کسوت
 د بوب لایته بی بی بی بی
 تیت کلم سوکا ایسی نگرین
 دهن ها بلم دهن و کسوت
 فری سوو فون کت و کسوت
 سه ترکتس فد مانه کسوت
 تیت کلم ای لایته بر کسوت
 د کلم کسوت ای در بی استان
 هر تان هانس در انفس راتو
 عقل بیچارها بلم متو
 فری سوو بیسل فری فرجستان

فکله کسوت کسوت کسوت
 سواتفون تیت تر فیکلر ادا
 سه دهن ماکب و ان نست
 سمنز داتر خجوب کسوت
 سواتفون تیت کسوت
 منتا امفون دهن کسوت
 سسطین مال هاتین بر و بال
 لومتله و اکثر تیا د ابر سال
 تمت انسه رامین مترو
 برت کسوت منکم دهن ان تیت
 د ماکسوت اینو دهن کسوت
 سخفات فون دهن دهن
 سلاه هیلتر بر بوق
 سوو میل تیا و تر فریب
 سنتیاس بر دندام دهن ایوان
 د سوو بکنسه ماکب و ان نست
 کاران کسوت بر بوق
 دودق کسوت فکله تر هینا
 د سوو دودق د لولون فیتو
 روفان سفره لاکو هنتسو
 سه تر خجوب کسوت فری سوو

انتر بنیمنی ترکیبت سبلاک
 سکین هابله تورهن میهم
 فلایا دییم دیسالم رومه
 مندر کز کدین تر لالونست
 تیدمده ایوه مافت برکات
 ستره ماتغ ویر افندرف
 تیدمده کالی مناره سرو
 سوزا نغوز تیدمده شان کیسین
 دامبیل قابی لالوده ایکتکن
 ربهش دباکر ویراه کسرت
 سجه یوز مندر کز سوز برکاد
 سنی هاشین تیار اکیسین
 فکر جبهن کوهه تیار افراصن
 مهار و نوله ای سفنجتر جانن
 ستمه سنی ای مافق سادخن
 سخنات مندر نغوز کالایا
 نغاف و نوله اتاراه کندی
 هند فک سیکر اتمکوسولاکن
 یسوزن ایت اتمکوسولاکن
 جاشنله تار او را نغوز چیلک
 فتر اتمکوسوز انزاناکن شرک

نبرهن کتر فوج چلمه موکا
 موکاش فوجیت تیار ابر دالم
 سخته ترکیبت هاتین غلب
 فلایا فونز کت سبلا اتمکوسرت
 تر بعلم ارموز را ساس جنیت
 فلایا دیسه ت لالوده تار اف
 دهیلان تورهن تر اکان ماف
 کات یوز جاعت جهول دکت کن
 دکوچم دمغ فید کدین سبیلین
 انوز بنین دبا و تر سسته
 فانتله دیونه اولیه سخنات
 ای ممبونه کتمه سوهنی
 در فدا سخته هندوا فاصن
 مپی صکن امنوز مای اتمکوسلان
 منیا راف نهمیه سبلا کدین
 وجهن کت بوغشار ای
 فرکیله باغتم سولا کندی
 سوزا نغوز جانن لالونه تشکلکن
 افاله کورنای لالونه تاراه کن
 سقبل بوزدهن تر لالوسولاک
 سرب دوار سبلا بوکوش هر سبلا

اورا غر مناکم بریوتی دیشکین
 بر داتغر کسمه دایغر سکین
 مند غر کس سمه داغ فسن ساری
 لالو برتیت بکنده کند بری
 بریضکن د غمنانقوبینین
 سقتلم ای منجکتکن برینین
 مند غر کن تیت سرای بتارا
 ذر کید ای کتشفه فاسا
 کفدا بشین ای برکات
 جکلرد کتھوی اولیه غنات
 سسل تیدوق لانی برکون
 مند غر کن کات اورا غر فسون
 بشین برکات سمیل بر دیری
 ساغه کور تا کوقه فزاق مسوی
 مفلکن تیدوق اورا غر برکات
 کاران غر بوتقوی بکنده بر جنت
 نکجهان مو بوکن سبارا غم
 ادا که سمین روسان کاج داغ
 دیدالم ای برکات کات
 ادهن آستق ویر آسترت
 کاتان مشانه سپیلاک

برانی کن ممبوه کنتبوهن
 فلا بیاتقو لکویور دتتکن
 برتیمه مرط تیا داترفوب
 طلابیات هندوقه چاری
 سنان فواس براس حیتین
 تیدوقه ادا تا کوقه غر تیت
 سطن کدین بر لاریه سیکلا
 دیدفتبین فلا بیکلام بر بچار
 یاج و می افاله بیچار کیت
 اکن ساله کور این تر لاکو پات
 ممبونه رادین فسن کتجهان
 جادیده کور بر اولیه بیجان
 سرای منمش ما داسندیری
 اکن کتغنا تیت تیا و اکی غر
 کیاوه دوی فاد که کتغنا
 کامی سکین مراسای کتسن
 فانتله اخلو ممبونه اورا غر
 مک برانی بریوتی اورا غر
 کدین فون داتغر کتجو کتجیت
 لاکون بانوی کاجه یغرم
 معاف اخلو بر سبیر بیکن فو کا

سنت و کتہ فرمیسورب
 سکاہ راغراسی و سن
 فرسبہش و اشیر مرتبوں نمون
 ستلہ بکنندہ سنہ کا کستان
 دہشتگان بکنندہ دانش شکل سل
 برہمنوں نہ بکلہ فرافتریب
 سورہ و ودق کائنات ان کیوں
 سکلہ بنی منتری ہلبلیغ
 مہا وافر سبہز تبس ایشع
 سکلین غریبیاں سن لکھ
 برصو صوا اور ایشع مفاد
 ادھن اکن فرمیسورب
 دود قلم ای برلند و تر کندی
 مالک ایشع سنہ و غنہ و کان
 ملیتہ بکنندہ کتہ مر فاش
 سکلین غریبیاں اکن راہین منتری
 سولہ تر فون تید و فیغ مجھی
 مکنندہ مہندرا منتری کین
 سنہ و غنہ کتہ سن
 اتعہ بریتہ دورچہ بروہہ
 سنیاق کراغش و سورہ کبلیہ

اولیہ سائنات کتہ تمغاریہ
 لکھی لاکھی فرامینوں ماتر جھون
 کیاں و وی فاد کہ سفور لوند
 ماتھکت نایکہ دریں جنسان
 دہشتگان تیریب المہس را تشا
 سکلین سنہ انٹو منتری
 مفاد و میت راہین منتری
 رمیلہ مکتو تیا داتر بیلغ
 سراہہ جنس مکن کفالغ
 و فاسکن کتھی باؤن کینو
 ریوہ و قن تاغیس ان را
 صندوق مکتو تیا دایرہ بریب
 دغنہ و کتہ جیتاں تیا داتر فرب
 تید قلم کماز مہا و ایشع کا
 سولہ تر فون تید و مالک کتہ
 مکلین مرتبہ ہاتھین پنجی
 ہمالہ مہمہ نام بیگر کجھی
 تراہقتلہ اکن راہین بیلون
 ایشع مکتو تیا داتر تھمن
 ورن موکاش تر لالو مسل
 بلق کراغش و بریش او فم

کات فرمی سوری انکالونش
 انکو مایق اولیه کارانش
 دام دیدم اولیه سئانات
 ذکر لیغش دغش ایگرمات
 سزای برتیت دغش مرکا
 انکو مایق فریواتنموجوکه
 انکو جوئی امنون بنجان
 سوداله انکو تباد ابرکون
 خدا هیکو تید قو دمکین
 انکو دغش کنتمبوسن
 سودالها و نغش دغش جنجیغ
 درخدهید و سینی مات بیغ
 فرمی سوری تند قو بر دیم بریغ
 فیلی بلس دیدالم هات بیغ
 جنان رهوشغ دبا و ارجان
 سفره اورا غچ برام رامین
 دیولم تاغیش سفنجغ جالسن
 هاسلم لاکیم دغش فرامون
 ایسه شیدان اورغشغ عذاب
 یاللسی تو نکو واله
 فرمی سوری بر جانل دیگن لکالی

میت کتمبوسن تبار کسرتش
 دغش کلکن رهوشن دغش هباش
 بکنده مرکا کتلم منت
 بنجیله بکنده مندقرکات
 بلوم کوفوسر هاتیم چیلاک
 جاغنده انکو منچیم باوشرکا
 مسون رادین فسفا کچان
 مغاف قولاد اتغ مغران
 کد و ازایت هند قو کماکن
 کاران ای سغه برکتیهن
 جاتلمه کاسیه کفند هات بیغ
 جاشن برانستار دغش استریغ
 دلیمش کتتم مرکاسو لیمش
 کتلمه ای پیملی در بریش
 دیاراق دغش بو ییب بو ییب
 دایر بیگن اولیه بریته کلین
 مناغیکن اینوه غش کتمبوسن
 مسون اینتق تینده و برناز این
 کنه کورتق لعنته الله
 موهنکن امسون ماغشیر لاله
 قدسغناات برلند و ککنده بر

اداه تو انکو رو لب مکوت
 کنده چپار فاتی که کلین
 دو دق بر تشکوره ادا لم صوتن
 سوماله لنگور علت تحت
 منتیکن تیته دو لب مکوت
 منتری فغکاو کلین ادا
 منتری فغکاو کلین ادا
 وام کفغات مند غر سمیه
 بکنده منولیه سرای بر تیت
 چمنان باو ادا سبک کدین
 دایر یکنان اولی منتری کلین
 بکنده منداغ میت انقند
 دفلق دچیم سمیل بر سبدا
 مار یله توان کیت نر قولغ
 فترا ایهنده حاش سوراغ
 دالمکت بکنده رادین ایسنر
 سمیل مناغیس دفتکوه و
 دفلق دچیم نوله دلت فکن
 دالمکت میت کنتیوسن
 بکنده منداغ بلس ان کسین
 کارلن اج بر کالیه کسین

مومهنکن امفون جوی کسمان
 پتال سوواد غنر مکین
 تو انکو با لیک فولغ کسین
 سبلا رهیت بر مهنر کسمان
 فایتل کلین مغری فکن سته
 منتیکن تیته دشمن سبدا
 لکن مشارق فاو ک انقند
 فیکیر یکنده بنرله سوواد
 دسور کتاکر چمنان بر تیت
 بزتا تمکن اسره نوز انستن
 دسوی بکنده لادو دلت فکن
 هنجور اولو ویدالم د ادا
 باغندم توان چی سو ایهنده
 مکوت وی ماری ایهنده جویغ
 لقان بوغما سوواد کارا غر
 راسایر هایت باکی دتوند
 هایت بی بلس بر مهنر فیلو
 دیاش چمنان بر تیت فکن انستن
 دلت فکن دسوی ای سو بچاوان
 کدولغ ایت دسور کسماکن
 کتیاغ تر کفته کتیاوان

فقال من فرس لوم به
 و دسور و هت حضرت کل فرمت
 اکسن تیت سراسی سینه
 سکل رحیت ایسی سکارا
 سکلین بکر جرتیا دار سنتی
 امنون اکسن سرب فاق
 سالم تید و براد و کفغات
 هاتین کنده کفمت بر جنت
 بیراف سنگلی و سور بکر جاکن
 دغن نار و ستودا و ممکن
 ایسی نگر ی فنه مفاد
 بکنده تید و میم دن سنف
 سنگر و اسینه هاری
 افالم کسما هن راد بر منتر
 مارید که کیت کلین فرس بکن
 افالم سودا و فین و سکین
 کاران بکنده لالیله سودا
 راکمه ماهوق دادان و تاجه
 بلست کوه اکسن سرب پتارا
 فرس سوری ایستایع کفکارا
 فاقه هنر بکلیتو مفاد کفغات

سور منجیتمکن تیت
 ایست جکر و سور و هکن سودا
 فریدع اکو فرار فکن بر جنترا
 بکر جباله اوب و دغن سیکرا
 مسینه هندی فریدع بقنی
 برنبله هنجور دیدالم هاق
 دود و بر دندم دغن ایرمتا
 کمان لاکب هند و دیکات
 بر یایی بو فاد سور تا پور کن
 کد و اش ایست و سور کسما کن
 ایست فکس ربوع مراب
 راساق کنده هاقن نال سف
 برتچاراله فکبا و دغن منتر
 تید فکن هند فریدای کنگری
 کبا و لبود و فیک نلافکن
 بایکل له جوک کیت بچارا کن
 سب هاتین تر لالو کنده
 فتراش سور اش بر کسن موده
 بکنده تید و لاکب تر بچارا
 مارا هت تید و دغن بچارا
 سنجو و مهبه سراسی برکات

بخپین آکو مند اغر مسوک
 مند خرن بیت سرین بتارا
 وایشتر فون فیکر دغن پچارا
 فاد که کنده مرکه ساعت
 مجاوا اسلا مسقونا ایغت
 ورسوریه فون سیکر اوند کربلاک
 دودوق ترماغور سوراغ اوراغ
 ستله مالهم سوداله هاری
 کیلا مانتوراه برین منتریه
 بررافو نفلوئو فلیت تر فاسغ
 چهیاثر تراغ کفره سیغ
 بررافو تیری دبتشکن فاته
 بکنده فون لسوتون بخر لقیه
 منتریه هلبلتر مقادق کفغات
 سیکر کد برین جاغز دکات
 بکنده بریت خد اخفلاسن
 بریتیه کفد منتریه سکین
 سیکر قسبله داز فنجین فنجیمی
 سیکر علامه ففکباوی نگریم
 مان فرنته منتریه سکین
 مجاوا انتکوا مسقونا وین

کب فریواتنمو بنجا دیه درک
 بقلیتله دایشتر کسندی کارا
 سبهن او مندور ترنگو سیکرا
 بایکله تونلکو اوندور باغت
 جادیله تونلکو مراسا ایغت
 کفره اوراغ تر جفتر چغش
 حاتین کنده تیارا کسغ
 کفغات فون تید قنبر کند بری
 شد قله کنده ایغکن دیری
 روفان خرن لافن کفره بنغ
 فدا تمفت کسغو منتریه هلبلا
 سکینش مناعسیه ووق برتنده
 ایر متاز جبوک دیشتر ملیله
 یسوز ایست دوق بر چنت
 دودوق برودند ام دغن ایر مات
 سوز از هبالوس فر لاهن ۳
 و سوره من بر جان سکین فر جیلن
 فابو فر دان جهور کزن قله نرد بریم
 سکینن رسور با واکساروب
 ایستو آکو فوسور بر جان
 هند قله دبا وای سکین بلخکان

انکو هندو کستور کرمیان
 توان بی کستور یکان کنتسوهن
 فانتله دغن انرا و تما جیول
 فتر آکسی سید و اده دهن
 بیه افنا وال دغن تر فوجیه
 در بی کچیل دانتر را ما جا
 مندیخ اینو کسرت فایق
 دغن فری سوری بر کشتیام
 سرای مانتور بر دین چنتر
 خرا لهن لاهن بلخ تو مقفیر
 دفلو دچیم درین تغیب
 بشکیت منبوه و ادا سند بری
 هاتیر بنده کنتله را وان
 سغه اورا تو ما بوجند وان
 با یک فاراسن موده ترون
 کسل فون سید و لائی بر کون
 پسل ممبون کنتسوهن
 سوولیم بنده یتر ممبون توان
 تر فندل فر کفما فر میسوری
 دشو و دهلو کون ای فر کب
 نار تگن باخته تاغن کچیلاک

لند نیشه ایمنه من توان
 بو کون سید و ایمنه سوکان
 کنتسوهن ایستور انتر ارجوا
 انوا غسون تنانکو با وک
 انکو سید و کوفرا و یک سماج
 توانکو سماج ایمنه فر نیچا
 سله کسل دیدالم هاتی
 بکنده فسق سید و برهنتر
 تاغیس وان راتب تیا دتر فر
 سله کسه فاد که سور
 کندان سید و لائی تر فر
 بسق فادافت دفر یکن لائی
 انوا غسون سیرا فقیران
 مندیخ کبچل کلا کون توان
 اده انکو سرای استان
 ایسو و چیلاک بر بجه نیچان
 بنده من کیلا تیا دبر کته وان
 اری نقشون اسو تمدا وان
 سله راتق کسه کون در ری
 نیچیه بکنده تیا دتر فر
 بکنده بریتش دغن مرک

مائو منچیم اینو بقسا وان
 چنتیو مانس بیچم لقان
 فریسوری جابه تینو برکون
 هیلتر مان لاکری و چاری
 هابله کخز ایسی نگره
 لسوئ انو و بوبه مننتو
 و ماکنتر منت دی کرابو
 کسینلای انو جارا من
 و هاتینر تیدو و ابر کسن
 بر تبه فول بلسو ان کسین
 متفککن دیری لالو فغن
 دامیلتر ای کیکرا و چچوری
 تاغیسون راتب تیا و اتر زری
 منچیم ووی رادین منتری
 هیلتر تا و افته فایک چاری
 منفککن کبجه منتری فکباو
 هارشن فایک تو انکو باو
 تر لالو کفته بلسو ان کسین
 ملو هله مایق خدا فراسون
 مچچور لولم دیدالم دا حاله
 آری نقشون جیوه منند

مائو منچیم کنتبوهن
 انوا قسون مودا ترون
 هیلتر توان تیدو و کسانا مان
 سایشن توان انور منتری
 سب فر براتن فریسوری
 مکین حالن انوا ایندو
 تمباهن فول منجیادری مادی
 بلسو کو ان کنتبوهن
 تیدو کای مناره کسین
 سو کایو ملیهت حال مکین
 تمباهن کفشات تیا و اتر تاهن
 و انکلم بیلد بیین لجه
 ستم بکنده سدر کندیری
 نلکده فایته دغن منتری
 اداه تو نکو چهیا نکسوی
 کسینر هات او تمبا جیوا
 فاکه اهنده سوانه تواه
 ایر ستان جیوکل بر چو چوران
 کن کفشات جاقن دکت کسن
 تر لالو کفته تاغیس بکنده
 و فلور دچیم فادو که انکده

انکو یا حق دیدالم بصورت
 دسور و هژ پنجاری زبور و لذ
 اری نفسون انو منتریا
 هار فز بنده کهارای هاری
 اینخ فغاکه دانتر برکاوان
 مغربق منایس برتغنا مناهن
 اری نفسون امس منداوان
 فایتک تا ستمک تون منکین
 درفد کچیل فایتک فلیهار
 ایند فریواتن او را نواغدا
 اراه امس تونانک سو باوا
 نیستن فایتک تیاراله دوا
 ستمه دانتر فادکه ماستور
 دغن فادکه مهاده دیوی کینجور
 انکو افسون باتو کفاله
 بسب فریواتن او برغیتر کیلا
 ساینه تونان امس جویت
 تنداز عقل توانش بیوت
 سیاه سهاج ملیها کزن توان
 فدا فیکیر بندلشن تونان
 خادک لیگودا ستم تر کسین

دسبوق او بی بند امرو تونان
 هندق نیوان کتسب و هن
 مغافکه بندل تید و دنگوری
 کفدا تونان هرتار هکن دریا
 هنجور به هتیکو تیارا برکتوان
 مملق نایک انو بقساوان
 افاکه مولان کراغن تونان
 سکتید و فایتک ایریشکن
 سدیکت تیدق دریا هچدرا
 تیدق ساینه کتسره کتسرا
 فاراستی ابلق مغابکن جیو
 تونانکو سوراغ او تما جیو
 لاکون کسفته او راغرتسکر
 هاتیش بلسی بهاکین هنجور
 هایتکو هنجور تیارا برکالا
 تیدق تاهو اکزن دوران فعال
 وجه یغز مانس بکیو رفت
 فراغی تیدق مند فرکات
 برتکلور برچاک برکاوان کاون
 فاستلمه دغن کتسب و هن
 فلوو سرتوبه برهمبوران

اوله انکلو امر تمنواوان
 ایرهنده و اتوغ منداقتن توان
 ریولده و ناغیس اسی نگر ی
 ادخون اکسن فری سوری
 هنجور بوله دیدالم هاقب
 سکین رعیت کمو ز برفون
 کاتر ادا اختیار ان افسون
 راتوفون سدره در فاشن
 و فنداوغ فتر ازوغ کنتسور
 لوکافون کتفه و ادان
 بلس منداوغ روفو لاکوئ
 و فلو و چیم ناغیسی فولا
 فریوانن سچیلاک او ز فز لیل
 فری سوری ما توغ بر لاری
 اولیه کشفات و سور و تمنایه
 سب فکر تیغوج جادی سکین
 مارا هو تیدوق و غز فر لاهن
 بز باکی باکی بوچپ نست
 نسل کتفه دیدالم چنت
 فاداک مهادیوی ما توغ فر لاهن
 اده لکولن امر تمنواوان

جیوا ایرهنده بلغنله توان
 لالو بکند هر به فشن
 ملیه سکن لاکو ز برفون تریب
 مناغیس منبوق و اما سندی
 راساز هند و بر سما ما قی
 ناغیش کتفه امی مغالون
 آفاله مولان کتفه لکولن
 بقیت دو و فر لاهن لاهن
 کد و ان سما بر هنتر ان
 داره مهبور فدما کاش
 هنجور بوله دیدالم هاقب
 امی میل با تو کفالا
 سب کار انن انکلو بیلا
 هندوق مال تو او دین منتریب
 سچیلاک جانن دبری کما
 انکلو بیلا و فشن کتسور
 بهار و کسکار او انکلو کسکن
 فری سوری تشدوق تیا ابر کات
 سکنه مپا فو ابر فمات
 مال تو منچیم در اتسکن
 انیل فریوانن مندا مو توان

سو پیله کلن سون نگر ب
 تید قلم بکنده لاکتی ترنجهارا
 سخنا تاجو کرا برا و جد را
 سکارا فرج جو کک سونه کسینی
 بولیه کو جباری کرو فانیه
 کور انج فرامغزلان یغلا ن لاکتی
 تید قلم دافت دهار ویلا کتی
 فری سوری ایت فانت جبریلو
 بیرو دبو انج سکاری کایه
 مارا هنر تید قو دغش عقل
 سکارا فرج فول فری برا معهل
 سایقن اکر اکر کنج همون
 فار کسن کتره امس تمنا وان
 کتره اندمه دغش مبله دربی
 داتقن حاجیه فری سوری
 سو بی دید فرا ولید سخنا ت
 تمبلهن حاجی کسنه بر جنت
 بر لاری داتقن دغش کیلا
 هیلمر بودی لند پی چچارا
 دغش و چیم سوری بر سبدا
 هیلمر عقل میبلام دادا

هیلمر تا دافت لاکتی دهار بی
 کیلمن اکر کن سزاری بتارا
 فری سوری این سافته المکارا
 جکلو اکر مغوش بی سینی
 افاکر ناز و مسکین فرامغی
 فرامغی او بر غیش کتره بی سینی
 دسوتن دغش سفاک کسایه
 جکلو اکر کربیا کبای و دوی
 افاکر کور ناز و تار لاکتی
 تیاره ابر کونای و بیلمر سبیل
 تید قو دغش کتره ترنجهارا
 ادا یتر برکات فرلاهن لاهن
 تید قلم اکر سکارا فرمغون
 فانتله دغش راد بر منتر بی
 فدلماسر این مسو کمر دهار بی
 سکلیقن او انج برکات کات
 هند قو دمر کایه بلو لم دات
 ستمه سینی سزاری بتارا
 مام ممدانج کلا کور ل فرسترا
 مکاریلو منالیس کسرتقنه
 انرا افسوز جبریل ایمنده

اکرن سجدان فقجاوه منتره
 اداوه فقجیلان مکتوت نکره
 تر لالو خیر ان سجد منتره
 سیناق کراغزن امنوز فکره
 فقلاکن مکتوت بمبا و منبر
 فرمیسو ره پ مشارقو تر کتره
 سخته کشتات سده کندیره
 سیکراله تورون بلاره ۲
 کلین مکیون سجد منتره
 کاتر اداو ره پ راوین منتره
 هار کسله توان بر سندن کند
 سیاق کراغزن نیز امنوز لاکو
 فرمیسو ره مکیون دبه بلان
 دیسه تره پ منتره هلبالغ
 جید قلما یی سده کن ملالو
 کلین منتره ممدلاه لاکو
 اسپه نکره پ ترکیه کلین
 انیله فرموشن راتو فرموشن
 سنما مشهور کتسبوهن
 سموز مناغیس سجد کدین
 سخته برکاتو کسبیل برلاریه

سموز مناغیس مغمفکنه دیره
 مشاف مسکین ملاکو کندیره
 حندق برکات راسان نوره
 مکر راوین منجاده پ مایه
 سجد اسپه نکره هابسلکه کن
 لالو ربه دغش سنتر
 بکنده مناغیس تپاوا تره پ
 مایر بیکن رعیت اسپه نکره
 مشارق مناغیس تپاوا تره پ
 افاکه مولان سلاکو امین
 سب سخته مشان رندون
 مکر مشاق راوین اسپنو
 سه برلاریه تفکوت لنگ
 بر حالن دغش سله کنگ
 دغش کشتات بردهور مهور
 ای برکات باغشله جاره
 حنق مند فتنک اینو بلان
 عقلن نجسی سغه شیطان
 تپاوا تره فکر کن اخر تره کجده
 انیله فرموشن مندلسو توان
 ساید سلاکو راوین منتره

سیکرامشادف دوی سکنات
 ویره کرت سیکرا بر جان
 طلمش و تو به بر حسب و دان
 سفنج جالنا و رانج بر تان
 سواتون تیدقانه کورتش
 ترکیب تله اورا غر دیدالم کورت
 اماه کیا یف و بران کورت
 سکلین اورا غیش مشیر بیغ
 کانز مان کیری تپا و ابر فال بیغ
 سکلین اورا غیش منشاغ
 فکر جا من بشر کسرا غن مالغ
 ویران کورت سفی کفی بن
 ترکیب بر تان منتری سکلین
 سرت ماتغ کبا و تلافکن
 ابر متاش جوک بر حسب و دان
 کنانیت فاتیک سکلین
 بکنده بر تیت سرت خیران
 بر ماتغ کسبه سکل کدین
 منتری مهابوت فضیله کلین
 بکنده ترکیب توه و کجتر
 مشاراق منشاغ تپا و اغیر

فرسب کلن خبر دشمن بریت
 سمیل مناشغ تپا و ابر تکلان
 سکلین یغ منشاغ تر لالو خیران
 کیا یف و بر اف جوک کاران
 بر لاری ۲ دشمن نالغیش
 مشا فکله داتغ دشمن ایر و مات
 سکلین هابو برکات کات
 دشمن ابر متاش تپا و کان کوریغ
 اورا غ بر تان تپا و ادرالغ
 هاتین کنده راسن و الغ
 بر جانغ بکن الغ کفالغ
 سکنات فون کفی حصر مظانغ
 مشا فکله مولازم کربادی دمیکن
 منیا افر چه سب سکل کسین
 کنار راسن باکیکن فشن
 هندق ماتی دبا و تلافکن
 افاکه سب اشکو سکلین
 فادکه انقشند بیلا و غر فشن
 فرسوس بر جوک منشاغ فون
 راسن هاتی تر لالو کسبه
 لالو فشن تپا و اسبه

خوشم هایت که زایه بنده اش
 معنی نسو کر یس میکم داداش
 ویرا دایه ترکیت کرای ملیه ته
 هندن دسبر تید حکم سنت
 ربه شخ کیسپی کنتبوه صنی
 هابسله جعفر سجده کدین
 سکلین ایت و اشتر بر لاری
 مشافلمه دسکین ملاکو کندیری
 ریوله تاغیس سجده کدین
 اواه فقیر از آهسی تمنلو ان
 کایه دفتلوق تاغیس کسن
 خوتنله هار فحایتیک سکلین
 دفتلوق ولیم و بره فثلاسن
 دهیلاش دهن فرلاهن لاهن
 هنیس له هایتیخ فایتیک سکلین
 جاوهله هایتی دیو کسوزن
 اری نقشون ورن تخیلج
 تنوانکوا نپن دره خند اشخ
 دارع مپمبوی کاتس واداپ
 ترلاو بلس سجده کدین
 ویراه دایتی کرای برکات

تید حکم سدر لایه راسان
 لسموز کسمنی کفدا کنچان
 سیکر ابر دنگت ای سلامت
 رارین فوزن مرمه هفیر بر دکت
 کسوز لاکو او رفیخ فثسن
 ملیه تنکن حال یغدا مکین
 کاتن آده رارین منتریب
 راتب دن تاغیس تیار ابر هنی
 ملیش و ملیش دهن کلاکوان
 لسموز فکولاز بیلا دهن فر لهن
 مکوت فایتیک باغونلم توان
 فایتیک تا کسنگ جادی دسکین
 دامیلش کریس دایم تنکن
 کرای برکات اولسون
 منداش لاکو امس تمنلو ان
 ان ابرنده بنده هو تنوان
 هاشو سلمه هایتی باقی در نناخ
 کنداز فایتیک تید کفخالج
 معکین بر تمبه با یک رفغان
 تیار و اثر فنداش قدر راسان
 فر کسلم ادمنه ویراه کرت

لقمان دانستغ و غوغوغه بايو
 كجلك كدين تدالو كسيهين
 افلكه سببش تو انكسو مسكين
 حيانتر شخته تيارا كسيهين
 لسفني هاتين بر بوقه مسكين
 مسكدمكين بر بوقه افكسكار
 مك بر ايت بر بوقه افكسكار
 ايو و يچنده باو ايترو فون كاكش
 هنجره هاتين كجلكش منسلغ
 بايك وي جاغش بر هاتروالغ
 مسكن كاكش بر ايترو فون
 دسوي ماسكو كسالم روه
 بر ساكو باو تو ان ادنده
 دفلش دچيم سراي بر سدا
 كاكش فونضوقه اونتر ادنده
 مسلكون مسكين بودي فكرت
 قصدش صندق بيلاماتي
 افسر ميل اريه نفسون
 كنده بالي تمنت بر هفون
 كاكش فون كجلكش و فائيتو
 چك ادالم كاسي مسكين ايتو

خيدت بر اهي ريش فيلو
 ليشت رادين سبكي فسن
 كنان اده امس تمناون
 سيا فلكه كراغش امنوز فرولتن
 بهارو سفاكي كاكش فلكهكن
 سياق كراغش امنوز بيجارا
 انت فون سراي بتارا
 رادين تركجت سراي منسلغ
 كندكو تندق لايكي كسلغ
 اوتما جيو وجه كسيهين
 كاكش نر سرت اودنه هيلغ
 سواي رور و فاش كنده
 چكوكو كتهوي بقد مسكين
 دليشتن لوكاد تشه ما دا
 اريه نفسون جيو كنده
 سياق كراغش يتره اتتره هاتي
 رادين مناييس تيارا بر هتي
 اشون ايه بر كات اماه فكون
 تو انكي نشي افاله سلون
 جيو كوكو سراي لايكي فياتو
 بنجيش اوي فوشه اهل هندو

کیا فاکر دهنز پست کنز توان
 آری نفسون اُسن نساوان
 باتو کفمال پاوع کلند
 تر هندی راغ لو کافند ادا
 رایز من خون بر ارب لالو فشن
 سمون رخ کیت کجلا کدین
 دیوع رهنده رامی برکات
 تیدق مند غر خبر بریت
 رایز من سدا کن دریب
 ویرا دایق فاشخ مفسیر ی
 لالو باغض رایز من شتر ی
 هیلخ تادا افت کلند چاری
 دیر سون اُسن نساوان
 در فدا کلند او را شیخ روان
 آری نفسون بشخ کسوم
 نخر تمی کن کیت تباد کن لام
 جینین کاکش تید تکلر او بکن
 جینو کو کشفه اُسن نساوان
 داغلت و جینخ تاغز استری
 تید عمل ای غب بر کن دریب
 جب هنز تیرت بلس مان فیلو

سینی حاتی بر بوت و سکین
 هنجر له های کاکش نزن توان
 کاکش تادا افت کفک چا دریک لرا
 هنجر لوله های بکنند
 سمیل مالو کتیب و هسن
 کلین دایشیم برتاغین
 اداه فکلوز دو لب مکوت
 کوی پویم توانکو بر جنت
 فشن مالو ای هسن بر ستر ی
 فامیلان ای کیکراد چچو رب
 رای بریت مرید با ستر ی
 توانکو پاوع سید دریب
 کفله کشفه کتسامو توان
 کاکش کشفاکن تباد اد میکن
 غار اسن کشفه نیلا او تما
 رامقله کاکش ما قید کسمما
 جاغندله والغ هاتیمو توان
 کتداهن کاکش تباد اترناهن
 بلسی تیدق وافت تر فریب
 خیران کاکش کجلا ستر ی
 مند غر کنز مراتب رایز من اپینو

رادین بر انگشت دایر ز کبر بر نژ
 لا لود تر نایه و بر امد افا
 دیستق نقانکو ورنه یغ سفا
 لا لود انگشت نایک کفستی
 ز امیل کدین بر بوجت مپا ف
 ای برکات کما سندی بر
 بوغانن تید و کوسه بچاره
 اد ایغ بر کستغ بوغان ساز
 فولغ ککارا غ مچار یق ترون
 مغبل بوغان ایت بر بون
 سلیغ ۲ ترکیج دغن کسکون
 سفه او ایغ تیدد رو فلغان
 تر لا لوسا سوه فامکات
 باهون کفتمه نار او ستو
 ستمه برکات تیاواتنتو
 برداتغ کسبه کسبل کدین
 سداغ ماتیش لایح کسین
 رادین خون بکیت یکل لیهن
 ایغون ترکیجت بر درهانیق
 سراپ داغلت در بیان
 برکاتله ای دغن تاغیش

راکیت فون هفیر دکه بکسده
 راکیت فون فندی مبله یفا
 داتغ سندی بر ای منرافا
 سفه او ایغ مغاریق مفللی
 سکیغ تر نایه فون مغلی
 بشر ای سنغ رادین منغری
 نکو بفر ۲ داتغ سندی بر
 سنغ ترکیج بوغان اغسان
 خیر انله کوز او را غ دسان
 فیهانن میت کنتیوه من
 د سگم هنتو جین دان کیشطان
 باکیکن کرسنم یفا بی برش
 دتود و غ کاین فدا دادان
 کسین ترکیجت هار و بیرو
 رادین بر تیت افگم ایستو
 میت سیاق کرانغن دمکین
 سفه بدادری دیدالم کاندین
 پتالم میت اکن جستریش
 لا لوسیکر ادا مبلش
 سمیل د فلق دان دجهش
 افاکم کسراغن مولا کاراشی

لالو ویراوانی بر داتخ کسبه
 هایتی فایتیک تر لالو کسند
 بانیک له ترانکو کیلاکن فولیغ
 بر بانی بانی علامه د فندانه
 رادین بر سلین کا بن بکسهن
 تر لالو رامی بر سمج ران
 کلیه اتن بر اکت بو فاسنا
 و تنتخ اولیه مردان تر وین
 راکت نزن هابوۃ دری صولو
 سکل یغ منداۃ راست فیلو
 سیاف بر بوقۃ راکتیه این
 برداتخ کسبه فول ویراوانی
 لالو بر تیت رادین منترب
 برد هولو ودهو لولان اوغرتی
 بیوازی دغن او فیات
 رادین تر کسپم سرای طارش
 سکتیکه برانی سجد هولو بلغ
 چاغن کن مکه کن داتخ
 برداتخ کسبه ویراوانی
 افام سبتی مک بکیینی
 رادین تر کسپم سرای بر سدا

سگم توانکو بسغه تیت
 نیادا فرنه یغد میکن کودا
 فایتیک فون بر سبلد اس ولغ
 بتاف کرائتن فدا هتر داتخ
 نقر و نله مندی دغن کدین
 مایغ مایغ دغن کساون
 دسلر دغن بوغا اغسان
 تر لالو امنده بر بانی ورن
 دسری کجغ بویتتی مزدو
 مفیکن بر تمه هایتی فیلو
 بانی دکتهویش کیت دسینی
 فکر جاوان افجوک بکیینی
 امیلکن بر اکت باوا کجاری
 هنتقا چافی ماکتیه خوز لاری
 راکت تا دافت داملسن
 او رانغ نزن تیتقا فاکونش
 کسبانی مان مفادا فی فرانج
 سدا غن بر اکت تیا داتر قلغ
 بو کئی فایتیک تیا داتر اف
 راکت تا ماق امییلی
 مار یله چوب خور ککسند

رادین

برتبه کنند تباد برکتعند
 لاله سحاجه روغان کیت
 سیکر فرموروز تباد پات
 لالوله برهشتی راید منتریب
 سیکر کدین سور چاری
 لیته لسو بلان لغیب
 ملیغر ماسیغر دغز فرامی
 تر جعفر جعفر لاکور استی
 دیدالم هاتیتی هپاک سوانو
 ترکنگن استریش کتقیون
 فیلودان یلس بر جعفر روان
 اداه جیو کولمس کایت
 رندوز کاکثر باکیکن مایت
 اری نفسون دیو مسون
 ماریکو ریبیا ویدالم نفلوان
 فراسش کفته بر سلاهن
 هاتیش ترا لیکت فدکنتیون
 کاکثر لکلین مار یله مندب
 اکونین هندق سیکر اکیجایی
 ارواح بر دبر باکیکن هیلتغ
 باکیکن لهنو کینما فته ملایغ

سوانقوز بتدق کلسهاتن
 رادین خون خیران ساری برکات
 هوتز نبی سودا چاری ارنه
 سته سودا تنگی خار ب
 دباغ فوهن ناک ساری
 دودق بر جعفر بتقیو غی
 سیکر کدین مفادق ریبی
 رادین خون ملقکه بیاتر پانو
 عقل بیجا راه با سلم موتی
 راسان بتدق لای برکتیوان
 مغالیه مشو جعفر لاهن لاهن
 برکاتله رادین دیدالم هایت
 بتدق کو هنداق توان کتاری
 توانکو باوه امس مفاوان
 باوه مکنده مار یله توان
 رادین مپو جو فر لاهن لاهن
 کندهن بتدق لاکر تراهن
 لالو برتیب رادین منتریب
 کارانش هاری سودالم تنگی
 راسه سیکو تر لالو مپسغ
 کندهن بکن التی کمالیغ

کیت نر زهب دباو و نلا فکن
 افانته باپق خول و کت کان
 دام استریش منقر کات
 سپکر اما بیلش کجل هرت
 ادفوز اکن فر و مسوی
 سوکار و اساق تیا داتر فریب
 سکل مایقر و معادق کسرت
 هابلم مشوک کلینن رات
 ادفوز اکن کجل فر فریب
 کلینن منلیقر و استان کنیدر
 فیلودان بلسی بوکن کنالغ
 تیا داکه سینی دو کژ صیلغر
 بریا کیم علامته فرهار بریا تیتو
 کلینن خیزان منداغ و اتق
 سات هاری فوزر بندوغ تیا هرات
 تیوج بر بوچی موریب بر جریت
 کور بر بوچی ساینو ساین
 کد قران بوچی سر یوزریف
 فلاغی مباعن لایغه بر کیتو
 خیزان کلینن او را فر منلیغو
 تر کیتلم فر کتانه از رادین کفوتین

بیغ منافرنت کیت کر جانکن
 فدغ غیران بولیه دیادوکن
 ناکوتن کسغه تیدق و مندریت
 فداتق چچوئ دبا کینن رات
 کبابی خولغر کامستان کنیدر
 ساکن دان مینم دور چه بر کرب
 کلینن مناره دو کچنت
 فدافر مسوی تیا کولکن رات
 بلسی وان کیاغ تیا داتر فریب
 تمنا هن خول فیکیر کنسیدری
 کلینن ایت برکات سایغ
 در فد فیکیر او فیغیر کارغ
 باپق فرکارا بوکن کسواتو
 سکل ایسوی کرب منداغ بکیتو
 سفته لاکو او فرغر بر چنت
 لاکو کسره منبا و اورت
 سفوی سفوی اغین بر تیب
 سعاداد الم غیسو الاغیبوب
 هو جن فون تور و ز بر تیتو
 باپق بلسی چچوئ تیلیغ
 کیکر فون تیتق بر اوله ذهر دنه

سلاکو مناعیسی کز کتبه و هن
 بر جاندم ای سبیل بر لاریب
 سجد و میهم سفولم جاریب
 سمبهن کوفافا تیکر جاکن
 کریسی سمعان لال و تجمتکن
 دکرنیای چچین کوه نوردان بلخ
 فلا بیا هنر کجک بوکن کفالغ
 سه سنی کسرو و مهمن
 فکاین کیاف یخ امفوت
 سول ایت تیا دار فریب
 اکو سور اکن فریسیویب
 بر کاتلم فول استری فلا بیا
 بتا و کرا غن کبقتیان یب
 سیاف تا هو الکو منجید یب
 دکشان دکرنیای فریسیویب
 فلا بیا برکات و غن فرلاهن
 و هریتا کنن کجل فریوانن
 اده سکونور ابیا کو فریب
 جکل و کتوی رادین منتری
 تیا داکو سوکا برا و لیم هریت
 فلا بیا مان سرا یب برکات

فلا بیا هنر سیکرا فله بر جان
 ستر مغاد و دوی فریسیویب
 نکتند تر سپم مانس بر سرب
 سورا مایب کتبه و هن
 فریسیویب تر تاده و نو کسان
 سغ و غز کابن کر غن و ایغ
 لالو میهم بریسیویب فولغ
 انو بنین داتج بر تاف
 تر لالو کای اندن روفان
 فلا بیا مباحه کات لتری
 ایتم او ضهکو و بریب
 نیدق کای اکو فریب
 سک دکرنیای هریت یز ملیا
 هریت او بلخ و باو اکجاریب
 راسکون کاکو حرنفله غرب
 دسور مبهونه کتبه و هن
 خدا انو بنین و خسر کن
 کریم نر جاهد تیا دار فریب
 هابسلم مایب ده نر انو استری
 تر لالو سبل راسان چنت
 بوکنش و غن کهن دق کیت

بیت من هندو مای سرت
 جاعنلم فامن منار سایغر
 سیاف لای هندو کوفندناغ
 ستمه فلا بیامند و تران
 سیکرا دیتیکم کد و اداپ
 کنتمبو هن به لائو تر کولینغ
 او پراغیش ملیساته تر کولینغ
 و راهش پیجی کفنداناوان
 سفره او پراغیش تیدیه پرفان
 فلا بیافز بر بوج راکیت بو مالقا
 رونافز انده بر باگی م و رهن
 و سو تکتی میت کنتمبو هن
 دکایوه کلنش راکیت کفر هارون
 پر کا تلم دیواسمبیل تر تان
 فارینش اضنه تیا واله دوام
 کیت منداغ تر لائو سایغر
 هندو فون کیت جیدکن جولینغ
 و راهش پیجی رتیا واله کن پراغ
 تید قلم اما سبجل فر منون
 سدشمانس باران ملاکوان
 رامیل بر کولود هیام هوتن

تر فروجیله فامن فلا سغنان
 توانش بیت سوداله صلیغ
 هنجیو ره هیکو باکیه رهنارغ
 بلی سدیکت سراسهاتیش
 ماتیله سودای کتیجارت
 لاکوین کفره او پراغیش بریارینغ
 کلین براتوران برارینغ
 برتیمه با لیک فوله و غارت
 با لیکن تر کنیم روفانی پرت
 و کلنش دغن بو غا جفاک و تر ایمان
 دفر هوش کفره سکل سنان
 سره کتغلغور دغن کنتداهن
 کیسه نلم دیوایغر دری کیانم
 سایش فروری و بنه جاو
 سوسواله نصیب بر اولیم کپیو
 فاروش ایتق بی کسن کفالتغ
 لائو کن فنجتر لاکن فر کتان او پراغ
 لسان بو غا بسرای دکا رارغ
 سفره فارا سو کنتمبو هن
 سو فام بیسلوری دیداکم کیانن
 دغن مراقه بر سهو کسوتن

در ی کچیل فاتیکی فلیها را
 سدیکته تیدوقه بر ی چیدرا
 تو انکو کفره بغبتر کسوم
 نیتخی فاتیکی در ی سلام
 بگلین دکشخ بر تب فیلسو
 فامن وی بوینه له بیت دهولو
 کنتبوهن بریت قول ایب
 سوه انصیب افاکن وایب
 اکن نیت وادین فتر یب
 مثر چاکن نیت فر میسوی پ
 سندفر کن کات کنتبوهن
 تیدوقه تر بوینه فدا فرسان
 فلا بیا بر دیری بر جملگه ففلق
 کر یس سمان متاش فنجخ
 مر سانی تیکم کنتبوهن
 دیسهتر کنفلقنور بار کتدصر
 کتاش اده اوس جو بیت
 فاتیکی زین تیدوقه بکلن کات
 تو انکو باوه یتر سهاملیسا
 تیدوقه فاتیکی مغو بکلن دی
 ای بر کات دشمن ایر سات

تتقال دککریب تتجفر فور ا
 سمار ایای ستر سار
 ستره مدار ی نیلا او نما
 صدق مایب بر سمانما
 هنجور روله راس هتیکو
 تیدوقه تر فنداق حال تو انکو
 جا غنله با یو فیکیر فلا بیا
 جنجی تر بوینه در مبر ایب
 جا غنله فامن منار و فر یب
 او فخر فامن کوه اکو بر ی
 فلا بیا سخته بلسوان کسپهن
 مغو نسو کر سیه هاج و کر یکن
 ستمه تا عن کر یس و فکغ
 و تیکن و اداش تر کما کبلا کفر
 ره بلمه ای فر لاهن لاهن
 کدراش مقار یو با ککن فغش
 سمیو سگه کفره کات
 فاتیکی قول فر کی مغو بکلن
 دشمن تو انکو فاتیکی بر ستمیا
 مایتمه کت تیکر بر ستمیا
 فامن و مایکیگر ابون غلمه بیت

سفره نهند راسا و بر پیش
 کتنبوس و در منافعی که از برکات
 کاکش کدو جانغن بر چنت
 پا و کدو دیدالم حکم او را نغ
 و سینه کراغز اجلی که هیلغ
 بیره کدو مایق کسور غ او را نغ
 کاکش کدو قر کسلیله فولسغ
 جک بر قود غن را دین مشرف
 سلانه کسوزن بر او که لترف
 حبلی سوداگانند فنداغ
 فاییک کدو کسینی بیلسغ
 سر و دیدن اولی کیز تا دهن
 هاتین بلسی غت کسین
 ایر متاش جبرن بر چه چیرن
 هنجی بر اوله تا ماغت و کتاکن
 اداه فکولر اامس جو بیت
 تیت فاییک دیدالم چنت
 برکات پنجیم کبیل ملوک کایک
 هندق مایق دباوه دو نیب
 ایوی کسوزن امر تمنان
 پا اوله وان بدلان فاییک لراهن

سمینکم سودا کراغز جنجین
 فلاهاری اینیلر جبر میر کیت
 سمیل تر جبرن ریر ماسات
 کیسافکن داغت لایکی ملار غ
 سمینکم سودا فنتا کور غن
 جانغند کاکش بر صاق و اشغ
 بیره کدو قسجک سولر غ
 کتاکن کجه کدو کباوه دو نیب
 کسطله کرجان ماکش نکر یب
 جانغند را دین بر صاق و اشغ
 تیتد هله داغت کیسان ملار غ
 کسلیله کتنبوسن
 منافعی تندق در بیان
 باسوله کایز کتنبوسن
 تر هنتر کدو اش لالو فقسن
 جانغز و سکین تر انکو برکات
 هندق مایق دباوه تحت
 کورچت فاییک فنتور ان فایکی
 انک بر چه بیتدق کسایکی
 توالکو جانغن بر تیتد میکن
 ریضانه مایق بر کسلمان

تغیج تلوان بیس کاسوک
 ترک نشکن کاسه کاجیمات
 اداه تو انکو فراسن یغیا یک
 فایتکل زانام یکر اسیف
 هار فرغ فایتکل ماسو کسوتن
 تو انکو فرغ تید قواد اکلیدان
 ووی غیب او نتکلو توان
 کنغفلنور دان کنستادهن
 اداه توان ها اوله بادانکو
 فوتلم هار تو کراغز جیو اکو
 هیدفون افغ بنگلو مالغ
 ره مشله مایه فایتکل کسارغ
 تیدور فایتکل کراغز توان
 و سافوز ابر متا کنتمبو هن
 کنتله هن برکات منهور ادا
 مسکن مکین لاکون ادا
 مناعیسی سخته کنتمبو هن
 فیکیر سخته یغدمکین
 جکلو ایبه بنده منداغ
 اکونن او برغ جیلاک مالغ
 هنجور اوله راسان هاتین

جاغز کبلر برهاتر و کس
 اندام برینو اداش جیو کس
 مودا بقا اوله صرافه جیو کس
 فتیح سارغ لیسنله فایتکل
 هند قشاره ووی تلافان
 سمو بجام کسوف کا دافان
 تید قله داغت کو سلنگن
 دسمبوته در بیایدیلام فیکران
 تید قله فرانه مر ساقی کیتو
 فایتکل فون مایه کوما توانکو
 تو انکو تید قله فایتکل فنداغ
 کسنله فایتکل دفره جیو ابرغ
 کدرله جیو کوا صرغنا وان
 ایافون کیکر لنگیت فرلاهن
 جیو ادا کراغز ایبه دان بنده
 تید قله فنداغ اوله بکنده
 منداغ کراغز کات کنستادهن
 جکر دلیسیتش اوله کسین
 هانعلم هاتی بکویه رنداغ
 او نتر کو منجادی همها ابرغ
 تید قله داغته دفره کین

سبزه کند انتم بسو من
 فایک من هب من بچنج بیت
 هند قلمون فایک ملالو بیت
 کنت بسو من منا غیر تیا در جنتی
 بیت من جهته فانتله ماتی
 تر کدر له نور کنت بسو من
 هلا تیر کبیل با کین فغشن
 دقن تاغیش ای برکات
 سمیه فایک بتر هینالت
 بو کتله فایک کرسه کند ی
 هیلقله بودی دغن او فای
 انیله مغنا تو انکو بر می
 فایک مغول دیدالم صاتی
 در می بهو لو فایک من کسک
 ملیت فایک بر صاتی و ک
 برکاتله بر ابرین فضا کنجان
 باران کلامه تو انکو سفرن
 سمینتله کهند کراو بتارا
 سلامه سفرن بلولیه فترا
 تو انکو چون بتر منچاری
 دقبله را تو بول فخرترب

با یک لم تو انکو فایک حقین
 تو انکو مغولی باران شی کله
 فایک من تا کو ترک کاسمه
 هنجی روله راساز هایت
 کفای فامن برا و له بقستی
 کن کایم اینو بشاوان
 کسیر ماتی تیا در صد فن
 اده تو انکو چهنیا مکوت
 تو انکو تیدو مند کرات
 تو انکو تیدو چون فرچیا
 فایک من سو انکن فای
 تو انکو تیدو قاهو کز آرپ
 کات تو انکو جهت فکر تی
 اینده مان بنده کلقو تاسو کا
 تو انکو برکات فایک کسک
 نقبله تون صو عا درون
 تر موا تله فایک او بی غیر هین
 تو انکو بر استری کسملتارا
 فایک تر می نه در میه بلنقرا
 تیا در کین فراهو ک کوری
 کبچر کولن تو انکو بر استری

افاته دیا کو لایا بیوی بگند
 مسکن دسکن لاکو شاد
 سب ایستله او بیغ تیار کین
 دسکن ادا تیلیق دارن فنذغ
 فلا بیاض ساعته بلسوز کسین
 تو انکو امفوز یلایغ کسلاهن
 وکت کسناهی راتوق فرامفوز
 تید قله داغت خایک سلگهن
 کسبیل ایر متاش بر صبوران
 طارن بیت او ریح چارهن
 اکندی فیلسم تاغن
 جاغن تیدق نماون سنیکن
 بیت منشا کتکن دغز بر نما
 طوکز ان کسهن بتار کسن
 دغز تلاقن رادین اینسو
 صو هنکن امفوز ز بانس از او
 بیت زن مایه تیاد بر روی
 تنداز تیدق مفوی پائی راس
 هندق مایه دباو تحت
 سو واله دغز کهندق دیوات
 مشکین بر ترمبه هایش کسینان

کتسبوز منشا کس راید بر سبدا
 جبکواد ایسه وان بسند
 کاران کیت اولوق تاوران
 لکین فون رشابر لایسن
 مندغ کز کات کتسبوزهن
 بزواتق کسبه دغز فرلاهن
 افاته دای فایتکزن توان
 صاری زن جوک کسره فدلیکن
 لالو برکات کتسبوزهن
 تیه تو تیدق بیت سلگهن
 دایله چنچین او فغز فامن
 آد فون بیت هندق برفسن
 کاران بیت او ریح صین
 بیت زن مایه تیاد بر کون
 جبکواد فامن بر تسمی
 سمفیکن الوکبای لبی
 اده فامن یغز کس کس
 فرمسوی زن تیدق دغز فرقس
 یغز کسند نیتن دهاقی بیت
 تید کلمه صغری بیت یغز چنت
 سلم فلا بیاض مندغ کز فسن

لالو مناجیس کدوا اکترت
 کنتسبوس هن برکات کبیل بربر یو
 کاران سودا تشکی صاریب
 فلا بیما هوسه فرلاهن لاص
 خاتیکه دیتسکرن راتفر اینفلن
 دسودوه بوندا ولیه فرمیوس یو
 کبهر کوان مینسفر فتریب
 سرت دید فر اولیه کنتسبوس هن
 لالوله ای ربه ففسن
 اده توانکو دیوسا سون
 کنده سیاف اکسوت اکن
 دسوا وراغ جونک بیلاک
 اده توانکو تیا واکو شک
 ماتیله کیت دیدلر هون
 رادین سنتری اموز فر بوان
 هنجور له هاتر خاتیکرن توان
 کد ورا تیا و ابر کتسوان
 اکن ففلفنور صالغ کاکیه
 کمناهند قدمات لاقیب
 لوی نفسون امر جویت
 فریش لوینتوغ نیب کیت

هیلفله عقل بویه بچاران
 فامز ویدمغا فاکیت کساریب
 جاوه که لاقین سارین سنتری
 دکتیوله توانکو تمفت فر هتین
 مبالو توانکو کسالم هون
 لیب دودوق غن رادین سنتری
 کلر ناماق سارین بر ستری
 هاتیر بر بر تیا و ابر کتسوان
 کاکیز و فلق کنتسده سن
 سنیتله کیت او راغ تاون
 کهندق دیوات کور یسنا کن
 سلاکو لاکوان راغ درهکل
 اکند مکین داستی چیلان
 تید قله سفی دیس موزان
 تونکو جونک بر اولیه کسلاهن
 مندای لاکوان سن تمانوان
 لالو کسدر کنتسبوس هن
 اده توانکو امس کساقیه
 ایتله فر بوان تراغ فریش دنگی
 اخلاقی هندق دیکات
 لوداغن کهندق دیوات

مفاو کراخو در ساهتیکو
 هیلقلم ارواح دیدالو واداکو
 سمیه کنفلغور در اکت داهن
 افاته دای فایتیک نین توان
 فلا بیا برکات فدا کنتسوهن
 سیدیکت سیدقه ملائی هوترن
 کنتسوهن بقکت برهالز فولاد
 هنیوه ره هایتیش تیا دابر کالالا
 مراقهوز برهویه کوهه ۲۰ تن
 در فدا کیری ومانن جبالن
 سنیکله کبا و فوهز لغشان
 کنتمش بار بقه بریایی ورنه
 بوغماز اینده کسلیغ بر کجلیغ
 مردو مانس بوکن کفالیغ
 انا سواقه بانویسیغ مرات
 فللابیا بار فایغ کسرای برکات
 بایکله روهوق کنتسوهن
 مات کنفلغور در اکت داهن
 تمتت دین کسما تیا دابر کسولون
 برهوب کنده فول کنتسوهن
 سواتی خون سیدقه افی کات

ساغنتکه ساله فدا فراسانکو
 لیبه دای لیسور اسر سبدانکو
 اداه توانکو دیولکسون
 پاکهش کسدیکت باوا برجانن
 برجانن توانکو فرلاهن لاهن
 بوتموله دغز تمتت فره یورون
 ابرن پاکهش کاکوب ذهیلا
 سب فرهواتر او بر پیغ کویلا
 برهغور کور کوهه ۲۰ تن
 سوله منکر کن کنتسوهن
 چنکاک برافیت مغز لغشان
 برهنتیله رادین فسفا کچیان
 تر لالو راسی دسری کجلیغ
 کوله مبوبه ججه کجلیغ
 تره مغزله روهواتر کسفته کت
 دکنیله توانکو فرهنتی کیت
 برجنتی کاکوب دغز کلا کواهن
 فراسان فایتیک کسفته برکلاهن
 تیا داله بکس باو بارغ برجانن
 جنجیم دوهجه برهجه برهجه
 کسفته کسنا ورتش هغز ابروتشا

موی کاکش را بنوا نسیله ادا
 کندا هئی ایت بوکن کفناغ
 ووی نصیب چیلاک ماباغ
 کنتبوسن فیکردیدالم هتین
 ترکدره اکن کاسیه سوامیش
 تید قله روغناغ اکور برتسو
 هاتین راولان برچهنور فیلو
 هاتین فیلو برچهنور بلوان
 ایر متاژ جهنگ برهسوران
 هب فون بلسون ووه کیسهن
 ترکدره فور اکش زنهان
 فلا بیابراکات فد کنتبوسن
 ماکت کھوتن فر بود واند
 سته سنی کتنی سو وعی
 فاسیر زارت باکی دهان
 کنتبوسن برجال وتی فنتی
 لیه لسو بدانش لقی
 راسن هاتین ساغقله رایو
 برهنیکه سیکه دباو کایو
 کاکش فقلغون دهان کنتداهن
 هاتیکو کنده تاه ابر کتھون

تر لالو سبل جاتین کنده
 فیلو مان بلس راسو وناغ
 میدان فیا تو دنگریا وراغ
 سو واکم سنی کرشن جفتیش
 ای بر فیکیر اکن دیریش
 دهن تلافکن رایو برتسو
 سفنجخ جان مشوچن مقلو
 مقلو مشوچن کنبهخ جان
 کندا راساش سیا و ابر جان
 مند نکرن حیایه کنتبوسن
 بقکله هایت قلوبو کور واند
 یقتله سدیکت تو نکور جان
 سفای سیکر ابر تو فغیران
 فنتین اینده تر لالو بیسی
 روغناغ هالوس تر لالو فرامی
 تیا و تراغلت کایک بر پایی
 فد ککنده کدهاژ ناغ کسنی
 کنتم دنداغ دقوق با یو
 فد کدهاژ ککنده رایو
 تید قله کاکش بلسون ان کیسهن
 راسکوی تید تلافی تر جان

مندرکن چیتہ فریسوری
 فریلاکن باغته ترا نگو مارب
 لالو بقلیت کنتسوسن
 دایریکن فغلسو دفر کنتسوز
 کجلیغ ملیعت کنتسوسن
 ممنلغ لاکوای برجانسن
 کتیک بولن فرتام رایب
 هیلقله بوری دغن اغایب
 ستغہ برکات دغن فرلاصن
 سلاغ برجنتا لانی سکین
 فریسوری کجا ج اومہ کجلیغ
 مارا هژ بانن ائی بیغبالا
 ادکر سدیکت یغ بیت غریب
 کوشر لایب فریسوریب
 جکر هندق منجاری بکنسد
 سننار بلوم بولیم چندلر
 بلسر بون لانی کنالغ
 کجلیغ ملیعت تر لایو ساینغ
 سکتی سنی بکلو رفتسو
 تر کدر کن منی دایر زاینسو
 تر هژ ایتیم هاتین غلب

فلا بیافون بر اغتاک کیکلر بیری
 سننار ابلوم تغلیکها . بی
 تن بون بر جان فرلاصن
 فلا بیا بر جان دری هادفن
 هاتیز بلسر سفته کیسین
 سقر بولن دساقو اولان
 مقلین دنتغر مقلین برجهیا
 سنیدی دان تولغر تیا دبرکای
 سایغن اکن کنتسوسن
 سلاو مانس بار اغتاک کولان
 تیا داتاهو اکن دکر فملا
 کمینز یلقی بر اولیم چلا
 کلو دکتسوی بر ایز منتریب
 انتفون فریب میسواغ بیری
 دغن فرلاصن آغله بیچارم
 رادیز فوز تسدق بر سوچارم
 کنتسوسن تیتق من لایر بلاغ
 سکین فقری تیا داترفذاع
 تر سننار کجلیغ لکلیغ کسو
 عقل بیچاره با سلم موق
 ترا بیغ سلا یغی ارشواغ

چه به هله را پیش کنز نواغ لاری
 مستکم سغیر کلاواغی تامن
 و کسین کن وایش تیتیه داز فرامن
 فلا بیا فون کیکر اکتو مغادو
 بزبیب ۲۲ مغول فاتک هار ف
 فرمیسو بی برتیت و ویر برکریه
 فلا بیا وی همدانکو کجاریه
 هند قلم اکتو باو کتمبوهن
 بکنده برتیت و غن فر لاهن
 فلا بیا فون اندر لاری مهبه
 هند قلم فدا مکن او او کهدیه
 سکل یث مغاد و هاتین بر و بر
 او احوک فرکتان و نتر سوسو
 سکین تند ق بر بریم و بری
 فرمیسو بی این جاهه فکر تیه
 عقلن نا جیس نره شیطان
 سکل فر افتری کشته کسین
 برتیت فول فرمیسو بی
 فرئی مندا فکتز انو منتری
 کتا کن سا کیه اکو نین سا فته
 فر لیل اکتو کیو تو لعنت

سیکر ابر جال بر لاری لاری
 دیدافتن فلا بیا ما بو مین
 نیت و فیکر سیکر اله فامن
 کجوه مهبه لالو منپار اف
 کیا فو دیت هکن و سوه تغلف
 فلا بیا فون مهبه راتع مغمیری
 لالو برتیت فرمیسو بی
 بر اکتو ای کدالم هوتن
 فدام جوعک جاغتن کلیه هاتن
 فرمیسو بی فول برتیت
 سقره فسکو جاغتن بر و به
 سکاژ فوجت توبه کختر
 سکر بر سیکر تیا داکو دغتر
 کسبیل بر فیکر دیدالم حاجی
 تیدق کانی عناره بودی
 مارا صیر تیدق دافته دتا هن
 ملیه تکن لاکو کنته تبوهن
 باوالم ستمبوهن فر کیکر سندی
 نسور و هکن اکتو کیکر اکتو
 سوره هکن کجایر با فته با فته
 فلا بیا فر کب هنتر کن با فته

سمنیله کجدا فرخ میسوری
 دودق مہمہ را دین فترت
 فرمیسی یی برتیتہ سخن مار
 اینیلہ فکر جاوان غییر بیدار
 توجہ ہار کجودا تیارا بکر جا
 سکارا غی بولایہ بائیہ کجا جہ
 انکھو ہندو سوا بر استوی
 سکوتو تیتہ تو تاہو کر دیر یی
 سفر کبا تفر بولوی بیانی ہونہ
 تیدو تاہو کندیلہ تر تاوان
 کارن اٹکوا انو جا راضہ
 تندو مالو کنتہ مہو صن
 سواتو فون تیتہ قافا کتاژ
 فرمیسی یی ایسا کشتہ ماقینہ
 مرکا کی کشتہ تر کتر کتر
 سچر فرختری ہا ہسلہ کنتہ
 تاکو تر کشتہ فتری سکلین
 دیدالم ہایتی فتری سکلین
 لاکو کشتہ ہنتو دان شیطان
 منسلو لاکو کنتہ مہو صن
 لالو ہر تیتہ فرمیسی یی

کبندہ خون حشر ادا بردیوی
 سبتہ دو ہی لندو ہونا جاپو
 ستر ہر ہیو کن مٹارہ
 سدن ہر کو روغ دیدللم ہومہ
 ہایتی مہو ہندو قنجا دی راجہ
 ہار فکتر دیوات بولیکہ کو فوج
 ایانین اکن ماکس فکریہ
 نیتہ ہندو مچا کی سوری
 فانتک فرالہ مہو ہیدہ کین
 ہندو سپام دغن ترچہ بٹھالی
 تیدو کسکائی اکو ہر کتن
 ایر متان جہ تک ہر جہ چیران
 ہتکہ چا فوا ایر متان
 ہر بائی بائی بویہ متیہ
 سلاکو ہندو مٹکو جہ منفر
 سمو تا کو تہو ہر کتر
 سچلہ تر مندلیہ باسو ان کیہن
 فرمیسی یی بین تیارا بکر کتن
 تیدو فکہ سکلیہ بلجی ان کیہن
 تندو منا ٹیہ سچر لاهنہ
 فلاہیا فٹ سچلہ ای کساری

کشتلم بلس و دیالم چنت
 دایم خوشن فایکله در یو تاشه
 لاکوش کوفه تر لالو لاس
 تو اولکوخ فکجه فاداکر سور یی
 فایتیکر کلین تر لالو سور یی
 سر کاشته لاکوش ایستو
 تیا دایم فرغی ایو رنج بکیتو
 دام ویدتر کنته بوهن
 ایر متاز چو ک بره بنیوان
 لالو ای تو روزن بر جالسن
 له له مبت بار فرغی خلکولن
 تیا دام کای قدر بر سه اجر
 بگیش هار و بکس بر یاجی
 سدو مانس تر لالو بیلسن
 له کاسله بر کاشتر کانت
 رامبتش ایکل تر لالو فنجیغ
 فکجه ز منیغ دبار بیلسن
 متاثر لالو بکس منلیس
 سفته لالو مدو کندیس
 مقس ماسکسه ویسا
 لقسان لای بو هار جکسی

بر چو چو زان غن ایر سات
 لنتس یلوق کدالم روسه
 سفته وودوق لالو مهبه
 بکنده ایت سر کاشیا تر فر یی
 با یقله تولن سیکر افرنجی
 کلین تاکو مندا فر لاکو
 لاکوش سفته کلین لالو هنتو
 هایتی بر و بر تیا دایم بر کتولن
 سرا یی بقلیت فر لاله لاهن
 دایر یکلن فقلقن بار کتلهن
 کلایغ مندا فر بلسن کلسن
 بر کفوه لوس بو غاسرو ج
 فرجهت مانس و فغان مرجه
 دایلق مجلس تو همن کده جان
 بر چنچین اوسن فر یاتورین
 بر کتوتن و غن لایم تر چنچ
 خبالکن حاجی کله یغ مندا لای
 تر لالو بایکلر مایه مانس
 سدر کن بر جهن لایم مجلس
 مکاش فر چنچ فرجهت بهسا
 فیکیر چنچن سلو مانس

سنجیل

فرموی بری فز تو روز بر جان
 ادایش هر اولاد این کس دین
 بر جان منو جولا و غیر نامن
 بکنه نین مرکا تیار سیون
 سمیل بر جان تجلیت جلیت
 کیوی مان کا من تیار امیرت
 بو بی کا کین بر دم و آسم
 برتت سزت بو پ فر کم
 سکه سنی فر میورپ
 منداغ کندی بجز فر افترپ
 تید قله بکنه ماوه سلشکه
 بر فضا نژن فالو در خدا تو به
 سجد فر افترن تر لالو خیزان
 سزت اعدا نوح دهار کیشطان
 سفتله مرک لاکو بکنسه
 سمولت ایدان کسینی ادا
 اکن تیت کنسر میورپ
 دایش مپیجه سفتلم غریب
 اوفرن اکن کنتاب حسن
 بر کسولت مناشرفین خورشان
 کلکنه کدیوا اوله ای کسرت

دایر یکن اولیه دایغیر سکلین
 سکلین ایت بر لاری لرین
 تید قله سفته منتی فالون
 صایتین ساکت تیار امان
 معتن دم قدا فنتو مایلیغ
 لاکو سزت هندرق مایلیغ
 سزت هریمو هندرق منگم
 کنتسوزن جزو یقند خرام
 کاتس با بی نایکه بر دیرپ
 کسین مپیجه سفولنه چارپ
 داتش ایت تر لالو کوفه
 لاکو سزت دهبنت مویسه
 ملیه تن لاکو یقند مکیه
 سمولت سزت مفتح لکون
 مویکاز ماسم سزت بر کات
 کنتسوزن جان لی مکل تیا
 فشکلن اکو ای کمارپ
 سیکر ابر جان تو روز بر لاری
 بر بار یقند و میدایم فرودان
 راستش کندی تیار ابر کسوزن
 دویجش دشمن کات کات

ایرستان چو کج بر جو چو بران
 با یکه تاهو کیتا کند بریب
 جکس و سر کایه سو بریب
 سکلین فد تر عبور ایرستان
 ترکسده لکن ایبه سبداش
 سکتیکر دو دو برکات کات
 اراه اس کور اتنا جویت
 ستمه فتریه مند غر بریت
 برکات تلر ادرین فینا جویت
 فیلوله های کنته مسو هن
 ای فونر مع ماهو تر لاندن ۲
 کلنده سر هکن چو کفنداریوات
 نیت نین کسحاب دید الم جنت
 سکلین فتر مند خیر ماران کسین
 اد فونر اکس کنته مسو هن
 ستمه سو دافانی ۲ هاریه
 لالو بریت فسر مین
 برد اتخ کسب کج بد وانده
 سو دالم بر المکته فادکا فتنده
 المکته او راغی ناسیغ فرستان
 سو داستق کلنده توان

سر ای برکات کتکه له توان
 بیت سکلین تر لالو غریب
 کمنایت لانی مهابا و بریب
 تر لالو بلس و میدالم هایت
 ستمه ترکنتش اکن سو مران
 ماتقله او لخر مهابا و بریت
 فادکه سو بریب ستمه ننت
 اکن تکم ستمه بر جنت
 ایر هی ادرنده مو هتله بیت
 کاران ایبه دتف کج کن
 فر سیلان با یک کلنده سکلین
 جلقن بر اولیه نام بیغرت
 ملا یکن نصیب اونترش بیت
 سکلین تونر من لالو بر جان
 مکتو مناغیس کدالم فردوان
 باقتمه سفتات دو لایکله تریب
 سو داکم بر جان انو مشتریب
 مو هکن امفوز دو کج بریب فدا
 فر مینو و لحن دریم جواد بر سده
 سکلر دایغرم مپلانی تسمه سن
 سفتات هنر کج کفناد افن

کدو ایلیس شفته کسیه من
 ایر متاش چون بره مهوران
 ستمه دیدن کله زانگه تری
 لالوله ای کلین قرآنی
 بر کاتله مرادین فشا کرتیک
 تون بره سوامین تیا داسوک
 سما موده بائیک ره قاش
 لاکو ماش دقش همدان
 بر کاتله مرادین فساجوت
 سمنان مین اهر ایرات
 کتبه مهن بر کات فرلاهن
 کاران بیت او را اهر تاوان
 جکلان به بنداش تیا دبر کسن
 لاکو هوز ای سودا بر تو نامن
 بو کسله بسودا بر بهچارا
 هند بقیه مین فر کما ستارا
 کاران بکنده راهی بیفر جامخ
 دوق تر کسلب و نکره راهی فرغ
 جیو کوه راه الم حکم بکنده
 جکلوا دایه مان بینه
 سله فر اهر تری کتله کسیه من

مینا نعر لاکو کت مهورن
 فیکه زینا فکر کتله مهن
 سوع اله بر جان مرادین تری
 نایکله دوقه همن سرب
 مفا کله ادرنده بره اهر تو ک
 فانت کای همدان کاک
 جکلو سماه بشکما تارا
 سن دهن بر دی به قاش
 ادرنده جانن کتبه بر چنت
 سوع اله دقش کتبه مین
 بو کتله اهر تیه نیت مایسکن
 مکن ای به بنداش اهر بر کتن
 اکن بیت او را اهر جارا هن
 بب تیه قله فر کما ستارا
 لیبی تلاقن فاو کتبه ستارا
 بیت زین کلق بر لوله ماک
 بیت لسان بیکر هیلانغ
 دمنکن ادا تیلیق و ل فر نایغ
 سلا یسکن مان تیت دگر سبدا
 مکن حکم لاکو تری اهر
 مند اهر کتله کتبه مهورن

آراه امس کون نثر فرمات
 بستکم سفر کدالم هونن
 سکل کدین و تیت هکن
 مکن ترک بتم فرکتان کنتب هون
 ستمه ملیه ترا دین بر جانن
 سفره تا لعاله کز ستر نشکل
 هی لظله بروی بیچاره عقیل
 اکن کنتفلنغور بان کنت دهن
 سب سب جن جانن تو ناکون تا یکن
 ستمه بشر کونن فمایی
 فایتیکه و فنی مکنده تادی
 مام دیدم ترا و لیه کنتب هون
 بای مپاهوت فر لاهن لاهن
 بوکن کو تا یکن او را فر کاک
 جک ایبه بند از تیا هاسوک
 اکو فیا تو دنگریه او سراج
 فر میسوریه کنتلم بارساج
 برواتن کسبه کنت دهن
 هر قدر نسیب سو امر تا وین
 کنتفلنغور فزوق برکات
 منس راهن کنتدی دیات

کاکثر بر جانن و مادالم چنت
 لالو منچاری فر مین روان
 سلیغرم دشمن کاتب هون
 نقیض ایت دشمن فر چنتا هون
 هاتین کنده تیا و ابرکتا وین
 دودق منایس هاتین سبل
 سلفکن بر دین بر اسان کبل
 کدواژ صیو جی کنتب هون
 او بهیغ فر کوی کدالم هون
 جانملم بر چنت کالی مایی
 جانن و ناغی مکنده فر کوی
 کات کنتفلنغور بان کنت دهن
 هایکی کاکثر تیا و اتر تاهن
 فر فریز او نثر نصبکو جویک
 بوکنم اکو بر اولیه دوک
 او فحالقتان یکر میلالغ
 بار شلا کونن سیاف ملالغ
 ستمه سفره تیت هون توان
 جکان لائی هندقه کس هکن
 توانکوی جانن کنتب هون
 کمان لائی هندقه و کات
 کدواژ

نشد قهر فیکر اغلر کنتجه و جن
 بلس نزن با یکل کس صبر کسن
 جملو یتیدق فر ایلر ای
 هیلغلم بروجی دقن او نهای
 رادین برفسن کفدا اکاک
 سفای هابن ادمده سوک
 رادین برکات قدر کنتجه و جن
 دقلق و جنیم کلین باوان
 نقبللم تولن او جوع کلینرا
 نقبللم افس فقلینون لارا
 دیدا فتین هم کیکر کدین
 لالو بر جان منو جوجو تن
 سلم دیست اسی نلری
 فیلوان بلس راسی هاتی
 ستمه سینی کنتجه جالن
 بکنده بر ایش تیادا بر کتوان
 بوغافون نایق کنتجه جانن
 بر کیم غیره ایسنا بقان
 مغالیه تشاچی تیادا بر هنتی
 اداه تو انکو افس سبکاتی
 تو انکو نقبللم و جن ایر مات

سزای تن من ربی فغلوکن
 سفای سیکر ای بیجان
 باوانکو جوجو مسراسای
 سلفکن در بر تیادا بر روی
 فاکتور ایر یکن دقن کور و جنک
 جاغنتکه سفای دبروی دوک
 اسو میره نقبللم تولن
 رادین فون کلمه سمیل ایر فسن
 نقبللم باوان بندن منیرا
 ککنده فرکی فو لغلمه کیکر
 دقن کیکر الت کنتجه کافن
 تمبوق وان کنتجه بر کیکر اتن
 رادین زمین سو دابر جان فر کتی
 بانی یتیدق دقن ایلر لایح
 تر کدمه ای اکن کنتجه و جن
 هندو بر بالیو فغلوکن ایلر
 انجانلر روزان بر کیکر اتن
 بکیکن یتیدق اس بر جان
 ای برکات دیدا انهایت
 سیکر اچو کب کاکتور دقن
 سمام یتیدق تاهو برکات

پیرله کاکش کنا مسورک
 حکم توان تیارا بر سبدا
 جالنگن کاکش در کای بنده
 مانس برکات کنتمبوهن
 ایر ساتن بره بسو ران
 کساج کسلا بیت نین غلو
 بر توبه سراوان چمن فیلو
 مشافله توان تیارا برادو
 رادین لسان فکلور مرندو
 هاتین راون چمن فیلو
 مشافله تان دودون کسندو
 رادین تقلیداتی سول فر کس
 کنتمبوهن سلاکو ورن نیر لیه
 کلو کایه سورانی ویریب
 وقتون هنر له دیس هاریه
 فاجر مشغول هاریه فون کسینج
 رادین فتن بلس بوکن کفالتج
 اسر مین تفکله توان
 بر توبه بلس هات کنتمبوهن
 باهون نین کونا غنر زهاریه
 مشافله مشاجره فر کب ماریه

جیسا کو جاغنا شیت یان کس
 مسکن ماق غس کوی نگند
 بر مشله کاکش منگ کلک واداه
 سوراخ هالوس فر لاهن لاهن
 بوکنش بیت ملازغ کوزن
 تویانکو جاغن بریا توچ بسو
 مباریه هر کور فورت کس فیلو
 دفلق مجیم سرای دغفکو
 کیلا دغن بوچو ورن چسوی
 ستمالم تیدق بولیه برادو
 هاتینون کاکش کفته مارو
 سلاکو لاکو چسود هکن کایه
 برایتی لایو بوغلا سلاکیم
 بتیبیکه علم هاتج رادین منتری
 برادو که سکتیک رادین منتری
 باغندل اینو فارا سر نخ سیلغ
 هند قلم بشکیت راسانوالغ
 سفایه تن کاکش بر حالن
 منترغ لاکو اینو بشاوان
 بلجم بر حالن رادین منتری
 بکیکن مالیس راسان فر کب
 تندز

کاش نین تیدق بر چنت دول
 بیدر مشاقوبدان مان باول
 نوانم استرب دنیا اخته
 کفدا تو ان حاتکو غیره
 سولش سخته کجبه بر دغی
 جیواکو جانغ سفته تراغ
 راولکو سفته کفکو مرند
 ایشو کفنده هند قو برین
 قرانجی بر کارانجی کسالم هون
 سفای کیکر کلسه کسوتن
 کفده در بریت تاهو کز کتین
 لالو مناغوسه لاهن لاهن
 مجالس کاسیم کاکش ایسه
 هاین دیدالیم یاقیت وتونو
 اکو چونک مراسا ای کسوتراغ
 ریند وژ بکن الیم کفالیغ
 لالو کسافو ایرمات کسوتین
 تید قلم تاهو کسوتین
 ارب نفوسه کسوتین
 کن کاشی فرس کسوتین
 تید قلم جاوی قرانجی کاک

اداه نفسور تکلکو باول
 کفدانست نافسور بارهاول
 فدا چنت و غن خضرات
 در فده اذایک کفکف تیب
 راورین بسوجو کسایه غیدلی
 تو انکو لفسان کسوم کسوتین
 تو انکو کسیتین افله ایسه
 ملریده تو ان کست برادو
 دسوی اولیه بسنده تون
 دینو صاری کسارغ ککتر بر جان
 هیلقله ارو کسوتین
 کفده راستی تیا ابر کسوتین
 تیا داکه کسوتین با کب نیکی
 هیلقله ارو کسوتین
 فتر اذاع لیم کسوتین
 دیدالیم هاین کسوتین
 راورین لیس لاهن هاتین
 بر تو مولو کسوتین
 راورین بر تیا کسوتین
 تید قلم کسوتین
 لالو تکل تید قلم کسوتین

تیا مال زو فلان توان بر کنی
 کات نین تیدگی کاکتر او جان
 میدان بهان کاکتر سرا هکن
 بر تجمه فیلوو هایت کتسوهن
 هایتی بلسی کتس کسین
 بو کتی فایتی کتیا داسوک
 هاتی لوز بیت منار و وک
 بیت نزن توانر هینالت
 لظیر لظیر ماکت و ان ننت
 باچی کالی بیکر کت کتس
 کاران ککنده سودا بر نونش
 ستمه دین ذرا ولید بر نونش
 بر تجمه راوان بر هچون فیلی
 دچیم اولیه بر ادین اینو
 مکت و وی جانن بر سید بلیتو
 کلن لاتی هند و دجاری
 جیوا کو کتس بیدا دریا
 جانن لیکنده هاتی ادند
 تت کال سفاه ف تادی پکنند
 چکلوا با بکنده سو درن
 بکنده مندا لظیر مناس سوک

مکر لاکو کتسفته بر لایه این
 بار اکتس کتس بیل تنان چکلکی
 منجادی هب کبا و تلافکن
 مندا لظیر لاکو را بر نونش
 سرا بی بر کات فر لاهن لاهن
 تو انکو جانن شکل دان بچکل
 بیت نین تکتو کتس مکر
 مکن سوک و کتس کتس
 تو انکو جانن کتسفته بر جهنت
 دینا کن باوان بر او کتس
 کتس کتس کتس کتس کتس
 هایتی بلسی ماکت و متونو
 کتس و ایر سوع کتس کتس
 ماکت در سیرای دفت کتس
 تو انکو کتس کتس کتس
 او کتس کتس ای سو سو ری
 سوک و میدفت سواد بانی
 تید قلم مکر ایروار نین
 سو و کتس تید قیتت بکنند
 او کتس کتس کتس کتس
 منجادی میدر کتس سوک

اکن را دین را تاناف کجا چه
 سدق ماسه و فنلغ و در چه
 اکن را دین ارسا کچیان
 لاکوش غاریغ بیجا القسان
 مفاد و کیتیک فرافترب
 بر موهن فو لخر گاه گندید
 کسب و رادین کاتب سوزن
 دیو جتق و نغز چیمو چیموان
 اداه نقشون اسر تمناوان
 رابلق پنجلیس مو و ابشاوان
 جا غنله توان برکند و کندو
 دامیلن تا غن اولی غنرا سوز
 اریه نقشون بدامری کاندانه
 جکلور مکین چیرک ملاکوان
 دقلق و چیم سراوی و ففکو
 نیدقلم کلا و اشغ متوانک
 کوسر غنم بر وفان ادهنده
 بشره و مشغول و ادا م داداه
 سبب فون کاکوش یلوق کتلن
 توان لسان سربوی سنوم
 اریه نقشون و یوک سوسون

لسان کنتم به قاسر و چه
 لاکوش سفرا او شیمو منجا
 ابلق مجلیس کیمیلغر و برن
 مباری هایت کند کولان
 مهبیه کفدا را دین منتری
 تغجله را دین دوالاک لستری
 دید و کتق سلق کفره وان
 کنتیم سن و دوق دفع کولان
 بیدا دری با و اع کس توان
 مفاقمه جیو کوی غن کد و کن
 دیو چه ماسه بر و فافیلو
 لالی و چنجق کاشرا و اسو
 کیلون سات کاکوش من توان
 کلنده کسرا و غ منار و روان
 اداه اسر نکوت جیو کس
 اکن کاکوش و دوق بریت کوی
 مکر و مکین لاکوش نرا اداه
 سبب توان پنجیکن کلنده
 قصد کوهنیتق چهاروی تمن
 حیلن تیدق کاک سیر و من
 جا غنم مهاروی کلنده روان

دیدافتیش لافتن کجلا خرب
 وادین فونز داتش فرلاصن لاهن
 مستقی کیه مادالم فوان
 ادهون اکن کجلا فرافتریب
 بیلا کوه ساخته رانشا غرب
 کلین تند کمالو مالوان
 دیندایخ وادین حو بهمشاوان
 لالویر بوجو خشن مات
 فویب کوشن مثن دنت
 کنیخ کنفته اولن دتولیس
 جنجم دورجان بکیکن ترکس
 ادهون مرابین فسفاکرتیک
 روغاش کنفته تاراقاشاک
 اکن وادین رینیا کرسا
 ولسا وچ دهن بوغاشاکس
 اکن وادین ارسا جویت
 تدهوش حالوس تبادالت
 ورنز لسان بوغاشا چینا
 دکوپر اولیه سمارا کون
 ادهون وادین ارسا کوم
 لسان کنتم بوغاشا لیم

ملیشوم ترکبت مہافیر میری
 ملنگه کسیر کتیب وھن
 کسیر مشر لیخ فتریک کلین
 ملیشوم تند قبروم میری
 تلوق کن دیدغر فرموسری
 کسبایا سودا کدافتن
 دھاتیئ تیدق منار ایلوان
 دهن وادین فسفا جویت
 فاراسن ایلوق بانی دفت
 انقور صیون سلنتو ویلسن
 دھندایخ وادین ای ممالس
 ترلا نومانس وناش موسک
 ملیہتم بوغاشا مندولیکر
 لسان بوغاشا تمباک کوساس
 ملنہ ترلتا دیاتس کفش
 کد فی ماشر دھندایخ مات
 چنیک منجلیس مثلوق کولکات
 دچمن و دهن بوغاشا اھسان
 قاتکن کنیتیر انقور ترون
 فاراسن کفر بوطن فرنام
 دبوہ کستوری دهن حکم
 اکن

توجه هاری میتد کلو فنداغ
 هندق کجاری کاکغ بر اولغ
 رادین تر اصل راجه بشاوان
 بای بیکله سو کاکر اوله موتوان
 کتتمبو هنر مقلو کس کری برکات
 افادای بوی کیست
 بیت نیز فیاتو منقل کز نگر
 کسب تا وانر بیت کجاری
 تمبا هنر فولق کسری بتارا
 در فدادین اولغ انکارا
 سبک فراتری مندر کجرات
 کلین تر همرا ایرش مات
 ستم برکات کسلسندیری
 کاران نقشن نیاد اتر فری
 رادین فری کسنی کون بچل فن
 هندقلم حضر کاکغ کلین
 بر تیب کفدا ویرا کسرات
 سوس بر لکفل الت کسجرات
 مروا تنر کسب کسیدین
 رادین مهاو کسرا فر لاهن
 لالو بر انکلت رادین مشتری

دهاتیر کاکغ تر لالو تبش
 کلو کجاری فکرستان اولغ
 بوی فکر تر کتتمبو در باوان
 سوداله اولغ منتخ کن فر تموان
 کسبیل مپا فو ایرش مات
 سوداد غنر کجندق دیوان
 راساز هندق بر تار اهلکندیری
 ساکن سو کافاد کسورجیا
 هندق منجاری یون کسرات
 بلو مکه منی بوجی بچارا
 بلسر دان کسین دامال چنت
 تر کس کسیر برین خوش کسرت
 راسن کاکوت کن فر موسی
 ایتله کسب کسبیت نیز فری
 کسیتل بر ویری کسبیل فر سن
 بر لکفل کسبیل فر بکالسن
 کاکغ ویری کسرا هلک اولغ کسرت
 انجی کس فر بودان باوان کسرت
 منقل توال کلو بر انکلت کسرت
 ایستله کاکغ کسرت بر جان
 لالو کسرت کسرت کسرت

در فدا گشته صابون راوان
 ستم بر کلمات تیارا بر کتولان
 و چون آب تمیز دهنم فلاهن لاهن
 و میدانش باقی فرا خستریب
 ایستله بر کفن فدا برین منتریب
 بیت و دفر خبشتر و هتا و بوش
 چنتک مانس و چه کجیلش
 تکمال مفاد فرادین منتریب
 ستمه دلیده کجیل فرا خستریب
 کجیل فرا خستریب فراتی کجاوان
 سیکرا و تکرثر خستریب کلین
 کجیل فرا خستریب دو دو بر لور
 فغانه با و اکن فغانه سور
 کنتسبون منم و چه بکن فغان
 کجیل بغیر مندی بلوران کسین
 بر کلمات له را دین فسفا و اقی
 رندون کاکثر میکس مای
 کتا اثر ادرین فسفا کرتیک
 کوا بیعت تولن بر هاتر و ک
 سلام کوماست کجیلکن منکریب
 تیارا بر هر چه بارش کهارب

تید قلم سدره منم دان مکان
 انیله رو فغان خستریب بشاوان
 خیز از بر سبغی کن کنتسبون
 ایاله مانس تیارا و اتر فریب
 سو دا دامیل و جیدیکرا استریب
 با یکل فارس بوکن کفالش
 بو جوی وان چه تیارا ابر سلغ
 کنتسبون تفجیل کوشغ و دیریب
 را دین مفاد و فواد کسوریب
 نایکل کجا کستان کنتسبون
 دسیلا کن کجاری مکنده توان
 دسی کنتسبون با کجی دیان
 دیالش و غن امس و تابور
 ستمفکله بر مکنده کلین
 دسیوتو فغان کسیر و دماکن
 ادریند بشاوان یغیا کجیل کجریب
 مشافکه توان بر هاتر و اقی
 کفالش کسالی مندی کجاک
 تولن بر کسوم تیارا داسوکر
 بر کسما کسما کیت کماریب
 راسا کوی با کجی سو د کسندیرین

لالو مکتو منجه شتر و بید
 موهنگن املو کبان و بید
 دفلق و چیم اولیه کفغات
 سمیل هر لاشخ ایر ش مات
 رامین تو ویر لالو به جان
 سکل مو و ایشر فیلیسهن
 دفرامت امتی اولیه کفغات
 کلین منتر ب منداغ کرع
 ستله ارمین کلور فغنتو
 عقل چهار اها بلسه مو تو
 رادین به جان لاکوژ دوک
 ستله بلیه مکتی مند و لیک
 ادا برجات ستفه خیرین
 سکل یغور ملیسه مو ابر جان
 بایکل فار اس او نما جیوا
 تیا ابر سند یغ و تانه جاوا
 و مکینه کرا اغز کمر جون
 فانت مملک و کفکر صا
 امسرتنا وان سرتنا کلام
 تیا دله ادا فنتک سکل ابر ابر
 آه کشفه ما به جان اسدا

فاتیکل اجمیر مو هن کبالی
 و سبوق بکنده ر سا اسیلی
 هایسه سایغر ویدا لم چنت
 فیلو دان بلسه بید الم چنت
 و ابر یقلن اولیه سکل کدین
 دسز منجر و فافا کین
 سفره دهنتر دغز ایر مات
 لاکوژ مانس باقی و دفت
 برتیب بلسه هایتر و راقو
 ملیه تکل کلا کوز انقرا تو
 محمدین مخر یقلن کربیل بر چکل
 راسا زهاقی تر لالو سوک
 اناه کسوز سر ی فغیرین
 سمواژ مش کون بر لاری لارین
 فانت نهاد و منتر و فباوا
 انت هکن فنجام سکل دیوا
 تید هکن لبه بتا راکان
 و کسه تنتر اینا دینا
 چنیکل مانس لاکو بر کجام
 سفره کلا کوز مها ارج کجایه
 بار اقل لاکوژ املو ایکسوان

رایسش باکی هند قلمه دلتا کن
 سفت کهند قلوبه فریبده
 جگلو کتھوی یارین منتری
 رامین فون و اتگر کفخا لافن
 مہیمہ دھن ترا تیب وان کوون
 راتھ کرکھنم سرا یی برسید ا
 سمہ راکیز کو اتھوز تیا دا
 تیتہ دسورہ ساتھ کھوتن
 ایتولہ فکون فایتک بر جان
 دیدہ انم ہایت کرب فایت
 جگلو مکین لاکو فکر تیب
 تیا دالم با کیکل فرسان و اتھ
 منہ قہ کتا کن تیا د ا بر تنھ
 ما عالم برکات دھن انتہ
 مار ییکہ تلان تیجہ بگندہ
 رادین دھن ملتو مانو کیسین
 ساکنہ کجھل منتری فکجا وا
 تر لافن سو کا سہل کدین
 ساکن وان مینوم براہ رامین
 سو ما کہ ستھ اینو بٹا و ان
 ستھ کیرہ رادالم فوان

در خدا تا کو تھ مکہ دتاھن کن
 کتھلہ مرک تیا دا تر فریب
 تیا دالم رای جا دی فرا کب
 فایتک دوق دبا و تلافان کن
 لسنیلہ فچا مان راتھ کورین
 آفا کہ کرا جہ دفکجل بسندہ
 فایتک دیتھکن غام کہ بسندہ
 ذرا کب نیجاری فریب و ان
 بگندہ مند ٹھرا لہ راکشین
 آفا کہ کرا تھ کھند قہ صای
 کور شلہ انتھ کو کرات فایت
 مند ٹھرا تری عقلن متہ
 تیا داکتھوی کھند ترات
 ہیدا دھن و اتھکتہ اولیہ ببوندا
 مار ییکہ سنتھ دھن ایمند
 لاکو کنتھ کھیدا دھن و ان
 ہیدا دھن منون فون دبا وا
 رام دھن کجھل بوی پین
 برسول ٹھرا سول ٹھرا کسین
 رادین مہیمہ ترا تیب کلا کوان
 کتھ مہا کی باھو باھوان

بوکتره فانوق فاوانش فترا
 تید قلم لایقو دجیدکن گهارا
 یغریکماشا رهند قلو چاری
 دینجر کولن اداش فتریب
 درجه یغریمانس و فاقیلو
 تا هول اکن کهند قن اینو
 سفره دبو بیاسم دار کاترم
 راسان هندق کیکرا و فندم
 اری نفسوز افکوی قون
 فرانی منچاری یغریور و هن
 هندق ماکن داکش و کیغن
 چارکن هید فن افکون
 بر داتش کیمه مرادین مشتری
 ایستله فاجیک فرانی کندی
 بر کوی سوری و درن و معک
 هباله منور و قنک هانوی نورک
 کبل یغری مندق برهاتر و اشغ
 کسریکن تیدق لایق و فنداق
 کسرخ دطر فادکم معیاروی
 دامبیلن تاغش و چیم جاری
 سبل یغری هنداق بلسوان کیشان

سبب ای تیا و کتارن
 فالوکن قون منجاری بتارا
 لیتغری بند کهاره هاری
 بایکل جوک قون بیستری
 تندق دیم رادین ایسنو
 دام فر میسوری منتغ لاکو
 مفکین بر تبه هسایتن کارام
 ستمبو هن جوک یغری
 فر میسوری برکات مران
 فر کلمه قون بر مایز کسوتن
 ایغش راسر بند من قن
 ریوسا مان فلند و کیغری منچاشن
 مندق کز تیغ فر میسوری
 بایکل قون فاکو فاکو چاری
 فر میسوری تلالوسو سوک
 تیا و انار فیکردان شک
 رادین مپیم بروهن فعلغ
 فیلور ان بلسو مکن کفالتغ
 دقلق و چیم اولیه فر میسوری
 تندق مپیم رادین مشتری
 رادین هنر کور لالو بر جانن

ماتشله دایغر چند را ساری
 سرای ترکنهم مغلاق کسم
 فاکر بنده کشته دندام
 سبیل برکات جغکی رفتک
 مبالگره یر میلا کو کزن جنتیک
 زارین ترکنهم تیتوق برکات
 بر جان ملک کدالم کورت
 سلمه داتر سر ی فغیران
 ادایغر کتفه بلسر ان کسین
 دام دلیمه تن فر میسوری
 صاتی یغیران کسما رایا
 دغز مانش بکنده بر سبدک
 مارلیله دوقه کیسین بندک
 دوقه مهبه اینو یغساوان
 فر میسوری مغنجه تک فران
 مغافلک لام تواز تا داتش
 توجه هاری تیا داکو تننتی
 تنندق مهبه را دین اینو
 صدق کاهون لمان مالو
 فر میسوری برکات فر لاهرت
 کاران بینام کسم بر صحن

دلوم مهبه سفوله جباری
 تو انکو و فکریلا کزن ملک و کدالم
 دوقه برسو غوتع دیر کسما لم
 ذوقریلا کزن ماغته سفز فایتیک
 کب منتشغ فار اسز غر نایک
 لالوم مهبه دوقه کتغانات
 چتر اکیله مغبه یکل کسرت
 لبل یغیر منداغی کسما ز خضیران
 زارین فومن نایک کب ای فیبین
 ای تر تا اول ماسر کسری
 تا کورتکن کوشه را دین منتری
 اری نقشون یغساوان مهردا
 رسند و کوسفته دادالم دادا
 سرای تنندق کمالو مالوان
 کنتقم کیر انق کونوان
 تنندق مهبه فاکر کلن فغیر
 موکام فوجته مات تا بستغ
 سرای بز فال یغیر مپا فر هولو
 کنتفله کیره لاکون کسندی
 ناهولم بنده اکون کیه تو توان
 کسما کمان مغجیل انق جبار صحن

کاسیغی شکر گواشن تیران
 ترکیم مانس کشتبوس حسن
 برتبه مانس وجه بر سری
 ایوی یادنده آکوس بستاری
 رادین فون تخمرون لایع جان
 ماریل کیت کاکش کلمین
 رادین فون نایکل کاس کورا
 دایر یکن کدین یغیر مودا
 راتوفون کلاغ پادا اوا صراغ
 بکنده فون نیولیه کبلاکش
 رادین فون نایکل دودق مهبه
 لسان پوغا بهار و دکوبه
 شهان بر حبت دوی بکنده
 ماریله توان مکت ایهنده
 لامله توان تپا داطی هان
 دسور و کلن بکنده سیرد فوان
 بر داتش کسبه رادین اپینو
 سیغون قید شو شاد فون آنگو
 بکنده ترکیم سراپ منداغ
 مشکین برتبه راسان سایش
 کیتیک مشاد فادین منتری

مکر منوره بارغز کلا کوان
 کبیل منجلیغز اینو بلسان
 روزان اینده تپا داتش فریب
 هیلغز دمان کلسنه چاری
 دو فتن حفر کبلا کدین
 فراغی کبابی فغادافن
 بر فایو غرق اطرس تپا فراد
 لست مخاد فادوک ایهنده
 بر همون کبلا منتری هیلغ
 ایعتش اینو هار و داتش
 لاکوش مانس تر لایع ایهنده
 مبردی هان کبلا منتری کنده
 ترکیم مانس منداغ ایهنده
 کشته رند و دوشور لیم واداه
 مفاقم فوجت موکامو توان
 انتر منتری کشته توان
 سمیل تنده و راسان مالو
 کفال فاتیگ کشته حلو
 کمران کاسیه بوک کفالو
 سور میتر فتنه دانا نشغ
 دفع کلا اولیه فریبوری

تونکو چهاریدری سلامه
 دبارتغه دودق بکنده
 ناسی کستافز مافکت ککنده
 ستمه سود استغ ناسی
 شتفلم سیرح اینی بستاری
 رادین بر کات سزای بر بیدا
 کاکتر بر موهن کفنه ارنده
 ای برکات مانس سزای
 جاعتلم افاه تونکو سزای
 چهیم رادین سزای بر جنک
 جکلو کنگه چهیم کوسوک
 کتیموهن تیدتو کتنه مالو
 لاکو تر ایتر لاکو کندو
 ستمه هار یکسوداهله تشکی
 سکیک بر بریدی ای برهنتی
 سزای منولیه ای کبلاکغ
 بر جان سدیگه کجایی فولغ
 بر تیننه باس کتیموهن
 استغلم سیرح دواسم فوان
 در بریش کفنه بر تیسو مولو
 کفنا توان هار یسکو تر کنگو

بیلاکن کاکتر ماتیب بر سما
 دهاردن ایتر ۲ پیر موهنوه
 شتفلم رادین سمیل بر بیدا
 مایر باجو با صولز میقودر قوسی
 کفنا کتیموهن کفنا بر سزای
 اری تشون جیو ککنده
 هند قره مشاد فایه دان بنده
 امر سیرح راتن میید وری
 سیکر اجوک کاکتر کجاری
 تونکو جاعتن بر هاتو دوک
 خوهنکر کفنه بکلن کاک
 دالم هاتین کنگله فیلو
 مانس کفنه لاقه مادو
 پشکت تورون رادین شتری
 بکیکن مالن سزای فرانی
 لاکو کفنه اور غیغیغ
 موهنکن کفنه یقتر موهن غر
 ممنداغ لاکو اینی ویشاوان
 سمیل شندق کقیلو فیلو ان
 فیغیغ چهیم لیسرد فافغ
 باره مقصود کاکتر نین تورو

را در معیاس کفایتی
 و فریب امر و عیب بود کرد
 بر تفریبی بوشا الماسان
 بر روی لاله کهنه
 بر تالی مهر بر ساقه کندان
 بر جلا جلا فرمات کویخ
 بر چنبرین آس فریاد
 بر چنبرین آس فریاد
 بر کتیغ بوشا حفاک و یلس
 متاش سراغ بلیکن ترس
 بیس تر لسان فانه دجاری
 مجلس لاکو از لالو چنتیو
 بارش لاکو از امته مجلس
 چنتیو از دین مسلم هاب
 را دین منداخ دامت امته
 سینه رفاد روی جاوانی
 انور مبتش ملتغویلس
 کنقر لنتیو باقیه تولیس
 راه یل بر کات سمیل تراوان
 دهاتیکنده تیداله دوله
 توانگی کفر بشیخ حاجبعم

بر کفوع رشید بر تولیس افان
 تنون او از اقر درین کاندان
 بوع رامبیکر بر بلشور همان
 تیکل فکلت کبله در کنا
 بر فرمات میدا انتن کوان
 لالو منجر سراق سلا یغ
 سکلین فرمات خود دی لنتن
 بر کیز زوفان کلیمه اتن
 بر جلق مات بر تب ماشن
 لسان ککر فاد کندیس
 بر فانتن دغز فامر اس بائیک
 وجهش بر کیز میکن تیتو
 دختراغ مات تر لالو مانس
 لسان کج بر بهار و تولیس
 کتفه بر کتی کفنا هاتی
 فانتله دغز بوعوی فکری
 ایگر متاش تر لالو مانس
 دچیم را دین ای مالیس
 اداه نقسوسن اولجیل
 دامال کلو ص تانچلوا
 لسان بیادری نیلا اوتمار

چیکل کوات امس جو بیت
 تخوان وی جاغز سکر کور کنگ
 چکلون توان مانتر چلاک
 کنتمبو هن مناشس نکرند و
 توان کور جاغز مناشس و هو
 ستمک سیغی سو داله هاری
 سرای بگت مد فغزین چاری
 و دغله کنگ کنگ غلام
 سلین و ایغز و دو قور تو تور
 ستمک سو ما مندی بر بار سیر
 بر کفوم جفکل بوغا ترای
 بر سندر لک لایر کز غسور و ایغ
 بر سبک چنده بی ناز بر کجغ
 بر افه کجا بر سوسن تیکل
 بر فرمات نیلم تیاد تر هر کجا
 بر ستمغ مایه کسن راجون
 دکبر دغزین بل ستر کمان
 بی سیر کسیر کسرت
 فاراسن ایلک باکیه مافت
 ستمک سو داله برین بر هیلس
 مندر هنتغ تر لالو بلس

میرم کنگ مایه سرات
 تیاد کسای مر اسای سوک
 کنگ فون مشغ سرت جون
 زردیز مورجق هاتین فیسو
 مسغولش هاتی بر تالو تالو
 ماغله رادین دوالا کز ستر
 لکبر و ایغز و سو س چاری
 سرت مباد و بدقه ان فوغو
 رادین بر انکنت مندین کفنج
 کدغ لایک ستر لالو ما کج
 نافین بر توایس و ان سغلی
 سفلت بر اکم میکل سلا یغ
 بر کرس میلله لند با کجا و یغ
 بر کجغ با جو بو و بر میکل
 بر کجغ چاری بر فاضه ناز
 مانس بر تاجور بوغا غغان
 بر چنچن فرمات کسین وین
 کجین هیتم مشغ رات
 تر لالو مانس دغزین فرمات
 مقین بر تمیر با ککل فاراس
 سفوله اولیم کوی ستر امس
 رادین

سمیل و پافوا بر ستایش
 هیلع و نپو بر اسان چنت
 کو شکا شکو کر اغز توان
 صاتیکو بر و بر تیا دابر کتوان
 مغافلم توانو مکر دملین
 مباری فیلو هیکو لروان
 فرلاهن لاهن کوا اثر کلسه
 مینکو هر میو مشکو اوند
 دما ت کاکغ تیا د اکیهان
 سفره ککله قدا فرسان
 سفره دبری تهاو اکن کتین
 تر لنگن او نشخ دغز فرجهین
 تید قلم هیلع دغز فرجهین
 بر کلسه دغز ککغ ایسی
 سیکر اد فقلو کسرو برکات
 مغافلم توان شفته بر چنت
 داغلمه درایس سرائی دیو جو
 او تمام جیو ادره میر ایلو
 کسنا منا مبول شخ ابر مات
 مسکن ککله سفره کات
 جاغلمه بر چری کسوه کیت

دقلو دچیم کرای برکات
 اراه فکولوز امس جو بیت
 افسر تمانان دیو سوسون
 جیو کولنپو دری فقلوان
 ترکیت بر تاز کنتسوسون
 سفره او راغ ایکیو ایکیوان
 رادین فون یاغون کسری بر کید
 اری نقشون یاه مکنده
 دباوان صلو کدالم هون
 بر و بر هانی کنتسوسون
 مناغیس له ایدغز فرجهینان
 هیلع اری حر فرسان
 بتا فکم پارا غز جلالک بدانکو
 تید قلم لام روفان اکو
 رادین فون کسبل اسان چنت
 اده تونکو امس جو بیت
 کدوا یاغون لالو و دوق
 فیغیش دچیم لیمه دغلسر
 اری نقشون امس جو بیت
 جاغلمه توان شفته بر چنت
 موهنکن توالرغ کفاد ایلوات

افغانه بودی دی او فای
 سیاف وافت سلاخ دی
 ایش راتق حمالغ نگر ی
 وجهن تخیلغ ورن بکری
 فر میسری دیم فز تیا د بکات
 دیدالم هایر تر لالو منت
 شرکتلم فرکتان راه بز خترا
 کاکیم مان کایغ تر لالو مسرا
 دو د قلم راه یز برسو طومان
 بلس بره فزور دغن رازوان
 دا قلم کفدا تو جره هاری
 سوکان کشته سراه بز منتری
 تیا د ابر یبند یغ اسان های
 اری نقشون لیسک کاف
 جک دیدالم سلوه نگر ی
 ستلم سودا ماللم له لاری
 هارفت دیاتس هف از ساری
 هر میز تنقلو کنتبوس هن
 غایبل ای تیا د اکلیه اتن
 بر و بره بر ساهاتین
 سرق ترکیج سزایه کترین

کهندق دیوات ملیا راپ
 کنتبوسن ایتفوز بوکر کهایا
 ایتفون فانت منجادی وری
 فانتلم دغن انق مشته ی
 مند نکر کن تیه دیکی شنات
 کار امش نسیدق مند رهیت
 سلا مسودا مسواج اسمارا
 هیلقلم بودی لهنق بیچار
 دادالم کتان کنتبوس هن
 کاکیم دان سزار و فاق توان
 رازین ملتکم لاک کستری
 ورن سوکان هم سزای سری
 بوجی دان جهوتیا د ابر هنت
 چید قلم ادا بند یغ لاک
 قوا نلو کفتره ببیداد هر ی
 ملتقم سراه یز دو لاک کستری
 رازین فون بر دو لالو بر می
 دبا و از کدالم هوسن
 رازین فون سناغیس فر لاهن
 دستکان سقلمه کفتره ممقین
 درکش ادا لاک و کیسین
 دغرا

افاتم بودی بچار کیت
 جلفلم ای اونده کی سره منا
 سسل فون تیدق لاکو بر کون
 کاران ای لاکي مسابو
 فرلاهن لاهن کیت مبهو جو
 کتنبوهن ایت انقراجا
 سدق مانس لاکو بر کیت
 کفدامات تیا داله جموا
 مانس کفره کول دن تبو
 دام مند فرخه کفشات
 تیا داله برکنزدها تر بیت
 بچارا کلنده تیا داتر فری
 تیدق قله بولم ای بر کترب
 دید فرخه کیت کتنبوهن
 انو جه لاکو بر کتنبوهن
 تیدق کالاکو برکنز
 با یکلام اغلو جه کتنبوهن
 برکنزله رف فاش کاکثر اجبی
 انقلو هندق مکتخ نلسری
 بر کتنبوهن کدفران اوله کفشات
 سو دهلم دغن کتنبوهن بیوات

سوداه دغن کتنبوهن بیوات
 تاکت ای فرکی بار کج کمان
 بیرله ای دوق دسان
 بیرله دسان ای من دوق
 دکو سره کتق ای مرله
 فاراسته ایلته کتنبوهن دورج
 لغسان کتنبوهن هار و دغوبه
 کجلیتیه منداغ خیلان تر ماغوه
 فانتله دغن انوا اینو
 فریسری مبلتخ لکوی کلان
 کاران ای تر تاوان کیت
 دبریکین فرغی یانفوتری
 دمانکن ماوه ای لکجهاری
 کاران او لکجه متاوان
 مکتبل بیوی و فرغی چارهن
 هاتیکو ساکیت تیا دتر تاوان
 سباراغدی اغلو کو فریکین
 مشهوره نام تر لالو کجی
 فانتله ای دجه کتنبوهن
 اونده جلقن بریا کتنبوهن
 مضافله قول ماکی کتنبوهن

خدمت مشقت کت فوله جاری
 کلو مرکا کبا و دوا نیب
 بکنده برکات کفدا ویرا دانی
 تیکل هاری سودا تیا دکاری
 امفون تو انکو شیخ امت لهغه
 فادکا نغده دادالم کوبه
 مشار فکرمیم یغ کلمفان
 تیکل هاری سودا تیدقه طهارت
 منولیه کفد فرمیو بری
 سموا زایت هند قلو بری
 کشفه مرکا تیا داتر فری
 مکل کوکرا هکن کبلا فتری
 تر لالو کوکوتی کشفه کندک
 بیستوله تنداش امرغیر بیل
 کبجر کولون هند قو بر جان
 بلیک کچا بول مپایف بولن
 منجادی افا ای کسار شیخ
 کسبا فکن دافت یوملار شیخ
 بریا کی باکی بو چی کاتش
 تر لالو کارام غول برسان
 جاغش مکین اودنه برکات
 افاته

صحنه رتوق واکو کستر ی
 راساش کشفه تاکو و دوزغری
 لالو برتیت فرمیو بری
 کمناکه فرایف اتوق منتری
 ویرا دانی خدمت برداش کسه
 غای تکل بنین هب کبا و فنیکل
 موهنکن امفون کبا و تلافن
 دیدالم استانه کنت مبوهن
 بکنده ترکنیم وجه بربری
 فندی انقلو میلیه استری
 دم دیدغر فرمیو بری
 نیتکو دهل ای بر استری
 ستمبوهن زایت یغ امرگیلا
 دم دیو سماج کویدالا
 فوتس بیچاره تیکل هاری بولن
 بر بوقه بنجان فوک تمبوهن
 جکلو کتور و تکل هتیکو کراغ
 سبجا کوجدیکن هابو دهاغ
 فرمیو بری برتیت دوز مرکا
 انقلو غول و بک کتوغ
 لالو برتیت ووی کشفات

تیا دالم بریند بیخ کلو زانجه
 میاد فاولیه سکلر هیک بیان
 تر لالو مانس ورن موکات
 رادین برکات کسری برکسدا
 منتکه سفه توان آدسنه
 ترنهم مانس موک کتجهوهن
 ستوقیره دامالرفقکوان
 جیو کله جاغز برکند وراوان
 ددالم هاتی توانکوراوان
 اوسمیره باتو کف سال
 کوفنداخ توان کسره کمال
 دود قلم رادین برکوکا سولان
 سنتیاس حضرت مالرفقکوان
 سمنیکه کندا تو جه هاری
 کمان قرالیز انوشتری
 لالی برتیه فرمیسوری
 اکو نیر هنده قهر تو کندیری
 محفلان مپه بیکر افرنجی
 کتان مایه بیکر االم ماری
 جانن مایه برکساتن
 ویرلایه فون کشته کتکو تن

تو انلم خادام نفسان هاری
 کتجهوهن دود قهر بیان
 سمنیکه سفه نیت چنتان
 اری نفسوز جیو ککنده
 برتمو مولوع دغن ککنده
 سرای تندوقمالو مالوان
 اداه اوس باولک کو توان
 منجاری ایغنه نین توان
 درفد کاسیم قولن بشاوان
 وجه یترع مانس تیا زابره پلا
 دمان کاکش تیدقن کیلا
 دادالرفقکستان کتجهوهن
 سباراق کهنده قهری لاکوکن
 راتوهرتیه قلی فرمیسوری
 لامکه سودا تیا داکهار ی
 ویرله دانی فغشکلای کماره
 بتا فرحالسا انوشتری
 ریدافشیر ویران زابره پلا
 تیتیه دغشکلر نامر کماره
 بکنسه قولن حضرت هالافن
 مانقلم دود قهر باوان تلفاکن

بر او لم را دین و الا که استری
 مشکون بینو کوس بستاری
 تشم هاری را دین خون یا خون
 لکل کدین کسواش بر هفون
 سکلین مشر بیکن از دینتری
 سفره اندام دین بدادری
 کد و اشک ابرس الین بلهن
 سودا مندی بر سلین کافن
 کد و اشک بر کسفر بوغلا غنا
 لالو کبالی کاه کسات
 داقتت او را تم فرکستاف
 را دین مغا جو کتنبوهن
 کمر منداع کلا کول کستری
 تاغن و قلمر را دین منتری
 برکات دهن سوک تر تاغ
 اده فکولهن او تما جیوا
 وجهش فوجت مانس برری
 دبو جهش اولیه از دینتری
 سوک متغنا اینو پشاون
 سفن دبر کین کتنبوهن
 کورمان کتنبوهن تر تاغ

سبیل دفلق کشفه دبرری
 بر کول سمفوی تغلی هاری
 فراکی مندی کسلا خون
 ستر بان مندی هاسله تور پون
 بر فغین تاغن دوا لاک استری
 دیاتس با تو با بره برری
 مند یله سز برع دقز کتنبوهن
 کجل مغر منداع تر لال خیران
 بر تمبه مانس کجیلش عورت
 ملککم دیاتس فتری بر اتنا
 دایر بیکن اولیه کفنداهن
 مار یکیم متغ افسنما وان
 غار کس سفره بدادری
 جها میلش ایر و بلسم جاری
 منداع کستری ساتر جوا
 مانس سفره کول دروا
 لسان کتیم کجیلش تغم هاری
 کستوله ایب لاک کستری
 کمتغ کیرم دیدالم فوان
 دبو جهش دهن جبر جیوان
 کد هانیرن تیا داله دوا
 تیا داله

بر یکیلیم بوجو اینو بشاوان
 دامبلش تاخن لالود جنجغ
 کفداد دیوات تیا داتر لیداغ
 ترکفتله هاتی کنتبوهن
 دتور ونگنن بارغ ملاکوان
 آرنده و بی بایک تلان برادو
 رادین برکات کوراش مردو
 هار بیغون سودا جاقه مالم
 کالغ کفقه اورغیغ کورام
 جاقه مالم سودا کیغ هاری
 سفتله برهین رادین منتری
 کنتبوهن لای کتیک
 روناش کفقه تارینا غسنگ
 کنتبوهن ترکیجه منفکنیدر
 دفتکوز دشن لغش کیری
 رادین نرد بر سفته ترکیجه
 لیم لسوق تویش لبسوت
 سودا دید و کفر کفر مندین
 سرت کاهی باهو باهوان
 رادین منتری بر تمیه سوک
 دبوچمش دشن کور و جناک

لبتله هاتی کنتبوهن
 مغرم بروم کرای مقیدوغ
 حله منفره مابق کجوبغ
 سدغ کیداغ اینو بشاوان
 بهار وله اینو بر اوله کسان
 بیر له کالغ دودوق بر تشکو
 کفقه بو بیگن بولوه مرند
 برادوله توان دیاستر تیلیم
 لحنکی انو حسرت یتر دنلم
 بوجو ان صحتیاد اتر فری
 کنتبوهن کفهر دهری
 کاین ترککلو فقلغ تر بوک
 رادین منچیم تر لالو سوک
 لیکر ادهوت رادین منتری
 ایر ماعر سیکر دچپوری
 کنتبوهن کنتر کتلیکوت
 اولیه رادین کسالیشر هوت
 سودا مندی بر سلین کافن
 لالو دید و کف ملاق کفر و ن
 سر اسر مند ایت ایسچ و برک
 مشکین بر شیه هاتین سوک

کتاژ ادا مس بیتر مبره
 اری نقشون اتماجیوا
 چکلوسلور و تمانه جاو
 ستمه سودا هاریش مالم
 دینتکن خودی دهفیر تسلیم
 وادین منداغ کتسوهن
 کتاژ ادا مس تمناوان
 دید و کفر ملوکد المر فر دون
 توانگو پاو دیوا سون
 داتکن ختری لالودر بیبا
 اری نقشون میدا در ی کربه
 تیا ماکه کسپهن توان منداغ
 راوانکن کنتم بیتر بلوم کجیغ
 اری نقشون رتتا تمناوان
 قیصه مکنده توان سفیکن
 سفته ای مریندو کنه در ی
 تیداله ای کسم کیران بیبری
 سفته ککالی مریندو کنه در ی
 بوجوراه بین ای ممالیس
 سفته کجیغ راه مد و کندیس
 سو کاکچ افا اوله مو توان

مباری هاتی مکنده سو
 بایک فاراسی توانگو پاو
 تیا داله بند بیغ تاراش دروا
 دهیلر کنگفلور کیت فولم
 دیهکن تیری فسفا راگم
 سد فملنس بارغ کلاکوان
 نون مباری کاکچر بین راوان
 دیو جود فر جیو چسولن
 جاقز مناخیس افله توان
 دچیم نه هیدوغ تاغز مر ایبا
 کاکچر نین کوداه منجا در ی
 ادا له کاکچر لسان کجیغ
 برایش کاکچر تیدو تر تبیغ
 مکنده عنتا کریصان توان
 بایک ککالی توان سو کاکسن
 در قد ساخته صابو بر اهی
 کندش ساخته چته بر اهی
 لوفاکن ایته در قد بر اهی
 دقن بیراق کات بیغ ماریس
 مکنین مناخیس بیجوشکین مناخیس
 جاشنله با پتو توان قیغیر

همبام کنگفلور خباث کات
 دود قله ای دیدالم چنت
 ادفور اکنگ کتمبو هن
 دافالو هاتیر خ تیا دبر کتهوان
 بریسلم ای برکات کات
 کند فر میسوری کرجه زبات
 دساتکن فلفلور بیت فن فر
 سکو بیخ داشر فدا تو از فتری
 رادین مبهو جوتر لالو سوک
 سوات فون سیدو بیخ کشفک
 دافکله اودا خ فر کنتا فن
 رادین مغانجو کتمبو هن
 کتمبو هن تندو تیا دبر کات
 دبو جوتر رادین دغز کچته
 بو کتله کاکچر همبیر کشفک
 تندو مالو لاکو کنتابه
 سنتوز رادین دغز کتمبو هن
 کنگفلور رشبی فدوان
 سوکانتقا اینو بشاوان
 ستر ماکب باهو باهون
 دبو جوتر کسبیل بر بیخ کشف

تاکوت در کاکو بی کتبات
 برد نام دغز اینر مات
 دود قمنانغس فر لاصن
 دود قز اینت دادالم کتاکوتن
 یایی وی افو بیجا راکیت
 بیتل مر اسای میکی دان نت
 کاران رادین هندو بر استوری
 مر کاله کلو فر میسوری
 بر سری ایبه ورفناش سوک
 کیتمبو هن چو ک برها تو ک
 دها دافرادین دلتسکن
 مر یله تو ان کیت نین ماکن
 سمیل مپا فوا بر ش مات
 جیو کوما ری کنتو ستر
 کاکچر نین کوهه مپا راکلر تو
 دنار میو رادین قاشق دیکس
 دها دفا اوله کنتا داهن
 دیور هوشن باهو باهون
 کنتو ستر دادالو قواوان
 کشف کشف کشف کشف کشف
 رادین مغلیم کشف لیس

اری نقشوز اس جو بیت
 و سافر ادرین ایرت مات
 تیاداله کاکخ ماو بر چری
 اداله کاکخ لقسان مور
 چکلو توان منجادی این
 کاسه گلنده بلومله چری
 چکلو توان منجادی بولن
 اسی میره راتنا تمنا وان
 چیکل توان منجادی بو غایغ کبغ
 توانله مبرری گلنده بمبغ
 چکلو توان منجادی کایوش و منو
 تید و ماو گلنده چاری
 ادوی گستی اسی جو بیت
 سایشخ تر بواغ ایرت مات
 ارفور اکرن سبک فر فتری
 لیشوز سبکین تند و کندیز
 تر لالو مقول و اداله هاتیر
 بر ویکیر که بکل فر فتری
 کارلن سبب رادین منتری
 کاسیه مکن رادین فرسوز کفان
 سیاو تا هو بولم بنهان

چیه کلو جانغز شفته بر چنت
 دیو جو غن کات کات
 دخن آنده اسی مور
 بار اتر کمان شری بر دیری
 کاکخ منجادی ایکن فاسیر
 کات نین تید و گلنده منکیر
 کاکخ منجادی فغلو مروان
 جاشنله بر چری افاله توان
 کاکخ منجادی کیسک کیمبغ
 تید و کله کیسک مات منداغ
 ایغ منجادی کیسک بر سراق
 سیکل تید و بولیر بر راق
 تشکی هاتی چه هیامات
 هر کاش کیمبغ له بسلا زهیت
 مندر رادین مبه جو استری
 ترکشکن انتوش کف دیری
 بلکه تیتوش ایر متاش
 تر لالو کشته سراساش خری
 هر کاله کلو اکرن فر سور
 بایک فاوراس خیلغ ورنه
 فر سور تر لالو سینا

چکلو پراهی توان ناشکن
 جا غنله توان شتله شاغس
 دغلو وچیم کلین هابسی
 این برکات دغن فرلاهن لاهن
 کئده آپکنده کلوک شمران
 رابرن عبودت کرای برکات
 جا غنله توان شتله برچنت
 دغن نولور دیوات شخ لپاری
 چکلو توان تیار دافر جاپ
 جیو اکر سئو کسوم کلونغ
 هاتی کلنده سدا قره و سراج
 دغن کبیر کاکش کات اکس
 بایکل کلان توان سوکاکس
 دامالم هاتی کتسمبوهن
 کلوا یه بندلک تیلد بوکسن
 مقکیر بر فیکیر بر تمبه دوک
 مرقد او شتوخ نصیب چلاک
 بزیمه فولوق کهل کتسمبجه
 دامالره هاتی حضور لولوه
 راجن نور مالکسن عبودت
 ادوه توانکوی درجه بحر ایاق

ساکن توان کاکش لفسکن
 منجادی بالده مات بیترانس
 کتسمبوهن تیدق بختیر لایه ناقش
 مغانا که فرغی توانکوی مکین
 فایک جوک بولیه کسلاهن
 اده کلون امس جو بیت
 بارغ حال توان کاکش نرسره
 کاکش نرسره قوشن هکندی
 هیلغله دغن دای اقایب
 جا غنله توان شه مالک کراوغ
 لبش نرسره تیدق برکات بو هغ
 جا غنله با پتو توان فیکیر کین
 قیصد کلنده توان مقکیر
 چکلو کهنده قوشن تور و تان
 کاران اکوا و طرخ تاوان
 لافکارشن مولف ختاک
 تید و کایو عیسا ای کویک
 سبیل تیدق ای مشعل
 چلچم درجه کبانی لوراع
 ذالکله رابرن ستره دغلق
 تیدق قلم اده تیدق شخ ملاز قلم

کسبلخ هاتی کنتبوهن
 دسوه و غلن تورا قجاتوهن
 دقلنگن رادین دغن کسجیت
 هند و حمان امس جویت
 بر داتر کسبه فرلق کنتبوهن له
 رادین مپاهوت کسبل مقلوه
 جاشنله فیکس سندید روی
 لاوله تورون رادین مشری
 رادین غوز مقلوه کرای منداغ
 سیکر ادا یاقوت مری بلاکغ
 کتاق ادا امس تمنا وان
 بایک فارس فندی و چهبوان
 جاشنله لاری کسوه تشک
 توان ککنده کوا یاقوت جوک
 دسبوت رادین کنتبوهن
 دقلق دچیم دینالم فقلون
 اداه توانکو بسید ادرب
 دریا اوله رادین مشری
 رادین برکات دغن چهبوان
 سولالم دغن او منغ موتوان
 دمان کن داهت توان کلاهن

کنده راسان قباد ابر کتهوان
 لاوله بقله فلاهن لاصن
 لیهز دقلق کرای برکات
 کالغ نین هند و فرقی سرت
 تورا قفایتیک سوده جاقوف
 کالغ نین بایک فاقوت دسوک
 بیر له کالغ فرقی منچاری
 کنتبوهن بقله بیکر ال لاری
 دلپهت کنتبوهن تورون فرلیغ
 سرت کسینج تاغز دهاکغ
 کمنه هند و فرقی موتوان
 مباری هاتی من اروان
 مکی فون ملوک کولوق ناک
 جیو کوریتید قوت دهر پیا
 اداه وی کالغ ماسو کفر ادوان
 دبو جوق دغن چهبون چهبون
 هیلغ دمان ککنده چاری
 کنتبوهن مناشر منفسن دریا
 امر میره راستنا تمنا وان
 دغن ککنده اکن فر تمنا وان
 کهند و دیوات توان برهان

دهنده افر او را رخ تباد با یک
 دلفسکن تاغز کلاژین دتاریت
 اده امنکو فیت هر دیو
 اری نشون وجه تکمیل
 کفدا اقران سودا تر فندان
 کنتبوهن تند کرینا غمر
 دبو جی دمن کات بز مانس
 تو انکو جاغز بر با تو جی
 مر کالم لوق فادک بتار
 رادین فون بلس کری برکات
 جکوه مر کای اولیه بکنده
 سکن کاکثر متوهن کلان توان
 جاغزله تا کوه امره فناوان
 هیلغ له ارواح کنتبوهن
 راسان تیدق لایج بر کتلهان
 ککنده کدوه برد افتر کسبه
 جاغزله مکین تو انکو بر تیت
 با یک له تو انکو بر افکنه کجا پایی
 تا کوه بر کای فادک سوروی
 رادینه بر تیت سرای مندان
 بیرونه جوا کوه سینی هیلغ

فایتیک نر سودا منجا دیو ملیتو
 رادین برکات سمیل بر بالیدو
 فانتله ابغ منان ادیو
 خار سز یغ ایلوق بوکن کفالغ
 سکن له راسان ککنده فو لغ
 راسان هایت تکبیر دهریس
 سفره کبارا مقد و کندیس
 فایتیک نر هندق بکر هر کیک
 فایتیک جیو ک بر اوله چند له
 تا کوه که توان کهن ایسته بنه
 اتس کاکثر مقبلستان و ادا
 ر مقلم کیت مایق بر سوان
 کات نر تیدق کاکثر سیکر کن
 مند غر کن کات اچو بخلو
 ککنده کهلان کینلو فیولان
 موهن امفون کرینا یغ لقمه
 فایتیک نر هب باوه فرنت
 فایتیک نر هب تر لالو قاری
 با یک له تو انکو فو هکن کلا ی
 تیار اوله کاکثر بیت نر لولغ
 بایر نین سابلر بیت هر لغ

ادا و قصه که بیا و ادب بدلم
 سبب نوزد کاکثر ماتر کمارید
 اری نقشور در جهیم سرید
 همان تخت و دیسوان مگرید
 پای ناف خامس تخت
 کنتسبون سندفکالو ملان
 بره اتش کسمه و دشمن فرلاهن
 نام فاجیکل کنتسبون
 دستکله اوله فادکه کسورید
 اکن فاتیبهی توانکو بر کتری
 رادین بر تاش کجبل تر تا واک
 اری نقشون او تام جیواه
 امس هیله کسفون فکولون
 کذا توان سودا تر هفون
 دکلخ تاغن سرید و دهو جط
 فر برسان کاکثر کوناله مابو
 کنتسبون تر کجبه برده جانی
 جکلین مکین لاکو فکسوقی
 مشکین بر فیکیر بر جبه کف
 راس هاتی کشته غلب
 توانکو انفسکن تاغن فاتیسک

کمان جیبا گو هندق لاریب
 هندق بر تاش قلن کسندیرید
 قو لکون بلغن تا کوه مان غسریب
 کبابی مان توان کمارید
 کاین اف تاغرتونین
 هانتیا بره بر تیا مابر کته لوان
 کسوزن مانس مبرریه لوان
 کتر نمینغ وایغ نام تنون
 ککلین بر تنون کسارید
 کبچر کو لوند مینغ فتریب
 مانس کفخ کول در لاهه
 چه هیامات کاکثر کسدی
 تید قلم کاکثر لپچر کهلون
 هاتیغون کاکثر بایلی در نتون
 توانکو پاوه در جهیمغ ایلک
 رسیقله بدن منجا دیکر بو
 تا کوه دسر کایک سرینه خای
 دکیستوله کراغنا چکر کوماتی
 در جهیمغ مانس فوجته بروبه
 کسوزن مانس شلور کرمغ
 بایکله توانکو کچکر ابا لپق

فنشکوفنت و فغچیل کمارب
 و پراد این سگرا فسر آئی
 تیت و فغچیل رادین منتری
 ستر و اتغ و ووق مپه
 رادین نر کیم سرای بریت
 بر داتغ فنشکوفنت
 و سور کاوال دکوت بابتو
 رادین بریت بر سر ی موک
 هند قلم یگر افکونن بوک
 جک تیاد اما فو افکونن کنگه
 فامن اجمی بولیم مپوس
 فنشکوفنت و لانسو تاکوت
 سلمانه تید و بر این مپاه
 و بوک فنستو اولیم فامن
 فاشک ماسر کمالو فامن
 نتسما ل ماکو رادین منتری
 سکین بیت هابلم لاری
 رادین فنن در ی بلا کسج
 کنتیوس من ترکیون کرایه تیغ
 انیم کراشون انق کشتات
 صدق لاری کتلیو کسوت

اکونن هند و بر ناکسندیر
 کتار فامن سیکر اله مبار
 فامن فونن تاکوت و غچ بر لاری
 کفلا رشتند و لالو کستانه
 فامن وی بوک فنستو کوب
 فاتیکنن تاکون دلاد افکنن تو
 سوراغ فونن تید و بر این کستو
 مین خادام و بزانش موک
 اکونن ماسر کسوراغ چو ک
 سوراغ کون چنچر کفلا لوله
 اکونن تید و بعایه مپور
 تو مکنتر تو افن کسوکوت
 کچنی فنتو سیکر و دفاع
 بهار و له هایتش بر لاله تته فامن
 دلور فنتو و نفس بکنن تمین
 طیه تن کچله اولیم فرختس
 کنتیوسن چو ک تفسر کندی
 و چاقین مغر و تا من و قلع
 دوالو هایتش کینانی کسر لادن
 فاراسر ایلتو با کوب دولت
 رادین نر کیم سرای برکات

بر حال سلام ای فسار که نوزاد
 دل به سلام در پی که سلام لوبیخ
 ویرا دانی که بالی استغ کسبه
 فایسکه ملیهته در پی جمله ایسکه
 رادین فنز فیکیر فرالیه کستو
 کتانی که اکثر کیاف ایستد
 مسته تر فندانغ صیفین بر بیدا
 ارواح متلاشی بر ای ترکینبر
 خیر از تر جفتی تیار از کات
 ادواشسون اشمس جویت
 وجه یومانس فوجت بر وجه
 تند و بر فیکیر بر تمبا کف
 ویرا این ترکینم خمر راسان
 ادا منار مغول عالمها تیرخ
 دل به تر رادین خیران تر جفتیخ
 خیران وی با یک بر انگه فولغ
 فایتک من سوسه مند غورت
 دنا راهکن اولیم دونی مکون
 جا عنله کپراش توانکو هفیر پی
 جکلوتو انکو کوهه بر استری
 رادین بر تیش در چه بر کسری

لتر کفتو بغیر کسور و غ
 دل به تر بوس و غ اداه ترا بیخ
 بدور و غ توانکو اداه ادر کسوت
 اداه سیدی فراموش فراند
 دل به تر در پی مکوت بانو
 لاکوئ کفره انق فرارات و
 مسکای تید فرمان کسبر
 کوفها قباله تیاره تر تمبر
 لالیله دغز هنداشن مات
 توانم تر غیره ماید المرحنت
 کفنا کنته بوهن فرکیه سواد
 هندو بر بلیدو کرای کساله
 تا حوله کن کهند قوتوا هن
 بر چه مانش دغز کسری
 بردانغ کجه در پی بلا کسغ
 جا عنله ایشین دانق اوشغ
 هتری تا و این کون کسمات
 توانکو جان بر و کسچنت
 کلان مدیکه والای فاداکو
 دمکین تیل قایه نه بر پی
 تیا مال که اکثر کف و محب الی

کاستراده ادرعی نفسوت
 وادین ترکنیم سیکلته جوتک
 مستر تر فندایخ تان افشکل
 مستله رادین سنی کتاسن
 خیران ملتته کنتم دتاسن
 رادین فدن سیکر اچک سفدن
 هکلر کنتف فوهر بر ایسوتن
 مسته رفوهر نال سبارت
 سلاکو منکر کن رادین منتری
 اولیه استیلولو کسفت
 جان کفوهرن چمکال بر افیت
 سرینده ترا بترجا تو فر لاهن
 بزوالگر سبه کنتد اجسن
 مسته دکنه ادر تیج سبارت
 کنتیم یوهن یکت سیکر ابردی
 سرینده ملتته رفوهر لاهن
 ترکنیم برکات کنتوه
 زادین بر نیشه کنته او بر دانی
 صدوه دکلر با واه کسلا
 ویر لافته بیجه سیکر لاهن
 جیکلر داتالم کورت بلای سکن

مابقله ادر تیج فدا فکلورن
 مند تر کن کدین بر چسکل
 بهاروله هاتین بکنده کسکل
 کسول بر عفون کلنتر مند
 سرینده فوهر با بقدر اخلران
 دیستن بدو تیج با تو کلان
 بودوغن دات تیج بر افشتن
 تر قبلم ای فر کتوب کسار
 لادین بر جهان ملتسیر
 کنته سیکر جود تیج کورینده
 کدالم کاکر کورت بلای سواچه
 هکلر دتار نو سن کنتیم یوهن
 تو اکلر چوب تکلف لاهن
 مود تیج بنیه دت تیج بار اکلنید
 صدق و تکلف یوهن فر لاهن
 هکلر کسلی کنتیم یوهن
 بودوغن من میر تیج تو اکلنید
 کاکر کتبان بودوغن کتادین
 مسنایه کاکر کت کت سیر
 کتار کت کت کت بودوغن تاج
 کتار لاهن کت کت کت کت کت

منداغ عرف رادین ایستد
 دیدالمرهاتین باکی دتوی
 سفته لیت تیا دابکتھوان
 کھانز اراه امس تمساوان
 ارمو نفسوز با تو کف سال
 دروی فیکاله دروی سمول
 فادامکن ای این یغی بال
 نمازان بدن تر لالولسد
 اراه امس کوی فغیران
 فاتیکن نزهت کبان تلکان
 سفته برکات کوازان کیک
 امس میره اوصل بیچ چنتیک
 ادا منیغ دروی جواح
 مولوتز ایت فاتح دکوچه
 سفته مندفر تر لالوکون
 مسکان وود قجر بیسک
 سمنا منادودق بر جنت
 جکلو کدر ایغ سفنان
 تیدق کمال تاهون دیری
 جکلو بر افکیلا وان بر ای
 سچل کدین لالو بر کون

کفد امانت تیدق جامد
 سچل بیغ منداغ خیر از تریاغ
 ملیحه ترا من لالو برکوان
 ماریله ملک کفر دواس
 نود ونله اوبت کیت کیلا
 منداغ ختری بر باله بال
 کفای بدن بر اولیم کمال
 مسوق فیکر بدن سچل
 فاتیکن نین رند وکارن توان
 باراغ کھند قوتن لاکون
 ادا بیغ کفنه کبیل بر بیسک
 تو لکونشتی افله فاتیکن
 کبیل کواغان هند فکوکوره
 کباراغ اولیه کات دوی
 فغیران کفد امیرک
 تیدق کمال منان نیک
 بوکنش فانت فدان کیت
 بوکنش دیری بر اولیم تیت
 مباریکان کیت هایت کندی
 ماسکن ایسی بن راه بر منتری
 تر تاون منداغ وایغ بر مملون

اودنه وي اذ بجان کي کيت
 فترتي خون لپن کوه ابرستري
 يغر بسند يغر دغنا تو مستري
 فد کاکغر خاتيه بايگه بزنان
 راتو يغر ملن ادا ختراک
 مانس کفنه ميس سينم
 لالو برتیه راتو يغر استم
 فاته وي همنه انگلو کجاري
 دنان کفنه ادا خرا ختره
 اسغون توانگو و ولا برتیه
 و بنجر کوهن ختره يغر انده
 خارا سئ کفنه بيده ادري
 تر لبه در خد کجله فرا ختره
 بايگه کيت مهوره آوتو کس
 فرا سئ اينده کيت فينگلن
 کرجه نزن جاشن بر او و او را
 سبيل مندا غر کفنه اخترا
 سراري تر سنه مانس برري
 سفاي ايمنه اذ فينگلن ختره
 برتیه تر تاوه وي سکوت
 يغر مالو توان کسندوق حلاوت

شد غرميسوري بکنده برکات
 بيت بر فيگر سو راغ دبري
 مانان کراغون کيت چاري
 غرميسوري بکر نيم سراي کيشان
 جگلو ادهند غم و سر تايف
 رادين خون شند في کراي کرم
 لقان کرايت اکن و سينم
 تيه بکنده مانس بر سري
 اکون هندو بزنان کسند بري
 فاته خدمت بر و انگر سيم
 فاشکرمند غر خبر يغر صح
 فاشکله و غن رادين مستري
 خبرش ايلق تيا داتر فري
 تيه راتو جگلو و مکسبن
 راجه خونمن کاکغر حاضر کن
 هند قلم کاکغر بر افکن لشکر
 مانس برتیه سري بتا را
 ادا که توان ماو بر استري
 تيد قنالو وادين مستري
 تر لالو بخر هاب سغنا
 حلغله مالو توان برکات

دام و تنقح سهل مشرب
 ادا دنده آگونس بستار حیا
 قمر سیرا کن حکار می اونده توان
 ترکشم مانن کنتبوهن
 سئل هاریق هاتیر نبیت
 فندیز امت بر موج کاتب
 کنتبوهن دود قند اتمت
 بز یائی جنس یوسف ز ماین
 ترکیلم فرکشان را نوقای
 جولو قمان صفت با کئی دهاتی
 فاراسن ایلوق تپا ابر تار
 سمین عقلی بودی، بچار
 توج بلس ناهن عرن بکنده
 و برین دغن ایسوخ دان کنده
 و فروغ بکنده بکل استان
 آن اینسوخ بجا لقمان
 رادین خون غنغته اکن ستاری
 تنج بجه انق منتری
 سیکلن مالمی بوچی بویدین
 مانغ بر هغون در یکان سنی
 سو ابر ماین مغادو کشتات

سکلین مغکر در حیر بر سرب
 مغافکره دانش تمکلی هان حیا
 اوصل یغر مانسب بود ایشا بلن
 مپاهوج مد قمری سکلین
 حیدر کره تغلیغور بر حریت
 بر یائی حبکا یتد دغن بریت
 و کبل فنتو فرالمین
 تر لوانده فرمواتن
 فتر می نین ایلوق کورت فاقی
 بالیکن لنبذ مات هاتی
 اصلش تورون در ی او دل
 رادین تیدق بر سو سراع
 ثر لالو کایم ایسندا دان بند
 سوغ فغاسو انق بدو بند
 لغکن دغن جها تمسن راستن
 بر یائی قولیس ادا کسان
 سکلین فرمایین د فلجاری
 بر حورن سکلین ایسی نگر
 سعاری هاری شید هک سوچی
 ماکن دان مینم تیدق بر هنتی
 بکنده ضن کله کله چیت

بیرون نفس تر لاله چیده
 بر چشمن امس فر مانس هاری
 دایکده دغن فر مات خودی
 بر کتخ بو شا همناک دکوب
 تو بهر هاکس سده هان رنده
 ستلم سوده ختری مای
 دیدالم دنیا چاده بر بای
 قازله سنه کبر ول ییغ
 چه یاد در جان کیلیغ تخلیغ
 سفکر مای لاکون کند و
 ویم یغ مانس بر وفا فیلی
 دودق بر شکیر دیدالم حاج
 سز تیکن لنیف داس و یریب
 لاند کتق کنتم هوه
 سنتف کبره وادامه فوان
 سواد کتق سیر کافر
 مار یلم کیت کبایه لوهی
 فتره خون تورون لاله بر جان
 کین فلفلغور ملکو فوان
 ستلم سنی ابا کنبای
 قر کپور له فنجان سای

یکسین لفسات دلیم مرکه
 استن دتاتم لاند واری
 بر کسبو تن دغن جگر کیری
 بر فانتون دغن ملیا یغ انده
 مغار فکن کیم مانس بر قیبه
 دتنتغ انده تر لاله فر کیم
 کچک یغ منداغ غیران تر لای
 پاکیک لنیف کتفده من یغ
 کچک یغ من یغ کاسیم مار کانی
 سما ییم دیاتر لاله ان بلور و
 راست بدن کتفلم لشف
 بناق کرا فتن آرشین مچی
 افجولک کسرا فتن فریب
 کاکتر کدی بسر یافتن
 سره مای باصق باهولن
 متا کفد کین فقلی قور
 جا هنلم لیک دغن بر توتوق
 دایر یکن ففاسی سکیه
 مباح کندی کتفده من
 تر لاله ماسی عبوان لیمی
 فانتلم دغن کتق وان حال

زادین فتره بسودا برادو
 جا شنه باوق دیر بر جسو
 اذ فون کنتبوهن
 چهان لنته کلین بدان
 تر کبوتلم ای لالوتر جاگ
 دیدام هاتیر ادا له دوک
 لایه بر و بر اواحه مایغ
 سکتیک بر فیکیر هاری فون کینگ
 کنتبوهن باشون پلسو موک
 بر راتغ کسمه کلین کاک
 فاتیگ فندراغ ساکو در جنت
 کنتبوهن مچو چو مباحه کاز
 مارینه کاکر کیت مندی
 او بر بگر جغ فکری نادیه
 لالو مندی کنتبوهن
 سوواله بر کلین کافن
 کنتبوهن فون کسو ابر ناس
 مرکین کسمه وان تاراس
 بر کلمیر ایکیت سالاروا
 ایسه هوشنه دقتافت نفاو
 بر کلمیر کاف دو سباله

کیت کدو دودق بر تفسو
 تا هوله بیت دیری بر خلمو
 بر منی مولن جاتوق کر بیان
 فکلشن دبلت ناکل کنتاز
 خیران فیکیر اوی کتیک
 منی نن افه ادرت بر جومک
 مغالیه مچو چو جهم کیمایغ
 باغونیکه کل مایغ مایغ
 هاتیر کبیل تر لالودوک
 مژ فاکه توانکو بروفه دوک
 افاکه دهمکن اتمس جوبیت
 کاکر وای اکلک کتاله بیت
 کاران هاری کسو داله تشکی
 اکی جومک بلوم له فرانکی
 دکو سقاوله کنتداهن
 لالو ماکوی باهوه باهولن
 بر کمنو فول جفکل خفاواس
 دتویس دشن ایر اتمس
 بر سویش لنته فر و اتمس مایغ
 سکل یغ منداش فیدلی تر مایغ
 دناته دشن فر مات میرا

دبا نغمه چو زمین کاجه دسنگ
 دیدالمش با بقه فرافتریب
 دتسکن اولیه فریوسوی
 دگتوله برهمنون کجلا فرافتریب
 دتسکن اولیند دکه سورده
 دادالم قران با بقه فرافتریب
 دکاسیجی شنات دان فریوسوی
 فاراسن کفره بیداروی انده
 سفرین عقل بودی بهما سرا
 نماز زدی ز فسف کفسان
 عقل بهار ایش امت کسفرین
 زمان ایت سوکر دچا رب
 ابلوژن تیدق لالی ترغریب
 لغت بلس تا هن عمریونان
 چنتیق مانس بار اولی کلکوان
 مسکین غیران منسلخ فاروسن
 ترالو ایکیل بودی بهکاسان
 اما کفد اسسطه سسیلم
 هر مایون کسین چا هوس مانم
 منقلو اوایم اکن فظلمفری
 کات نونه مار پله تیددور

دکیز شمس کلمه کجیلغ
 انقرا تو دتسفر فریوسوی
 سکین برنتیق کساروی
 مسره کسکین انق منتریب
 سکین برنتیق کساروی
 انقرا تو دتسفر فریوسوی
 دلپسکن درغما کجلا فرافتریب
 سقنلغ خون تیتیق بندیق تارا
 فانتله جا دی فظلمفری لارا
 لاکووی بهما القسان
 صفتن لکلف هب لسان
 مانس کفره مند راست
 تیار ابر بهندیلر دالم کسریب
 دغای راق کس تبسوسن
 مباری حاجت بمشعین داوان
 کاسیده ان کسایقوس چنتان
 فانتله دکن کلکوس کفان
 ملکده دیاقس کف فوالم
 فظلمفری سلسله سوسن قلم
 کس کس تبسوسن دغای راست
 چا لندله با بقه کات دان کسایق

و شکر کن قصه سواد و روایت
 مدانه بین تیدی با بق عبارات
 انیلد حیرت کتبه و من
 جیکل کنگله خبر بید مکین
 سر یی نارا همفکاح جاحدر
 تحت کرجا من بیغرامه بشس
 بیراق تراشوی بیغی مکوت
 فرسه همکن او فتر امر فریات
 بیراق فوله بوع نکسرب
 کاسیه سفنات وان خر میسوی
 مکسیغرم هند قد بریوه بقسبی
 مفاقتور کن جا صیل تیار برضتی
 مستله و فریه همکن چمان کلبیا
 بارغی بیغ تیدی دای افاف
 و فریوع بکنده برکوت بانو
 ترالوانده تامنق ایستو
 بیراق فوله بوج استان
 بوغادان کنتم بریاکی ورن
 بیراق فولی بوع هالمب
 فاهت مان اوکیر بوغ کنگلی
 در فوازه بالیا منت فریوروغ

او برنج دهول انقور مسره بید
 سقدرقیصه جوکده مشقور
 فتر از ایتو منهادی ماوان
 کجل بیغ مندر یاسر کسین
 بکنده بیسا وان یسر برحسبر
 بیراق تراش هلب الخ من لشکر
 تعلقو دان خدمت و هلو تحت
 کلبین میلیکو تبتت کنگنات
 فریه همکن کجل فرافتریب
 دبریکین در شد کجل قرافتریب
 کپاو تلافکن راتو خاستی
 امر دان خیراق برافشود کتی
 مان کنگدم کواشن بایب
 مان بیغده افت کنگنادهیب
 مایدالمن او کونم کسواتف
 تمفت منارا همکن انقور ایتو
 فایسی کلمم همبائن رانتنا
 بارافت دلمن فریوهن اعسان
 فریوایشی ایستد ترالوانده
 کلقه سو کو بر باکیه باکیه
 دنگلو کسوت صدق بر کسویغ

بها و این سوره سعیر کتب و هنر و توجیه و تامل در پیوسته
کتب و هنر و لجام جای انقراض اولیة را تو کفر و غنای تو و لها
و مکتب امان ترکین و غنای به شامای و جاوی تر و امیدالم کفر
مشکاشری بلاد کفر و ملاوی کفر، تیکل ای کور هاری بولن و
فد هاری اربیع تاریخ ۶۳۸۶ هجری القیامه: ادا پ

BIBLIOTHECA
ACADEMIAE
LUGDUNO-BATAVA

Cod. Or

1997